A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság jelentése
a 2021-ben végzett tevékenységéről

Kiskunsági
Nemzeti Park

Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 3. Kecskemét

Ugró Sándor
igazgató

Kecskemét, 2022. április 19.

Jóváhagyom.

Agrárminisztérium Helyettes Államtitkár

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

2022 JÚL 28.

Felterjesztésre jóváhagyta: Ugró Sándor igazgató

Szerkesztette: Sipos Ferenc általános igazgatóhelyettes

A jelentés összeállításának fontosabb közreműködői:
Bakró-Nagy Zsolt, Balázs Réka, Buzás Krisztina, Czitor Beáta, Enyedi Róbert, Folberth Gergely, Gilly Zsolt, Hoksa Attila, dr. Kapócs Réka, Kiss Mónika, Klucsai Dávid, dr. Kovács Éva, Kőhalmi Fruzsina, Kurmai Péter, Ludnai Tünde, Mile Orsolya, Nagy Anett, Német László, Nyúl Mihály, Orgoványi Erika, Pálinkás Csaba, Pénzesné Szilágyi Valéria, Puskás Gabriella, Puskás Mihály, Rakonczai Fanni, Rácz András, Rácz Beáta, Sipos Ferenc, Szöllősi Szabolcs, Tajti László, Tóth Gábor, Ugró Sándor, Unyi Miklós, dr. Vadász Csaba, Vajda Zoltán, Varga Tímea, Vatainé Csendes Ildikó, Vén János, Zsámboki Krisztina

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés **4**
2. Személyi állomány **4**
3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi **5**
3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai 5
3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék) 5
3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek 8
3.1.3. „Ex lege" védett természeti területek 7
3.1.4. „Ex lege" védett természeti értékek (barlangok) 8
3.1.5. Natura 2000-területek 8
3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek 10
3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (köztük a földtani alapszelvények, földtani képződmények) 12
3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek 12
3.3. Egyéb, speciális területi kategóriák (Erdőrezervátum, Országos Ökológiai Hálózat) 12
3.4. Magas természeti értékű területek (MTÉT) 13
4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett) **156**
4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei) 156
4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei) 331
4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként 423
4.4. Jelentési kötelezettség (EU, nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet) 423
5. Természetvédelmi kezelési tevékenység **434**
5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, ill. 2021-ben készült, előkészített, kihirdetett) 434
5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (2021-ben készült vagy felülvizsgált) 434
5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban) 456
5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások 456
5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése 478
5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése) 51
5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban, feltüntetve a helyszínt) 51
5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások 51
5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése 51
5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése 58
5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei 58
5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek 59
5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység 61
6. Saját vagyonkezelésű területeken folyó tevékenység 63
6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védettségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok) 66
6.2. Génmegőrzés 67
6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében 67
6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük 72
6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében 72
6.3. Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése 72
6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány szabályozás 80
6.5. Halgazdálkodási vízterületek 85
6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek 87
6.5.2. Védett természeti területen található halastavak 97
7. Tájvédelem **89**
7.1. Egyedi tájértékek 89
7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben 90
7.3. Településrendezési eszközök és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás 90
7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása 90
7.5. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások 90
8. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása **91**
9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység **109**
9.1. Az igazgatóság ügyiratforgalma 109

9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára 109
9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek 110
9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára 113
9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés 113
9.2. Szabálysértés 114
9.3. Természetvédelmi bírság 114
9.4. Büntetőügyek 114
9.5. Polgári perek 115
10. Természetvédelmi Őrszolgálat 115
10.1. Alapadatok 115
10.1.1. Személyi feltételek 115
10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák 116
10.1.3. Polgári természetőrök 117
10.2. Feladatellátás 117
10.2.1. Hatósági feladatellátás 118
10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal 118
10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása 120
11. Költségvetés és vagyon 121
11.1. Kiadások 121
11.2. Bevételek 122
11.3. Vagyon 123
11.3.1. Befektetett eszközök 123
11.3.2. Forgóeszközök 124
11.4. Épületek 124
11.5. Eszközök 124
12. Bemutatás, oktatás, társadalmi kapcsolatok 127
12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra 128
12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok 128
12.1.2. Tanösvények 128
12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek (pl. tájházak, arborétumok, geológia, barlangi bemutatóhelyek) 129
12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek 129
12.1.5. Szálláshelyek 130
12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények 130
12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások 130
12.2.1. Szakvezetéses túrák, speciális túrák 130
12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények 130
12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás 131
12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások 131
12.2.5. Kiadványok 133
12.2.6. Látogatóstatisztika 133
12.2.7. Környezeti nevelési statisztika 134
12.3. Társadalmi kapcsolatok 136
12.3.1. Nemzeti Parki Termék védjegyrendszer 138
12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat 138
12.3.3. Kommunikáció - hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok 138
12.4. Tervezett fejlesztések 139
12.5. Együttműködési megállapodások 140
12.6. Fontosabb események 141
13. Közfoglalkoztatás (személyi feltételek, elvégzett feladatok, eredmények) 141
14. Belföldi és külföldi együttműködés 142
15. Ellenőrzés 142
16. Éves munka összefoglalása 143
17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv), a tervezett pályázatok ütemezése és megvalósítása 159

1. Bevezetés

Magyarország második legrégebbi nemzeti parkja és a természetvédelmi kezeléssel megbízott Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 2021-ben 46. éve szolgálta a Duna–Tisza köze szikes pusztáitól, szikes tavaitól, turjánvidéki vizes élőhelyeitől a homokbuckások élőhely-együttesein át az alsó-tiszai hullámtér legértékesebb részeiig terjedő természeti értékek, illetve a hagyományos állattartási módok megőrzését. Az Igazgatóság természetvédelmi kezelőként ugyancsak gondoskodik a nemzeti park törzsterületén kívül eső, de a működési területén található további, természetvédelmi szempontból jelentős értékek (ex lege vagy egyedi jogszabály révén védett természeti területek, Natura 2000 területek, védett vagy fokozottan védett növény- és állatfajok) megőrzéséről, fennmaradásáról. Az ehhez szükséges tevékenységek közül kiemelkedő jelentőséget kapnak a tájban keletkező természetes vízkészletek megőrzéséért, a vízháztartási helyzet kedvezőbbé tételéért folytatott küzdelmek, a hajdani erdőssztyeppi élőhely-együttesek utolsó maradványainak – köztük a végletes fajszegényedéssel fenyegetett nyílt és zárt homoki tölgyeseknek – fenntartásáért, a természetközeli erdőgazdálkodás és a fenntartható gyepgazdálkodás elterjesztéséért tett erőfeszítések, továbbá a természetes gyepek továbbra is intenzíven zajló feltörése elleni fellépés.

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelői tevékenységében kiemelt szerepet kap az európai uniós pályázati források minél teljesebb körű kiaknázása. Ahol a védelmi célok különösen indokolják, az Igazgatóság igyekszik vagyonkezelésbe venni a legértékesebb területeket. Amennyiben a természetvédelmi kezelés csak aktív élőhelykezeléssel biztosítható, ott lehetőség szerint régi magyar háziállatfajtákat – főként magyar szürke marhát és bivalyokat – alkalmazunk erre. Ahol a kezelés saját állatállománnyal nem oldható meg gazdaságosan és a természetvédelmi célok elérése más módon is biztosítható, az igazgatóság vagyonkezelésében lévő területek kezelésére földhaszonbérlet útján egyéni gazdálkodók vagy gazdasági szervezetek közreműködését veszi igénybe.

2. Személyi állomány

2021-ben az igazgatóság tevékenységi köreit az alábbi személyi állománnyal valósította meg.

Szakképzettség	Alapfokú	Középfokú	Felsőfokú	Összesen
Kormánytisztviselő	0	17	98	115
Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	15	16	1	32
Mindösszesen	15	33	99	147*

*Ebből EU-s projekt keretében foglalkoztatott: 12 fő

Munkatársaink alap-, közép- vagy felsőfokon beszélnek angol, német, olasz, orosz, szerb, francia, spanyol nyelven. Személyzeti állományunk nyelvismereti megoszlása:

Személyi állomány	fő/nyelvvizsgák száma
Kormánytisztviselő	51/75
Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	3/7
EU-s projekt keretében foglalkoztatott szerződéses munkavállaló	3/3
Mindösszesen	57 fő/85 nyelvvizsga

A személyi állomány létszáma 2021. december 31. napján 147 fő volt. 2021-ben összesen 19 fő jogviszonya szűnt meg közös megegyezéssel, 6 fő jogviszonya a határozott idő lejártával, 2 fő jogviszonya felmentéssel, és 3 fő munkáltatói felmondással távozott.
Az igazgatóság 12 fő kormánytisztviselővel és 14 fő munkavállalóval létesített jogviszonyt az elmúlt évben. A 2021. évben 8 fő kormánytisztviselő volt fizetés nélküli szabadságon gyermek nevelése, ápolása céljából, melyből 2 fő 2021 év folyamán ismét munkába állt.

Az alkalmazottak javadalmazása a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénynek, a Munka törvénykönyvének és a Közszolgálati Szabályzatnak megfelelően történt. Az elmúlt évben 4 fő részesült szolgálati elismerésben. A cafetéria-juttatások a törvényi előírások és belső szabályzat szerint valósultak meg. A Föld Napja alkalmából munkája elismeréseképpen 1 fő kapott Miniszteri Elismerő Oklevelet, 1 fő Pro Natura Emlékplakettet és 1 fő Pro Natura díjat.

1. A nemzeti park igazgatóságok részéről a védett természeti területek és a Natura 2000-területek természetvédelmi kezelése kapcsán foglalkoztatottak száma (fő)	
1.1. Kormánytisztviselők	83
1.2. Szerződéses munkavállalók	8
1.3. MTv munkavállalók	32
2. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán alkalmazott közfoglalkoztatottak száma (fő)	21
3. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán az igazgatósággal írásos megállapodás alapján együttműködő vállalkozások érintett munkavállalóinak becsült száma (fő)	
3.1 Turisztikai szolgáltatók	8
3.2. Megbízott tervező/kivitelező vállalatok	169
3.3. Gazdálkodók, mezőgazdasági, erdészeti vállalkozások	771
3.4. Egyéb	76

3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi

3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai

3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék)

A KNPI működési területe 1 005 858 ha.

Működési terület (ha)	1 005 858 ha					
	Védett természeti terület		**Ebből fokozottan védett (ha)**	**Változás a tárgyévben (ha)**	**Védelemre tervezett**[1]	
	Száma (db)	***Kiterjedése (ha)***			***Száma (db)***	***Kiterjedése (ha)***
Nemzeti park	1	50 523,0000	12 778		2 bővítés	9362,05
Tájvédelmi körzet	3	26 833,0000	1 174		1 bővítés	424,7
Természetvédelmi terület	20	5049,3	228		2 + 2 bővítés	1688,53
Természetvédelmi terület védőövezet						
Természeti emlék	3	3,86				
Összesen	29	82421,56			7	11475,23

Az országosan védett természeti területek száma, kiterjedése az előző évhez képest nem változott. Új védett természeti terület nem került kihirdetésre. 2021-ben az Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák természetvédelmi terület védetté nyilvánítási eljárását indítottuk meg, önálló védelemre tervezett területként. Az eljárás részeként megkezdődött a 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet 4. § szerinti területi egyeztetési folyamat. A védelemre tervezett területekről aktualizált javaslat készült (benyújtásra 2021. I. negyedévében került az

Agrárminisztérium felé). Ebben a Gátéri Fehér-tó törölve lett a védelemre tervezett területek nyilvántartásából (mert ex lege védett szikes tóként van már nyilvántartva). A tervezett Peszéri-erdő TT a javaslatban integrálva lett a KNP tervezett bővítésébe, míg az Imrehegyi gyepek TT az Érsekhalmi Hét-völgy TT bővítésébe. A Pusztaszeri TK bővítése új védelemre tervezett területként került bele a nyilvántartásba.

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal kihirdetett védett természeti területek

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)
KNP, Felső-kiskunsági-puszta	109/NP/74	11 851,24	1281,7449
KNP, Peszér–Adacsi-rétek	109/NP/74	5 797,70	
KNP, Fülöpházi-buckavidék	109/NP/74	2 104,60	
KNP, Kolon-tó	109/NP/74	3 057,93	28,9184
KNP, Bócsa–Bugac	109/NP/74	11 670,41	7143,2797
KNP, Orgoványi-rétek	109/NP/74	3 972,91	2214,1343
KNP, Felső-kiskunsági-tavak	109/NP/74	4 968,74	2109,5757
KNP, Mikla-puszta	109/NP/74	6 124,13	
KNP, Szikra és az Alpári-rét	109/NP/74	975,32	
Mártélyi tájvédelmi körzet	94/TK/71	2 276,12	
Pusztaszeri tájvédelmi körzet	122/TK/76	22 332,74	1174,2207
Körös-éri tájvédelmi körzet	330/TK/12	2 224,07	
Kiskőrösi-turjános tt.	221/TT/90	641,24	
Péteri-tavi Madárrezervátum tt.	124/TT/76	779,79	192,4236
Csólyospálosi földtani feltárás tt.	168/TT/78	1,16	1,1628
Kéleshalomi-homokbuckák tt.	121/TT/75	176,26	
Kunfehértói Holdrutás-erdő tt.	120/TT/75	116,36	
Császártöltési Vörös-mocsár tt.	219/TT/90	930,32	
Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár tt.	251/TT/92	33,67	
Bácsalmási Gyapjasgyűszűvirág termőhely tt.	252/TT/92	3,89	
Csongrádi Kónya-szék tt.	291/TT/98	454,00	
Érsekhalmi Hét-völgy tt.	288/TT/98	27,02	
Kunpeszéri Szalag-erdő tt.	289/TT/98	119,25	
Hajósi-homokpuszta tt.	290/TT/98	186,09	
Jászszentlászlói Kalmár-erdő tt.	300/TT/05	8,88	
Pusztaszeri Hétvezér emlékmű tt.	213/TT/90	4,34	
Pusztaszeri Fülöp-szék tt.	214/TT/90	41,65	
Hajósi-kaszáló és -löszpartok tt.	229//TT/90	123,53	
Pirtói-homokbuckás tt.	326/TT/12	591,31	34,2641
Szelidi-tó tt.	123/TT/76	652,54	
Bajai földikutya-rezervátum tt.	422/TT/17	114,252	
Bajai földikutya-rezervátum védőövezet	422/TT/17	10,1885	
Madarasi Marhajárás tt.	425/TT/18	43,76	
Madarasi Marhajárás védőövezet		2,1744	
Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék	380/TE/15	2,0438	
Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék	384/TE/15	1,2389	
Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék	389/TE/15	0,5755	

3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek

Terület	kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánítás állapota
Bácsalmási gyapjas gyűszűvirág termőhelye természetvédelmi terület (bővítés)	27,7	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Felső-kiskunsági szikes puszták bővítése	3031	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Peszéradacsi rétek bővítése	1100	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Tőserdő és Alpári rét bővítése	2938	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Felső-kiskunsági szikes tavak bővítés	2010	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Miklapuszta bővítés	1100,5	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
Pusztaszeri tájvédelmi körzet	424,7	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
Tázlári homokbuckák természetvédelmi terület	1057,1	a területi egyeztetés megkezdéséhez kezelési tervdokumentáció készítése, annak szakmai egyeztetése szükséges
Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák	225,93	A védetté nyilvánítási eljárás folyamatban van, a természetvédelmi kezelési terv és a védetté nyilvánítással kapcsolatos területi egyeztetési eljárás 2021. évben megkezdődött
Összesen	**11914,93**	

3.1.3. „Ex lege" védett természeti területek

Ex lege védett természeti területek*	Egyedi hatósági határozattal lehatárolt ex lege védett természeti területek		Egyedi hatósági határozattal lehatárolásra váró ex lege védett természeti területek	
	Száma (db)	*Kiterjedése (ha)*	*Száma (db)*	*Kiterjedése (ha)*
lápok	25	4 596 ha	101	18 270 ha
szikes tavak	27	1 799 ha	193	12 945 ha
kunhalom	153	-	-	-
földvár	8	-	-	-
forrás	2	1,0994 ha	-	-
víznyelő	-	-	-	-

*Legutoljára 2014-ben frissített adatbázisból számított adatok, nem tartalmazzák az egyedi jogszabállyal (is) kihirdetett védett természeti területekre eső lápokat és szikes tavakat (a darabszám az egymástól külön álló poligonok számát jelenti).

Ex lege védett természeti területek	Egyedi jogszabállyal védett természeti területen elhelyezkedő		Egyedi jogszabállyal védett természeti területen kívül elhelyezkedő	
	Száma (db)	*Kiterjedése (ha)*	*Száma (db)*	*Kiterjedése (ha)*
Lápok	118	9965	126	22866
Szikes tavak	98	5334	220	14744
kunhalom	20	-	133	-
földvár	2	-	6	-
forrás	-	-	2	1,0994
víznyelő	-	-	-	-

Kunhalmok és földvárak:

A Duna-Tisza közén napjainkban is, folyamatosan zajlik a halmok és földvárak felülvizsgálata, nyilvántartásba vétele. A szisztematikus gyűjtőmunka, és terepbejárás során kerülnek feltárásra újabb és újabb ide sorolható értékek. 2021. évben is megvalósult az AM által koordinált és finanszírozott monitoring.

Kunhalmok, mint ex lege védett természeti területek terepi állapotfelvételére, a természetvédelmi nyilvántartásban rendelkezésre álló felmérési adatok aktualizálására, kiegészítésére a következő települések külterületén került sor: Baks, Dóc, Szentkirály és Tiszakécske.

3.1.4. „Ex lege" védett természeti értékek (barlangok)

Az igazgatóság működési területén a Tvt. definíciójának megfelelő barlang vagy víznyelő nem található.

3.1.5. Natura 2000-területek

Az igazgatóság természetvédelmi kezelésében álló (HUKN... kódnevű) Natura 2000-területek kiterjedése:

csak különleges madárvédelmi terület (kmt.)	58 833 ha
csak különleges természetmegőrzési terület (ktt.)	50 205 ha
kmt. és ktt. is egyben	71 307 ha
Összes Natura 2000	180 345 ha

Az igazgatóság működési területén található Natura 2000-területek kiterjedése (függetlenül attól, ki a természetvédelmi kezelő): 168 742 ha.

Natura 2000-területek	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	42	
Tanösvények száma	18	
Látogatóközpontok száma*	3	
Projekttel (KEHOP, LIFE+) érintett területek száma	19	168 742

*Tisza-völgyi bemutatóház, Naprózsa-ház, Szalakóta látogatóközpont

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük („A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok" - KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával" - LIFE17 IPE/HU/000018; „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével" - KEHOP-4.2.0-15-2016-00009, „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével (Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannon Region)" - LIFE15 NAT/HU/000902), így az összesített Natura 2000 terület értéke szerepel működési területen belül.

Natura 2000 terület kódja és megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont összesen (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma (db)
HUKN10001, Felső-Kiskunsági puszták és turjánvidék		1	100 ha VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	8
HUKN10002, Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék		1		6
HUKN10004, Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete		1		2
HUKN10007, Alsó-Tisza-völgy		3	4,5 ha LIFE13/NAT/HU/000081	6
HUKN10008, Balástya-Szatymaz környéki homokvidék				2
HUKN20001, Felső-Kiskunsági szikes puszta		1	100 ha VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	6
HUKN2002, Peszéri-erdő			22 ha LIFE16 NAT/HU/000599	5
HUKN20003, Felső-Kiskunsági turjánvidék		1	26,5 ha LIFE18 NAT/HU/000799	5
HUKN20008, Déli-Homokhátság		2		2
HUKN20009, Felső-Kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszta		1		6
HUKN20011, Fülöpházi homokbuckák		3		3
HUKN20015, Ágasegyháza-orgoványi rétek				3
HUKN20019, Baksi-puszta				3
HUKN20022, Kiskőrösi turjános				2
HUKN20024, Bócsa-Bugaci homokpuszta		2	10 ha PANNONSTEPPES / HUSRB/1602/12/0065	5
HUKN20027, Péteri-tó		1		4
HUKN20028, Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet		1		3
HUKN20031, Alsó-Tisza hullámtér				5
HUKN20032, Dél-Őrjeg		1		3
HUKN20033 Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek		1		2
HUKN20035 Harkakötöny-kiskunmajsai homokbuckák		1		2
HUKN30001, Csongrád-bokrosi Sós-tó				2
HUKN30002, Gátéri Fehér-tó				2
HUKN30003, Izsáki Kolon-tó		3		4

3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek

A 3.1.5. fejezetben felsorolt Natura 2000-területeken túlmenően az igazgatóság működési területén található, természetvédelmi szempontból nemzetközi jelentőségű területek kiterjedése:

Nemzetközi jelentőségű vizes (Ramsari) terület	31 827 ha
MAB bioszféra-rezervátum*	33653 ha
Biogenetikai rezervátum (Kolon-tó)	2 962 ha

*Magterület és pufferterület

MAB Bioszféra rezervátumok

A Kiskunsági bioszféra-rezervátum 2021-ben 18 település külterületét (Kiskunlacháza, Apaj, Kunszentmiklós, Kunadacs, Szabadszállás, Kerekegyháza, Fülöpháza, Fülöpszállás, Ágasegyháza, Izsák, Soltszentimre, Csengőd, Páhi, Orgovány, Kaskantyú, Bócsa, Bugacpusztaháza, Bugac) foglalja magában.

MAB Bioszféra-rezervátum	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése*	1	
Tanösvények száma	8	
Látogatóközpontok száma**	1	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma (11 projekt)	1	33653

** Naprózsa-ház

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; KEHOP-4.2.0-15-2016-00009), így az összesített MAB-Bioszféra + átmeneti zóna terület értéke szerepel működési területen belül.

Ramsari területek

A Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari területen tovább folytatódott a nagyléptékű hidrológiai átalakítást, az V. csatorna medrének áthelyezését előkészítő földvásárlás. Egyes ingatlanok esetében kisajátítási eljárás előkészítése indult meg.

Nemzetközi jelentőségű vizes terület	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	0	
Tanösvények száma	6	
Látogatóközpontok száma	1	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma	10	31827

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; KEHOP-4.2.0-15-2016-00009), így az összesített Ramsari terület értéke szerepel működési területen belül.

Biogenetikai rezervátum

A Kolon-tó biogenetikai rezervátumban a közelmúlt jelentős vizes élőhelyrekonstrukcióját (nagy kiterjedésű nyíltvizes élőhelyek kialakítása) követően 2021-ben is jövőbeli természetvédelmi fejlesztések előkészítése zajlott: új bemutatóhely, az ún. Kolon-tavi

Fürkésző engedélyezési eljárása, az állattartó telep korszerűsítéséhez szükséges közbeszerzések lefolytatása.

Biogenetikai rezervátum	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	0	
Tanösvények száma	3	
Látogatóközpontok száma	0	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma (4 projekt)	1	2 962

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; KEHOP-4.2.0-15-2016-00009), így a teljes Biogenetikai Rezervátum terület szerepel a táblázatban.

Az igazgatóság működési területe Európa-diplomás területtel, UNESCO-világörökségi területtel, illetve UNESCO-geoparkkal nem érintett.

Terület megnevezése	**Kihelyezett tábla (db)**	**Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont összesen (db)**	**Élőhely-rekonstrukció (ha)**	**Területet érintő projektek száma (db)**
Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari terület		1	100 ha VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	5 VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE15/HU/000902 LIFE15 NAT/AT/000834 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Csongrád-bokrosi Sóstó Ramsari terület				1 LIFE13/NAT/HU/000081
Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari terület		1		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE12 NAT/HU/001188 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Kolon-tó Ramsari terület		3		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Mártély Ramsari terület				4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

Pusztaszer Ramsari terület		2		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 LIFE17 IPE/HU/000018
Kolon-tó biogenetikai rezervátum		3		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Kiskunsági bioszféra-rezervátum		11	10 ha PANNONSTEPPES / HUSRB/1602/12/0065 100 ha VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	10 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 LIFE15 NAT/AT/000834 LIFE18 NAT/HU/000799 PANNONSTEPPES / HUSRB/1602/12/0065 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 LIFE15/HU/000902

3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (köztük a földtani alapszelvények, földtani képződmények)

3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek

Az igazgatóság területén védett mesterséges üreg nem található.

3.3. Egyéb, speciális területi kategóriák (Erdőrezervátum, Ökológiai Hálózat)

Erdőrezervátum-területek

Erdőrezervátum megnevezése	**Kihirdető jogszabály**	**Magterület kiterjedése (ha)**	**Pufferterület kiterjedése**
Nagybugaci ősborókás Erdőrezervátum	10/2005. (V. 13.) KvVM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő védett természeti terület erdőrezervátummá nyilvánításáról	75.8	173.6
Sasér Erdőrezervátum	16/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról	19.6	18.2
Közös-erdő Erdőrezervátum	16/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról	29	0
Összesen		124,4	191,8

Országos Ökológiai Hálózat

1. táblázat (KNPI javaslatai)

Típus	Kiterjedés
Magterület	177 908,4 ha
Ökológiai folyosó	80 190,77 ha
Puffer	23 289,15 ha
Összesen	**281 388,32 ha**

2. táblázat (Országos Területrendezési Terv /MaTrT/ szerinti adatok)

Típus	Kiterjedés
Magterület	176 376,74 ha
Ökológiai folyosó	67 786,13 ha
Puffer	34 993,81ha
Összesen	**279 156,68 ha**

Az Igazgatóság működési területén az Országos Ökológiai Hálózat kiemelt térségi és megyei övezeteinek kijelölésének komplex felülvizsgálata 2021-ben befejeződött. Az 1. táblázat az Igazgatóság javaslatait tartalmazza, míg a 2. táblázat a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (MaTRT) térképi mellékletében részletezett adatokat. Az 1. táblázat módosulhat évről évre az önkormányzatokkal és a tervezőkkel folytatott természetvédelmi kezelői egyeztetések során. 2021-ben Akasztó, Felgyő, Homokmégy, Szalkszentmárton és Zsana településeket érintően került sor az Országos Ökológiai Hálózat módosítására. Felgyő település esetében 28 ha terület került kivezetésre az ökológiai folyosó állományából, mivel az érintett területek a helyi településrendezési eszközök szintjén már beépítésre szánt területként (jellemzően mezőgazdasági üzemi terület) jelöltek. Akasztó, Homokmégy és Zsana települések esetében kisebb térmértékű korrekciók elvégzésére került sor, szintén figyelemmel a helyi településrendezési eszközök szintjén beépítésre szánt területek lehatárolására. Szalkszentmárton település esetében övezeti módosításra került sor, melynek mintegy 133 ha került átsorolásra az ökológiai folyosó övezetéből pufferterületbe. A módosítás indoka, hogy a módosítással érintett területen a már folyamatban lévő és a tervezett bányászati tevékenység majdani felhagyását követően, a rekultiváció során kötelezően betartandó élővilágvédelmi célú intézkedések betartása mellett érdemi ökológiai értékű vizes élőhely alakítható ki a területen, ezért az itt folyó bányászati tevékenység összeegyeztethető a természetvédelmi közérdekkel. Az Igazgatóság általánosságban is támogatandónak tartja a kavicsbányászat tájbeli átrendezését a dunai főmederhez közvetlenül csatlakozó, vagy ahhoz közeli, jelenleg főként szántókkal és faültetvényekkel borított bányatelkekre. A Duna közelsége (az abból eredő gyors talajvízpótlódás) miatt a visszamaradó bányamedrek felszínalatti vízkészletekre, és azokon keresztül a vizes élőhelyekre és a termőföldekre gyakorolt kedvezőtlen hatása ebben a térségben jóval kisebb, mint a Csepeli-sík jelenleg legintenzívebben bányászott, folyótól távolabbi terülketein. Ráadásul a visszamaradó, dunai főmederhez csatlakozó, legalább részterületeken a természetes folyó mellékágakat utánzó mederparaméterekkel rekultivált bányamedrek érdemben képesek növelni a lecsökkent hullámtéri élőhelyi diverzitást, a természetközeli állapotú vizes élőhelyek kiterjedését (erre már létezik tanulmányozható mintaerület).

3.4. Magas természeti értékű területek (MTÉT)

Az MTÉT területek a Vidékfejlesztési Program zonális természetvédelmi célprogramjainak végrehajtására kijelölt és lehatárolt, kimagasló természeti értékű területek. E célprogramok a természetkímélő gazdálkodási módszerek alkalmazását támogatják a biológiai sokféleség,

valamint a tájképi és a tájba illeszkedő kulturális (építészeti, történeti) értékek megőrzése érdekében.
A Magas Természeti Értékű Területeken a 2016-2020-as programozási időszakban elérhető előírássorok tartalmukban hasonlatosak a korábbi időszak célprogramjaihoz. A kötelezően választandó előírások részben átfednek a horizontális előírássorok előírásaival, ugyanakkor – tekintettel a speciális természetvédelmi célokra – azokon túlmenően további előírásokat tartalmaznak.

Az Igazgatóság működési területén belül található MTÉT területek

Megjegyzés [Am1]: érjük a felülvizsgálat szerint új adatok szerepeltetését, valamint a felülvizsgálatról is írni

Dunavölgyi-sík MTÉT	111118,96
Homokhátsági MTÉT	123644,65
Tiszavölgyi-sík MTÉT	40096,83
Összesen	**274860,44**

A Dunavölgyi-sík MTÉT Bács-Kiskun megye északi és Pest megye déli részén helyezkedik el, a régió nagy kiterjedésű szikes pusztáira és a Homokhátság nyugati peremén húzódó, lápi élőhelyekben gazdag vizes élőhelyfolyosóra, az ún. Turjánvidékre kiterjedően. A Homokhátsági MTÉT a Duna-Tisza köze legnagyobb természetföldrajzi tájegységének természetközeli állapotú homoki élőhelyegyütteseinek állapotát hivatott oltalmazni, a száraz homoki gyepektől a helyi mélyületekben még megmaradt vizes élőhelyekig, üde rétekig. A Tiszavölgyi-sík MTÉT a Tisza jobb partján elterülő egykori, mentett ártéri, főként szikes területeket, továbbá hullámtéri élőhegy-együtteseket érint.

A Magyar Államkincstár (MÁK), a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) és az Agrárminisztérium (AM) között 2020- érvényben lévő, „*A 2014–2020-as programozási időszakra vonatkozó Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási intézkedésének, valamint a Natura 2000 gyepterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések intézkedésének végrehajtásában, továbbá a Kölcsönös Megfeleltetés rendszerének alkalmazásából származó hazai kötelezettségek érvényesítésében való közreműködésről szóló*” Együttműködési Megállapodás (DSZ/30-2021.) értelmében a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata 2021-ben is részt vett a MÁK koordinálásában zajló területi ellenőrzésekben.
A szakértői közreműködések díja ellenőrzésenként bruttó 50 000 Ft/ellenőrzés volt.
2021-ben 36 helyszíni ellenőrzésben vett részt a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata szakértőként, a jogszabályban foglalt gazdálkodói kötelezettségek (JFGK 2,3), a Natura 2000 gyepterületek után járó kompenzációs kifizetések, valamit az agrár-környezetgazdálkodási program természetvédelmi szakterületet is érintő (MTÉT) kifizetéseinek ellenőrzésében. A MÁK által kezdeményezett helyszíni ellenőrzések szakértői közreműködések elszámolása során **a KNPI összesen 1 800 000 forint értékben nyújtott be kifizetési kérelmet a MÁK felé**.

4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett)

4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)

	Kutatási projekt tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (ezer Ft)	Főbb eredmények
1.	Közösségi jelentőségű puhatestű-fajok felmérése	Deli Tamás e. v.	33 db 10x10 km-es ETRS négyzet (déli határtól indulva)	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	500e Ft	A KNPI a közösségi jelentőségű csigafajok jelenlét-hiány jellegű adatainak gyűjtését tűzte ki célul az egész illetékességi területét lefedő 10x10 km-es ETRS négyzetekben. 2021-ben folytattuk az elmúlt évben megkezdett munkát, 32 kvadrát felmérése valósult meg. A felmérés a potenciálisan előforduló 3 közösségi jelentőségű csigafajra terjedt ki: apró fillércsiga (*Anisus vorticulus*), haránfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*). Standardizált terepi bejáráson és vizuális detektáláson alapuló jelenlét-hiány vizsgálat történt, amit talajmintavétel egészített ki. 2021-ben kevés élő egyed került elő, ami minden bizonnyal összefüggést mutat az elmúlt évek aszályaival. A haránfogú törpecsiga 4 kvadrátban 155 példányban; a hasas törpecsiga 4 kvadrátban 51 példányban, az apró fillércsiga 3 kvadrátban 18 példányban kerül elő. A Dél-Őrjeg területén lévő láptavak és mocsarak egy jelentős része a mai napig jó vízellátottságú, és ennek köszönhetően (jelenlegi tudásunk szerint) mindhárom vizsgált faj legnagyobb és legstabilabb kiskunsági állományai itt élnek.
2.	Magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) felmérés	KNPI szakemberek (Agócs Péter)	Érsekhalma, Nemesnád-udvar	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	12e Ft	A faj jelenlétének kimutatási céljából az Érsekhalmi-völgy Natura 2000 területen és a Nemesnádudvari löszvölgy területén 10-10 db élvefogó talajcsapda került kihelyezésre, szeptember 15-től október 14-ig terjedő időszakban. A csapdázás során 5 példány magyar futrinkát sikerült fogni az Érsekhalmi-völgyben, a nemesnádudvari helyszínen sajnos nem sikerült kimutatni a faj jelenlétét.
3.	Magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) jelenlétének kimutatása két Natura 2000 területen	Csehó Gábor, Csermely Egyesület	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák (HUKN20023), Bócsa-bugaci homokbuckák (HUKN2002) Natura 2000 területen	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	500e Ft	Natura 2000 területenként 10-10 mintaterület lett kijelölve a vizsgált faj számára alkalmas élőhelyeneken. Mintaterületenként 15 db élvefogó csapda lett kihelyezve (nyáron és ősszel egy-egy hónapra). Ellenőrzésük kétnaponta történt. A Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák Natura 2000 területen sajnos a magyar futrinkát nem sikerült kimutatni. Ennek ellenére vannak a környékről adatai a fajnak, így semmiképp sem célszerű ezt a fajt innen hiányzónak tekinteni, további felmérések szükségesek. A Bócsa-bugaci homokbuckák Natura 2000 területen három helyről sikerült a magyar futrinka jelenlétét kimutatni. Nyár elején, két csapdatelepen csak 1-1 példánnyal találkoztunk vele, ősszel már jóval nagyobb egyedszámban kerültek elő.
4.	Szarvas	Haraszti László e. v.	Kunpeszér: Peszéri-erdő	2021. évi Természeti	150e Ft	A Peszéri-erdő területén összesen 7 helyszínen, 16 alkalommal folyt jelenlét kimutatására irányuló felmérés. Alkonyati-kora esti fejlámpázással kerestük a faj egyedeit, jelenlét esetén

	álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*) kunpeszéri állományának mennyiségi felmérése			értékek védelme szakmai keret		meg lettek fogva a példányok és dokumentum fotó készült róluk, ezt követően el lettek engedve a fogás helyszínén. A faj kimutatása két helyszínen sikerült. További előkerült, védett és faunisztikai szempontból érdekes fajok: mozgószarvú álganéjtúró (*Odonteus armiger*), orrszarvúbogár (*Oryctes nasicornis*), díszes nyárfacincér (*Saperda perforata*). A vizsgálati eredmények rámutatnak arra, hogy a szarvas álganéjtúró aktivitása (ennek megfelelően észlelési valószínűsége) jelentős időbeli változatosságot mutat (tehát a biztos jelenléttel jellemezhető élőhelyfoltokban sem lehet minden – egyébként az aktivitás szempontjából alkalmasnak gondolt időszakban és napszakban) kimutatni.
5.	Pusztai gyalogcincér *(Dorcadion fulvum cervae)* elterjedésének térképezése a KNPI működési területén	Danyik Tibor e. v.	Felső-kiskunsági szikes puszták	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	370e Ft	A vizsgálatok célja a pusztai gyalogcincér felmérése az Igazgatóság működési területén, ismert és potenciális előfordulási helyeken, korábban vizsgált előfordulási helyek esetében az eredmények összehasonlítása, az elterjedési terület pontosítása. 2021-ben 12 Micro-ETRs négyzetben vizsgáltuk a faj előfordulását, ebből egy új négyzetben sikerült kimutatni. 2021 mintavételi időszakának időjárása rendhagyó volt. A faj rajzásának kezdetén több hidegfront érte el hazánkat, majd a tavaszi csapadék a rajzás főidejében érkezett meg. Az élőhelyek májusig szárazak voltak, májusban, vízben álltak vagy tocsogósak voltak és csak június elejére száradtak fel. A faj rajzása nagyon gyenge volt, kimondott rajzáscsúcs nélkül folyt le. Kezdése a faj szokásos időszakában indult, viszont elhúzódott egészen június elejéig. A kis egyedszám okának az erősen ingadozó hőmérséklet és a májusi belvizek jelölhetők meg. Megtörtént egy állandó mintaterület kijelölése hosszútávú monitorozási célra, itt 7 alkalommal történt ismételt felmérés és összesen 3 egyedet sikerült regisztrálni. Az élőhelyek állapotára kedvezőtlen hatású a májusban, nedves talajállapotok mellett végzett legeltetés. A korábbi évek adatai alapján a fajnak 2016 óta nem volt erős rajzása.
6.	Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) felmérése a Dél-Duna mentén	Danyik Tibor e. v.	Dunaszent-benedek, Géderlak, Ordas	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	450e Ft	A vizsgálatok célja a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) potenciális élőhelyeinek vizsgálata Dunaszentbenedek, Géderlak és Ordas települések külterületén az elterjedési terület pontosítása érdekében; a felmért erdőrészletek minősítése a faj élőhelyi igényeinek szempontjából; a felmért erdőrészletek szegélyeinek felmérése és értékelése a faj ökológiai igényeinek szempontjából; a faj természetvédelmi helyzetének értékelése a vizsgált területen; állandó mintavételi terület kijelölése a nappali lepke NBmR programba és az első felmérés elvégzése. Jelenlét/hiány adatok gyűjtése mellett transzekt menti számlálással 3 darab 100 méteres mintavételi szakaszon a rajzási periódus alatt, minimum 5 terepnap ráfordítással a tömegességi viszonyok megállapítására is sor került. A díszes tarkalepke rajzása 2021-ben közel 2 hetes késéssel indult, állománynagysága pedig lényegesen alacsonyabb, fele/harmada lehetett a 2020-as egyedszámhoz képest. Összesen 597 egyedet regisztráltunk 251 ponton, ebből kijelenthető, hogy nagy és stabil populáció él a vizsgálati területen, becsült egyedszáma legalább 2000 egyed. Az élőhely minősítése 114 erdőrészlet estében történt meg. A populáció sérülékeny, veszélyeztetett. Itteni ismert élőhelyeink 95%-a nem védett, nem része Natura 2000 területnek. A rendelkezésre álló adatok alapján 10-20 évvel ezelőtt élőhelyei jóval nagyobb kiterjedésűek voltak, így valószínűsíthetően a populáció is nagyobb volt. A faj hosszú távú megőrzése érdekében javasolt védelmi intézkedésekre is kitér a kutatási jelentés.

7.	Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) kvalitatív és kvantitatív felmérése	Danyik Tibor e. v.	Nemesnád-udvar, Katymár, Madaras, Bácsalmás, Tompa, Kalocsa, Bácsbokod, Bácsborsod	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	650e Ft	Kvalitatív és kvantitatív felmérés zajlott 13 lokalitáson, ennek fele potenciális élőhely, ahol a faj jelenlétének kimutatása volt a cél, fele pedig ismert előfordulási helyszín, ahol a fajra vonatkozóan tömegességi vizsgálatot végeztünk. Három felmérési módszert alkalmaztunk: 1) friss rágásképek, kirepülőnyílások keresése; 2) imágók keresése, beleértve a tápnövények tövében talált elpusztult példányokat; 3) imágók befogása élvefogó boroscsapdákkal. Élvefogó boroscsapdák ellenőrzésre 2 napos ismétléssel valósult meg és a vizsgálat során különböző attraktáns keverékek alkalmazása és tesztelése történt. A 13 vizsgálati területből 8-nál sikerült a faj recens vagy egykori jelenlétét kimutatni. Három vizsgálati terület ad csupán lehetőséget a mennyiségi típusú vizsgálatokra. Az eredményeket több vizsgálati módszer együttes alkalmazásával sikerült elérni, ezért javasolt a jövőben alapvizsgálatnak alkalmazni minden esetben az életnyomok vizuális keresését a boroscsapdák mellett. Az NBmR országos nagy hőscincér monitorozási helyszínei 2022-ben kerülnek kijelölésre, melyhez szintén hozzájárulnak a kutatás tapasztalatai.
8.	Metelka medvelepke (*Rhyparioides metelkanus*) felmérés	Danyik Tibor e. v.	Kerekegyháza	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	550e Ft	A fokozottan védett lepkefaj június közepe és július közepe között rajzik. Az éjszaka első felében aktív, a mesterséges fényforrások mérsékelten vonzzák. Keresésére leghatékonyabbnak a fejlámpás éjszakai terepbejárás bizonyult. 16 példánya került elő 2021-ben kb. egy négyzetkilométeres területről (Kerekegyháza, M8-as autópálya egyik tervezett nyomvonala mentén). A területen lévő mocsár-láp mozaik foltok mindegyikében stabil állományai élnek.
9.	A magyar gyopárbagoly (*Eublemma pannonica*) jelenlét-hiányának vizsgálata	KNPI szakemberek (Enyedi Róbert)	Táborfalva, Tatárszent-györgy, Kunpeszér, Bugac	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	15,2e Ft	Hazánk területéről nem ismert a faj recens előfordulási adata. 2021-ben a lepke tápnövényéül szolgáló homoki szalmagyopár ismert előfordulási helyeit, továbbá egyéb, alkalmasnak tűnő élőhelyfoltokat kerestünk fel a faj kimutatása céljából. A vizsgálat részeként alkonyati fejlámpás kereséssel, lámpázással, fénycsapdázással, valamint a hernyók és bábok esetében fűhálózással és a tápnövények töveinek egyenkénti átnézésével igyekeztünk a lepkék nyomára bukkanni. A felmérés során egyetlen magyar gyopárbagoly példányt sem találtunk. Ugyanakkor több védett és adathiányos, illetve elsősorban felnyíló homoki gyepekhez kötődő gerinctelen faj (pl. magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), vájárfutó (*Scarites terricola*), szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*), karéjos keresztespók (*Argiope lobata*), pompás útonállódarázs (*Batozonellus lacerticida*), stb.) előfordulási adatai lettek rögzítve.
10.	Szitakötők felmérése a Mártélyi TK területén	KNPI szakemberek (Albert András)	Mártélyi TK	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	27	A területre vonatkozó korábbi adatok összegyűjtésén túl fontos cél volt, hogy az eltelt évek változásait nyomon tudjuk követni, és ez által a természetvédelmi célú terület-kezelés hatékonyságára vonatkozó következtetéseket finomítani lehessen. A felmérés 2021-ben csak jelenlét-hiány adatok megállapítására szorítkozott. A szakirodalomban a vonatkozó adatok döntő többsége 10x10 kilométeres ETRS-kvadrát szerinti térbeli felbontásban szerepel. Ezért a jelen felmérés során is ezt a beosztást követtük. A NBmR módszertani útmutató szerint kvadrátonként 3-3 db hozzávetőleg 5x30 méteres mintavételi terület lett kijelölve. A mintavételi területeken észlelt imágókról, a megtalált exuviumokról fotó-dokumentáció készült. A határozást a fotók alapján véglegesítettük. A szakirodalomban szereplő 40 faj közül 2021-ben 21 faj került elő legalább az egyik ETRS kvadrátban.

11.	Nyílt homokpuszta gyepekhez kötődő rovarfajok jelenlét-hiányának vizsgálata a Kiskunságban	KNPI szakemberek (Enyedi Róbert)	KNPI, nyílt homokpuszta gyepek	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	24e Ft	A KNPI működési területén számos olyan védett vagy fokozottan védett rovarfaj fordul elő, amelyek recens előfordulási adatai, állományméretei, biológiai szükségletei, stb. ismeretlenek vagy meglehetősen adathiányosak. A jelen felméréssel érintett célfajok elsődlegesen a következők voltak: vörös csüngőlepke (*Zygaena laeta*), magyar gyopárbagoly (*Eublemma pannonica*), vörhenyes csorvány (*Glaresis rufa*), sarkantyús fészekbogár (*Macrosiagon bimaculata*), bütyköshátú ormányos (*Herpes porcellus*). A sarkantyús fészekbogár és a vörhenyes csorvány példányait sikerült kimutatni Bugacpusztaháza külterületén, ez új lokalitás a fajokra nézve. Bütyköshátú ormányos, vörös csüngőlepke és magyar gyopárbagoly 2021-ben új, eddig ismeretlen lokalitásból nem került elő. A kutatás során Kecskemét és Kiskunhalas térségéből előkerült viszont a szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*). Ráadásul az utóbbi állomány – egyedszámát tekintve és az eddigi ismereteink szerint – a faj eddig felderített legnagyobb populációja. Ugyanígy járulékos adatként ismereteket szereztünk a bugaci fűrészlábú szöcske (*Saga pedo*) állomány méretéről is, ami hazai viszonylatban szintén jelentősnek mondható.
12.	Halfaunisztiki a felmérés Natura 2000 jelölő halfajok vizsgálatára Dél-Őrjeg Natura 2000 területen	KNPI szakemberek (Agócs Péter)	Dél-Őrjeg Natura 2000 terület HUKN20032	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	15e Ft	A kutatás elsődleges célja a Natura 2000 fenntartási terv megújításához szükséges megalapozó halfaunisztikai adatok gyűjtése. Natura 2000 jelölő halfajok (lápi póc, réti csík, szivárványos ökle), egyéb védett halfajok (széles kárász, kurta baing), gyakori lápi halfajok (csuka, compó), illetve idegenhonos halfajok (ezüstkárász, amúrgéb, kínai razbóra) kimutatására irányult a felmérés. Elektromos halászgéppel mintáztuk meg a víztesteket. Az aszályos időjárási körülmények miatt a terület csatornái, kisebb vízfolyásai közül sok kiszárad, vagy olyan kritikus vízszinttel rendelkezett, melynél a felmérési módszer nem alkalmazható. Szivárványos ökle előkerült a Vörös-mocsárból és a Sárközi II. csatornából. Lápi póc él az utóbbi csatornában, de sajnos innen a cifra rák is előkerült, illetve mindkét helyről az ezüstkárászt is kimutattuk.
13.	A Kolon-tó halfaunájának mintázása varsával, az elektromos eszközzel végzett monitorozás kiegészítése érdekében	KNPI szakemberek (Unyi Miklós)	Izsák: Kolon-tó	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	931e Ft	A 2013-ban megkezdett, elektromos halászeszközzel végzett monitorozás kiegészítése érdekében szükséges tevékenység, a nagyobb testű, természetvédelmi oltalom alatt nem álló, de védendő halfajok állományainak nyomon követése érdekében. A feladat megvalósításához beszerzésre került 12 db dobvarsa, 1 db jelölő pisztoly és 1000 db haljelölő. Az eszközök beszerzése után, október 26-tól kezdődően a 12 varsa kihelyezésre került. Az őszi mintavételek során kb. 60 nagytestű hal került megfogásra, jelölésre és visszaengedésre. A halak többsége nagytestű csuka és nagytestű vörösszárnyú keszeg volt, amik az őszi időszakban is aktivitást mutattak. A tavasztól végzendő monitorozás során a széles kárász és compó fajok megfogására is számítunk, így a teljes őshonos fauna állományvizsgálatát meg tudjuk valósítani, az elektromos halászgéppel végzett monitorozás tevékenységgel kiegészítve.
14.	A magyar szöcskeegér (*Sicista trizona*)	KNPI szakemberei (Enyedi Róbert, Vajda	Apaj, Bugac Baja	2021. évi Természeti értékek védelme	61,7e Ft	Jelenleg nem rendelkezünk recens adatokkal a magyar szöcskeegér (*Sicista trizona*) kiskunsági előfordulásáról. Ugyanakkor ennek a fokozottan védett fajnak vannak archív adatai a KNPI működési területéről. A vizsgálat célja e faj legalább jelenlét-hiány szintű kimutatása a Kiskunságban, ennek érdekében élvefogó csapdák és azok lehelyezését segítő speciális ásók

	jelenlát-hiányának vizsgálata a KNPI működési területén	Zoltán, Nagy István, Varga Péter, Györffi Hunor, Tamás Ádám)		szakmai keret		letek beszerezve. Júniusban és szeptemberben működtek a csapdák. Minden helyszínen alkalmanként 5 vödörcsapda lett leásva, a csapdák naponta egyszer (hajnalban) voltak ellenőrizve. A felmérés során a magyar szöcskeegér nem került elő.
15.	Közép-feszültségű vezetékek madárfajokra gyakorolt hatásának vizsgálata	KNPI szakemberei (Enyedi Róbert, Bakró-Nagy Zsolt)	KNPI működési területe	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	29,3e Ft	A 2021-es évben is folytattuk az áramhálózatokkal kapcsolatos, áramütés és légvezetéknek ütközés következtében megfigyelhető madárpusztulások feltérképezését. Ennek során eseti felméréseket, illetve pontszerű adatgyűjtéseket végeztünk. 2021-ben – az adatok jelenlegi feldolgozottsága mellett – összesen 70 olyan madár tetemét találtuk meg, amik pusztulása az áramhálózati légvezetékekkel hozható összefüggésbe. Ezek közül 64-el áramütés, míg további 6 példánnyal ütközés végzett. Az adatgyűjtés időtartama alatt összesen 43 fokozottan védett és 19 védett madár áramhálózatokkal összefüggésbe hozható pusztulásáról szereztünk tudomást. A példányok pénzben kifejezett, összesített értéke 7 175 000 Ft.
16.	Vízimadarak színes gyűrűs és jeladós felmérése	KNPI szakemberei (Dr. Pigniczki Csaba)	KNPI működési területe	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	1349,3 e Ft	2021-ben három öreg tojó kanalasgémen üzemelt korábban felhelyezett jeladó és egy fiókára tettünk fel egy új jeladót. Az öregek a már korábban megszokott útvonalat használva a már ismert telelőterületekre vonultak. A császártöltési Vörös-mocsár - eddig nem ismert - kanalasgém-fészkelőhelyként lett azonosítva, a jeladós madár segítségével találtuk meg benne a kanalasgémek költését. Az Apajon jeladóval ellátott fióka segítségével több esetben is mértük a repülési magasságot, hogy a légvezetékkel ütközés kockázatáról adatokat gyűjtsünk. A felméréshez 6 db mellcsizma, az adatkezeléshez egy Notebook lett beszerezve. A keret terhére történtek a vízimadár gyűrűzések is, 2021-ben 208 példány kapott gyűrűt, jelentős részük műanyag színes gyűrűt is. Legnagyobb számban a küszvágó csért, a fattyúszerkőt, a kanalasgémet és a kis kócsagot jelöltük. A korábban jelölt színes gyűrűs madarak leolvasását is végeztük, ennek során az egyik legérdekesebb adat egy 18 éves színes gyűrűs kanalasgém leolvasása volt. Az érdekes leolvasások közé tartozott még egy finn nyakgyűrűs nyári lúd leolvasása a Zab-széken. A színes gyűrűs vízimadarak azonosításához egy vadkamerát is beszereztünk, amellyel a nagyobb vízimadár-gyülekezőhelyeken van esély arra, hogy színes gyűrűs madarat is lefotóz. A tollminták elemzése során 91 db kanalasgém tollat küldtünk laborba, a 87 sikeresen meghatározott gyűrűs fiókából 48 hím, 39 pedig tojónak bizonyult.
17.	Ragadozó-madár és fekete gólya fészekfelmérés	KNPI szakemberei (Albert András)	Alsó Tisza-völgyi tájegység hullámtéri területe	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	76,4e Ft	Az Alsó Tisza-völgyi tájegység hullámtéri területeinek jelentős részén (160-212 fkm szakasz) 2015 óta történik teljes körű fészek felmérés (jellemzően ragadozó madarak és fekete gólya). Módszertan: Vegetációs időn kívül (lombmentes állapot) erdő alrészletenként minimum 1 alkalommal bejárva a teljes területet (szárazföldön terepjáróval, ill. gyalogosan; vízen motoros kishajóval) – rögzítjük a megtalált gallyfészkek koordinátáit. Költési időben minimum 2 alkalommal célirányosan, a korábban rögzített koordinátákon felmérjük az adott fészek lakottságát, a költő madárfajt, és a költés eredményét. 2021-ben 19 fészek (ebből 13 fészek biztosan 2021-ben épült) adata került az adatbázisba. Természetesen az új fészkek döntő többsége már ismert revírben, többnyire a tönkrement régi fészek közelében épültek. 2021. évi

						fészkek száma: 4 fekete gólya, 1 darázsölyv, 5 rétisas, 17 barna kánya, 25 egerészölyv, 3 héja.
18.	A kerti rozsdafarkú (*Phoenicurus phoenicurus*) állomány-nagyságának vizsgálata a Homok-hátságon	KNPI szakemberei (Enyedi Róbert, Nyúl Mihály, Tamás Ádám, Somogyi István, Varga Péter, Agócs Péter)	KNPI működési területe	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	38,1e Ft	A faj hazai és európai állománya az utóbbi években jelentősen csökkent. A KNPI működési területén költőfajként korábban elsősorban az ártéri erdőkből volt ismert, ám az újabb felmérések alapján napjainkban inkább a homokbuckák hazai nyáras élőhelyfoltjain kerül elő. Az előzetes adatok alapján a KNPI működési területén elsősorban a Homokhátságon várható az előfordulása, ezért a 2021-es évben a korábbiaknál jobban igyekeztünk fókuszálni a faj itteni előfordulására. A felmérések során elsősorban a revírt tartó és a territoriális viselkedés közben éneklő hímek akusztikus felderítésére koncentráltunk. 2021-ben összesen 12, a korábbiakban többnyire nem ismert revírt sikerült azonosítani.
19.	Illatos csengettyű-virág (*Adenophora liliifolia*) ex situ szaporítás	Mészáros András, BfNPI	Pécsely	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	175e Ft	A KNPI megbízásából a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság szaporító kertjében neveltek és kiültetésre előkészítettek 250 db illatos csengettyűvirág tövet (konténeres kiszerelésben), forrásként a Kiskőrösi-erdőben élő populációból magvetéssel létrehozott törzsállományt használták. Ezen felül minimum 56 szabadgyökerű, frissen hajtott tő is átadásra, illetve kiültetésre került. A szaporító kerti törzsállomány 2021. évi magtermését is megkaptuk (minimum 400 mag), ezeket a kiskőrösi populációban vetettük el. Az engedélyezési eljárás lefolytatását követően a kiskőrösi állományt erősítettük meg 142 tővel (7 részpopuláció), valamint a vegetáció, talaj és kitettség szempontjából hasonló adottságú Páhi, Közös-erdő területén összesen 164 tővel 5 részpopulációból álló új állományt hoztunk létre. A BfNPI dolgozói 2021.10.19-én leszállították a palántákat és közös akció keretében került sor a kiültetésre. A kiültetett tövek beazonosítást lehetővé tevő, egyedi jelölést kaptak. Mindkét kiültetési helyszínen létesítettünk 2-2 db kerítést a vaddisznók kizárása céljából. A tövek egy része kerítésen belülre, más része kívülre került. Csapadékos időt követően történt a telepítés, de ültetéskor is beöntöztük a töveket, ahol szükséges volt megelőzően lekaszáltuk a gyepet, kivágtuk/visszanyestük a cserjéket. Páhin további három öntözés is történt. Utógondozási terv készült.
20.	A csengettyű-virág (*Adenophora liliifolia*) és egyhajúvirág (*Bulbocodium vernum*) konzerváció-genetikai vizsgálata	Dr. Sramkó Gábor, Evolúció és Biodiverzitás Oktatási és Kutatási Alapítvány	Országos	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	3 500e Ft	Az illatos csengettyűvirág (*Adenophora liliifolia*) védett, Natura 2000 jelölő faj, Magyarországon öt állománya ismert, egyikben sem haladja meg a tőszám a 100 darabot. Az egyhajúvirág (*Bulbocodium vernum*) fokozottan védett növényfaj, melynek Magyarországon kb. 15 állománya ismert (a nyírségiek sorban eltűnnek). Mindkét faj megőrzése érdekében szükség van új populációk létrehozására. Így a gyakorlati természetvédelem számára fontos pl. áttelepítések genetikai hátterének feltárása, a populációk genetikai diverzitásának becslése, a beltenyésztettség és egyéb, a populációkban végbemenő folyamatok becslésére szolgáló populációgenetikai mérőszámok feltárása, populációk közötti genetikai kapcsolatok feltérképezése. A vizsgálatokba az összes magyarországi populáció bevonása szükséges. A RAD-seq vizsgálatok egyik kulcseleme a kitűnő minőségű kiindulási DNS-minta gyűjtése, ezért a vizsgálatokhoz friss mintákat gyűjtöttünk a magyarországi és a külföldi állományból. Először kivontuk az összes mintából a teljes genomiális DNS-t (azaz a sejtmagi és

						citoplazmikus DNS-t; gDNS), majd minőségellenőrzésnek vetettük alá. Elmondható róluk, hogy „egyben van" a genomi DNS, nem fragmentáltak a kivonatok, a további genomi könyvtárkészítésre megfelelnek. A populációk genetikai diverzitásának becslése, a beltenyésztettség és egyéb, a populációkban végbemenő folyamatok becslésére szolgáló populációgenetikai mérőszámok feltárása, populációk közötti genetikai kapcsolatok feltérképezése még folyamatban van, 2022-ben zárulnak a vizsgálatok.
21.	A tartós szegfű (*Dianthus diutinus*) életmenetének, generatív szaporodási sikerességének vizsgálata	Mazál István, Gál Attila Erdei suli Bt.	Bócsa, Kiskunmajsa-Bodoglár, Harkakötöny	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	950e Ft	A virágzásbiológiai és életmenet-vizsgálat során 3 település külterületén, 12 db, három éve kijelölt mintaterületen zajlott vizsgálat, mintaterületenként 10 előre kijelölt egyed bevonásával. A mintaterületek közül 6 kerítéssel körbezárt, 8 helyszínen természetes populáció, míg 4 helyszínen a tartós szegfű LIFE projekt ex situ akciójának keretén belül kitelepített állomány volt a vizsgálat tárgya. A harkakötönyi MOL állomásnál lévő tartós szegfű állomány bekerített részén árnyékolás-szimulációs kísérlet keretén belül a mintaterület 2021. évtől raschel-hálóval fedett. A talajnedvesség és levegő páratartalom adatok gyűjtése 2019. évtől kezdődően zajlik, míg a Foton flux adatgyűjtő modul 2021. évtől kezdődően szolgáltatott adatokat. Az adatok folyamatosan, napi 24 órában óránként kerülnek rögzítésre. A 2019. év óta összegyűlt tekintélyes mennyiségű, mintegy 150 000 egyedi klíma adat rendszerezése és összehasonlíthatóvá tétele alapvető a mikroklimatikus paraméterek kiértékeléséhez. A tartós szegfű állománydinamikáját a mikroklimatikus viszonyok alapvetően befolyásolják. Eddigi mérések alapján megállapítható, hogy a talajnedvesség adatok jellemzően 10 és 25 V/V % között ingadoznak, a talajnedvesség a csapadékeloszlást követve fluktuál. A tartós szegfű gyökérzetének felszívó övezete jelentősen kitett a csapadékviszonyok ingadozásának. 2021ben a hőmérsékleti minimum -16,3 ^{o}C, a maximum 48,9 ^{o}C érték volt. A mintaterületek össz-egyedszáma 2021-ben 28%-al meghaladta a 2020. évben észlelt egyedszámokat. A szaporodási sikerességre, mint kulcstényezőre a vegetációs időszak végéig észlelhető érett tokok és a generatív egyed arányából is következtethetünk. 2020-ban az érett tokok száma a duplája volt az egyedszámnak, míg 2021-ben az ép, érett tok produkció alig haladta meg a generatív egyedszámot, 1,08-as arányértékével. A szimulációs kísérlet árnyékolt állománya 2021. évben kimagasló össz-egyedszámot produkált, ezen 4mx4m-es mintaterületen belül 332 egyed került jelölésre. Ehhez képest a tok produkció alacsonynak mondható, 270 generatív egyed összesen 95 érett tokot produkált. Ez feltételezhetően a minden oldali árnyékoló hatáson kívül egyes beporzók (pl. lepkék) akadályozását is előidézni képes raschel háló járulékos hatásával indokolható. E járulékos hatás továbbiakban következetes kiküszöbölésével a beporzók hatékonyságára vonatkozólag kiegészítő információhoz juthatunk.
22.	Csaj-tó madár-monitorozás (gazdálkodási módszerváltás hatásának	Nagy Tamás e. v.	Tömörkényi Csaj-tó: I-XIII. tóegységek, és az egykori	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai	400e Ft	Vonuló vízimadár monitorozás zajlott havonta két, összesen 22 alkalommal. Fészkelő madárfajok és állománybecslésük: az RTM (Ritka és telepesen fészkelő madarak monitorozása – MME) fajokra koncentrálva részletes állománybecslés, de a terület szempontjából jelentős közepesen gyakori fajokra is közelítő állománybecsléssel és a fészkelés valószínűségi kódjának megadásával, összesítve és tóegységenként lebontva, Excel táblázatba rendezve. A Csaj-tó

	vizsgálata)		Dong-ér medertavai	keret		halastórendszere a Dél-Alföld egyik legjelentősebb vízimadár élőhelye. Bár a gémfélék régi költőmennyiségei visszaestek, de még így is kiemelkedő költőfajoknak számítanak. A halgazdálkodás intenzívről extenzívre vált a tavon. Ennek madárvilágra gyakorolt hatását vizsgálja a felmérés. 2021-ben jelen volt: kis vöcsök, búbos vöcsök, bölömbika, törpegém, bütykös hattyú, nyári lúd, kendermagos réce, tőkés réce, üstökösréce, barátréce, cigányréce, barna rétihéja, kabasólyom, guvat, kis vízicsibe, vízityúk, szárcsa, gólyatöc, gulipán, bíbic. Szerecsensirály 200-250 pár kezdett költésbe (nem repült ki fióka, valószínűleg vaddisznók jutottak be a telepre és elpusztították őket). Dankasirály 250-300 pár (30-40 fióka repült ki), sztyeppi sirály 2 pár, de nem költöttek sikeresen. Küszvágó csér 55-60 pár, összesen 25-30 pár röptetett kb. 50 fiókát. Fattyúszerkő 10 pár kezdett kései fészkelésbe, de a nyári zivatarokban megsemmisültek a fészekaljak. Kékbegy 8-10 pár, fülemülesitke 5-10 pár, réti tücsökmadár 2-3 hím tartott revírt, barkóscinege 15-20 pár, függőcinege 10-15 pár, kis őrgébics 2 pár költött.
23.	A Tisza ártéri Barci-rét élőhely-rekonstrukció-jának eredmény-monitorozása (KEOP-3.1.1/1F-2008-0019)	KNPI szakemberei (Albert András)	Mártélyi Tájvédelmi Körzet	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	27,8e Ft	2009-2010 folyamán KEOP projekt keretében élőhely-rekonstrukcióra került sor a vizsgálati területen. Gyepként nyilvántartott, korábban legeltetéssel hasznosított, majd évekig felhagyott, és gyalogakáccal erősen benőtt területek lettek megtisztítva (mechanikai módszerekkel) az idegenhonos, fás szárú növényzettől. Ezt követően - a projekt időpontja óta folyamatosan - a nyilvántartott művelési ágnak megfelelő területkezelés kétféle módon valósul meg: egyik területen kaszálás a másikon legeltetés és kaszálás zajlik. 2018 óta a „Barci-rét élőhely-fejlesztés hatás-monitorozása" keretében igyekeztünk megállapítani az elkészült élőhely-rekonstrukció, illetve az azóta folyamatos élőhely-használat hatását a terület élőhely-szerkezetére, és madárvilágára. A felmérés érdekében 2x2 db, egyenként 100 méter sugarú kör lett kijelölve mintavételi egységként. Páronként az egyik a rekonstrukció során mechanikai gyérítéssel érintett, a másik azon kívüli élőhely-részletben. Adatgyűjtésre 2021-ben összesen 12 alkalommal került sor, ez idő alatt 82 biotikai adatot rögzítettünk. 27 madárfaj élőhely-használatáról születtek adatok. A felmérések alapján megállapítható, hogy mind a legeltetéses, mind a kizárólag kaszálásos élőhely-kezelés is alkalmas a gyalogakác visszaszorítására. Ugyanakkor a kaszálás homogenizáló hatású, és csak akkor hatékony eszköz, ha évente kétszer kerül sor a terület kaszálására, viszonylag korai (júniusi) első kaszálással.
24.	Különböző módon kezelt gyepterületek talajlakó bogárfaunájá-nak vizsgálata	Csehó Gábor, Csermely Környezet-védelmi Egyesület	Turjánvidék (Kunpeszér, Kunadacs, Tatárszent-györgy)	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	300e Ft	9 lokalitáson, 3 különböző módon kezelt (3 kaszált, 3 legeltetett, 3 kaszálással és sarjúlegeltetéssel hasznosított) gyepterületet választottunk ki, az ott előforduló bogárfajok relatív tömegességi viszonyainak, illetve a talajlakó bogár-fajegyüttes diverzitásának a vizsgálatára. A vizsgálat során területenként 10 db élvefogó csapdát működtettünk, nyári és őszi időszakban, ellenőrzésük kétnaponta történt. A legdiverzebbnek a Kunpeszér, Szalag-erdő lokalitás bizonyult (kaszáló és legelő váltó), legkevésbé diverz a Kunadacs, Temető-domb (kaszáló) lokalitás. Az egyedszámok tekintetében kiugróan magas értéket tapasztaltunk a fekete tarfutó (*Calathus fuscipes*), bűzös holyva (*Ocypus olens)*, villás trágyatúró (*Onthophagus furcatus)*, fürge gyászbogár (*Crypticus quisquilius)* esetében. Védett fajokat is sikerült kimutatnunk: Tatárszentgyörgy, Ordítóból előkerült a ragyás futrinka (*Carabus cancellatus*) és a keleti kékfutrinka (*Carabus violaceus rakosiensis*), Kunpeszér, Alsópeszéri rétekről a keleti

						kékfutrinka (*Carabus violaceus rakosiensis*) valamint a homoki zömökdíszbogár (*Acmaeoderella mimonti*), Kunpeszér, Tengely-úti dűlőből szintén a keleti kékfutrinka (*Carabus violaceus rakosiensis*). A talajcsapdák faunisztikai ritkaságokat is tartalmaztak, mint Kunpeszér, Tengely-úti dűlőkből a nagy pajzsosfutót (*Licinus cassideus*), Kunpeszér, Szalag-erdőből pedig a szögletes ragyásormányost (*Brachycerus foveicollis*).
25.	Élőhely-kezelések monitorozása cönológiai felvételezéssel	Kovács Orsolya, Öko-Hang Kft.	Kolon-tó őrkerület	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	300e Ft	30 db cönológiai felvétel készült az élőhelykezelési összehasonlító vizsgálatok alapállapot-felméréseként. A Kolon-tó nemzeti parki törzsterület különböző élőhelyein 30 db, 2x2m-es cönológiai felvétel készült. Rögzítésre került a kvadrátok neve és pontos koordinátája, a kvadrátba eső növények fajnevei és borításaik, a növényzet összes (fajonkénti borítások összege) és átlagos (tényleges) borítása, továbbá az esetleges kriptogámok (moha, zuzmó), avar és csupasz talajfelszín borítása. Emellett rögzítettük a társulás nevét és az élőhely ÁNÉR-kódját (alkóddal együtt), a természetességi és degradáltsági mutatókat, az összes fajszámot, illetve ugyanezt egy- és kétszikű fajokra lebontva.
26.	Inváziós fásszárú fajokra irányuló szelektív vegyszeres kezeléseket követő szermarad-vány vizsgálat	Wessling Hungary Kft.	Kunpeszér	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	500e Ft	A szermaradvány vizsgálatot a KNPI működési területén az inváziós fásszárú növényfajok irtására leggyakrabban alkalmazott két hatóanyagra (glifozát és metszulfuron-metil) végeztettük el, akkreditált laboratóriumban. A vizsgálatokat mindkét szerre a kezelt állományokból gyűjtött 1-1 kg élő növényi mintán, valamint 1-1 kg, a felszíni 10 cm-es rétegből gyűjtött talajmintán végeztettük el. Mindkét szer és mindkét mintatípus esetében 1-1 db minta került begyűjtésre és kielemzésre, olyan állományokból, ahol: a) a kezelést tavalyelőtt végeztettük el, b) a kezelést tavaly végeztettük el és c) a kezelést idén, vegetációs időben végeztettük el. A metszulfuron-metil szermaradvány vizsgálatok eredményei alapján egyetlen mintában sem volt kimutatható a metszulfuron-metil szermaradvány jelenléte (kimutatási határértékek: növényi minta: 0,01 mg/kg, talajminta: 0,01 mg/kg sz.a.). A glifozát szermaradvány vizsgálatok eredményei alapján a tavaly és tavalyelőtt kezelt állományokból vett növényi mintákban nem volt kimutatható, de az idén kezelt állományokból vett növényi mintákban kimutatható volt a glifozát szermaradvány jelenléte, a talajmintákból viszont minden esetben kimutatható volt a glifozát szermaradvány jelenléte (kimutatási határértékek: növényi minta: 0,05 mg/kg, talajminta: 0,05 µg/l).
27.	Kolon-tó környéki lápi élőhelyek fejlődéstörté-neti és recens dinamikai elemzése a természet-védelmi élőhelykeze-	Molnár Ábel Péter e. v.	Izsák: Kolon-tó	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	300e Ft	A Kolon-tó környezetében található lápok és láprétek állapota fokozatosan romlik, melynek fő okai között megemlíthetjük a táji léptékű szárazodást, az ebből adódó vegetációdinamikai változásokat nem elég gyorsan követő kezelési metódusokat, az inváziós fajok rohamos terjedését és az egyre erősebb vaddisznó károkozást. A további élőhelyromlást csak a klímaváltozáshoz alkalmazkodó, az előhelytípusok változatosságát figyelembe vevő kezeléssel lehet megakadályozni. A tanulmány fő célkitűzése volt, hogy a területen előforduló lápi jellegű élőhelyek aktuális természetvédelmi élőhelykezelési koncepcióját leírja és e koncepció jövőbeni módosítási lehetőségeit összegyűjtse.

	lésük ökológiai hátterének megalapozása céljából					
28.	Rétboronálás hatásainak vizsgálata, mint a gyeprehabilitáció eszköze	Dr. Tölgyesi Csaba, BIOM Oktatási és Természetvédelmi Bt.	Kolon-tó természet-védelmi őrkerület	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	300e Ft	Vaddisznók által feltúrt gyepek helyreállítását célzó vizsgálat során eredetileg a boronálás valamely módszerét kívántuk alkalmazni, azonban a kipróbált borona típusokkal nem lehetett megfelelő munkát végezni. A gyűrűsborona, a fogas nehézborona és a láncos borona került kipróbálásra, azonban kellő hatást a jobbára frissen „feltekert" gyepszőnyegen egyik eszköz sem ért el. Legerősebb hatása a gyűrűs boronának volt, azonban az eszköz komoly sérülést okozott az ép gyepfelszínen. A boronálás kiváltására rotációs szárzúzót alkalmaztunk, mely megfelelő mértékben elvégezte a gyepcsomók szétdobását. A túrások elművelését a KNPI végezte el saját gépekkel és munkaerővel, a kijelölt mintaterület beosztás alapján. A túrások és az arra adott kezelési beavatkozás meglepően kis hatásokat váltott ki a vizsgált vegetációs paramétereken. Ennek oka nem a behatás kis intenzitásában rejlik, hiszen igen destruktív zavarásról beszélünk. Sokkal inkább az állhat a dolog hátterében, hogy közvetlenül a túrást követő vegetációs periódusban végeztük a felmérést, amikor a vegetációs reakcióban csak a már a behatást megelőzően is jelen lévő fajok propagulumkészlete vehetett részt, tehát az ott lévő magbank és egyéb vegetatív szaporító képletek. Új fajok tömeges megjelenése időt vesz igénybe, mivel először limitált mennyiségű propagulum érkezik a területre, és ezek a zavart élőhelyi viszonyokat kihasználva helyben, 1-2 generáció során szaporodhatnak fel.
29.	Erdei mikro-élőhelyek erdőrészlet-szintű felmérése	KNPI szakemberei (Albert András)	Mártélyi Tájvédelmi Körzet	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	41,6e Ft	Az "in situ" génmegőrzés keretében fontos teendő a *Populus nigra* populációt jellemző egyedek kijelölése, törzskönyvezése. Ezekről a továbbiakban szaporítási anyag begyűjtése, regionális és központi géngyűjtemények létrehozása lesz lehetséges. A kataszterezésbe bevont egyedek osztályozásához 6 fenotípusos jellemzőt vettünk. Azokról az egyedekről készül részletes állapot-felvétel, amelyek legalább 3 tulajdonságban a *Populus nigra* bélyegeit hordozzák. Rögzítésre kerülő további paraméterek: környezet, méret, vitalitás, stabilitás, a törzs egészségi állapota, vázágak egészségi állapota, egészségi állapota. 22 terepnapon végeztünk adatgyűjtést. Ez idő alatt 105 fekete nyár (*Populus nigra*) egyed fenotípus jellemzése, illetve aktuális egészségi állapot-felmérése készült el. (A megelőző adat-felvételekkel mindösszesen 207 fa fenotípus-jellemzése készült el). Az eddigi felmérések összesített eredményeként 552 poligon parti szőlő fertőzöttségét mértük fel. Az adatgyűjtéssel érintett összes terület: 1564,9 ha.
30.	Alföldi homoki erdei élőhely-típusok térképezése	Koszta Mihály Krisztián e. v.	Peszéri-erdő kjtt. HUKN20002	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai	600e Ft	Az Észak-Kiskunságban, Kunpeszér területén kimagasló természetvédelmi értéket képviselő, meszes homoki erdőssztyepp komplex található. A felmérés célja azt volt, hogy azonosítsuk azokat erdőállományokat és részállományokat, valamint azok környezetében található cserjésedő területeket, amelyeket intenzív emberi beavatkozás nem érintett már hosszú ideje, így meghatározó mértékben a természetes vegetációdinamikai folyamatok formálják a

				keret		vegetáció jelenleg megfigyelhető kompozícióját és struktúráját. Először a természetes folyamatok során kialakult vegetáció tipizálása valósult meg. A következő fő csoportok lettek elkülönítve: erdőszegély, lék, tisztás, cserjés, fahasználattal vagy erdőműveléssel nem érintett terület, spontán erdő. Digitális térképen rögzítettük a természetes folyamatok keretein belül kialakult élőhelytípusok állományainak pontos helyét. Az egyes, lehatárolt egységekhez hozzárendeltük a főfafajt/főfafajokat, az elegyedés módját, a vegetáció fiziognómiáját, az antropogén hatás erősségét, valamint a szegély-élőhelyek esetében a folt szélességet. A térképezés során 236 db vonal objektum (erdőszegélyek), illetve 72 db poligon objektum (cserjések, erdőbelsők) került rögzítésre. Az eredmények alapján megállapítható, hogy finom léptékben vizsgálva jelenleg is kimutathatóan zajlanak az őshonos (tájhonos) fajok élőhelyfolt-szintű, spontán megjelenésével jellemezhető erdődinamikai folyamatok. A természetes folyamatok keretében létrejött élőhelyfoltokat meghatározó arányban pionír fajok (egybibés galagonya, vadkörte, fehér nyár, kökény) alkotják. A nem pionír jellegű erdei fafajok (mezei szil, vénic szil, kocsányos tölgy) az előzőeknél alacsonyabb, de még mindig meglehetősen magas arányban fordultak elő. Fontos megállapítás, hogy a jellemző foltméret rendkívül kicsi (általában <30m2), ezért az itt kimutatott mintázat hagyományos élőhely-, vagy vegetációtérképezés során nem kimutatható.
31.	Erdősztyepp vegetáció-dinamikai folyamatok vizsgálata, élőhely életképességi analízis elvégzése céljából	Erdélyi Arnold e. v.	Peszéri-erdő kjtt. HUKN20002	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	800e Ft	Az alföldi erdőssztyepp erdőkben degradációs (pl. az inváziós fajok terjedése, gyomosodás, eljellegtelenedés) és regenerációs (természetes felújulás, őshonos növényfajok propagációja) folyamatok egyaránt megfigyelhetők. Ezeknek a vegetációdinamikai folyamatoknak a részleteiben való ismerete (az egyes folyamatok végbemenetelének szükséges és elégséges feltételeinek, sebességének és erélyének ismerete) nélkülözhetetlen a természetvédelmi tervezés során a kvantitatív tervek (pl. élőhely életképességi analízisek) elkészítéséhez. A vizsgálat a természetvédelmi oltalom alatt nem álló, őshonos és tájidegen fásszárú növényfajok esetében tőkorong vételt és évgyűrűszámlálást foglalta magában. A mintavétel során négy magassági kategóriát különítettünk el. A 4. magassági kategóriába sorolt egyedeknél több mintát is vettünk, amely segítségével nem csak az egyed kora, hanem magassági növekedési sebessége is meghatározható. A vizsgálatba vont fajok: fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), varjútövis benge (*Rhamnus cathartica*), csíkos kecskerágó (*Euonymus europaeus*), veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*), közönséges nyír (*Betula pendula*), magyar kőris (*Fraxinus angustifolia subsp. pannonica*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), vadkörte (*Pyrus pyraster*), gyepürózsa (*Rosa canina*), kökény (*Prunus spinosa*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), sóskaborbolya (*Berberis vulgaris*), hazai nyár (*Populus x canescens*), közönséges fagyal (*Ligustrum vulgare*), egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*). A vizsgált fajok esetében – feltételezhetően részben a homoktalajok esetében jellemzően bekövetkező, holtvíztartalomig kiszáradt talajállapot, részben a vadrágás miatt – a mag eredetű újulatnak minimum 5-20 év szükséges ahhoz, hogy kinőjön a vad szájából (a vizsgált területen nincs gímszarvas), azaz elérje az 1,5 méteres magasságot. Ez jól jellemzi a vegetációdinamikai események relatív lassúságát az erdőfejlődés szempontjából

						kedvezőbb adottságú termőhelyekhez képest.
32.	Az erdőtervezési eljárás során hozott természet-védelmi célú, erdőterületen belüli, nem erdős élőhelyek fenntartását célzó korlátozások eredményes-ségének vizsgálata	Málnás Kristóf, Horizont Természet-védelmi és Tudományos Egyesület	Jánoshalma, Kiskunhalas	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	450e Ft	A vizsgálat célja annak felmérése volt, hogy a védett növényfajok megőrzése hosszabb távon is biztosított-e a természetvédelmi célú erdőgazdálkodási korlátozások eredményeként. A felmérés 9 mintaterületet érintett, amelyekre a 2000-2010 közötti erdőtervezési ciklusban természetvédelmi célú, erdőterületen belüli nem erdős élőhelyek fenntartását célzó korlátozások születtek. A kiválasztott területeken az alábbi adatgyűjtések történtek: a területek florisztikai felmérése, cönológiai felvételezés, ennek mintaterülete: a megőrzött gyepterülettel határos erdőállomány, gyep/erdő, szegélyzóna és a gyepterület, védett növényfajok állománybecslése a megőrzött gyep teljes területén, illetve a szomszédos erdőterületeken a gyep területével arányos részterületen. A vizsgálat alapján a teljes talajelőkészítést követő felújítás a célfajokként vizsgált homoki nőszirom (*Iris arenaria*) és a fekete kökörcsin (*Pulsatilla nigricans*) védelmével összeegyeztethetetlen. Habár tízhektáros nagyságrendben végzett felújításnál 1-1 tő a szerencsének köszönhetően megmaradhat, de ezek kivételes esetek, a teljes talajelőkészítés következtében rendszerint az egész állomány megsemmisül. A védett növények közül csak a vizsgált táji környezetben gyakori, lokálisan nem veszélyeztetett fajok maradtak meg, így ez nem tekinthető jelentős természetvédelmi hozadéknak. Az évelő védett fajoknak legjobb esélyük a soraljban való túlélésre van, mert a sorközökben évről évre feltárcsázzák a talajt, továbbá megfigyelhető a hagyásterületek szegélyeinek gyomosodása, inváziós növények általi fertőződése, degradációja, ami az itt található érzékeny fajok megmaradási esélyét a kíméleti területen is csökkenti. A vizsgált sarjaztatásos felújítások esetén (talajelőkészítés nélkül végzett felújításnál) az itt célfajként vizsgált homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) erőteljes, stabil állománya maradt fenn, még a véghasználatot követő 8. évben is. A fiatalosokban előforduló állomány denzitása ugyanakkor jelentősen elmarad a közeli természetes gyepekben detektált értékektől. A sarjaztatott területeken szignifikánsan magasabb volt a terméses egyedek aránya, mint a referencia gyepekben. Emellett az átlagos virágszám is nagyobb ezeken a területeken. A több virágú, nagyobb tövek jelenlétének a magyarázata lehet az éveken át tartó tartaléktápanyag felhalmozás, illetve a nagyobb tartaléktápanyag tartalom.
33.	Erdőtervezés-hez szükséges adatok előállítása szakértői csapat bevonásával	Korda Márton, Schmidt Dávid, Soproni Egyetem	Bajai ETK	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	1 600e Ft	A körzet 103 db vágásérett erdőrészletét jártuk be a természeti értékek felmérése és természetvédelmi kezelési javaslatok céljával. A vizsgált erdők többsége faültetvény volt (akácosok, nyárasok, fenyvesek), de voltak kiemelkedően értékes erdőrészletek is, így pl. a Dél-Őrjeg láperdei. A természeti értékek felmérése során 15 növényfaj állományát mértük fel összesen 210 lokalitáson. A védett növények egyedszáma 1511 tő. Számottevő állományai kerültek elő a homoki árvalányhajnak (*Stipa borysthenica*), a homoki fátyolvirágnak (*Gypsophila fastigiata*) és a kései szegfűnek (*Dianthus serotinus*). A további homoki fajok jóval ritkábbak. Közülük kiemelést érdemel a fokozottan védett, bennszülött homoki kikerics (*Colchicum arenarium*).

						Ugyancsak említést érdemel a florisztikai szempontból értékes, a tájban kifejezetten ritka pézsmahagyma (*Allium moschatum*) előfordulása. Külön kiemelendők az Őrjeg láperdei, melyek – bár nem nagy egyedszámban – országosan is ritka, érzékeny fajoknak nyújtanak élőhelyet. Ezek közül legnagyobb állománya a mocsári kocsordnak (*Peucedanum palustre*) és a mocsári békaliliomnak (*Hottonia palustris*) került elő, de említést érdemel a mocsári csorbóka (*Sonchus palustris*) és a nádi boglárka (*Ranunculus lingua*) néhány töves állománya is. A munka részét képezte egy lombhullás utáni gallyfészek számlálás is, aminek során 13 egerészölyv fészek került felmérésre. A felmért erdőrészleteket a gyakorlati természetvédelem szempontjai szerint csoportosítottuk. A vizsgált 103 erdőrészletet 12 kezelési egységbe soroltuk. A megfogalmazott javaslataink egyrészt a várható véghasználatot megelőző, másrészt az azt követő felújításra vonatkoznak. Több esetben javaslat született a vágásosról a folyamatos erdőborítás melletti gazdálkodásra. Néhány esetben úgy ítéltük meg, hogy az adott érték megőrzése csak a gazdálkodás felhagyásával valósítható meg.
34.	Bíbicháti tölgyesek gomba-világának felmérése	Sándor Attila, Szegedi Gombász Egyesület	Dóc: Bíbicháti erdő	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	600e Ft	A résztvevő szakértők, az alkalmazott módszerek és az azonosított fajok száma is nőtt a 2020. évi jelentés óta. Az adatok alapján diverzitási gócpontok formálódnak. A 2020 évi jelentésünkben leírt módszereket két további módszerrel egészítettük ki. A földalatti gombavilág feltárására minősítéssel rendelkező triflászkutyákat alkalmaztunk, a minták feldolgozását a szakterület szakértői végezték el. Molekuláris genetikai vizsgálatokat (DNS barcoding) végeztünk minták teljes ITS régiójának kiolvasásával, ITS1 és ITS4 primerek alkalmazásával. Az eredményeket az NCBI (ncbi.nlm.nih.gov), UNITE (unite.ut.ee), MycoBank (mycobank.org) adatbázisaival vetettük össze BLASTn algoritmus segítségével. A mintavételezést összesen 13 alkalommal végeztük. 310 koordinált előfordulási adat keletkezett. Az előző évihez képest 41 újabb faj került elő. A szárítmányok száma 58-ra emelkedett. Mikroszkópos vizsgálatot további 15 faj esetében végeztünk, ezt 45 mikroszkopikus fotóval dokumentáltuk, 7 minta molekuláris genetikai vizsgálatát végeztük el.
35.	Orgoványi homokbuckás leégést követő helyreállásának fotódokumentálása	Molnár Ábel Péter e. v.	Orgoványi-buckák	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	270e Ft	Az Orgoványi-buckás 2000. június közepén, nagy területen leégett. Molnár Zsolt a leégést követő években (2000–2006 között) fix-lokalitásos fotósorozatot készített. A sorozat megfotózása 2021. év nyarán újra elkészült. A visszafotózás főbb eredményei röviden: A leégést követő átmeneti nyárasodás nem okozott élőhelyszintű erdősödést, a leégett foltokat továbbra is a gyepek dominálják. A terület környezetének magas adventív-fertőzöttsége nem okozta a természetközeli állapotú leégett területen az adventív fajok intenzív terjedését. A boróka fokozatosan települ vissza az élőhelymozaik borókamentessé vált részeire, főként a nyárasokhoz kötötten újul vitálisan. A gyepek, a nyárasok és a borókások aránya a leégést követő években a nyár javára változott a nyársarjasok kialakulása miatt. A nyárasok felritkulásával 2021-re már a gyep a meghatározó alapmátrix. A borókák megtelepedési üteméből becsülve várhatóan 20–40 év múlva válik újra meghatározóvá a borókás komponens a gyep és a nyáras mellett, amit idővel valószínűleg egy erős boróka dominanciájú stádium követ majd (lásd nem leégett részek). Molnár Zsolt és Fekete Gábor hipotézise a leégést követő

						években az volt, hogy a selyemkóró és az akác fel fog szaporodni, és a kezdeti intenzív nyársarjadás erős fásodást fog előidézni. A 2021. évi visszafotózás egyik fő tapasztalata, hogy ez a hipotézis nem igazolódott be.
36.	IAS Cselekvési tervben meghatározott célzott adatgyűjtés és inváziós növényfajok terjedésének nyomon követése	KNPI szakemberek (Czitor Beáta)	KNP működési területe	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	92,6e Ft	A selyemkóró prioritásterületek 2020-ban megkezdett kijelölését folytattuk, amik olyan kisebb kiterjedésű (max. 20 ha nagyságú), a KNP Igazgatóság vagyonkezelésében lévő, értékes flórával jellemezhető vagy fokozottan védett, kiemelt jelentőségű növényfajnak élőhelyül szolgáló területrészek, ahol a selyemkóró borítás még olyan korlátozott mértékű, hogy azt kezeléssel vissza lehet szorítani, és kicsi a visszafertőződés veszélye. Tázláron és Bodogláron a tartós szegfű (*Dianthus diutinus*) élőhelyeken történt a selyemkóró vegyszeres kezelése, szálanként vagy néhány négyzetméteres kiterjedésű foltokban előforduló állományokban. Emellett inváziós fajok előfordulási adataiból 326 pont és 4 poligon adat került az adatbázisba: mirigyes bálványfa, nyugati ostorfa, selyemkóró, homoki prérifű, fügekaktusz, magas tarackbúza, inváziós aranyvessző fajok, gyalogakác, sárgafülű ékszerteknős, pézsmapocok.
37.	Inváziós pázsitfüvek irtási protokolljának kidolgozása és inváziós pázsitfüvek irtására irányuló módszerek hatékonysá-gának értékelése	Szidonya István, SM Consulting Erdő és Természet-védelmi Kft.; Dr. Kelemen András, Horizont Természet-védelmi és Tudományos Egyesület	Kiskunhalas	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	850e Ft	A homoki prérifű (*Sporobolus crypandrus*) a nyílt homoki gyepek veszélyes átalakító faja, aminek még nem ismert hatékony, kipróbált irtási eljárása, ezért ennek terepi kísérletek segítségével való kidolgozása sürgető feladat. Tovább növeli a vizsgálat jelentőségét, hogy az eddigi inváziós irtások kapcsán leghatásosabbnak bizonyult, glifozát tartalmú szereket az EU-ban csak 2022-ig lehet biztosan használni, így alternatív hatóanyagok használatának tesztelése is fontos. Az új hatóanyagokon kívül a sokkal kisebb környezeti terhelést jelentő (de jóval nagyobb erőforrás igényű) mechanikai eljárások tesztelése is jelentőséggel bír. Három kísérleti helyszínen kijelölt 15 db kezelési egységben, illetve a mellettük kijelölt kontroll prérifüves állományokban és referencia gyepekben különböző vegyszeres és mechanikai kezelések kombinációit hajtottuk végre. Vizsgálni fogjuk a különböző eljárások hatását a prérifű egyedszámára, borítására, virágzási sikerére, magjainak csírázására, illetve azt, hogy a különböző méretű egyedek esetében különböznek-e ezek a hatások. Emellett a különböző kezelések őshonos fajokra gyakorolt hatását is szükséges vizsgálni. 2x2 méteres kvadrátokban mértük fel a vegetációt alkotó összes faj borítását, a prérifű virágzó hajtásszámát és egyedszámát (elkülönítve 3 méret kategóriát). Kísérleti egységenként 68 (17x4) kvadrát, összesen pedig 204 (68x3) kvadrát felvételezése történt meg. A prérifű irtásának sikeressége az irtást követő évben (2022) lesz detektálható, ebben az évben (2021) az alapállapot felmérést végeztük el.
38.	Nem védett, üzemtervezett erdők nőszőfű állományainak felmérése	Matula Virág, Futóhomok Természet-védelmi Egyesület	Kolon-tó természetvédel mi őrkerület	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	300e Ft	2010-2019 között a KNPI Kolon-tó őrkerület területéről 911 nőszőfű adat (3520 egyed) állt rendelkezésre. Az adatok egy része időben átfedést mutat az adott időszakban. 2021-ben 1 020 adat került felvételezésre, összesen 1 910 egyedről. A felmérés során 458 erdőrészlet került lejárásra, melyek részben potenciális élőhelyek, részben korábbról ismert élőhelyek. Adatgyűjtés történt a széleslevelű nőszőfűre (*Epipactis helleborine*), a vörösbarna nőszőfűre (*Epipactis atrorubens*) és a Borbás nőszőfűre (*Epipactis atrorubens subsp. borbasii*) vonatkozóan. A Kolon-tó őrkerületben a bugaci nőszőfű állomány a megelőző 10 évhez

						viszonyítva 12 %-kal csökkent. Az állományok területi fluktuációja jelentős. Sajnos a térségben, a természetvédelmi oltalom alatt nem álló területeken, a faj számára kedvező állományú nyárasok aránya csökken, mivel az erdőfelújítások során főleg nyár-akác elegyes ültetvény jönnek létre.
39.	Kis egyedszámú, fokozottan veszélyeztetett védett növényfajok felmérése a Kolon-tó őrkerületben	GDI Magyarország Kft.; KNPI szakemberek (Biró Csaba)	Kiskörös, Tabdi	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	3 999,9 e Ft	Kis egyedszámú fokozottan veszélyeztetett növényfajok pontos felvételezése és az egyes egyedek hosszútávú monitorozása nagy pontosságú térinformatikai GPS eszközzel lehetséges. A rendelkezésre álló forrásból a szükséges feladatok elvégzésére egy Leica Zeno gg04 Plus térinformatikai GPS került beszerzésre. Az eszköz térerőtől mentes helyeken alkalmas a submétéres, míg megfelelő térerő esetén a subdeciméteres pontosságú adatgyűjtésre. Az eszköz beüzemelését követően a Budapest – Belgrád vasútvonal építése miatt szükségessé vált, védett növényállomány áttelepítések támogatására, és az illatos csengettyűvirág telepítés dokumentálásához lett használatba véve.
40.	Mocsári teknős fészekrakó helyek felmérése, védelme a borz és róka gyérítésével	Nagy László, Szélhozó Csaba, Futóhomok Természet-védelmi Egyesület	KNP Kolon-tó területegység	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	500e Ft	A Kiskunsági Nemzeti Park Kolon-tavi törzsterületén élő mocsári teknős állomány tojásrakó helyeinek felmérése folytatódott 2021-ben, aminek során összesen 545 adat keletkezett. A monitorozási nyomvonalon számolt nyomok alapján 235 tojásrakó egyed becsülhető. A 2021-es évben a mintaterületen a tojásrakási hajlandóság csak 49% volt a tavalyi év adataihoz mérten. Ennek nagy valószínűséggel két oka lehet: a tojásrakási időszak felére csökkent a kedvezőtlen időjárás miatt, illetve a csapadékhiány miatt a nádas jelentős része száraz volt. Az állandó monitorozási helyszín mellett, további 3 tömeges tojásrakó helyet sikerült feltárni. Természetvédelmi beavatkozási javaslat: újabb tojásrakó tisztások kialakítása. A tojásrakó helyeken tovább folytatódott a 2020-ban megkezdett, erőteljes ragadozó-gyérítés (borz, róka, vaddisznó) vadászati eszközökkel.
41.	Szürkés hangyaboglárka populáció esetleges áttelepítésének megalapozó vizsgálata	Dr. Szabadfalvi András, Tűzlepke Bt.	Budapest-Belgrád tervezett vasút nyomvonala	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	300e Ft	A program 1. ütemében (2019) a vérfű hangyaboglárka és a szürkés hangyaboglárka potenciális élőhelyei kerültek lehatárolásra. A felmérés 2. ütemében (2020) a szürkés hangyaboglárka élőhelyei kerültek felmérésre, különös tekintettel a Budapest-Kelebia vasútvonal bővítése miatt szükségessé váló áttelepítés lehetőségeire. A felmérés harmadik, záró ütemében (2021) a szürkés hangyaboglárka áttelepítésére potenciálisan alkalmas területek kerültek vizsgálatra, illetve az áttelepítés lehetséges módszertana került kidolgozásra. Hamarosan megindulnak az építkezés előkészítési munkálatok a Budapest – Belgrád nyomvonalon. Ez szükségessé teszi a nyomvonal mentén elhelyezkedő kornistárnics és szürkés hangyaboglárka állomány (ami 300-500 példányra tehető) áttelepítését. Az állományok áttelepítése a Csengődi-lápokra, a Rekettyésbe és a Kolon-tó törzsterületére javasolható a kidolgozott terv szerint. A projekt előzményeként megvalósult élőhelykezelési változtatások hatására 52 új 20x20 méteres ETRS négyzetben jelent meg a lepkefaj 2021-ben, a korábbihoz képest ez közel 2,5 szeres területi növekedést jelent. A projekt további hozadéka, hogy a területről sikerült kimutatni a magyar szitkárt (*Chamaesphecia hungarica*). A projekt során vagy hozzá kapcsolódva 31 gerinctelen faj 197 adatát, 13 növényfaj 455 adatát sikerült gyűjteni.

42.	Vadszőlővel fertőzött 91E0 élőhelyek felmérése és kezelése	KNPI szakemberek (Albert András)	Mártélyi TK	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	48,8e Ft	Az inváziós parti szőlő (*Vitis riparia*) sűrű állományai létrehozott mikroélőhelyek feltérképezését, az állatvilágra - elsősorban a madárvilágra - gyakorolt hatásuk felmérését a korábbi években kidolgozott módszerek szerint összevontan végeztük a fekete nyár matuzsálemek kataszterezésével. Az adott terület *Vitis riparia* fertőzöttségét poligononként határozzuk meg, melyet a fertőzöttség mértékével (1-5. értékig) és az adott fertőzöttség borítás-értékével (1-3. értékig jellemezünk. Az inváziós *Vitis riparia* sűrű burjánzása által létrehozott mikro-élőhelyeknek (indafüggönyök, több rétegű talajborítás, leomlott fák körüli "szőlő-sátrak") az állatvilágra - elsősorban a madárvilágra - gyakorolt hatásának felmérésére 2x2 db, egyenként 500 m-es transzektet, páronként egy „vadszőlős”, és egy „tiszta” mintaterület jelöltünk ki. Az adatfelvételek napjain minimum 1x2 transzektpárban felmértük az észlelhető madárfajokat, és egyedszámokat. 2021-ben összesen 24 napon végeztünk adatfelvételt.. 552 poligonban került sor a parti szőlővel való fertőzöttség felmérésére. Az adatgyűjtéssel érintett összes terület: 1564,9 ha. A különböző *Vitis riparia* fertőzöttségi szinteket reprezentáló 4, korábban kijelölt mintaterületen 128 biotikai adatot rögzítettünk. A korábbi évek hasonló célú-, és módszerű adatfelvételeivel együtt jelen pillanatban 301 biotikai adatpont alapján lehet értékelni a mintaterületek élővilágát. A következő madárfajok denzitása rendre nagyobb a *Vitis riparia* által erősen fertőzött partéli élőhelyeken, mint a kontrollterületen: fekete rigó, ökörszem, mezei poszáta, barátposzáta. A következő madárfajok denzitása rendre kisebb: fekete harkály, nagy fakopáncs, kis fakopáncs, zöld küllő, csuszka.
43.	Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) áttelepítés	Dr. Peregovits László, Pars Kft.	Kunpeszér	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	500e Ft	A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) Európa egyik legveszélyeztettebb nappali lepkefaja. A Duna-Tisza közén e faj legerősebb ismert állománya a Peszéri-erdőben van. Vizsgálataink célja az egyedszám monitorozása volt, valamint áttelepítés a Kunadacsi-erdőbe. A díszes tarkalepke esetében az egyedszámbecslés jelölés-visszafogásos módszerrel, valamint tojás- és hernyófészek számlálásra is sor került. A legtöbb mintavétel májusban és júniusban volt. A díszes tarkalepke egyedek esetében egyedi jelölést alkalmaztunk, s minden fogásponton rögzítettük a geokoordinátákat. Az ez alapján készült mozgásmintázat elemzés segít az áttelepítés sikerességének megítélésben. Az áttelepítés 3 módszerrel is lehetséges, ezek előnyeit, illetve hátrányait a jelentésben összefoglaltuk. Az áttelepítés első kétévi, kísérleti szakaszában csak 6-6 fészek áttelepítését végeztük el, ugyanarra a helyszínre. Az áttelepítés sikeressége a következő évben vizsgálható.
44.	Nem használt vízvisszatartó műtárgyak felmérése a Kolon-tó vízrendszerén	Dr. Tamás Enikő Anna, Palustris Bt.	Kolon-tó természet-védelmi őrkerület	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	300e Ft	A Kolon-tó vízrendszeréhez tartozó csatornákon 20 éve több kisebb vízvisszatartó műtárgyat telepített az egykori vízitársulat, amik valójában sosem kerültek beüzemelésre, s mára teljesen lepusztultak. A működő műtárgyrendszer kifejezetten alkalmas lenne a Kolon-tó gyepein, és a környező ex lege védett lápterületeken a vízvisszatartásra. Ezekről a műtárgyakról semmilyen dokumentáció nem áll rendelkezésünkre, jellemzően vízjogi engedély nélküliek. A bejárások során 34 műtárgyat sikerült bemérni, adataik mérési jegyzőkönyvben kerültek rögzítésre, amik alkalmasak a KNPI térinformatikai rendszerében való megjelenítésre, feldolgozásra.

4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)

No	Monitorozó projekt tárgya	Kutató	Monitorozás helyszíne	Forrás	Forrás (ezer Ft)	Főbb eredmények
1.	Hármaslevelű vidrafű (*Menyanthes trifoliata)* monitorozása	KNPI szakemberei (Dr. Kovács Éva, Sárkány József, referensek)	Kiskőrös, Kecel, Nemesnád-udvar	TMF/133 /2021.	41,4 e Ft	A teljes állomány 12 826 tőre apadt. Mindhárom ismert lokalitáson csökkent a tőszám a korábbi értékekhez képest. Nemesnádudvaron eltűnt, Kecelen 1 tőre zsugorodott az állomány. Kiskőrösön is erőteljes, majdnem 60 %-os a visszaesés. A KNPI működési területén nincs egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területen vidrafű, az élőhelyéül szolgáló, kaszálóként és legelőként hasznosított gyepek (mocsarak) magánkézben vannak és túlhasznosítottak.
2.	Homoki kikerics (*Colchicum arenarium)* monitorozása	KNPI szakemberei (Dr. Kovács Éva, referensek, természet-védelmi őrszolgálat)	Potenciális élőhelyeken	TMF/133 /2021.	100e Ft	1455 hektár potenciális élőhely átvizsgálására került sor, 844 pontadat lett rögzítve, összesen 32 464 tő-re vonatkozóan. Gyűltek adatok: Kiskunhalas, Kéleshalom, Hajós, Pirtó, Tázlár, Bugac, Soltvadkert, Szank és Nyárlőrinc külterületéről. A Kékhegyi-lőtéren ismételt felmérés zajlott. Itt 2021-ben 29 596 virágzó tő volt jelen (korábban 6000 tőre becsülték az állomány méretét).
3.	Homoki nőszirom *(Iris arenaria)* monitorozása	KNPI szakemberei (Dr. Kovács Éva, referensek, természet-védelmi őrszolgálat)	Potenciális élőhelyeken	TMF/133 /2021.	100e Ft	2021-ben 2337 hektár potenciális élőhely szisztematikus felmérését szerveztük meg, Szank, Kiskunmajsa, Tázlár és Bócsa környékén. További adatok keletkeztek Kunpeszér, Kunadacs, Orgovány, Bugac, Szank, Tázlár, Kiskunhalas, Jánoshalma, Kunfehértó és Baja külterületéről. 8043 tő adatát rögzítették az Igazgatóság dolgozói, 326 rekord került a természetvédelmi értékeket nyilvántartó adatbázisba.
4.	Hóvirág (*Galanthus nivalis*) monitorozása	KNPI szakemberei (Dr. Kovács Éva, referensek, természet-védelmi őrszolgálat)	Potenciális élőhelyeken	TMF/133 /2021.	10e Ft	2021-ben a felmérés során 9 poligon és 504 pont rögzítésére került sor, ezáltal 333 329 hóvirágtő adata került az Igazgatóság védett értékeket tartalmazó adatbázisába. Szisztematikus felmérés 34 erdőrészletben zajlott, ami Szalkszentmárton, Dusnok, Fajsz és Sükösd külterületén található potenciális hóvirág élőhelyeket érintett. A természetvédelmi őrszolgálat tagjai egyéb munkaköri feladataik ellátása közben észleltek hóvirág előfordulást Tass, Szalkszentmárton, Apostag, Dunaegyháza, Solt, Harta, Dunaszentbenedek külterületén is.

5.	Kisfészkű aszat (*Cirsium brachycephalum*) monitorozása	KNPI szakemberei (természet-védelmi őrszolgálat)	Potenciális élőhelyeken	TMF/133 /2021.	50e Ft	Összesen 131 pont és 3 poligon került a fajra vonatkozóan a KNPI nyilvántartásába, 155 087 tő adatával.
6.	Kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*) monitorozása	KNPI szakemberei (Dr. Kovács Éva, Kozma Botond, Pálszabó Ferenc, referensek)	Kunadacs /Tatárszent-györgy: Ordító, Fülöpháza: Hosszú-rét	TMF/133 /2021.	8e Ft	A kunadacsi állomány a monitorozás ideje alatt, az eddigi legmagasabb értéket hozta virágzó hajtások számában (11 383 db), az összes hajtás számát (14 816 db) és a tőszámot (4122 db) tekintve is. A fülöpházi állomány mérete tovább csökkent negatív rekordot döntve. A legalacsonyabb értékeket mértük a virágzó hajtások számát (695 db), az összes hajtás számát (875 db) és a tőszámot (337 db) tekintve is. Mindkét helyszínen aggasztó az élőhely szárazodása. Fülöpházán tovább ront a helyzeten a nem megfelelő időpontban végzett területhasználat.
7.	Kúszó zeller (*Apium repens*) monitorozása	KNPI szakemberei (Dr. Kovács Éva, referensek, természet-védelmi őrszolgálat)	Császártöltés, Sükösd, Érsekhalma, Nemesnádudvar,Érsekcsanád	TMF/133 /2021.	44e Ft	Császártöltésen a 2001 óta monitorozott 5 lokalitás közül 2021-re csak egyiken maradt meg, 21 tővel a faj állománya. Császártöltés, Őrjeg-dűlő területen sikerült megszervezni a szarvasmarhával történő legeltetést, a három évvel korábbi 90 db-os tőszám 115 530-tőre emelkedett. Nemesnádudvaron a 4 lokalitás közül egyen volt detektálható a növény (Ökör-legelő D), jelentősen lecsökkent tőszámmal. Érsekcsanádon már korábban megszűnt, Sükösdön stabilnak mondható az állomány. Két új helyszínen került elő a faj: Baja: Harábó (141 tő) és Császártöltés, (DVCS mellett, 33 644 tő, ez a KNPI saját vagyonkezelésű szarvasmarha-legelője, ami védelmi szempontból kedvező adottság). 355 649 tő a KNPI működési területére eső összesített egyedszám 2021-ben, ami az új előkerülések ellenére, jelentősen alacsonyabb a korábban tapasztaltaknál. Az eltűnések oka a vízhiány mellett a legeltetés felhagyása, a gyepek záródásával eltűnik az iszapnövényzet.
8.	Légybangó (*Ophrys insectifera*) monitorozása	KNPI szakemberei (Dr. Kovács Éva, referensek, természet-védelmi őrszolgálat)	Kunpeszér (11 lokalitás)	TMF/133 /2021.	7,6e Ft	A monitorozás ideje alatt a virágzó tövek száma 0 tő (2003, 2009, 2012) és 4228 tő (2006) között változott. 2021-ben 1021 tő került elő. A tőszámok változásában tendencia nem állapítható meg. Az élőhelyeken a szárazság hatása aggasztó.
9.	Óriás útifű (*Plantago maxima*) monitorozása	KNPI szakemberei	Kunpeszér	TMF/133 /2021.	5e Ft	Az élőhelyet lekaszálták felmérés előtt, így az elmaradt. 2022-ben tervezzük pótolni.
10.	Szibériai nőszirom (*Iris sibirica*)	KNPI szakemberei (Dr. Kovács	Kunadacs/Tatárszentgyörgy: Ordító	TMF/133 /2021.	5,7e Ft	A mintakvadrátban 161101 db lett az összes hajtás száma 2021-ben, ebből virágzott 23796 hajtás. A becsült polikormon szám 2731 tő. A három évvel ezelőtti értékhez képest az összes hajtás száma lecsökkent, de ezek közül több hozott virágot. A vízhiány aggasztó a térségben.

	monitorozása	Éva, referensek, természet-védelmi őrszolgálat)				A terület kezelése a faj szempontjából kielégítő.
11.	Tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*) monitorozása	KNPI szakemberei (Dr. Kovács Éva, referensek, természet-védelmi őrszolgálat)	Császártöltés Harkakötöny, Madaras, Nyárlőrinc, Szeged-Kiskundorozs-ma	TMF/133 /2021.	43e Ft	Minden monitorozott lokalitáson csökkent az állományméret a 2018. évi, kiugróan magas adatokhoz képest, a 2018-as állományméret 38-80%-ra estek vissza az értékek. A legnagyobb csökkenés (70% körüli) a harkakötönyi és a két császártöltési állomány esetében látható. Legkevésbé csökkent az állománynagyság a nyárlőrinci és szegedi lokalitáson (17-20%-os csökkenés).
12.	Szolonyec vakszik-növényzet (*Camphorosmetum annuae*) monitorozása	Dr. Somogyi Gabriella e. v.	Apaj: Kisapaji-rét (Birkajárás), Fülöpszállás: Kelemen-szék	TMF/133 /2021.	100e Ft	A társulás állományaiban a 2020-as felmérés eredményeihez képes nem történt jelentős változás, mindkét mintaterület természetes állapotú. A társulásra jellemző karakterfajok mindkét mintaterületen megvannak, az állományok képe, fajösszetétele természetes viszonyokat mutat.
13.	Tündérfátyol-hínár (*Nymphoidetum peltatae*) monitorozása	Dr. Somogyi Gabriella e. v.	Drágszél	TMF/133 /2021.	50e Ft	2021-re jelentősen megnőtt a generalisták aránya, míg a zavarástűrő és természetes pionír fajok eltűntek, illetve visszaszorultak. Ez látszólag ellentmond annak a ténynek, hogy a meder kotrása ez év során is jelentős volt, azonban a generalisták felszaporodása épp a rendszeres mederkotrások következménye lehet. A *Nymphoidetum* társulás állapota 2010 óta folyamatosan romlik, 2021-ben a monitorozandó társulás kiterjedése kis területre korlátozódott, maga a névadó faj is csak kis egyedszámban volt megtalálható és az úszó hínár kiterjedése is alacsony volt a vizsgálati területen. A változás feltehetően nem visszafordíthatatlan, oka elsősorban a mederkotrásban és a partot is érő bolygatásban keresendő.
14.	Magyar sóballás (*Suaedetum pannonicae*) monitorozása	Dr. Somogyi Gabriella e. v.	Dunatetétlen: Maka-szék (+Szatymaz)	TMF/133 /2021.	100e Ft	A *Suaedetum pannonicae* társulás (amit mai nevén a Suaeda prostrata, heverő sóballa egyedei uralnak) dunatetétleni mintaterületén a társulás mára csak fragmentális kiterjedésű. A mintaterület döntő részét más szikes társulások állományai borítják. A szatymazi állomány reprezentatív a társulásra nézve, természetessége is jó. A kimutatott fajszám és a mintánkénti átlagos fajszám is csökkent 2021-re (ugyanígy a karakterfajok száma és gyakorisága is). Ennek elsődleges oka az lehet, hogy a 2021-es felmérés előtt a teljes terület le lett kaszálva, emiatt az előforduló fajok/egyedek egy része nem volt észrevehető.
15.	Mézpázsitos szikfok (*Puccinellietum limosae*)	Dr. Somogyi Gabriella e. v.	Fülöpszállás: Kelemen-szék	TMF/133 /2021.	50e Ft	A *Puccinellietum* társulás jellemzőiben, összetételében a 2018-as felméréshez képest csak kisebb mértékű változások történtek. A terület megmaradt jó természetességű, közepes mértékű degradációnak kitett állománynak, aminek tájhasználata (bivallyal történő legeltetés) sem változott. A vizsgálat 20 éve alatt a mézpázsitos gyorsan változó összetételű társulásként

	monitorozása					viselkedik: dominanciaviszonyai mind éven belül, mind egymást követő években változnak. Emiatt a detektált változások egy részéért a felmérés időpontjában a vegetáció fenológiai állapota, más részéért pedig az aktuális évi csapadék- és nedvességviszonyok függvényében a vegetáció összetételének változása felelhet.
16.	Kékperjés láprét (*Molinio-Salicetum rosmarinifoliae*) monitorozása	Dr. Somogyi Gabriella e. v.	Kunpeszér: Peszéri-erdő (2 helyszínen –Ősnyíres és Vaddisznós), Kiskunhalas: Pirtói-homokbuckák	TMF/133 /2021.	150e Ft	A *Molinio-Salicetum rosmarinifoliae* társulás három vizsgált állományában egyöntetűen megfigyelhetők a szárazodás, és ezzel kapcsolatos a leromlás jelei, ennek mértéke azonban a mintaterületeken különböző. Az Ősnyíres területén jellemző a *Molinia* monodominánsá válása, mellette egyéb lágyszárúak és cserjék csak alárendelten jelennek meg. Pirtó mellett szintén jellemző a *Molinia* monodominanciája, azonban ez egyre kisebb területen érvényesül és más, szárazságtűrő fűfajok jelennek meg mellette, illetve helyette. A Vaddisznós mintaterület erőteljes száradást mutat, itt mára a mintaterület kis része sem tekinthető *Molinio-Salicetum* társulásnak, inkább homokpusztarétként (H5b) értékelendő. Ezzel együtt a mintaterület kimondottan fajgazdag, mind az előforduló fajok száma, mind a terület diverzitási indexe növekedett a legutóbbi felmérés óta, és regionálisan ritka védett növényfaj is megjelent benne újként.
17.	NBmR növénytársulás monitorozás adatainak elemzése	Dr. Kelemen András e. v.	Minden NBmR keretei között monitorozott növény-társulásra és lokalitásra vonatkozóan	TMF/133 /2021.	500e Ft	Az elemzés 13 növényközösségre valósult meg. A felvételezések 2001-ben indultak, így van olyan közösség, amely adatai már 20 éves időintervallumot ölelnek fel. Az elemzések célja a különböző vegetációtípusok időbeli változásainak, valamint – ahol erre lehetőség volt – a változások kezelésekkel való összefüggésének vizsgálata volt. Kiszámoltuk minden felvételre a Borhidi-féle indikátorértékek, a szociális magatartási típusok és az életformatípusok súlyozott átlagát. A súlyozás a rendelkezésre álló tömegességi skálán az értékek négyzetgyökével történt. Az átlagokra, mint függő változókra egyszerű lineáris modelleket illesztettünk, ahol többféle kezelés adatai rendelkezésre álltak, ott az év numerikus változóként, a kezelés pedig nominális változóként szerepelt a modellben. Az élőhelyek állapotváltozásaiban eltérő trendek érvényesültek, átfogó, mindenhol érvényes mintázatról nem lehet beszélni sem az évek közti, sem a kezelések közti változatosság tekintetében. Az élőhelyek természetességi mutatóinak vizsgálata során kimutattuk, hogy 5 közösség természetessége csökkenő, míg két közösségé növekvő tendenciát mutat, a többi közösség esetében nem detektáltunk egyértelmű, robosztus trendeket.
18.	Közösségi jelentőségű élőhelyek felmérése	Dr. Majláth Imre e. v.	Császártöltés, Dunapataj, Dusnok, Hajós, Homokmégy, Imrehegy, Kecel, Kecskemét, Kiskunhalas, Nyárlőrinc,	TMF/133 /2021.	680e Ft	A KNPI működési területén a 2021. évben 27 db Natura 2000 élőhelyi lokalitás felmérésére került sor a standard országos protokoll szerint, amik közül 25 esetében kijelölés és első felmérés, míg két lokalitás esetében ismételt felmérés történt. Tizenkettő gyepes, kilenc vizes, további hat pedig erdős élőhely típusba tartozott. A következő élőhely-típusokra terjedt ki a vizsgálat: pannon szikesek (1530), pannon homoki gyepek (6260), kékperjés láprétek (6410), mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), természetes eutróf tavak növényzete (3150), törpekákás iszapnövényzet (3130), láptavak (3160), fűz-, nyár-, éger- és kőrisligetek/ligeterdők (91E0), keményfás ligeterdő (91F0), pannon homoki borókás-nyárasok (91N0). A felmérés célja adatszolgáltatás az Élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke alapján készülő országjelentés összeállításához.

			Soltvadkert, Tázlár, Tiszaalpár, Tiszaug.			
19.	Élőhely-térképezés	Dr. Horváth András Zsolt e. v.	NBmR T5x5_098 Bócsa 1x1 km-es mintakvadrát	TMF/133 /2021.	800e	A bócsai NBmR tájszintű mintaterület élőhely-térképezésének harmadik ismétlését végeztük el 2021 nyarán. A helyszín korábbi felmérésére 2001-ben és 2011-ben került sor. Az 5x5 km-es terület Bócsa, Orgovány, Páhi és Kaskantyú közötti homokbuckás tájban foglal helyet. A felmérés és az értékelések alapján a mintaterület növényzetére és annak évtizedes léptékű megváltozására vonatkozóan több megállapítást tudtunk tenni (pl. fásszárú állományok borításának csökkenése, vagy növekedése, erdőművelés során fafajcsere, cserjésedés, erőteljes sztyeppesedés, szántók felhagyása, tanyák elhagyása, élőhelyfoltok feldarabolása, stb). Az inváziós növények közül legnagyobb arányban a selyemkóró és az akác terjedt el. Mindkét faj a térképezett élőhelyfoltok 60-70 százalékában van jelen. Az elmúlt évtizedben mindkét faj erőteljes terjeszkedésének lehetünk tanúi, számos új élőhelyfoltot fertőztek meg. A bálványfa szintén jelentős veszélyeztető tényező, a területen sokfelé előfordul, és állományának növekedése is kimutatható. Ha a térséget érő zavaró hatások továbbra is jelen lesznek, számolni kell mind a hat inváziós faj további terjedésével.
20.	Élőhely-térképezés	Dr. Barina Zoltán e. v.	NBmR T5x5_O81 Peszéradacs 1x1 km-es mintakvadrát	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	800e Ft	2021-ben sor került a peszéradacsi 5x5km-es mintakvadrát területének 3. ismételt élőhely-térképezésére. A rögzített adatok digitalizálása során összesen 1690 élőhelyfolt került lehatárolásra, megtörtént ezek jellemzése és besorolása Á-NÉR és Natura 2000 kategóriákba. A felmérés során növényfajok 850 pontadatát rögzítettük, amik közül 375 adat vonatkozik védett fajra. A felmérés során a térképezett állományokról és előforduló növényfajokról összesen 745 fotó készült. A területen 36 db 2×2 m kiterjedésű cönológiai felvétel készült, ezek összesen 537 borításértékkel kiegészített faj-előfordulási adatot tartalmaznak. Az értékelés során megtörtént a 2011-es élőhely-térképezés eredményeinek az idei eredményekkel való összevetése mind az egyes foltok természetességét, mind azok élőhely-kategória szerinti besorolását tekintve. Egyes foltokban romlott, illetve jelentősen romlott, máshol pedig javult, vagy jelentősen javult a foltok állapota. A két irányba mutató változások területi kiterjedésüket tekintve a kvadrátban, egyensúlyban vannak. Közel 300 hektáron a terület száradása áll az élőhelyátalakulás hátterében, közel 500 hektáron természetes szukcesszionális folyamatok, míg közel 1500 hektáron az élőhely nem változott, vagy a változás hátterében a módszertanra visszavezethető technikai okok állnak. A kvadrát területén jelenleg is nagy kiterjedésben találhatók jó állapotú természetes és természetközeli élőhelyek. A korábban jelzett üde láprétek állományai a területről nem kerültek elő, ez összefüggésben áll a terület (régió) száradásával. A korábbi szántófelhagyások eredményeként az óparlagok területét ma közepes állapotú gyepek borítják. Jelentős természetvédelmi problémát okoznak a kvadrát területén előforduló inváziós növényfajok, melyek terjedésének egyik kiindulópontját a kvadrátban található akácos és vegyes akácos ültetvények adják.

21.	Puhatestű közösségek monitorozása NBmR kékperjés láprét társulás-monitorozáshoz kötötten	Dr. Majoros Gábor e.v.	Kunpeszér: Ősnyíres, Kunpeszér: „Vaddisznós”, Pirtó	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	340e Ft	2021-ben a kékperjés láprétek társulás-monitorozásához kötődően, három élőhely malakológiai felmérésére került sor. 2001 óta, kétéves gyakorisággal történnek felmérések, területenként 10-10 talajminta begyűjtésével és feldolgozásával. Ezen felül, pluszfeladatként 20 gyűjtési pontról származó talajminta puhatestűit identifikálta a kutató. A pirtói és a két kunpeszéri kékperjés láprét csigafaunája az élőhelyek további szárazodására utaló jeleket mutat. A korábbi évekhez képest a csigafauna elemei lényegében most is ugyanazok, de a fajszám és egyedszám tovább csökkent (utóbbi egyedül a Kunpeszér, „Vaddisznós” lokalitáson növekedett – ez a szárazságtűrő fajok példányszámában mutatkozott meg), a fauna átlagos Shannon-Wiener indexe azonos a két évvel ezelőttivel (0,58-0,76).
22.	NBmR országos puhetestű monitorozás	Farkas Roland Tibor e. v.; Dr. Majoros Gábor e. v.; Fehér Zoltán, Medora Bt.; Deli Tamás e. v.; Dr. Varga András, Dioryx Bt.	Mátra, Mecsek, Bereg, Duna-mente (Palotai-sziget), Dabasi-turjános, Szőce	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	2060e Ft	2021-ben a következő növénytársulásokban zajlott malakológiai felmérés: montán bükkös, forráslápok, illír bükkös, puhafás ligeterdő, kékperjés láprét, keményfás ligeterdő, löszgyep, tőzegmohás láprét. Kvadrátos mintavételezés (25x25x3-5cm) történt, amit ki kellett egészíteni egy időlimitált egyelő gyűjtéssel, melynek időtartam 30 perc volt. Minden minta esetében rögzítésre kerültek az élőhelyre vonatkozó legfontosabb információk, valamint készült egy áttekintő fotó magáról a vizsgált területről, valamint 1-1 fénykép magáról a mintavételi pontról. Az előírás szerint az erdőkben 10-10, a gyepes élőhelyeken 5-5 minta felvétele szükséges. A vizsgálatok során 85 faj 11 398 egyede került meghatározásra. A lelőhelyekről származó biotikai adatokat egységes biotikai adatközlő táblázatban kerültek rögzítésre. Az országos szárazföldi csiga vizsgálatok első évének legfontosabb eredménye, hogy sikerült egységes vizsgálati protokollt kialakítani. A felmérés ezen első évében leginkább alapállapot felmérésekről beszélhetünk. A bordás törpecsiga (*Vertigo substriata),* keleti ajtóscsiga (*Pomatias rivulare*), márványozott csiga (*Arianta arbustorum)* és harántfogú törpecsiga *(Vertigo angustior)* fajra vonatkozóan készült részletesebb elemzés. A keleti ajtóscsiga sokfelé képes volt megmaradni, ismert élőhelyei rászolgálnak a védelemre, de külön természetvédelmi kezelést nem igényel. A harántfogú törpecsiga a vizsgált területeken a kipusztulás szélére jutott. A márványozott csiga csak két példányban került elő. A bordás törpecsiga érzékenyen reagál a klímaváltozással együtt járó kiszáradási folyamatokra. Sajnos a faj még nem védett, annak ellenére, hogy csupán az Északi-középhegység néhány lokalitásában fordul elő izolált, apró élőhelyeken.
23.	Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) monitorozás	KNP szakemberei (Dr. Kovács Éva, referensek)	Csengőd, Kiskőrös, Jánoshalma	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	23,8e Ft	A KNPI működési területén 2010-ben 11 db 1x1 km-es mintanégyzet lett kijelölve állandó monitorozási helyszínnek. A kvadrátok ismételt felmérésére 8 évente kerül sor. 2021-ben három, a csengődi, a kiskőrösi és a jánoshalmi mintavételi kvadrátban történt ismételt felmérés. Az 1x1 km-es mintanégyzeteken belül 5 db kiskvadrát (50x50 méteres) felmérése során GPS készülékkel rögzítésre kerülnek a faj számára alkalmas fák (megadva a fajt, méreteit, elhelyezkedését), valamint az előkerült skarlátbogár egyedek száma és állapota. Minden esetben készült fényképfelvétel az élőhelyről és a talált bogáregyedekről. Mindhárom 1x1 km-es kvadrát esetében három kiskvadrát területén sikerült megtalálni a faj egyedét, lárva, imágó, vagy lárvabőr formájában.

						Ezen felül 2021-ben a fajról 16 pontadat gyűlt a KNPI védett értékeket tartalmazó adatbázisába (többek között Tompa, Dusnok, Dunaszentbenedek, Lakitelek külterületről).
24.	Egyenesszárnyú közösségek monitorozása NBmR keretében	Kisbenedek Tibor, Dél-Pannon Múzeumokért Közhasznú Egyesület	Fülöpszállás: Kelemen-szék	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	140e Ft	A nedves szikesek egyenesszárnyú-együtteseinek monitorozása 2004 óta tart, 2006-tól háromévente ismételt NBmR protokoll szerint végzett mintavételekkel. A fülöpszállási Kelemen-szék melletti mintagyepen az alföldi nedves szikesek egyenesszárnyú-együtteseinek jellegzetes közösség-szerkezeti képe észlelhető. Azaz kis fajszámú az együttes, alkalmanként nagy egyedszámmal, és egy faj dominanciája mellett néhány nedvességet kedvelő karakterfaj jelenléte mutatható ki. Az egyenesszárnyú-együttesek szerkezete összességében meglehetős stabilitást mutatott az elmúlt 17 év alatt, az egyes közösségszerkezeti paraméterek (egyedszám, fajszám, diverzitás) váltakozó (fluktuáló) értékei ellenére. 2015-től észlelhető az egyenesszárnyú-együttes diverzitásának valamelyes növekedése, enyhén csökkenő összes egyedszám mellett. Nedves gyepek egyenesszárnyú-együtteseinél ez jellemzően enyhe környezeti romlásra utal, mivel egyre több széles ökológiai tűrőképességű (ubikvista) faj is meg tud telepedni a gyepben. Feltételezhetően két egymást erősítő tényező hatása lehet a fent említett folyamat: (1) extrém szárazság az időnként rövid idegi tartó lezúduló csapadék ellenére. (2) A terület legeltetésének erőteljesebbé válása. A mintaterületen legelő bivalyok száma lassan növekszik. 2015 óta szemmel is látható a gyepek vertikális szerkezetének romlása, az átlagmagasság csökkenése, ez pedig hozzájárulhat az egyenesszárnyúak közösségszerkezetének megváltozásához.
25.	Bikatorok nappali lepke állományának felvételezése transzektes módszerrel	Szabadfalvi András, Tűzlepke Bt.	Izsák: Bikatorok	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	300e Ft	A transzekt (700 méter) kijelölése során figyelembe vettük, hogy a nyomvonal egyaránt jól reprezentálja a területen jellemző nyílt homokpuszta és a homoki borókás-nyáras élőhelyeket. A kutatás 2016-tól folyamatosan zajlik. Ez idő alatt a nyomvonalat összesen 151 alkalommal jártuk be. Minden egyes alkalommal terepi naplóban vezettük a megjelenő nappali lepkék faj- és egyedszámát, valamint a mintavételi terület környékén előkerült fajokat is feljegyeztük. A felmérést heti rendszerességgel végeztük, megfelelő időjárási körülmények között. A vizsgálatnak köszönhetően ritka, védett lepke fajok is kimutatásra kerültek, mint például a kis tűzlepke (*Lycaena thersamon*), homoki ökörszemlepke (*Hyponephele lupina*) és a homoki szemeslepke (*Hipparchia statilinus*).
26.	Kockás sikló (*Natrix tessellata*) monitorozás	KNPI szakemberei (Bárdos Tibor, Sápi Tamás)	Harta, Solt	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	6,8e Ft	Az előírt protokollnak megfelelően négy helyszínen folyt kockás sikló monitorozás az Igazgatóság területén: Harta (Duna, a Szabadstrandtól északra és délre) és Solt (Duna, Solti-sziget és Kali-major) külterületén. Az élőhelyekről fényképes dokumentáció is készült, illetve rögzítésre kerültek a protokollban előírt paraméterek: felmérő, mintavételi módszer, a mintavételi egység kezdő és vég koordinátái, a vizsgált szakasz hossza (600 m), pontos egyedszám, napszak, időjárás jellemzői, kövek/faágak gyakorisága, veszélyeztető tényezők, előfordulási állapot, ivar, opcionálisan Á-NÉR, vNÉR. A vizsgálat során 6 kockás sikló példány kerül elő; egy kivétellel (Solti-sziget) az összes lokalitásról előkerült 1-2 kockás sikló példány.
27.	Közönséges ürge (*Spermo-*	KNPI szakemberei	38 lokalitás a KNPI	TMF/133 /2021. sz.	48e Ft	Összesen 38 lokalitáson történt relatív létszámbecslést lehetővé tevő lyukszámlálási módszerrel ürgefelmérés. Ezek közül 24 db lokalitás a tervezett és rendszeresen ismételt

	phylus citellus) monitorozása	(Dr. Kovács Éva, természet-védelmi őrszolgálat, referensek)	működési területén	támoga-tás		felmérés helyszíne. További 14 helyszínen azonos módszerrel folytak felmérések, ezek közül 4 lokalitáson (Kiskőrös, Hajós, Harkakötöny (Tázlár) Szabó-sík, Zsana) már korábban eltűntek az ürgék, ötévente leellenőrizzük, hogy nem telepedtek-e vissza (2021-ben sem volt jelenlét ezeken a területeken). A Harta külterületen 2019-ben talált új állomány teljes körű felmérése megtörtént 2021-ben, a területen összesen 194 ürgelyuk volt található. A szabadszállási Zab-szék mellé 2013-ban kitelepített ürgék jól érzik magukat az új élőhelyen, nagymértékben elszaporodtak és a környező területekre is kitelepültek. Kb. 90%-ban sikerült a teljes populációt felmérni 11 ember/nap ráfordítással, összesen 4400 lyuk adatát rögzítettük az adatbázisba.
28.	Délvidéki földikutya (*Nannospalax montano-syrmiensis*) monitorozás	KNPI szakemberei (Tamás Ádám, Krnács György, Schneider Viktor és referensek)	Baja, Kelebia, Madaras, Öttömös	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	10,8e Ft	A 2021. évi őszi földikutya-túráscsoport számlálás eredménye Kelebián 224 db volt. Az előző évhez képest ez 9 %-os csökkenést jelent. Öttömösre 17 példány került áttelepítésre (2016-2017-2018), 2021 őszén 13 túráscsoport volt észlelhető. A Bajai földikutya-rezervátum TT területén a felmérés során 399 túráscsoport rögzítése történt meg, amiből 15 állat a védett területen kívüli aktivitást mutatott, ez enyhe, 5%-os csökkenést mutat az előző évi adatokhoz képest. Madarason (áttelepített populáció: 2020-2021. években, összesen 21 állat lett betelepítve Bajáról) legalább 18 földikutya mutatott aktivitást. 2021. év végén a teljes, KNPI működési területén tenyésző délvidéki földikutya populáció 654 példányra tehető.
29.	Pelefajok (*Gliridae*) monitorozása	KNPI szakemberei (Gyurita István)	Szakmár: Miklapuszta	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	2e Ft	Ősgyep melletti fás élőhelyen, egy helyszínen 15 peleodú lett kihelyezve, áprilistól novemberig tartó időszakban az NBmR protokoll előírásainak megfelelően havi gyakorisággal ellenőrizve. Pelét sajnos nem sikerült kimutatni. A többévi sikertelen működtetést követően, a helyszínen nem folytatjuk tovább a megfigyelést, év végén felszámoltuk a peleodú telepet.
30.	Épületlakó denevérek monitorozása	Dobrosi Dénes e. v.	Ágasegyháza, Apostag, Balástya, Foktő, Hajós, Hetényegy-háza, Kalocsa, Kerekegyháza, Kiskőrös, Kunszállás, Kunszent-miklós, Lakitelek, Ordas, Orgovány, Szabadszállás, Szentes, Tass és Uszód	TMF/133 /2021. sz. támog-atás	750e Ft	Az NBmR protokollnak megfelelően zajlott az épületlakó denevérkolóniák ellenőrzése a kolóniáknak otthont adó épületek (templomok, magtárak, üdülő, erdei iskola, hivatal, palota, kastély) átvizsgálásával. A denevérkolóniákban a következő denevérfajok fordultak elő: hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), kései denevér (*Eptesicus serotinus*), korai denevér (*Nyctalus noctula*) és szürke hosszúfülű denevér (*Plecotus austriacus*). A Duna-Tisza-közén közülük a legveszélyeztetettebb denevérfaj a hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*). A valaha gyakori fajnak számító, s a templomokban nagy kolóniákat kitevő faj állományai már csak elvétve találhatóak meg (sajnos az országos állománya is csökkenő tendenciát mutat). A Kiskunságban aktuálisan ismert kolóniák nőstényeinek száma nem éri el a százat. Az utóbbi évtizedben összesen 3 kolóniáját ismertük, de az idén szerencsére egy régi szállást ismét elfoglaltak. A korai denevér (*Nyctalus noctula*) helyi állománya a vizsgált épületek tekintetében nőtt a tavalyi értékekhez mérten. A kései denevér (*Eptesicus serotinus*) állománya nem változott, a szürke hosszúfülű denevér (*Plecotus austriacus*) és a szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*) állománya valamelyest csökkent.

31.	Kisemlős vizsgálat bagolyköpet elemzéssel	Dr. Mátics Róbert, Magyar Természet-kutató Egyesület	Duna-Tisza-közi síkvidék, Bácska, Dunamenti síkság	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	520e Ft	2021-ben a kisemlősök monitorozása a NBmR országos protokollnak megfelelően középtáj szintű mintavételekkel történt. 2021-ben összesen 1099 zsákmányállatot határoztunk meg 11 mintából. A mezei pocok 3-4 éve tartó gradációja nem omlott össze, 2021-ben folytatódott, részesedése a mintákban 45-79%. A ritka pocokfajok közül 2021-ben a földipocok mindkét középtájon, a csalitjáró pocok csak a Bácskából került elő. 2021-ben a Dunamenti síkon egy-egy helyről került elő vízipocok és földipocok, a Bácskából két helyről vízipocok, egy-egy helyről erdei, csalitjáró és földipocok. A diverzitás értékek alakulása 2021-ben: a Duna jobb partján 0,7-1,9 a Bácskában 0,6-1,7. 2020-ban először került elő mezei hörcsög (*Cricetus cricetus*) a mintákból Bácsszentgyörgyön és Garán. 2021-ben már a bácskai 8 mintából hatban volt jelen a faj. Ez rendkívül gyors terjeszkedésre utal, vagy legalábbis a gyöngybagoly táplálékába kerül be a faj szokatlanul gyors tempóban. Ennek egyik oka az lehet, hogy a mezei hörcsög igen gyorsan áll át a lakott települések (és azok környéke, a kiskertek stb.) használatára, de az is, hogy valóban az állományai nőnek. Ennek eldöntése részletesebb vizsgálatokat igényel.
32.	*A magyar szöcskeegér* (*Sicista trizona*) jelenlét-hiányának vizsgálata a KNPI működési területén	KNPI szakemberei (Enyedi Róbert, Vajda Zoltán, Nagy István, Varga Péter, Györffi Hunor, Tamás Ádám)	Apaj (Felső-Szúnyog északi része és déli része), Bugac (Szekercés), Bugac (Tolvajos), Baja (Földikutya Rezervátum)	2021. évi Termész eti értékek védelme szakmai keret	61,7e	Jelenleg nem rendelkezünk recens adatokkal a magyar szöcskeegér (*Sicista trizona*) kiskunsági előfordulásáról. Ugyanakkor ennek a fokozottan védett fajnak vannak archív adatai a KNPI működési területéről. A vizsgálat célja ezen kisemlősök jelenleg is élő állományainak felkutatása és legalább jelenlét-hiány szintű kimutatása a Kiskunságban. A tervezett összegből élvefogó csapdát és annak lehelyezését segítő speciális ásókat szereztünk be. Júniusban és szeptemberben működtek a csapdák. Minden helyszínen alkalmanként 5 vödörcsapda lett leásva, a csapdák naponta egyszer (hajnalban) voltak ellenőrizve. A felmérés során a magyar szöcskeegér nem került elő.
33.	Ritka és telepesen fészkelő madarak monitorozása	KNPI szakemberei (Tamás Ádám, természet-védel-mi őrszolgálat)	KNPI működési területe	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	1 206,8 e Ft	A 2002-ben elkezdett, „fokozottan védett és telepesen költő madárfajok állományának monitorozása" című feladathoz kapcsolódóan a ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérése (RTM) a jelenleg ismertetett formában 2008 óta történik a KNPI működési területén. 7 db adatgyűjtő eszköz került beszerzésre 2021-ben, a felméréseket elsődlegesen a KNPI természetvédelmi őrszolgálata végezte az RTM protokoll alapján, ám a teljes adatbázis létrehozásakor összesen 40 észlelő 2021-es megfigyelési adatát dokumentáltuk. Az adatbázis kiegészült a területbejárások során rögzített, költésre utaló madármegfigyelések adataival. A 2021-es évben létrehozott RTM adatbázisban 895 költési adat található. Az Igazgatóság munkatársai által gyűjtött összes madártani adat ebben az évben 7201 rekord volt.
34.	Gémtelepek költőállo-mányának felmérése	KNPI szakemberei (Dr. Pigniczki Csaba, természet-	KNPI működési területe	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	156e Ft	31 gémtelepi helyszínt mértünk fel repülővel, légi úton és/vagy helyszíni megfigyeléssel és/vagy gémtelepen történt mellcsizmás bejárással. A gémtelepeken fészkelt két kárókatonafaj (nagy és kis kárókatona), két íbiszféle (batla és kanalasgém), valamint hét gémféle (bakcsó, üstökösgém, pásztorgém, szürke gém, vörös gém, nagy kócsag, kis kócsag). A szárazság miatt a gémtelepek egy része néptelen volt. A Csaj-tavon minden bizonnyal a

		védelmi őrszolgálat)				nádasban élő vaddisznók akadályozták meg a gémtelep kialakulását. A gémtelepek bejárása során gyűrűzéseket is végeztünk. 2021-ben kialakult gémtelep és a költő párok száma rögzítésre került a következő helyszíneken: Apaj/Bugyi, Ürbői-halastavak; Solti-sziget; Izsák, Kolon-tó; Császártöltés, Vörös-mocsár; Uszód, Terheli-nád; Harkai-tó; Sükösd, tőzegtavak; Felsőszentiván, Bácsbokodi-víztározó; Bácsalmás, Mátételki-víztározó; Csávolyi-halastó; Katymár, Fekete-tó; Katymár, Priszpa; Érsekcsanád, Harábó; Gara, Igali-főcsatorna; Kecskemét, Csukás-ér; Tiszakécske, Holtág; Lakitelek; Tiszaalpár, Nagy-tó; Tiszaalpár, Tisza; Felgyő, Vidre-éri-halastó; Csanytelek, Síróhegyi-halastó; Pálmonostora/Petőfiszállás, Péteri-tó; Balástya, Ősze-szék; Szeged, Fehér-tó; Nagyfai Holt-Tisza. Nem alakult ki gémtelep: Szabadszállás, Kis-rét; Fülöpszállás, Fehér-szék; Soltvadkert, Büdös-tó; Tömörkény, Csaj-tó (itt elkezdtek a nagy kócsagok fészket építeni, de a vaddisznók meghiúsították a fészkelést).
35.	Vízimadarak monitorozása (IPA folytatás)	KNPI szakemberei (Tamás Ádám, Albert András, Dr. Pigniczki Csaba)	Körtvélyesi Holt-Tisza, Mártélyi Holt-Tisza, szabadszállási Zab-szék és Büdös-szék, szakmári Dzsidva-halastó, bácsalmási Sós-tó, Dunafölvár-Baja közötti Duna-szakasz (1560-1479 fkm).	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	229e Ft	Havi, kétheti, heti rendszerességű vízimadár-számlálás történik intenzíven hasznosított halastó, nagy kiterjedésű és kisméretű szikes tó, folyam, holtág típusú élőhelyeken. Az adatok a KNPI biotikai adatbázisába, valamint az MME által koordinált MadárAtlaszProgram és vízimadár online adatbázisába kerülnek. A felmérések során nagy hangsúlyt kaptak a ritka és telepesen fészkelő fajok, valamint a Natura 2000 jelölő fajok. A bácsalmási Sós-tó, mint a szikes tavak zöme 2021-ben gyakorlatilag nagyrészt száraz volt, csupán a 90-es évek elején kikotort mélyebb részben volt víz. Ennek ellenére 2021-ben sikeresen költött 1 pár gólyatöcs és 3 pár bíbic. A kis liléknek, gulipánoknak és piroslábú cankóknak meghiúsult a költése. A Duna, Dunaföldvár-Baja közötti szakaszán átlagos év zajlott. A számlálások során 61 vízimadár faj került mutatásra a vizsgált szakaszon. A szakmári Dzsidva-halastó a 2021-es évben is jelentős vízimadár forgalmat bonyolított le. Számos fajnak erősödött a helyi költőállománya. 10 alkalom során összesen 68 vízimadár fajt sikerült megfigyelni. A területre új faj volt az örvös bukó egy példánya. Rekord mennyiséget regisztráltunk bütykös hattyúból (673 pld), cigányrécéből (433 pld), és szárcsából (4900 pld). Szeptembertől kezdődően a külföldi (olasz) vendégvadászok aktivitása miatt jelentősen megcsappant a területet használó vízimadarak faj- és példányszáma. A Mártélyi Tájvédelmi Körzetben összesen 28 napon, 38 adatfelvétel történt, 60 fajra vonatkozóan. A szabadszállási Büdös-szék és a Zab-szék alacsony vízállással rendelkezett, júniusra kiszáradtak, október elejéig a medrük szárazon állt. A szárazság miatt a vizsgált időszakban vízimadár-fészkelés alig volt. Összességében mind a két tó a vadlúdvonulás időszakában állt a madarak rendelkezésére elfogadható vízállással. Tavasszal a tavak gyorsan kiszáradtak, vizük áprilistól már nagyon sekélynek számított. Az őszi vonulás során a vízi gerinctelen élőlényekkel táplálkozó madarak a szárazság miatt gyakorlatilag táplálékban üres vizeket találtak.
36.	Állandó ráfordítású madár-gyűrűzés (CES)	KNPI szakemberei (Agócs Péter)	Császártöltés	2021. évi Termész eti értékek	29,5e Ft	Az Állandó Ráfordítású Gyűrűzés (CES – Constant Effort Sites) program olyan információk gyűjtését tűzi ki céljául, amik segítenek feltárni a madárpopulációk változásait a költési időszakban történő egyedi jelölés módszer segítségével. A Vörös-mocsár Természetvédelmi Területen 2010 évtől folyamatosan, megszakítás nélkül zajlik a monitorozás a protokoll

				védelme szakmai keret		alapján. A napjainkra már regenerálódott bányatavak fontos vizes élőhellyé váltak, ami alkalmas nádi énekesmadarak monitorozására. A hálóhelyeket, összesen 6 helyen, a Vörösmocsár Tanösvény szegélyében alakítottuk ki, a tanösvény zavartalan forgalmát biztosítva. Összesen 6 db 12 méteres hálóval történt a felmérés. 2021-ben összesen 22 madárfaj 169 példánya került a hálóba, ebből 139 példány kapott gyűrűt, 30 példány visszafogás volt. A visszafogások zöme elmúlt évi, illetve néhány előző évi visszafogás. Idegen gyűrűs madár idén is egy fülemülesitke (*Acrocephalus melanopogon*) volt, amit 2019-ben gyűrűztek az Izsáki Madárvártán, külföldi gyűrűs madár az idei évben nem került a hálóba. Érdekes visszafogása volt egy feketerigónak (*Turdus merula*), ami 2018-ban került jelölésre ugyanitt, azóta állandó ezen a helyen. Új faj nem került a hálóba.
37.	Hazai fészkelő madárfajok felmérése és a keletkező adatok elemzése, szintézise	Bucsek Emőke Váczi Portéka Kft.; Rottenhoffer István, Börzsöny Alapítvány; Németh Ákos, Turján Bt.,; Veszelinov Ottó e. v.; Farkas Roland e. v.	Országos projekt	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	3 300e Ft	2021-ben előre meghatározott módszertan és kritériumok alapján kiválasztott 50 darab 2,5×2,5 kilométeres UTM négyzet felmérését négy szakember végezte el. A prioritás listán szereplő 84 fajra vonatkozóan történt állománybecslés (párok száma). A listán szereplő madárfajok esetében rövid összegzés készült, ami tartalmazza, hogy hány négyzetben került elő a faj, és mennyi az összesített párok száma. A vizes élőhelyekhez kötődő fajok idén a tavalyihoz képest nagyobb számban kerültek elő, aminek oka valószínűleg a sok hortobágyi, kiskunsági és Tisza menti négyzet lehetett. A ragadozók csoportját nézve nagy hatékonysággal találták meg őket a felmérők, leszámítva néhány speciálisabb élőhelyigényű fajt (pl. barna kánya). Szárazabb és nedvesebb gyepeken költő partimadarakat érdemben nem észleltek. A harkályok – annak ellenére, hogy nem a legjobb időszakban történtek a felmérések – nagy arányban kerültek elő, de ugyanígy az örvös légykapó is kiemelkedő számban fordult elő. Az erdei és mezőgazdasági élőhelyekhez kötődő énekesek száma összességében rendben volt. A felmérések során legnagyobb számban a tövisszúró gébics költött, összesen 685 pár. A felmérések során 554 geokoordinátás adat keletkezett.
38.	Ex lege védett kunhalmok felmérése	Kustár Rozália e. v.	Baks, Dóc, Szentkirály, Tiszakécske	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	1 250e Ft	A feladat célja a kunhalmok terepi állapotfelvétele, természetvédelmi nyilvántartásban rendelkezésre álló felmérési adatok aktualizálása, kiegészítése, így a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság nyilvántartásában szereplő, kataszterezett halmok felülvizsgálata, kutatás során előkerült új adatok vizsgálata, továbbá a halom jogszabályi megfelelése esetén felvételezése. A felmérés során közel 36 halom (és mintegy 60 régészeti lelőhely) került archív térképek, korabeli leírások, történeti kutatások és levéltári adatok alapján térképi beazonosításra, majd terepi ellenőrzésre és dokumentálásra. A beazonosított halmok közül 4 halom felelt meg a Tvt. szerinti kunhalom definíciónak és (korábbi nyilvántartáshoz képes 1 új halom) került a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság kunhalom kataszterébe.
39.	OpenBioMaps rendszer beüzemelése	Dr. Bán Miklós e. v	-	TMF/133 /2021. sz. támoga-tás	500e Ft	OpenBioMaps alapú biotikai adatbázis kezelő rendszer működtetéséhez szükséges szerver környezet telepítésére került sor, valamint webes felületen is kezelhető Postgres SQL alapú adatbázis környezet konfigurálására, és terepi mobil biotikai adatgyűjtő alkalmazás szerver kapcsolatának konfigurálása. További tevékenységek: adatstruktúra átalakítási konzultáció és tanácsadás; a KNPI biotikai adatbázisának (2020-ig) importálása az új adatbázis környezetbe.

4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként

Biotika Modul

KNPI saját adatbázisban:

	validált	validálásra előkészítve	Összesen
Növény pont	136599	121615	258214
Növény poligon	6718	4414	11132
Madár pont	26657	104738	131395
Madár poligon	0	761	761
Gerinces pont	8887	45325	54212
Gerinces poligon	439	1222	1661
Rovar pont	1916	18706	20622
Gomba, moha zuzmó pont	224	132	356
Puhatestű pont	323	2702	3025
Összesen	181763	299615	481378

2021-ben gyűjtött adatok:

	Validált	Validálásra előkészítve	Összesen
Növény pont	1184	11068	12252
Növény poligon	29	153	182
Madár pont	0	4911	4911
Madár poligon	0	9	9
Gerinces pont	72	5087	5159
Gerinces poligon	0	6	6
Rovar pont	15	462	477
Gomba, moha zuzmó pont	1	2	3
Puhatestű pont	0	0	0
Összesen	1301	21698	22999

Egyéb modul feltöltések:
2021-ben az OpenBioMaps-be 12697 rekord került feltöltésre – ezek még nem validált adatok.

4.4. Jelentési kötelezettség

Egyedi hatósági határozatból (például: engedélyezett kutatásokkal kapcsolatos jelentéstételi kötelezettségek), felettes szervi utasításokból és jogszabályi rendelkezésekből fakadó jelentéstételi kötelezettségeinek az igazgatóság maradéktalanul eleget tett. Fontos természetvédelmi kezelési információkat összesített az idegenhonos, inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről alkotott 1143/2014/EU rendelet hatálya alá tartozó inváziós fajokkal kapcsolatos védelmi intézkedésekről szóló jelentéseiben.

5. Természetvédelmi kezelési tevékenység

5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, ill. 2021-ben készült)

Elkészült a Kiskunsági Nemzeti Park mind a kilenc területegységének (Fülöpházi buckavidék, Orgoványi-rétek, Bócsa-Bugac buckavilága és a homokpuszta, Kolon-tó, Peszéradacsi-rétek, Felső-kiskunsági-puszta, Felső-kiskunsági-tavak, Mikla-puszta, Szikra és az Alpári-rét) természetvédelmi kezelési terv tervezete (2022. első negyedévében felterjesztésre került a felettes szervhez).
Az Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervének és védetté nyilvánításának területi egyeztetése 2021. évben lezajlott.
A Körös-éri Tájvédelmi körzet természetvédelmi kezelési tervének 10 éves felülvizsgálatát, a kezelési terv rendelet módosítását elindítottuk, a területi egyeztetés 2021. évben megkezdődött.

Meglévő (kihirdetett, vagy területi egyeztetés után felterjesztésre került) kezelési tervek:

A tervezési terület neve	Terület (hektár)[1]	Védett /védelemre tervezett	Kihirdető jogszabály
Bajai földikutya-rezervátum tt.	114,25	Védett	7/2017. (II. 28.) FM rendelet
Jászszentlászlói Kalmár-erdő tt.	8,88	Védett	15/2017. (III. 27.) FM rendelet[2]
Pusztaszeri Fülöp-szék tt.	41,65	Védett	31/2016. (V. 2.) FM rendelet[3]
Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék	2,04	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék	1,23	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék	0,57	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Szelidi-tó tt. bővítése	244,32	Védett	6/2014. (IX. 1.) FM rendelet
Körös-éri tájvédelmi körzet	2224,07	Védett	146/2012. (XII. 27.) VM rendelet
Pirtói homokbuckás tt.	591,31	Védett	12/2012. (II. 21.) VM rendelete
Csólyospálosi földtani feltárás tt.	1,16	Védett	127/2011. (XII. 21.) VM rendelet
Pusztaszeri TK bővítése	15,90	Védett	71/2011. (VII. 27.) VM rendelet
Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár tt.	35,07	Védett	14/1992. (VI. 30.) KTM rend.[4]
Gátéri Fehér-tó tt.	698,44	Tervezett	-
Madarasi Marhajárás tt.	43,76	Védett	36/2018 (XII.10.) AM rendelet

[1] A területadatok a KNPI térinformatikai nyilvántartásából származnak.
[2] Az eredeti kezelési tervet a 16/2005. (VII. 14.) KvVM rendelet hirdette ki.
[3] A védettséget, kezelési terv megállapítása nélkül a 6/1990. (III. 31.) KVM rendelet[4] mondta ki.
[4] Kezelési terv nélkül kihirdetett védettségű terület, melynek kezelésiterv-tervezete a területi egyeztetés után felterjesztésre került.

5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (meglévő, ill. 2021-ben készült)

A Natura 2000 fenntartási tervek kapcsán 2021-ben változás nem történt, a KNPI valamennyi Natura 2000 területe rendelkezik fenntartási tervvel.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Készültségi állapot	Befejezés éve
HUKN10001	Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék	15776,02	kmt.	meglévő[a]	2008
HUKN10002	Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék	35722,19	kmt.	meglévő[b]	2016
HUKN10004	Alpár–bokrosi Tisza-ártéri öblözet	5026,95	kmt.	meglévő[b]	2016
HUKN10007	Alsó-Tisza-völgy	36292,86	kmt.	meglévő[b]	2016
HUKN10008	Balástya-Szatymaz környéki homokvidék	6171,8	kmt.	meglévő[b]	2016
HUKN20001	Felső-kiskunsági szikes puszta	15776	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20002	Peszéri-erdő	1628,46	kjtt.	meglévő[c]	2015
HUKN20003	Felső-kiskunsági turjánvidék	14436,47	kjtt.	meglévő[c]	2016
HUKN20004	Dél-Bácska	781,46	kjtt.	meglévő[c]	2015
HUKN20005	Tass–szalkszentmártoni szikes puszta	1655,22	kjtt.	meglévő[c]	2014
HUKN20006	Nagynyíri-erdő	750,08	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20007	Solti ürgés gyep	110,21	kjtt.	meglévő[c]	2014
HUKN20008	Déli-Homokhátság	2385,97	kjtt.	meglévő[c]	2014
HUKN20009	Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszta	19679,72	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20010	Szabadszállási ürgés gyep	74,01	ktt.	meglévő[c]	2014
HUKN20011	Fülöpházi homokbuckák	2117,13	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20012	Szegedi ürgés gyep	187,88	ktt.	meglévő[c]	2014
HUKN20013	Fülöpszállás–Soltszentimre–csengődi lápok	3122,99	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20014	Hajósi-homokpuszta	463,31	kjtt.	meglévő[c]	2015
HUKN20015	Ágasegyháza–orgoványi rétek	4321,14	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20016	Matkópusztai ürgés gyep	155,66	kjtt.	meglévő[c]	2014
HUKN20017	Közép-csongrádi szikesek	1142,66	kjtt.	meglévő[c]	2014
HUKN20018	Jánoshalma-kunfehértói erdők	1341,34	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20019	Baksi-puszta	4875,17	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20020	Harkai-tó	661,94	kjtt.	meglévő[c]	2015
HUKN20021	Ökördi-erdőtelek–Keceli-lápok	2517,88	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20022	Kiskőrösi turjános	2870,96	kjtt.	meglévő[c]	2014
HUKN20023	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák	1929,05	kjtt	meglévő[c]	2015
HUKN20024	Bócsa–bugaci homokpuszta	11660,45	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20025	Fülöpházi Hosszú-rét	466,73	kjtt.	meglévő[c]	2014
HUKN20026	Móricgáti-lápok	766,97	kjtt.	meglévő[c]	2015
HUKN20027	Péteri-tó	782,1	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20028	Tiszaalpár–bokrosi ártéri öblözet	3288,33	kjtt.	meglévő[c]	2014
HUKN20029	Csongrádi Kónya-szék	455,96	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20030	Pirtói Nagy-tó	256,54	kjtt.	meglévő[d]	2009
HUKN20031	Alsó-Tisza hullámtér	7929,6	kjtt.	meglévő[c]	2014
HUKN20032	Dél-Őrjeg	4585,08	kjtt.	meglévő[d]	2009
HUKN20033	Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek	240,26	kjtt.	meglévő[c]	2015
HUKN20034	Nyárlőrinci erdő	207,17	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20035	Harkakötöny–kiskunmajsai homokbuckák	714,3	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN20036	Imrehegy–Pirtó–kiskunhalasi homokbuckák	1564,32	kjtt.	meglévő[c]	2014
HUKN22037	Kékhegyi lőtér	460,05	kjtt.	meglévő[b]	2016
HUKN30001	Csongrád–bokrosi Sós-tó	714,15	kmt., kjtt.	meglévő[c]	2015
HUKN30002	Gátéri Fehér-tó	852,78	kmt., kjtt.	meglévő[d]	2009
HUKN30003	Izsáki Kolon-tó	3581,79	kmt., kjtt.	meglévő[d]	2009

* Rövidítések: kmt. = különleges madárvédelmi terület; kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület; ktt. = különleges természetmegőrzési terület

[a] Túzok LIFE program keretében; [b] A fenntartható természetvédelem megalapozása magyarországi Natura 2000 területeken (Svájci-Magyar Együttműködési Program, Végrehajtási Megállapodás száma: SH/4/8) c. projekt keretében; [c] EMVA forrásból; [d] a 2006/18/176.02.01 számú Átmeneti Támogatás projekt keretén belül „Natura 2000 területek fenntartási tervének elkészítése és ehhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzése" című projekt részeként készült.

2021-re vonatkozóan 12 Natura 2000 terület céldokumentumának elkészítését irányozta elő az Igazgatóság. Nyolc céldokumentumhoz AM Támogatói Okirat forrását vettük igénybe (TMF/446/2021), további négy terület esetében meglévő adatok, ismeretek alapján terveztük

elkészíteni a céldokumentumokat. Végül 11 céldokumentum felterjesztése történt meg az AM Természetmegőrzési Főosztály részére, 1 dokumentum készítése nem fejeződött be.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Készültségi állapot	Befejezés éve
HUKN10002	Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék	15776,02	kmt.	meglévő[b]	2021
HUKN10004	Tisza Alpár-Bokrosi ártéri öblözete	5026,95	kmt.	meglévő[a]	2021
HUKN10008	Balástya-Szatymaz környéki homokvidék	6171,80	kmt.	meglévő[a]	2021
HUKN20012	Szegedi ürgés gyep	187,88	ktt.	meglévő[a]	2021
HUKN20003	Felső-kiskunsági turjánvidék	14436,47	kjtt.	meglévő[a]	2021
HUKN20006	Nagynyíri-erdő	750,08	kjtt.	meglévő[a]	2021
HUKN20009	Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszta	19679,72	kjtt.	meglévő[b]	2021
HUKN20017	Közép-csongrádi szikesek	1142,66	kjtt.	meglévő[a]	2021
HUKN20027	Péteri-tó	782,10	kjtt.	meglévő[a]	2021
HUKN20028	Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet	3288,33	kjtt.	meglévő[a]	2021
HUKN20032	Dél-Őrjeg	4585,08	kjtt.	meglévő[b]	2021
HUKN10001	Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék	15776,02	kmt.	folyamatban[b]	2022

* Rövidítések: kmt. = különleges madárvédelmi terület; kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület; ktt. = különleges természetmegőrzési terület
[a] TMF/446/2021 AM Támogatói Okirat keretében; [b] KNPI saját forrás

5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban)

5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

2021-ben is több szélsőséges időjárási esemény gyakorolt kedvezőtlen hatást az élőhelyek és életközösségek ökológiai állapotára. Továbbra is teljes mértékben igazolják a Duna-Tisza közén rögzített időjárási adatok a klímamodellek jóslatait arra vonatkozóan, hogy folyamatosan növekedni fog a szélsőséges klímajelenségek gyakorisága, ez pedig számos természeti értéket egyre nagyobb próbatételek elé állít, amikhez egyre nehezebb alkalmazkodniuk. 2021-ben az ökológiai szempontból nagyobb jelentőségű időjárási sajátosságok voltak: a hetedik legenyhébb tél 1901 óta (2020/2021); a sokéves átlagnál lényegesen hűvösebb április és május; a tavasz első fele a szokásosnál jóval szárazabb volt (ez a vegetációs időszak kezdetére rányomta bélyegét), második fele valamivel csapadékosabb az átlagosnál; az ötödik legmelegebb nyár 1901 óta; a mérések kezdete óta a legszárazabb június (a sokévi átlag 22%-a), és a nyár egésze is jóval szárazabb a szokásosnál; az átlagosnál szárazabb ősz, egyenlőtlen csapadék-eloszlással (az eleje volt különösen csapadékhiányos).
A több éve halmozódó vízhiányt az ősz folyamán lehulló csapadék sem tudta megszüntetni, az évfordulót ismét a sokéves átlagtól elmaradó, csekély mértékű feltöltődéssel érték meg a természetes vizes élőhelyek.

A fent vázolt időjárási körülmények hatására többségükben ismét rossz évet zártak a Duna-Tisza köze vízhez kötődő természeti értékei. Számos helyen, beleértve a Felső-Kiskunság kontinentális léptéken is egyedülálló, fehér vizű szikes tavait, korán és hosszú időre (akár sok hónapra, és már tavasszal) kiszáradtak a sekély vizű természetes medrek. A vízbőségük és ezzel összefüggésben dús táplálékkínálatuk miatt tavaszi-őszi vonulási időszakban egykor nyüzsgő madárvilágú szikes puszták ebben az évben is csendesek, madárszegények voltak voltak a szezon döntő részében. Szeptemberben hatalmas területeken nem volt felszíni víz, tocsogó, nedves iszap a pusztákon; ha a jövőben ez lesz a jellemző(bb) állapotuk, úgy madárvonulásban betöltött élőhelyi szerepük rohamosan töredékére csökken. A vonuló fajok táplálékot kereső populációi az előállt szárazságban egyre inkább a másodlagos, emberi

erővel – jellemzően gazdálkodási célokból - fenntartott vizes élőhelyekre kényszerültek, ennek minden ökológiai, természetvédelmi kockázatával.

A hosszú aszályos időszakok miatt továbbra is nehézséget jelentett a gazdálkodóknak – beleértve helyenként a természetvédelmi kezelőt is - a gazdálkodási, illetve természetvédelmi problémákat nem okozó legeltetési terhelések „eltalálása", a túllegeltetés elkerülése. A sokéves átlagot jelentő fűhozamra beállított állatlétszámok sok helyen túllegeléshez – vagy annak közvetlen veszélyéhez – vezettek, különösen természetvédelmi, ökológiai, de akár gazdálkodási szempontból is. E probléma mértékének, elterjedtségének megértéséhez azt is tudni kell, hogy a gazdálkodási szempontból értelmezett, jogszabályokban is definiált túllegelés (a 269/2007 kormányrendelet szerint például „túllegeltetés: a gyep magas állatsűrűséggel történő legeltetésből eredő károsodása, melynek során a gyepben állományalkotó fűfélék rövidre rágása és taposás következtében a gyep foltokban kiritkul, a talajfelszín fedetlenné válik"), a nyílt talajfelszínek és gyomok intenzív megjelenése, a gyep záródásának jelentős csökkenése, a fűhozam drasztikus visszaesése egy olyan előrehaladott leromlási fázist jelent, amit már jóval korábban megelőz a természetes gyepi életközösség kompetíciós és egyéb kapcsolati viszonyainak, majd szerkezetének átalakulása, számos érzékenyebb növény- és állatfaj populációjának csökkenése, illetve (időszakos avagy tartós) eltűnése, vagyis az ökológiai állapot romlása. Egy pár centiméteres magasságúra - ahogy mondani szokás, asztallap simaságúra - rágott gyep kötöttebb talajon még nem feltétlenül nyílik fel, vagyis jogi értelemben még „vitatható" a túllegeltetése, amikor ökológiai, természetvédelmi szempontból már réges-rég túlhasznosított, és eredeti természetes élővilága már nagymértékben elszegényedett. A jó ökológiai állapotú természetes gyepek, például a mocsárrétek, láprétek, sztyepprétek általában többszintűek, akár sok deciméteres magasságú felső gyepszinttel – ehhez az ideális állapothoz képest a duna-tisza közi táj gyepjeinek nagy többsége durván túlhasznosított volt 2021-ben, és sajnos érvényes ez a megállapítás hosszabb időtávra is.

Az általános vízhiány tovább növeli az igényt a természetvédelmi és egyéb célú vízpótlásokra, de ezek tájszintű fejlesztését segítő, komoly gyakorlati előrelépések – például a régóta, több tervezési és engedélyezési folyamattal is érintett homokhátsági vízpótlás kapcsán – nem történtek 2021-ben (bár a hátság keleti szélén már engedélyezési eljárás alatt áll a Tisza vízkészletén alapuló, Lakitelek, Tiszaalpár, Szentkirály, Nyárlőrinc külterületét megcélzó vízpótló rendszer). A természetes vizes élőhelyek kiszáradása, feltöltődése regionális léptéken évről-évre emeli az ember által létrehozott vizes élőhelyek ökológiai jelentőségét. 2021-ben, mint ahogy az előző években is, például a Homokhátság sok tucat négyzetkilométernyi területein az M5 autópálya építéséhez a 2000-es évek elején létesített mélyebb és nagyobb, felhagyott és regenerálódó növényzetű anyagnyerőhelyek voltak a legjelentősebb felszíni vízkészlettel bíró, legnagyobb ökológiai jelentőségű vizes élőhelyek. Ezeket hatósági engedélyeik alapján elviekben nem lehetett a talajvíztükörbe mélyíteni, de a kivitelezési pontatlanságok miatt, nem nagy mélységben ez mégis megtörtént (illetve medreik a felszínen lefolyó csapadékot is összegyűjtik valamilyen mértékben). Ahol a talajtani és hidrológiai adottságok ehhez kedvezőnek bizonyultak – nem egy helyen -, ott másodlagos szikesedés indult meg, akár kezdetleges szikes zonáció kialakulását eredményezve viszonylag rövid idő alatt. E másodlagos vizes élőhelyek többfelé a környék legjelentősebb partimadár, egyéb vízimadár (bölömbika, guvat, récefélék), vöröshasú unka, stb. élőhelyeinként funkcionáltak a rendkívüli szárazságok idején. Az akár gazdasági céllal létesült, de a természetvédelmi szempontokat is hangsúlyosan figyelembe vevő módon kivitelezett és rekultivált anyagnyerőhelyek jövőbeli létesítése egyik ellensúlyozó folyamata lehetne a természetes vizes élőhelyek felszámolódásának (figyelemmel arra, hogy a természetes mederalakító folyamatok blokkoltak, leálltak a kultúrtájban), ugyanakkor ma még a természetvédelmi

szempontok tényleges, minden körülmények közötti érvényesíthetőségének erős garanciái további kiépítésre várnak.

Tulajdonképp már hosszú távú trendnek tekinthető, 2021-ben is folytatódó, tájszinten is érvényesülő kedvező élőhelyváltozás a területi oltalom alatt álló erdőkben a holtfa mennyiségének gyarapodása (nem csak a nemzeti parki vagyonkezelésben lévő erdőterületeken). Ez az erdőgazdálkodók részéről viszonylag egyszerűen végrehajtható, és természetes folyamatokkal, a klímaváltozással párhuzamosan növekvő intenzitású széltörésekkel is „segített" intézkedés, aminek kedvező hatásai legkönnyebben a harkályfajok állományainak tájszintű terjedésén keresztül vehetők észre.

5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

A Kolon-tó egykori legelőterületeinek helyreállítása, újbóli legeltetésbe vonása (3/1. ütem)

Helyszíne: Izsák ***Forrása:*** TMF/133/2021 sz. AM támogatás. ***Kivitelezést végzi:*** SZALAI Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. ***Főbb eredményei:*** A Kolon-tó szegélyeiben az egykori legelők, kaszálók elnádasodtak és egyes helyeken meg is szűntek a nádszegélyek peremén elhelyezkedő nedves rétek. E természetes formájukban jobbára zsombékos szerkezetű szegélygyepek legeltetéssel történő visszaállítása fontos természetvédelmi célkitűzés. A legeltetés hosszú távon nagyobbrészt lóval, kisebb arányban szarvasmarhával oldható meg. A legeltetés megvalósítása érdekében a kijelölt legelőterületeken a villanypásztorozást magas tóvízszint esetén is lehetővé tévő rendszer került kialakításra. A legeltetés 4 blokkban valósult meg, összesen 12 hektár nagyságban, melyhez összesen 1475 fm-en került kialakításra villanypásztorozást elősegítő oszlopozás illetve terület-előkészítés. A 2021. évben megkezdett legeltetés már több helyen látványosan felnyitotta a szegélynádast. A legeltetés hatására végbemenő élőhelyváltozások monitorozására alapállapot mintavételezés történt (cönológiai felvételek).

A Közös-erdő erdőrezervátum gyepszegélyeinek kezelése (oldalazó szárzúzó beszerzése)

Helyszíne: Páhi ***Forrása:*** TMF/133/2021 sz. AM támogatás. ***Kivitelezést végzi:*** Agro-Nova Kft. ***Főbb eredményei:*** Az elmúlt években a KNPI jelentős erőfeszítéseket tett a Kolon-tó gyepterületeinek térben és időben mozaikos kezelésének érdekében. A Közös-erdő erdőrezervátumra és környezetére a kőrises láperdők, és a láprétek mozaikja jellemző. A belső és a szegélyzóna láprétjei, magaskórósai kiemelkedő értékkel bírnak. A természetvédelmileg indokolt extenzív kaszálás és jelentős méretű, több éves hagyásfoltok rendszere azonban nem védi meg a gyepeket kellően a beerdősülés veszélyétől. Ügyelni kell arra is, hogy megfelelő kiterjedésben legyenek jelen az egyebek között a rovarközösségek számára fontos szegélycserjések is. A megfelelő időszakokban végzett erdőszegélyi szárzúzással fenntartható ez a kényes természeti egyensúly. Az oldalazó szárzúzó-mulcsozó beszerzésével az erdőszegélyek speciális kezelése megoldható. A munkagép beüzemelését követően kezdődött meg az erdőszegélyek kezelése, ahol első fázisban a Budapest-Belgrád vasútvonal felújítása miatt szükségessé vált növény-áttelepítések előkészítése történik. A munkák a 2020-ban felmért keleti békakorsó (*Sium sisarum*) élőhelyek kezelésével folytatódtak.

Löszgyepek kezelése

Helyszíne: Császártöltés, Érsekhalma ***Forrása:*** TMF/133/2021 sz. AM támogatás. ***Kivitelezést végzi:*** Silvicola Kft. ***Főbb eredményei:*** Az Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek Natura 2000 (HUKN20033) területen a Duna-Tisza köze legértékesebbjei közé tartozó löszgyep-maradványok találhatók. A 240,25 hektáros Natura 2000 terület 6 kisebb

területegységből áll. A mára már zsebkendőnyi kiterjedésűre zsugorodott területek egykor egy nagyobb legelőterület részei voltak. A sík területek felszántásával ezek a többnyire meredek löszlejtőket magukba foglaló foltok izolálódtak, a legeltetéses területkezelés megszűnt. Ezzel párhuzamosan megindult a területek hazai és tájidegen fa- és cserjefajokkal történő becserjésedése. Ez a folyamat mára már oly mértéket öltött, hogy csak drasztikus beavatkozásokkal (cserjék letermelése, az újulat visszaverése) lehet megőrizni azokat a gyepfoltokat, amik egyebek között a védett tavaszi hérics, sárga len, sömörös kosbor, csajkavirág, kései pitypang és törpe mandula állományainak adnak otthont. A 2020-ban elkezdett munka folytatásaként két kiemelten fontos területen történt beavatkozás: az Érsekhalmi-völgyben található löszoldalakon, platókon és löszvölgyekben 62 865 m^2 területen megtörtént a sűrűn benőtt galagonyacserjés nagyobb és kisebb kiterjedésű foltjainak visszaszorítása, platótetők és völgyaljak helyszínein kézi eszközökkel és erdészeti szárzúzóval. Az érsekhalmi Sasheverő löszdombján a megmaradt löszgyepfoltokat veszélyeztető egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*) cserjeirtását végeztük el 8360 m^2 kiterjedésben. A kitermelt faanyag aprítékolásra és elszállításra került. Az Érsekhalmi-völgyben és Sasheverő löszdombon és környékén hozzávetőlegesen 10 m^3 hulladék került előzetesen összegyűjtésre, elszállításra és ártalmatlanításra.

Vízmegőrzési mintaterület létrehozása a Balázsi-réteken

Helyszíne: Szabadszállás ***Forrása:*** TMF/133/2021 sz. AM támogatás. ***Kivitelezést végzi:*** Bau-Team Kft. ***Főbb eredményei:*** A Balázsi-rét a kiskunsági Turjánvidék lápvonulatának kiemelkedő értékű része. Ex lege védett lápterületként és Natura 2000 területként egyaránt természetvédelmi oltalmat élvez. A vízmegőrzés hatásterületén mozaikosan elegyedő, lápi jellegű nádas, magassásos, zsombéksásos, zsombékoló dárdás nádtippanos és rekettyés fűzláp élőhelyfoltok találhatók, keletről, a Homokhátság felől kiszáradó kékperjés lápréti szegélyekkel. Az élőhelyfejlesztésnek köszönhetően megnő a csatornán kívüli élettere a környékbeli lápi vizekre jellemző lápi pócnak és réti csíknak, továbbá a mocsári teknősnek és két farkos kétéltűfajnak, a dunai tarajosgőtének és pettyes gőtének. Élőhelyeinek javuló vízellátottságán és ökológiai állapotán keresztül várhatóan nőni fog az állománya a nagy tűzlepkének, a vérfű-hangyaboglárkának, a Metelka-medvelepkének, és több európai közösségi jelentőségű csigafajnak, így az apró fillércsigának, hasas törpecsigának, harántfogú törpecsigának. Számos védett növényállomány szintén haszonélvezője lesz az állapotjavító intézkedésnek, köztük több orchideafaj, mint a mocsári kosbor, hússzínű ujjaskosbor, szúnyoglábú bibircsvirág, de olyan, az előbbieknél általában kevésbé ismert ritkaságok is, mint a mocsári lednek, mocsári aggófű, kisfészkű aszat, kígyónyelv-páfrány, rostostövű sás.
A KNPI olyan vízmegőrzési mintaterület kíván kialakítani, ahol a gazdálkodási és természetvédelmi célok együttesen teljesülhetnek az időszakos tavaszi vízállás biztosítása, a helyben keletkező vízkészlet megőrzése által. A vízmegőrzés hatásterületével érintett gazdálkodótól, valamint a kivitelezési helyszín vagyonkezelőjétől a szükséges hozzájárulásokat beszereztük. A védett természeti területen tervezett munkavégzés miatt a természetvédelmi hatóság engedélyét kértük, ami 2021.09.01-én került kiadásra. A kivitelezésre vállalkozót bíztunk meg, a földmunkavégzés 2021. október 19-től 25-ig zajlott. Terület-előkészítésként cserjeirtás és nádvágás valósult meg. A munkák során a Kurjantó-Kondortói összekötő-csatorna mellett található depónia (a csatorna létesítésekor keletkezett töltés) magasabb szakaszáról kitermelt földet az alacsonyabb szakaszokon a csatorna partjának megemelésére, azaz a depónia magassági hiányos szakaszainak helyreállítására használtuk fel. Ez a magasítás segít a környező 30 ha-os, mély fekvésű terület 9 ha-os kiterjedésű, legmélyebb részén tartani a vizet, és megakadályozni, hogy a helyben keletkezett vízkészlet a csatornában elvezetésre kerüljön.

Csongrád-Bokrosi Sóstó vízpótlása

Helyszíne: Csongrád-Bokrosi Sóstó ***Forrása:*** KNPI saját forrás, Alpári Tisza Vadásztársaság ***Kivitelezést végzi:*** KNPI, Alpári Tisza Vadásztársaság ***Főbb eredményei:*** 2021-ben a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) és az Alpári Tisza Vadásztársaság (ATVT) ideiglenes vízkormányzó művek kiépítésével kísérleti vízpótlást hajtott végre, az ATIVIZIG 0515-0006/2021. sz. hozzájárulása alapján. A feltöltés a természetvédelmi kezelői és vadgazdálkodási célok eléréséhez is hozzájárult, hiszen a kb. 100 ha kiterjedésű, különleges természeti értéket képviselő szikes tó igen fontos vonuló-, pihenő- és fészkelőhely, a madarakon kívül számos kétéltű- és hüllőfaj élőhelye, vizes élőhelyként unikális értéket képvisel a Duna-Tisza közi hátság keleti peremén. A védett fajokon kívül jelentős a vadászható vadfajok állománya is.

Az Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék területén található feltárás (löszfal), valamint előterének növényzetmentesítése és karbantartása

Helyszíne: Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék. ***Forrása:*** központi TMF/133/2021 sz. AM támogatás. ***Szolgáltatást végzi:*** Gépcentrum Kft.
Főbb eredményei: Az *Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék* területén található löszfal és közvetlen környezetének, a földtani alapszelvény térségében nagyobb számmal költő védett partifecske *(Riparia riparia)* és fokozottan védett gyurgyalag *(Merops apiaster)* költőüregeinek, továbbá az alapszelvény tudományos kutatását és bemutathatóságát biztosító falfelületek karbantartása, valamint az alapszelvény területének gépi eszközökkel történő kezelését, kaszálását elősegítő beavatkozások megvalósítása.
Karbantartás során a következő munkafolyamatokat végeztük el:
– Az alapszelvény vonulatával párhuzamosan, annak nyugati oldalán futó partfalon – a fészkelés biztosítása érdekében – meredek rézsű kialakítása, a partfal tetőszintjéről kb. 60 cm magas szakasz eltávolítása kb. 35 m hosszban.
– A természeti emlék déli oldalán található mélyedések betöltése, az alapszelvény előterének elegyengetése, sík felszín kialakítása a terület későbbi, következő években történő gépi kaszálásának elősegítése érdekében.
– A természeti emlék területén lévő vízállás területének csökkentése, így a part sekélyesítése, É-i és D-i mederszakasz kb. 1 m magasságban történő eltávolítása (É-i oldalon kb. 15 m hosszban, D-i oldalon kb. 25 m hosszban), majd a meredek partfallal futó szakaszokba történő elegyengetése.

A Madarasi Téglavető földtani képződmény természeti emlék területén található feltárás (löszfal), valamint előterének növényzetmentesítése és karbantartása

Helyszíne: Madarasi Téglavető földtani képződmény természeti emlék. ***Forrása:*** központi TMF/133/2021 sz. AM támogatás. ***Szolgáltatást végzi:*** Madarasi Nonprofit Kft.
Főbb eredményei: A Madarasi Téglavető földtani képződmény természeti emlék területén található löszfal és közvetlen környezetének karbantartása – a földtani alapszelvény térségében nagyobb számmal költő fokozottan védett gyurgyalag *(Merops apiaster)* költőüregeinek, továbbá a földtani képződmény tudományos kutatását és bemutathatóságát biztosító falfelületek megőrzése.
Karbantartás során a következő munkafolyamatokat végeztük el:

- A löszfal meredek oldal felszín közeli részének (max. 2 m magasságig) és előterének növényzetmentesítése, összesen 1,66 m^3 mennyiségben.
- A letermelésre került famennyiség elszállítása a letermelést követő egy héten belül.
- A tájidegen fásszárú növényzet letermelését követő vegyszerezése a további sarjadzás megakadályozása érdekében.

- A földtani képződmény területén egyenetlen terepviszonyok rendezése feltöltéssel.
- A lágy- és fásszárú, elburjánzott gyomnövényzet kézi eszközzel történő lekaszálása (kb. 0,5 ha területen).
- Gallyak, zöld hulladék aprítása, zúzása.
- A keletkezett zöldhulladék elszállítása.
- A löszfal közvetlen előterében – attól kb. 8 m-re, akácrönk anyagból – korlát kialakítása kb. 100 m hosszan, a balesetveszély csökkentése érdekében, megakadályozva a lösz mállását követően az omladék megközelítését. (A korlát kialakításának főbb paraméterei: min. 15 cm átmérőjű tartóoszlopok, kb. 3 méterenként lehelyezve, és 0,5 m mélységben leásva, felszín feletti kb. 1,5 m magasság kialakításával. A tartóoszlopokra min. 10 cm átmérőjű akácrönk könyöklő felszerelése.)

Természetes folyamatokra alapozott erdőkezelési tevékenységek

Helyszíne: Kunpeszér ***Forrása:*** TMF/133/2021 sz. AM támogatás. ***Kivitelezést végzi:*** Balogh Gábor adószámos magánszemély ***Főbb eredményei:*** A Felső-Kiskunságban a homoki erdőssztyeppekben, illetve rosszabb természetességű erdőállományokban, illetve gyakran nem erdőművelési ágú területeken is megfigyelhető a kocsányos tölgy természetes, megmaradó-túlélő újulata. Ez alapján az erdőállományok diverzifikációja, illetve azokban a kocsányos tölgy elegyarányának javítása megvalósítható. A beszerzés keretében makkgyűjtést és alávetést végeztettünk a Kunpeszér 32 A erdőrészletben 1,6 ha-on (10000 fészek/ha, illetve 2 makk/fészek sűrűségben). A makkvetéssel a jelenleg hazai nyáras erdőállományt szeretnénk kocsányostölgy-elegyes hazai nyárassá fejleszteni.

5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)

2021 során önálló, nagy léptékű élőhely-rehabilitációs projektet nem indított az Igazgatóság, de az élőhely-rehabilitációs célú uniós (KEHOP, LIFE) pályázatok végrehajtása folytatódott (lásd a 8. Projektek c. fejezetet).

5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban)

5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

A korábbi évekhez hasonlóan, sok faj állománydinamikájára a változó klímakörülmények, illetve klimatikus szélsőségek voltak legnagyobb hatással. Az egyre enyhébb telek számos fagyérzékeny faj állományának növekedését serkentik, sajnos köztük olyan inváziós fajokét is, mint a bálványfa, vagy az édesvizek adventív hínárfajai. A vegetációs időszakban trendszerűen növekvő aszályossági index, a hosszú száraz tavaszi és nyári időszakok számos faj állományaira kedvezőtlen hatást gyakorolnak, monitorozási adataink alapján a pókbangótól, fehérmájvirágtól, védett iszapnövényektől, vizekhez kötődő, telepesen költő gémféléktől, szikes tavi rákoktól még az olyan viszonylag szárazságtűrő fajokig is, mint a tartós szegfű. A kétéltűek szaporodására is katasztrofális hatással volt a csapadékmentes, száraz tavasz. A felszíni vizek hiányában a potenciális peterakó helyek száma jelentősen lecsökkent, a szárazság ellenére is megjelenő felszíni vizek gyorsan kiszáradtak. A természetvédelmi kezelések állománydinamikára gyakorolt pozitív hatásai is megmutatkoznak ugyanakkor legalább egyes fajoknál, kezdve az új populációkat létesítő, sikeres áttelepítésektől (csengettyűvirág, délvidéki földikutya) a speciális faji igényekhez igazított gyepkezelések eredményéig, például az egyhajúvirág ásotthalmi állománya, a

magyar tarsza több, nagyméretű populációja, vagy a Csaj-tavon végrehajtott kezelésváltozásokra kedvezően reagáló, diverz vízimadárfauna esetében.

5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Bánáti csiga (Helicigona banatica)
2021-ben nem történt érdemi fajvédelmi intézkedés.

Helyszíne: KNPI működési területe ***Forrása:*** OAKEYLIFE (LIFE16/NAT/HU/000599) és TMF/133/2021. sz. ***Kivitelezést végzi:*** KNPI ***Főbb eredményei:*** A díszes tarkalepke kunpeszéri élőhelyén az OAKEYLIFE keretén belül 2021-ben is folytatódott a díszes tarkalepke diszperzióját biztosító ökológiai folyosók kialakítása, amiket kivétel nélkül használtak is az imágók. A Peszéri-erdőben korábban élőhelyként ismert erdei utak, nyiladékok, küldő erdőszegélyek hossza kb. 6 km volt. Jelenleg több, mint 14 km-re tehető azoknak a külső, illetve belső erdőszegélynek a hossza, ahol megtalálható a díszes tarkalepke.
Szintén folytatódott (természetvédelmi hatósági engedély birtokában) a faj egyedeinek áttelepítése a Kunadacsi Nagyerdőbe (Kunadacs 69 erdőtag).
Ugyancsak folytatódott a faj Peszéri-erdőben élő állományának 2018-ban megkezdett, jelölés-visszafogás módszeren alapuló (rész-)állományméret meghatározása, amelynek során 2021-ben 1175 egyed lett megjelölve.
A KNPI megbízásából új előfordulási adatait gyűjtötték a kutatók az Alsó-Duna mentén, amely alapján az itt előforduló állomány kifejezetten nagynak tekinthető. Ezen adatok bekerültek a TIR biotikai adatbázisba, át lesznek adva az erdészeti hatóságnak és az erdőgazdálkodónak, és fel lesznek használva az erdőgazdálkodás természetvédelmi szempontú szabályozása során.

Ezüstsávos szénalepke (Coenonympha oedippus)
2021-ben nem történt érdemi fajvédelmi intézkedés.

Pusztai gyalogcincér (Dorcadion fulvum cervae)

Élőhelykezelés helyszíne: Apaj. ***Forrása:*** KNPI saját keret. ***Kivitelezést végzi:*** KNPI ***Főbb eredményei:*** 2021-ben is folytatódott a pusztai gyalogcincér élőhelyein az inváziós fászárúak és a szúrós szerbtövis magérlelés előtt történő visszaszorítása és eltávolítása.
Folytatódott a faj állományainak, areájának felmérése. A korábban ismert állományok mellett 2 db új 1x1 kilométeres MikroETRs négyzetben sikerült megtalálni a faj egyedeit, azonban további 7 négyzetben sikertelen volt a keresés.

Cigányréce (Aythya nyroca)

2021-ben nem történt érdemi fajvédelmi intézkedés. Ugyanakkor az ismert gyülekező- és táplálkozóhelyek valamint a költésre alkalmas vizes élőhelyek felmérésre kerültek. Az elmúlt évek aszályos időszakai negatív hatással voltak a fajra. Fontosabb fészkelőhelyein (Kolon-tó, Szakmár, Csaj-tó, Szeged) kis számban költ, valószínűsíthetően csökkent az állománya, ami a kedvezőtlen vízháztartási viszonyokkal, valamint a predációval magyarázható.

Barátréce (Aythya ferina)

2021-ben nem történt érdemi fajvédelmi intézkedés. Ugyanakkor az ismert gyülekező- és táplálkozóhelyek valamint a költésre alkalmas vizes élőhelyek felmérésre kerültek. Az elmúlt

évek aszályos időszakai negatív voltak a fajra. A működési területen található nagyobb állóvizeinken, főleg halastavi környezetben fordulnak elő kisebb-nagyobb táplálkozó, gyülekező csapatai. Ugyanezen élőhelyeken néhány pár költött is (pl. Csaj-tavon), de az utóbbi években a cigányrécéhez képest jóval kisebb létszámban fészkel.

Fehér gólya (Ciconia ciconia)

Kezelés helyszíne: KNPI működési területe, Kecskemét ***Forrása:*** MVM Démász Áramhálózati Kft. ***Kivitelezést végzi:*** MVM Démász Áramhálózati Kft. ***Főbb eredményei:*** A KNPI működési területén a leromlott állapotú gólyafészek magasítók cseréje, az újonnan létesülő fészkek esetében azok magasítása folyamatosan szükséges. A KNPI éves szinten adatszolgáltatást tesz a magasítandó gólyafészkekről az MVM Démász Áramhálózati Kft. részére. Az áramszolgáltató a természetvédelmi kezelővel együttműködve végzi el a szükséges fészekmagasításokat, illetve a fészkek karbantartását, annak érdekében, hogy fehér gólyák fészkelése a költési siker és áramhálózati szempontból egyaránt a lehető legmegfelelőbb legyen. 2021-ben a költési időszak megkezdése előtt összesen 22 gólyafészek esetében történt beavatkozás (fészekmagasítás, fészekmagasító csere, túlméretes fészek részbeni visszabontása). A Kecskeméti Regionális Hulladéklerakó környezetében 2021 augusztusában tömeges gólyapusztulás történt, a telepre vezető középfeszültségű légvezetékeken összesen 30 madarat ért áramütés, 26 példány elpusztult. A KNPI haladéktalanul felvette a kapcsolatot MVM Démász Áramhálózati Kft-vel, az áramszolgáltató a kritikus szakasz madárvédelmi átalakítását 2021 októberére elvégezte, a fejszerkezetek cseréje és a szabad vezeték burkolt vezetékre történő cseréje valósult meg.

Kis lilik (Anser erythropus)

Kezelés helyszíne: Szabadszállás, Fülöpszállás, Apaj ***Forrása:*** KNPI saját ***Kivitelezést végzi:*** KNPI ***Főbb eredményei:*** A fajról általános biotikai adatgyűjtés zajlott az KNPI szakemberei révén. Vadászati ellenőrzések történtek olyan helyeken, ahol a ludak nagy számban vonulnak át, és ahol a kis lilikek is előfordulhatnak. A legeltetés a táplálkozó-területeken a kis lilikek számára is kedvező volt, ezzel több madarat a védett természeti terület határain belül lehetett tartani, ahol vadászati tilalom van. A Zab-széken a terület északi nádszegélyén folytatódott a legeltetés, ezzel várhatóan olyan helyet sikerül majd pár éven belül kialakítani, ahol a lúdcsapatok fokozottan védett területen további, megfelelő táplálkozó-területeket találnak. Adminisztratív lépések történtek a Zab-szék körül lévő ezüstfások megszüntetésére és legelővé alakítására, ennek célja szintén az, hogy a fokozottan védett területen a ludak számára alkalmas legelők kiterjedését növeljük. Apajon az árasztás megfelelő élőhelyet biztosít a lúdfajok, így a kis lilik számára is.

Kék vércse (Falco vespertinus)

Kezelés helyszíne: Apaj, Szabadszállás, Fülöpszállás, Akasztó, Soltszentimre, Pusztaszer ***Forrása:*** KNPI saját ***Kivitelezést végzi:*** KNPI ***Főbb eredményei:*** A faj kiskunsági állománya 2021-ben is fel lett mérve, ezzel párhuzamosan az optimális fészkelőhelyeit biztosító vetési varjú kolóniákról szintén pontos képet sikerült szerezni. A KNPI saját állatállományával és a helyi gazdálkodók által végzett legeltetés a kék vércsék számára értékes élőhelyeket tart fenn.

Délvidéki földikutya (Nannospalax montanosyrmiensis)

Helyszíne: Baja, Madaras ***Forrása:*** Baja Város Önkormányzata ***Kivitelezést végzi:*** Németh Attila, KNPI ***Főbb eredményei:*** 2021-ben további öt példány került áttelepítése a 2020-ban

áttelepített 16 egyeden felül Bajáról, nem védett, veszélyeztetett fennmaradású élőhelyfoltokról a Madarasi Marhajárás TT területére. A heti rendszerességgel elvégzett felmérések alapján 17-19 állat mutatott aktivitást az áttelepítést követően. Az áttelepítés és így a fokozottan védett faj egy új állományának létrehozása 2 év távlatából sikeresnek tekinthető.

Farkas (Canis lupus)
2021-ben nem történt érdemi fajvédelmi intézkedés.

Északi pocok (Mycrotus oeconomus mehelyi)
2021-ben nem történt érdemi fajvédelmi intézkedés.

Rákosi vipera (Vipera ursinii ssp. rakosiensis)
Élőhelykezelés helyszíne: Bugac, Kunpeszér, Kunadacs. ***Forrása:*** LIFE18NAT/HU/000799, KNPI saját. ***Kivitelezést végzi:*** Külső vállalkozók, KNPI ***Főbb eredményei:*** 2021-ben megtörtént a kunpeszéri rákosi vipera élőhelyekbe ékelődő egyes szántóföldi területek megvásárlása (12,8 ha) és kisajátítása (22,0 ha), amik visszagyepesítésére a jövőben fog sor kerülni.
A két bugaci populációt elválasztó erdősávban kialakított, mintegy 20 ha-os folyosó utókezelése és rekonstrukciója folyamatos volt az év során, a következő tevékenységek végzésével: homoki szürkekáka vetés 10 ha területen; homoki kikerics vetés 1 ha területen; 2020-ban vegyszeresen elölt fiatal hazai nyarak és fehér akácok eltávolítása 3 ha területen; erdei fenyők kivágása 9,8 ha területen;pionír és idegenhonos növények szárzúzózása két alkalommal 10 ha területen; fásszárúak vegyszeres kezelése 17,6 területen; szaporítóanyag gyűjtése 28 őshonos növényfajból későbbi vetésekhez.
A Peszéradacsi rétek területen selyemkóró és aranyvessző irtás valósult meg 641,0 ha területen, valamint cserjeirtás és erdősülés visszaszorítás 1226,5 ha területen. Növényi szaporító anyagot gyűjtöttünk 46 db, homoki sztyepprétre jellemző növényfaj, valamint 24 db, záródó homokpusztagyepre jellemző növényfaj állományából későbbi, a strukturális változatosságot növelő diverzifikáló vetésekhez.
A Peszéradacsi réteken található rekettyefüzesek által feltöltött egyes lápteknők és láprétek gyökérzónás kotrását követően elvégeztük az eltávolított faanyag darálását; gyökerek elszállítását; 30 lápréti növényfaj szaporítóanyagának gyűjtését és telepítését a beavatkozási területekre 3,2 ha területen; továbbá az adaptív vízgazdálkodás lehetővé tételéhez egy talajvízszint-észlelő kúthálózat is ki lett alakítva, 19 db észlelőkúttal.
A rákosi vipera állományokat veszélyeztető, vadászható ragadozófajok esetében az együttműködő vadásztársaságok 2021-ben 153 rókát, 33 borzot, 82 sakált, 195 dolmányos varjút és 119 szarkát csapdáztak, ami a 2020-as terítéknek mindössze 43,1-51,2%-át teszi ki. Ez valószínűleg a 2020-as gyérítés eredményességét mutatja. Emellett a vaddisznót kizáró villanypásztor-rendszer telepítését végeztük, ami a tervezett nyomvonal 79%-án készült el 2021-ben. A teljesen kiépült rendszer 2700 ha területről fogja távol tartani a vaddisznót.
A rákosi vipera állományát veszélyeztető, védett madárfajok kizárását szolgáló, 4 ha felületű hálórendszer téliesítést követő üzembe helyezését elvégeztük. Az üzemeltetési idő során keletkezett hibákat haladéktalanul javítottuk, ez idő alatt három alkalommal jutott be madár a hálón belülre (egy-egy egerészölyv, vörös vércse, kakukk), amiket a megfogásuk után szabadon engedtünk.
Bugacon, a 2021-es tavaszi adatgyűjtési időszakban 16 rákosi vipera előfordulást (10 élő egyed, 3 elhullott egyed, 3 vedlés) rögzítettünk, az őszi időszakban pedig 42 rákosi vipera előfordulást (10 élő egyed, 1 elhullott egyed, 2 vedlés, 29 szagazonosítás).
A Peszéradacsi réteken, a 2021-es tavaszi adatgyűjtési időszakban 40 rákosi vipera előfordulást (37 élő egyed, 1 elhullott egyed, 2 vedlés) rögzítettünk, az őszi adatgyűjtési időszak során pedig 31 rákosi vipera előfordulást (3 élő egyed, 28 szagazonosítás).

A rákosivipera-kereső kutyás egység megkezdte a keresőmunka kísérleti alkalmazását, aminek során 2021-ben 57 esetben történt rákosi vipera szagazonosítás.
A kiskunsági élőhelyek a rákosi vipera számára kedvezőnek tartott módon voltak kezelve, a gyep természetes szerkezetét megőrző, az egyes évek között tervezett módon változó intenzitású, a túlhasználatot kerülő legeltetéssel, azonban az aszályos nyár miatt egyes szárazabb élőhelyeken előfordult lokális túllegeltetés a záródó homokpusztagyep, homoki sztyepprét és jellegtelen száraz gyepek esetében, ami a rétsztyepp és láprét élőhelyeket jellemzően nem érintette.
A rákosi vipera kiskunsági élőhelyeinek kiterjedése a jelenlegi ismereteink alapján meghaladja a 3000 ha-t (az észlelések alapján a kezelési egységek területe ekkora). Különböző – a nemzetközi herpetológiai szakirodalomban és kutatásokban elfogadott – módszerekkel elvégzett állománybecslések alapján, és azt figyelembe véve, hogy két év alatt 170 élő vipera egyed lett észlelve a kiskunsági vipera élőhelyek néhány (kevesebb, mint 5) százalékán, megállapítható, hogy nagy valószínűséggel nem csupán néhány száz egyedből áll a teljes állomány. A KNPI aktuális becslései alapján, kedvező esetben (a becslések peremfeltételei helyesek, fel nem ismert inhomogenitás nincs az állományok sűrűségében, stb.) a 30 ezer példányt elérheti a teljes kiskunsági rákosi vipera állomány. Ez természetesen még mindig agasztóan kis létszám egy zavarásra érzékeny, többféle környezeti tényező kedvezőtlen változásának kitett hüllőfaj esetében.
A KNPI szakembereinek tollából megjelent egy tudományos publikáció a faj emlős ragadozóiról szerzett információkkal kapcsolatban (Analysis of mammal mesopredator scat samples indicates significant predation on the endangered Hungarian meadow viper /Vipera ursinii rakosiensis/, Móré et al, 2022, Wildlife Biology).

Széki lile (Charadrius alexandrinus)

Forrása: KNPI saját. ***Kivitelezést végzi:*** KNPI ***Főbb eredményei:*** Magyarországon az egyik legveszélyeztetettebb fészkelő madárfaj, gyakorlatilag már csak a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén költ rendszeresen, a Fertő-tónál ritkán, alkalmi fészkelései figyelhetők meg. A kiskunsági állománya ugyancsak drasztikusan lecsökkent, de köszönhetően az egykori élőhelyein (Kelemen-szék, Zab-szék, Soltszentimrei-puszta, Mikla-puszta, Bába-szék) végzett célirányos élőhelykezelésnek (benádasodott területek kilegeltetése, lokális túllegeltetés rövid füvű élőhelyek létrehozása céljából), az alkalmasnak tűnő fészkelési lehetőségei nagy területeken biztosítottak.
A 2021-es év kiemelkedő eredményt hozott a széki lile védelme szempontjából. Tavasszal egy szinkronszámlálás alkalmával 33 példányt számoltunk a Felső-Kiskunsági szikes tavakon. Négy különböző területen 15 pár fészkelése volt bizonyított. Májusban a hirtelen leesett, nagy mennyiségű csapadék három (már tojásos) fészket is elmosott, emellett valószínűleg egy korábban kikelt fészekalj is megsemmisült. 12 fiókát láttunk el színes jelölőgyűrűvel, amik révén remélhetőleg a madarak területhasználatáról is értékes információkat sikerül szerezni.

Túzok (Otis tarda)

Forrása: KNPI saját; LIFE04 NAT/HU/000109. ***Kivitelezést végzi:*** KNPI. A túzokvédelmi tevékenység 2021-ben a „*A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában*” c. LIFE program (LIFE04 NAT/HU/000109) keretében: aktív előadói részvétel az „Egy a természettel” vadászati világkiállításon és szatellit rendezvényein; vad túzokcsibék egyedi jelölése (3 év alatt 6 csibe, amiből 1 aktív); biotikai adatgyűjtés 456 rekord; regionális szintű ragadozógazdálkodás megvalósítása a KNPI koordinációjában.
Túzokvédelmi szempontú szántóföldi növénytermesztés zajlott Kunszentmiklós/Nagy-rét területén (KNP Felső-kiskunsági puszták területegysége, HUKN10001), a KNPI saját

kezelésében lévő ingatlanokon: 234 ha szántóterületen, összesen 28 parcellán forgatásos talajműveléses rendszerben történt a hasznosítás, illetve kezelés. A parcellák átlagos táblamérete 8,35 ha, de 10 ha-nál nagyobb táblaméret nem került kialakításra, a lehető legváltozatosabb szántóföldi környezet kialakítása érdekében. A termesztett vetemények: őszi zab 24,5 ha; borsó tritikáléval 27,7 ha; tritikálé 45,3 ha; epo-durumbúza 2,5 ha; pihentetett (tarló) 75 ha; parlagterület (2 éves) 53 ha.
Az élőhelykezelés kiegészült korábbi években visszagyepesedett szántók minőségének legeltetéssel történő javításával, és a túzok számára kedvezőtlen állapotú gyepterületek átalakításával. Gyepterületek rehabilitációja Kunszentmiklós/Nagy-rét területén: a 2020-ban rehabilitált gyepterület kezelése (49ha); több éve kezeletlen gyepterület kezelése (78ha); gyepesedett szántóterületek legeltetése szarvasmarhával, lábon álló értékesítéssel (226ha). Szakmai fórumok Kunszentmiklóson a Túzokvédelmi Munkacsoport keretében: 2021. július 15. terepi műhelytalálkozó; 2021. november 9. Túzokvédelmi Munkacsoport ülés (TMF/133/2021 forrásból).

Mocsári kardvirág (Gladiolus palustris)
Élőhelykezelés helyszíne: Kunbaracs, Ásotthalom. ***Forrása***: KNPI saját ***Kivitelezést végzi:*** KNPI, haszonbérlők. ***Főbb eredményei:*** 2021-ben a kezelés a korábbi években bevett gyakorlat alapján zajlott: a legtöbb előfordulási helyen évente egyszeri kaszálás, míg a kunbaracsi két lelőhelyen rövid ideig tartó legeltetés történt - mindkét élőhelyen a terméséré után -, amit ősszel egy tisztítókaszálás követett. A kunbaracsi és a kunpeszéri állomány esetén a bekerítésnek köszönhetően a korábbi években jellemző, vaddisznók általi túrás már nem okozott problémát.
A kunpeszéri foltokon emellett manuális cserjeirtás is történt 2021 folyamán, ami középtávon kedvezően hathat a faj állományára. Egyedszám tekintetében itt egyelőre nem történt számottevő változás, azonban a kunbaracsi Gubó-hegyen az elmúlt évtizedben számoltakhoz képest kiemelkedő egyedszámot, 1813 tövet regisztráltunk, ebből több, mint 800 volt a virágzó tövek száma. Ez arra utal, hogy a kísérletinek tekinthető kezelési mód szintén megfelelő lehet a faj számára. A magas példányszám ellenére ugyanakkor - egészen kritikusnak tekinthető módon - mindössze 4 tő érlelt termést, ennek oka azonban biztosan nem a kezelésben, sokkal inkább a nyári forróságban és aszályban keresendő.
A kunpeszéri erdei állományok egyedszáma csökkenő tendenciát mutat (összesen 17 tő), a Kovács-réti stagnálót (233 tő). A peszéri-erdő szegélyében lévő kis példányszámú állományban 2021-ben egy tövet sem észleltünk.
Kétségkívül a szárazodásra vezethető vissza az ásotthalmi Csoda-rét *sztyeppréti foltjain* az ottani részállományok továbbra is csökkenő egyedszáma, hiszen a homokhátak kezelése az üdébb élőhelyekkel egyszerre, azonos módon zajlott az elmúlt másfél évtizedben. 2020-ra a csodaréti magaslatokról szinte teljesen kiszorult a faj, és 2021-ben sem volt megfigyelhető számottevő re-kolonizáció. Egyelőre a – folyamatosan szárazodó, de a faj számára éppen ezáltal kedvezőbb feltételeket kínáló – lápréti foltokon, és az átmeneti zónában észlelt egyedszámnövekedés ezt a hatást egyelőre ellensúlyozza. A további szárazodás azonban már középtávon ronthatja a faj túlélési esélyeit ezeken ezeken a foltokon - leghamarabb a jelenlegi átmeneti zónában.
A Gácsér-dűlőn a megtalálása óta kaszált északi állomány mellett 2021-ben sikerült az éveken át kezeletlen déli szubpopulációt is lekaszálni. Amennyiben a következő években is megoldható lesz a kezelés, és a csapadékviszonyok legalább kis mértékben javulnak, az egyeszám emelkedése várható.
A magszórással létrehozott csipak-semlyéki, valamint a zákányszéki és csoda-réti állományok példányszáma és kiterjedése 2021-ben stagnált, újabb szubpopulációkat 2020-hoz képest nem észleltünk. A Csoda-rétnél régóta gondot okozó szomszédos szántót néhány éve felhagyták, az egyre inkább záródó növényzetű parlag felől már nem történik számottevő homokbefúvás.

Ennek köszönhetően a Csoda-rét szegélyét időről időre beborító lepelhomokon korábban gyomfajok dominálta növényzet lassanként záródik, néhány év alatt kikophatnak a betelepült pionír fajok.

Egyhajúvirág (Bulbocodium vernum)

Élőhelykezelés helyszíne: Ásotthalom, Kelebia***. Forrása:*** KNPI saját. ***Kivitelezést végzi:*** KNPI, haszonbérlők ***Főbb eredményei:*** Az előző évekhez hasonlóan történt meg az ismert élőhelyeken a területkezelés (kaszálás, cserjeirtás). Tapasztalataink szerint a faj hosszú távú megőrzése megoldható az eddig végrehajtott élőhely kezelések rendszeres, évenkénti végrehajtásával. 2021-ben célzott monitoring nem történt, a 2020-as felmérésekhez képest a legtöbb lokalitáson enyhe egyedszám csökkenést valószínűsítünk. A monitorozás időszakának utolsó három mintavételét tekintve azonban összességében növekedési tendencia állapítható meg, ami elsősorban az Ásotthalmi Láprét TT területén bekövetkezett erős tőszámnövekedésnek köszönhető.

Tartós szegfű (Dianthus diutinus)

Élőhelykezelés helyszíne: Bócsa, Harkakötöny, Kiskunmajsa-Bodoglár. ***Forrása:*** KNPI saját. ***Kivitelezést végzi:*** KNPI, ***Főbb eredményei:*** A 2006–2012 között folyó LIFE-pályázat során elvégzett élőhelykezelési, ill. -fejlesztési munkálatok, illetve ezek hatásainak nyomon követése az utánkövetési időszak alatt folyamatosan zajlottak, és a 2018 áprilisában zárult After LIFE időszakot követően is folytatódtak.
Az erdészeti élőhely-rekonstrukciók során kialakított tisztások fenntartása a bócsai projektterületen 2021-ben is megtörtént, az idegenhonos akácállományok letermelését követően a gyepregenerációs folyamatok segítése céljából. A bócsai projektterületen a nyílt gyepek és a ligetes borókás-nyáras élőhelyek (G1, M5, H5b élőhelytípusok) közel 70 ha-on kínálnak a tartós szegfű számára kedvező potenciális élőhelyet. Az élőhely-rekonstrukció eredményeképp további mintegy 6 ha élőhely (OC, P2(3)xOC élőhelytípusok és átmeneti élőhelyek) kedvező átalakulása indult meg, amik jelenleg is dominánsan nyílt élőhelyek, természetességük azonban egyelőre nem éri el azt a szintet, hogy G1 élőhelytípusba sorolhatók legyenek. Jelentőségük kiemelkedő, további átalakulásukat szükséges figyelemmel kísérni és segíteni, különös tekintettel a tisztások fenntartására, mivel a tényleges összeköttetést a nagyobb természetes élőhely-foltok között éppen ezek a regenerálódó nyílt homoki gyep élőhelyek jelentik.
A harkakötönyi MOL állomásnál lévő tartós szegfű állomány bekerített részéhez csatlakozóan a tartós szegfű állomány teljes védelme érdekében a bekerített részt kibővítettük. A kerítés célja a legeltetés, taposás, és a vadrágás hatásainak kizárása az állomány védelme, valamint a helyszínen beállított tartós szegfű árnyékolás-szimulációs kísérlet és mikroklíma állomás üzemeltetésének biztonsága, a kísérlet zavartalanságának biztosítása.
A bodoglári projektterületen a selyemkóró kis mennyiségben megmaradt, illetve esetenként újonnan megjelent polikormonjainak visszaszorítása folytatódott.
A tartós szegfű LIFE projekt keretén belül és az utánkövetési időszakban elvégzett tevékenységek (élőhely-rekonstrukció, inváziós fajok visszaszorítása, az állományok megerősítése ex situ felnevelt állományokból) hatásának közép-, illetve hosszú távon várható az érvényesülése, emellett további kiegészítő tevékenységek kivitelezése szükséges.

Illatos csengettyűvirág (Adenophora liliifolia) ex situ szaporítás és élőhelykezelés

Helyszíne: Kiskőrös Szücsi-erdő, Tabdi: Közös-erdő. ***Forrása:*** 2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret. ***Kivitelezést végzi:*** BfNPI, KNPI. ***Főbb eredményei:*** A KNPI

megbízásából a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság szaporító kertjében neveltek és kiültetésre előkészítettek 250 db illatos csengettyűvirág tövet (konténeres kiszerelésben). Ehhez forrásként a Kiskőrösi-erdőben élő populációból magvetéssel létrehozott törzsállományt használták. Ezen felül minimum 56 szabadgyökerű, frissen hajtott tő is átadásra, illetve kiültetésre került. A szaporító kerti törzsállomány 2021. évi magtermését is megkaptuk (minimum 400 mag), ezeket a kiskőrösi populációban vetettük el. Az engedélyezési eljárás lefolytatását követően a kiskőrösi állományt erősítettük meg 142 tővel (7 részpopuláció), valamint a vegetáció, talaj és kitettség szempontjából hasonló adottságú páhi Közös-erdő területén összesen 164 tővel 5 részpopulációból álló új állományt hoztunk létre. A BfNPI dolgozói 2021.10.19. leszállították a palántákat és közös akció keretében került sor a kiültetésre. A kiültetett tövek beazonosítást lehetővé tevő, egyedi jelölést kaptak. Mindkét kiültetési helyszínen létesítettünk 2-2 db kerítést a vaddisznók kizárása céljából. A tövek egy része kerítésen belülre, más része kívülre került. Csapadékos időt követően történt a telepítés, de ültetéskor is beöntöztük a töveket, és ahol szükséges volt, ott megelőzően lekaszáltuk a gyepet, kivágtuk/visszanyestük a cserjéket. Páhin további három öntözés is történt. Utógondozási terv szintén készült.

Mocsári teknős (Emys orbicularis) tojásrakó helyeinek védelme

Helyszíne: Izsák ***Forrása:*** 2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (500e Ft). ***Kivitelezést végzi:*** Futóhomok Természetvédelmi Egyesület ***Főbb eredményei:*** A Kiskunsági Nemzeti Park Kolon-tavi törzsterületén élő mocsári teknős állomány tojásrakó helyeinek felmérése folytatódott 2021-ben, aminek során 545 biotikai adat keletkezett. A monitorozási nyomvonalon számolt nyomok alapján 235 tojásrakó egyed becsülhető. A 2021-es évben a mintaterületen a tojásrakási hajlandóság csak 49% volt a tavalyi év adataihoz mérten. Ennek nagy valószínűséggel két oka lehet: a tojásrakási időszak felére csökkent a kedvezőtlen időjárás miatt, illetve a csapadékhiány következtében a nádas jelentős része száraz volt. Az állandó monitorozási helyszín mellett további 3 tömeges tojásrakó helyet sikerült feltárni. Természetvédelmi beavatkozási javaslat: újabb tojásrakó tisztások kialakítása. A tojásrakó helyeken tovább folytatódott a 2020-ban megkezdett, erőteljes ragadozó gyérítés (borz, róka, vaddisznó) vadászati eszközökkel.

Gyöngybagoly állománynövelése

Helyszíne: KNPI működési területe. ***Forrása:*** 2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret. ***Kivitelezést végzi:*** KNPI***, Főbb eredményei:*** A gyöngybagoly költőállomány növelése a cél, költőodúk kihelyezésével. Az odúkhoz szükséges fa alapanyagok, fakezelőszer, illetve a szereléshez szükséges szög és csavarok beszerzésére került sor. A beszerzett alapanyagokból 15 db gyöngybagoly-költőládát tud elkészíteni az Igazgatóság.

5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése

Madármérgezéssel kapcsolatban két esetben tett büntető feljelentést a KNPI az illetékes rendőrkapitányságokon. Mindkét esetben bebizonyosodott, hogy karbofuránnal történtek a mérgezések. A nyomozások még nem zárultak le.
Büntetőeljárás indult kiskunhalasi társasházban telelő denevérek károsítása, elpusztítása miatt is, a nyomozás itt sem zárult még le.

5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei

A panasszal érintett faj	A panaszban szereplő kártétellel érintett	A panasz szerinti kártétel	Termény esetén a	Állatállományban okozott kártétel	A panaszban szereplő kártétel

	termény, állatfajta stb.	dátuma (amennyire meghatározható, legalább hónapra)	kártétellel érintett terület nagysága (ha)	esetén a károsított példányok száma	panasz szerinti mértéke (Ft)
1. eurázsiai hód	A Duna és Tisza árvízvédelmi töltések szerkezetében és az erdőgazdálkodás során a faállományban okozott károk	egész évben folyamatosan	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva
2. vetési varjú	szántóterületeken okozott kárt panaszoltak, főként frissen vetett kukoricában és napraforgóban	március-május	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva
3. kárókatona, sárgalábú sirály	halállományban okozott kár, halastavakon és horgászvizeken	egész évben folyamatosan, a folyók halágyainál téli időszakban	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva
4. seregély	főként gyümölcsösökben, szőlőben, de emellett tejes kukoricában okozott kár	július-október	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva

A panasszal kapcsolatos intézkedések	Volt-e helyszín-bejárás (I/N)	az NPI véleménye szerint a panasz szerinti kártétel (Ft) hány %-a valós	A tulajdonos által megtett megelőző intézkedés és ennek megfelelősége az NPI szerint
1. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 3 esetben	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés
2. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 3 esetben	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés, a védekezéshez kértek engedélyt
3. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 10 esetben	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés
4. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 5 esetben	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés

Az Igazgatóság a „Természeti értékek védelme 2021” szakmai keret terhére, kármegelőzésre kapott pénzügyi fedezetet. Ezt döntően biotikai adatok, ökológiai információk gyűjtésére fordította, amik a mezőgazdasági termelés és a természeti értékek megőrzése közötti ellentétekből fakadó tájhasználati konfliktusok megoldásához, rendezéséhez felhasználhatók.

5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek

Szosznovszkij-medvetalp (Heracleum sosnowskyi) féken tartása

Helyszín: Kiskőrös ex lege láp. ***Forrása***: saját költségvetésből. ***Tevékenységet végzi***: KNPI munkatársai, valamint az ingatlan tulajdonosa. ***Főbb eredményei***: Sikerült visszaszorítani a mintegy 1000 töves állományt 10-20 példányra. A túlélő egyedek virágot nem hoztak. A talaj magbank készletének kiürüléséig folytatni kell a kezelést, szárzúzással és/vagy legeltetéssel.

Közönséges selyemkóró (Asclepias syriaca) észlelése, féken tartása

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén általánosan elterjedt inváziós növényfaj. 369 új észlelését rögzítették a KNPI munkatársai. Az Igazgatóság közfoglalkoztatott állománya végzett a selyemkóróra irányuló kezelést az alábbiak szerint:

<u>Növényvédőszerrel történő kezelés (pontpermetezés, ecsetelés):</u>
Szabadszállás 019/6: 200 m2,
Szabadszállás 037/: 200 m2,
Szabadszállás 021/4: 100 m2
Fülöpszállás: 022/41-55: 150 m2
Fülöpszállás 022/21-32: 100 m2
Pusztaszer 0135/33, 0135/34
Bácsalmás 0619/1,
Bácsalmás 0611/,
Bácsalmás 0610/ kb. 0,25 ha kiterjedésben

<u>Mechanikai irtás (kaszálás):</u>
Kiskunmajsa 0669/146 (1 ha),
Kiskunmajsa 0679/12 (1.5 ha),
Kiskunmajsa 0679/15 (2 ha),
Kiskunmajsa 0680/1 (0.6 ha),
Kiskunmajsa 0681/1 (0.2 ha);
Tázlár 011/1 (1 ha),
Tázlár 025/4 (0,1 ha)
Kiskunmajsa 0682/1 (0.5 ha),
Kiskunmajsa 0682/2 (1.5 ha);
Harkakötöny 0173/12 (1 ha)

Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő területek minden földhaszonbérleti szerződésében kötelezettségként szerepel a selyemkóró visszaszorítása. Az ellenőrzés e tekintetben folyamatos. 2021-ben folytatta a KNPI a selyemkóróval fertőzött prioritásterületek kijelölését is.

Mirigyes bálványfa (Ailanthus altissima) észlelése, féken tartása

Helyszín: Peszéri-erdő és a KNP bugaci területrésze. ***Forrása***: pályázatból és saját költségvetésből. ***Tevékenységet végzi***: KNPI munkatársai, megbízott vállalkozó és önkéntesek. ***Főbb eredményei***: A Peszéri-erdő maghozó egyedei teljeskörűen el lettek távolítva. A talaj magbank-készletnek kiürüléséig folytatni kell a magoncok eltávolítását.
Állományainak felmérése során 192 új észlelést rögzítettek a KNP Igazgatóság munkatársai.

A LIFE16 NAT/HU/000599 kódú, „A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben” című oakeylife projekt keretében a bálványfa és más inváziós fásszárú fajok (nyugati ostorfa, zöld juhar, kései meggy, stb.) féken

tartása (elsősorban fiatal magoncok mechanikai eltávolítása és vegyszeres kezelése) történt a Peszéri-erdő területén, az alábbi erdőrészletekben: Kunpeszér 45E, 32A, 32B, 32C, 30CE, 32D, 32CE1, 32CE2, 32D, 29E, 29F, 32TI, 30D, 30C, 33A, 34A, B, D, 3TI, 14A2, TI1, 35A, 3A és 3E erdőrészletekben, összesen mintegy 68 ha nagyságú területen.
Bálványfa és más inváziós fásszárú fajok vegyszeres irtása történt a KNPI saját költségvetésének terhére a Bócsa 31P, 40F, 92A, 86B valamint a Kunfehértó 69A erdőrészletekben, összesen 4,4 ha nagyságú területen.

Cifrarák (Orconectes limosus) észlelése

Helyszín: Sárköz II-es csatorna. A KNP Igazgatóság munkatársa (Unyi Miklós) által 2021. 09.02-án, a Sárköz II-es csatornán elektromos halászeszközzel végzett halfaunisztikai felmérés során 2 példány került elő. (EOV: 654030 122639)

Amurgéb (Perccottus glenii) észlelése

Helyszín: Dög-Tisza. A KNP Igazgatóság munkatársa (Unyi Miklós) által 2021.10.05-én, elektromos halászeszközzel végzett halfaunisztikai felmérés során 1 példány került elő (EOV:723886; 168406)

Naphal (Lepomis gibbosus) észlelése

A KNP Igazgatóság munkatársai (Agócs Péter, Unyi Miklós, Vajda Zoltán) által elektromos halászeszközzel végzett halfaunisztikai felmérések során az alábbi helyeken került elő:

2021.06.22. Vörös-mocsár EOV: 660817 124330; 1pld.
2021. 10.05. Dög-Tisza EOV: 723886; 168406; kb. 500 pld.
2021. 08. 19. Harábói csatorna EOV: 640820; 98622; 13 pld.
2021.06.03. Kolon-tó 14 pld.
2021.08.25. Kolon-tó 60 pld.
2021.10.26. Kolon-tó 5 pld.

Homoki prérifű (Sporobulus cryptandrus) észlelése és kezelése

Forrása: saját költségvetésből. ***Tevékenységet végzi***: KNPI munkatársai önkéntesek bevonásával. ***Főbb eredményei***: Az előző évhez képest 50%-kal kevesebb növényegyed jelent meg a védett természeti területen lévő lokalitásban. A mechanikai irtás eredményesnek mondható, a talaj magbank készletének kiürüléséig azonban folytatni kell a kezelést.
Az észak-amerikai származású növényfajnak 63 új lokalitásban észleltük állományait. Ez a faj ugyan nem szerepel az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról szóló 2016/1141. végrehajtási rendeletben, de a tervezett nemzeti lista „megfigyelési listáján" igen, ezért fontosnak tartjuk, hogy beszámoljunk terjedéséről. A prérifű állományai főleg Kiskunmajsa, Tázlár, Harkakötöny, Kiskunhalas, Imrehegy külterületén, földutak mentén, degradált homokterületeken jelentek meg, de kecskeméti és zsanai előfordulása is ismert. A Pirtói homokbuckák TT védett természeti területen – a korábbi évhez hasonlóan – a magról kelt egyedek mechanikai irtását végeztük.

5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység

A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata telefonos ügyeleti rendszert üzemeltet. A Természetvédelmi Őrszolgálat Ügyeleti száma: +36-30-555-61-71. A telefonszám számos kiadványban, a KNPI honlapján fel van tüntetve, valamint a KNPI vonalas telefonján munkaidő után a telefonközpont bemondja az ügyelet elérhetőségét, így munkaidő után is elérhetőek vagyunk.
Az ügyeleti telefonszám működtetésében, a hívások fogadásában és a bejelentések kezelésében 7 fő természetvédelmi őr és 1 fő nyilvántartási referens vesz részt, heti váltásokban munkaidő után. Munkaidőben az igazgatóság telefonközpontjába érkeznek a hívások, és a telefonközpontos kolléga fogadja azokat.
Az ügyeleti telefonszámra érkező hívások leggyakoribb kérdései:

- Madármentés, állatmentés;
- Nemzeti Park látogathatósága, programokról, megközelíthetőségről érdeklődés;
- Haszonbérlettel kapcsolatos kérdések;
- Ügyintézés, ügyfélfogadás rendje.

2021-ben több mint 1000 hívás érkezett az ügyeleti számra. Továbbra is jelentős a védett állatok mentése. Működési területünkről 50 faj 210 egyedét mentettük, főleg a Szegedi Vadaspark, illetve a Kecskeméti Vadaspark közreműködésével. Igazgatóságunk működési területén a lakosság is közreműködik a sérült állatok eljuttatásában a vadasparkokba.

mentett	madár	ebből fokozottan védett madár	emlős	ebből fokozottan védett emlős	egyéb gerinces (hüllő, kétéltű)
210	185	63	23	5	2

	Mentett védett és vagy fokozottan védett faj neve	**Egyedszám:**
1.	barna rétihéja	5
2.	bíbic	3
3.	bölömbika	1
4.	búbosbanka	1
5.	búbos vöcsök	2
6.	bütykös hattyú	3
7.	csóka	1
8.	dankasirály	3
9.	daru	1
10.	denevér	5
11.	dunai tarajosgőte	1
12.	egerészölyv	19
13.	énekes rigó	1
14.	erdei fülesbagoly	5
15.	erdei pinty	1
16.	ezüstsirály	1
17.	fehér gólya	38
18.	fekete hattyú	1
19.	fekete rigó	3

20.	füstifecske	1
21.	görög teknős	1
22.	gyöngybagoly	2
23.	gyurgyalag	1
24.	kakukk	1
25.	karvaly	3
26.	keleti sün	17
27.	kerecsensólyom	1
28.	kuvik	6
29.	lappantyú	1
30.	mezei veréb	1
31.	mókus	1
32.	molnárfecske	18
33.	nagy fakopáncs	1
34.	nagy kócsag	2
35.	nagy sárszalonka	2
36.	örvös galamb	1
37.	parti lile	1
38.	partifecske	1
39.	rétisas	1
40.	házi rozsdafarkú	4
41.	sarlósfecske	7
42.	seregély	10
43.	szalakóta	1
44.	széncinege	4
45.	szirti sas	1
46.	szürke gém	1
47.	tengelic	4
48.	törpegém	1
49.	uráli bagoly	1
50.	vörös vércse	18
	ÖSSZESEN:	**210**

A mentőközpontokba szállított fajok közül a fehér gólya a legmagasabb egyedszámmal került be, a sérülések okai leggyakrabban áramütés, vezetékkel való ütközés, fészekből mentés a szülőmadarak elpusztulását, sérülését követően. Fehér gólyából 2021. évben 38 pld került a mentőközpontokba. Kecskemétről 26 pld került továbbküldésre a Hortobágyi Madárkórházba és 4 pld került szabadon engedésre. Hasonló a Szegedre szállított 12 gólya szabadon engedési aránya is (2 pld).
A fokozottan védett fajok közül kiemelhető még a mentett kuvikok mennyisége (6 pld). Gépjárművel történő elütés és áramütés volt sérüléseik leggyakoribb oka.
A mentőtevékenységre fordított munkaórák becsült mennyisége: a telefonhívásokra 200 óra, a mentésekre 600 óra. A ráfordított kilométerfutás a 210 mentett állatnál kb. 31500 km.

6. Saját vagyonkezelésű területeken folyó tevékenység

Az alábbi táblázat az Igazgatóság saját vagyonkezelésű területeinek művelési ág szerinti megoszlását mutatja 2021.12.31-i állapot szerint:

Saját vagyonkezelésű területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt (ha)	Tárgyévben kikerült (ha)	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe adva	
				ha	%	ha	%
Szántó	0,0000	84,2900	3 205,5500	1 274,9081	39,77	1 930,6419	60,23
Rét	202,5600	0,0000	8 195,6900	2 742,6240	33,46	5 453,0660	66,54
Legelő	0,0000	201,8800	27 564,8800	8 838,5862	32,06	18 726,2938	67,94
Kert	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	NR	0,0000	NR
Szőlő	0,3800	0,0000	6,9400	6,3556	91,58	0,5844	8,42
Gyümölcsös	0,0000	0,0200	2,1100	1,9270	91,33	0,1830	8,67
Nádas	11,1900	0,0000	3 106,8400	2 360,9221	75,99	745,9179	24,01
Halastó	0,0000	0,0200	1 323,7300	1 321,4490	99,83	2,2810	0,17
Erdő	5,8700	0,0000	6 795,9200	6 795,8000	100,00	0,1200	0,00
Fásított terület	0,0000	0,0000	85,8300	44,7353	52,12	41,0947	47,88
Kivett	0,0000	51,3900	7 458,7200	6 446,8727	86,43	1 011,8473	13,57
Összesen	**220,0000**	**337,6000**	**57 746,2100**	**29 834,1800**	**51,66**	**27 912,0300**	**48,34**

Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő terület a 2020-ban közölt adathoz képest 116,88 ha-ral csökkent. Ez egy adminisztratív hiba miatt történt, ugyanis a 2020. év végi adatokba be lett építve egy olyan terület (138,1787 ha), aminek az NFK-s szerződését már kézhez kapta a KNPI, ám végül mégsem került a vagyonkezelésébe. Ezt leszámítva valójában 21,29 ha-al nőtt a vagyonkezelt terület kiterjedése 2021-ben.

Az Igazgatóság a vagyonkezelésében lévő területek 48,34 %-át (27 912,03 ha) földhaszonbérlet útján kezeli. A 2021. gazdasági évben 653 db hatályos haszonbérleti szerződésünk volt. Az előző évhez képest a haszonbérbe adott területek nagysága csökkent 272,49 ha-ral. Ez azzal magyarázható, hogy 2021. évben a bérleti szerződések egy része lejárt, vagy felmondtuk. 2021-ben 9 db 5 ha alatti haszonbérleti szerződés szűnt meg (1 szerződés lejárt, 2 haszonbérlővel az Igazgatóság szerződést bontott, valamint 6 szerződést a haszonbérlő kérésére megszüntettünk). Ezen területek egy része új 5 ha alatti haszonbérleti szerződés formájában került hasznosításra, a fennmaradó területeket pedig saját kezelésbe vette az Igazgatóság. Ugyancsak ebben az évben 4 haszonbérleti szerződés került meghosszabbításra. A haszonbérlet útján kezelt területeken kívül további 400,5922 ha nagyságú terület hasznosítását megbízási szerződéssel oldotta meg az Igazgatóság.
Az Igazgatóság a haszonbérbe adott területeken fokozott ellenőrzést végez, ezek során a következőket vizsgálja:

- a hasznosítási és természetvédelmi előírások betartását, különös tekintettel az invazív irtás elvégzését,
- a haszonbérelt területek állapotát,
- a nyertes pályázók pályázatában szereplő gazdálkodási tervben foglalt vállalásaik betartását,
- a földhasználati bejelentkezésekre vonatkozó tényeket,
- a hatósági engedélyek meglétét,
- illetve átfogó ellenőrzések során a díjfizetési kötelezettség teljesítését.

2021. év során 138 haszonbérlőnél 216 db haszonbérleti szerződés átfogó, cél-, és utóellenőrzése valósult meg. Emellett a Természetvédelmi Őrszolgálat minden haszonbérbe adott területen rendszeresen helyszíni szemlét tart.

Az Igazgatóság az állami tulajdonú, vagyonkezelésben lévő területek több mint felén (51,66 %-án) saját hatáskörben maga végzi az élőhely-fenntartási, természetvédelmi célú területkezelést a Természetmegőrzési Osztály és a Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködésével. Igazgatóságunk 2021-ben 7 691,8670 ha területre igényelt egységes területalapú, illetve zöldítés támogatást, továbbá 33,1049 ha termeléshez kötött szálas fehérjetakarmány-növények támogatást. A termeléshez kötött anyatehén-támogatásban (átmeneti nemzeti és európai uniós támogatás) 1174 db magyar szürke szarvasmarha és magyar házi bivaly anyaállattal pályáztunk. Ebből a pénzügyi forrásból az élőhely-kezelésben nagy szerepet játszó magyar szürke szarvasmarha, magyar házi bivaly és a ló állományainak fejlesztését, az állatállomány takarmányozásához szükséges szálas takarmány betakarítását és a kezelési tevékenységek elvégzéséhez szükséges mezőgazdasági gépállomány működtetését is finanszírozta az Igazgatóság.

Igazgatóságunk a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban" című pályázat keretében, a területek természetvédelmi szempontú, magas szintű legeltetéséhez szükséges állatállomány szakszerű elhelyezése és ellátása érdekében, a projekt területen kialakított egy nyári szállásként működő karámrendszert. Az Igazgatóság részéről a projektben 3 egyed ló (Furioso-North Star), valamint 300 egyed (magyar tarka fajtájú) szarvasmarha beszerzése fog megvalósulni (150 db megvalósult 2019. év tavaszán). A projekt forrásaiból megvásárlásra került az ún. izsáki 100-as telep. Az állattartó telep megvásárlására azért került sor, mert szükség van az állatok téli elszállásolására alkalmas létesítményre is, ahol az állatok teleltetése zajlik. A takarmánytárolóból, 3 istállóból, mázsaházból, szociális lakásból álló telep mintegy 6,5 hektár területen helyezkedik el.

A SAPS támogatott területeink összesítése hasznosítási adatok szerint:

Kultúra megnevezése	mérték (ha)
Állandó gyep (legeltetett)	5 017,0932
Állandó gyep (kaszált)	2 176,0520
Ideiglenes gyep (legeltetett)	5,7363
Ideiglenes gyep (kaszált)	98,3884
Őszi tritikálé	141,9375
Köles	2,0902
Édeskömény	3,0743
Pihentetett terület	131,4058
Lucerna	34,0389
Füves lucerna	50,6138
Őszi zab	22,9940
Vegyes hasznosítás	8,4426
	7 691,8670

Az Igazgatóság 2021-ben a 1811/2021. (XI.19.) Korm. határozatban foglaltak szerint támogatási kérelmet adott be 3326217905 iratazonosítóval VP-AKG, valamint 3326219763 iratazonosítóval VP-ÖKO jogcímben.

A kérelmek számokban (2021.11.23.):

Megjegyzés [CJZd2]: Kérjük az adatok ellenőrzését, mivel nyilvántartásunk szerint eltérő nagyságú területek (ha) szerepelnek.

MTÉT zonális szántóföldi alföldi madárvédelmi előírásokkal (AKG) (támogatás maximális összege 545 euró/ha/év)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	**igényelt terület** (ha)	**támogatás** (euró/év)	**támogatás időtartama** (év)	**támogatás a ciklus alatt** (euró)
413	75,9788	31 379	3	94 138

MTÉT zonális gyep túzokvédelmi előírásokkal (AKG) (támogatás maximális összege 475 euró/ha/év)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	**igényelt terület** (ha)	**támogatás** (euró/év)	**támogatás időtartama** (év)	**támogatás a ciklus alatt** (euró)
475	2 050,9377	974 194	3	2 922 581

Megjegyzés [AM3]: Beadott kérelemben 2054,01 ha szerepel.

Ökológiai gazdálkodás fenntartása (gyepgazdálkodás)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	**igényelt terület** (ha)	**támogatás** (euró/év)	**támogatás időtartama** (év)	**támogatás a ciklus alatt** (euró)
204	3 790,6176	773 286	3	2 319 858

Megjegyzés [AM4]: Beadott kérelemben 3790,64 ha szerepel. Kérjük az adatokat egyeztetni.

Ökológiai gazdálkodás fenntartása (szántó)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	**igényelt terület** (ha)	**támogatás** (euró/év)	**támogatás időtartama** (év)	**támogatás a ciklus alatt** (euró)
349	236, 1211	82 406	3	247 219

Az Igazgatóság a saját vagyonkezelésében lévő 13 db náddal borított birtoktest nádaratását pályáztatta meg, melyből 9 birtoktest nádtermésének, mint lábon álló termésnek az adásvétele valósult meg.
Nagy hangsúlyt helyezünk a védett területek fenntartására és gondozására, valamint az őshonos állatok tartására, mely egyaránt szolgálja a génmegőrzési és területfenntartási-kezelési célokat. Az Igazgatóság maga is biogazdálkodó, a Biokontroll Hungária Kft. minősítésével rendelkezik. A szálastakarmány-termelés és a háziállatok legeltetése a jelenlegi 7 300 ha-os biogazdálkodás alá vont átállt, és 413 ha átállás alatt álló területen valósul meg.

6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védettségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)

Földterület-vásárlás	**db**	**Területnagyság (ha)**	**Vételár**
kisajátítás révén	-	-	-
védettségi szint helyreállítása	5	27.5989	79 533 690 Ft
elővásárlási jog révén saját forrásból	2	12,7653	18 800 000 Ft
pályázati (LIFE, KEHOP), uniós forrásból	1	23,8314	64 342 362 Ft
Együtt	**8**	**64,1956**	**162 676 052 Ft**

A földek összesített **átlagára 2 534 069 Ft/ha, ez 1 545 569** Ft/ha vételár-növekedést mutat az előző év átlagárához viszonyítva.
Védettségi szint helyreállítása

A védettségi szint helyreállításáról szóló törvény hatálya alá tartozó területek közül adásvételi szerződéssel az alábbi ingatlanokat vásárolta meg az Igazgatóság:

- a Csengőd 0328/8 hrsz.-ú ingatlan 1412/7447 tulajdoni hányadát, arányosan 0,7175 ha területet 1 237 751 Ft-ért,
- a Kunpeszér 0137/1 hrsz.-ú ingatlan 10166/10463 tulajdoni hányadát, arányosan 9,7751 ha területet 17 790 257 Ft-ért,
- a Dunapataj 0201/45 hrsz.-ú ingatlant, 4,0079 ha területet 6 519 682 Ft-ért,
- és a Baks 09/10 hrsz.-ú ingatlant, 27,5989 ha területet 47 650 000 Ft-ért.

Kisajátítás útján az alábbi ingatlanok kerültek a Magyar Állam tulajdonába:

- a Kunpeszér 0137/1 hrsz.-ú ingatlan 208/10463 tulajdoni hányada, arányosan 0,2000 ha terület 400 000 Ft kártalanítási árért,
- a Fülöpszállás 0432/6 hrsz.-ú ingatlan, 5 936 000 Ft kártalanítási árért.

Elővásárlási jog

2021-ben 2 ingatlan esetében gyakoroltuk az elővásárlási jogot. A Mórahalom 085/13 hrsz.-ú ingatlant, 0,7785 ha területet 800 000 Ft-ért, a Dunatetétlen 08/53 hrsz.-ú ingatlant, 11,9868 ha területet 18 000 000 Ft-ért vette meg az Igazgatóság. Utóbbi ingatlan a Böddi LIFE pályázat keretében került elszámolásra.

Pályázati (LIFE, KEHOP), uniós forrásból

2021-ben a Vipera LIFE pályázat (LIFE18 NAT/HU/000799) keretében 1 db ingatlan kisajátítási eljárása zárult le. A Kunpeszér 0248/37 hrsz.-ú ingatlan, összesen 20,0000 ha terület került a Magyar Állam tulajdonába, a kártalanítási ár 60 500 000 Ft volt.
Böddi LIFE+ pályázat (LIFE12 NAT/HU/001188) keretében 7 ingatlanból vásároltunk tulajdoni hányadokat a csatorna nyomvonalon. A Dunatetétlen 058/30, 059/25, 068/1, 068/4, 068/6, 08/40, 08/75 helyrajzi számú ingatlanokból összesen 3,8314 ha nagyságrendű ingatlanrészt vásároltunk 3.842.362 Ft vételárért.

6.2. Génmegőrzés

6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében

Az Igazgatóság a használatában lévő gyepterületek kezelését, legeltetését a saját tulajdonában lévő magyar szürke szarvasmarha, magyar házi bivaly, Furioso-North Star ló, illetve magyar tarka szarvasmarha őshonos állatállományával oldja meg. Az állomány hat állattartó telepen van elhelyezve (Fülöpszállás-Kígyóshát, Izsák-Páhi, Izsák 100-as telep, Bugacpusztaháza, Pusztaszer és Kunszentmiklós-Nagyállás). Az állatállományról saját törzskönyvi nyilvántartás készül, a bugacpusztaházi és izsáki gulya a legmagasabb kategóriájú génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel, példamutató tenyésztői munkával. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő magyar szürke szarvasmarha állatállomány „bio” minősítésű, a Biokontroll Hungária Kft. által folyamatosan monitorozott.

Faj	Fajta	Egyedszám (db)	Tárgyévi állomány növekedés (db)	Tárgyévi állomány csökkenés (db)
Tyúk	Sárga magyar			
	Fehér magyar			
	Fekete erdélyi kopasznyakú			
	Fehér erdélyi kopasznyakú			
	Kendermagos erdélyi kopasznyakú			
Pulyka	Rézpulyka			
	Bronzpulyka			

Gyöngytyúk	Magyar parlagi gyöngytyúk			
Kacsa	Magyar kacsa			
Lúd	Fodrostollú magyar lúd			
	Simatollú magyar lúd			
Nyúl	Magyar óriásnyúl			
Sertés	Szőke mangalica			
	Vörös mangalica			
	Fecskehasú mangalica			
	Fekete mangalica			
Juh	Cikta			
	Cigája			
	Fekete hortobágyi racka			
	Fehér hortobágyi racka			
	Gyimesi racka			
	Magyar merino			
Szarvasmarha	Magyar szürke szarvasmarha	820	333	415
	Magyar tarka szarvasmarha	141	115	121
	Kárpáti borzderes			
Bivaly	Magyar házibivaly	747	113	457
Ló	Hucul			
	Shagya-arab	1		
	Gidrán			
	Furioso- North Star	60	9	9
	Nóniusz			
	Lipicai			
	Kisbéri félvér			
	Magyar hidegvérű muraközi típusú ló			
Szamár	Magyar parlagi szamár			
Kutya	Pumi			
	Mudi	5	0	0
	Puli			
	Komondor			
	Kuvasz			
	Magyar agár			
	Rövidszőrű magyar vizsla			
	Drótszőrű magyar vizsla			
	Erdélyi kopó			
Egyéb				

Az állomány változása a korábbi évekhez viszonyítva:

Faj	**Fajta**	**Egyedszám 2017.12.31.**	**Egyedszám 2018.12.31.**	**Egyedszám 2019.12.31.**	**Egyedszám 2020.12.31.**	**Egyedszám 2021.12.31.**
Szarvasmarha	magyar szürke	1 214	1 166	1 058	905	820
	magyartarka	0	0	145	147	141
Bivaly	magyar házi bivaly	953	946	947	1023	747
Ló	arab telivér	1	1	1	1	1
	angol telivér	1	2	1	1	0
	Furioso-North Star	38	44	45	58	58
	egyéb félvér	2	2	0	2	2

Bugacpusztaháza: 2015 óta az állatok gondozását vállalkozói szerződésben biztosítja az Igazgatóság, génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel, példamutató tenyésztői munkával. 144 tehén, 17 növendék üsző alkotja aktuálisan az anyaállat állományt. A tenyészetben túlnyomórészt a ritkább, értékesebb vonalak az uralkodóak (A, C, K). Fenotípusos megjelenésükben a tehenek a finomabb, nemesebb típust testesítik meg. A korábban Bugacpusztaházán tartott „B" vonalú gulya, a 2020-as évtől kezdődően tartósan az Izsák-Páhi őshonos állattartó telepen nyert elhelyezést.

Izsák-Páhi: 2014-től vállalkozói szerződés keretében történik a telepen az állatok gondozása, génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel. 194 tehén, 15 növendék üsző, és 21 tenyészbika alkotja aktuálisan az állományt. Fenotípusos megjelenésében az állomány inkább a tömegesebb, robosztusabb típust képviseli. A tenyészet egyedei származásuk alapján négy gulyába (M, V, T, B vonal) nyertek besorolást. Izsákon a vásárolt, valamint az Igazgatóság egyes állattartó telepéről átszállított állatállomány fogadásához szükséges karantén is működik. Ezen a telepen történik a tenyészbikák teleltetése is.
Az izsáki őshonosállat-tartó telepen működik az igazgatóság Furioso-North Star ménese, mely 2020.05.25-től szintén vállalkozó üzemeltetésében van, korábban a saját állatgondozóink látták el a napi feladatokat. Az állomány jelenleg 13 tenyészkancát, 13 3 év feletti kancát, 2 tenyészmént, 7 heréltet, 8 növendék kancacsikót, 9 növendék méncsikót, és 9 szopós csikót számlál. Az apaállati feladatokat jelenleg egy „A" vonalú (Furioso V. tm.), és egy „C" vonalú, saját tenyésztésű mén látja el.

Fülöpszállás (Kígyóshát): Az állattartó telep saját üzemeltetésben van. A telepen található anyaállat állomány mintegy fele 2021-ben Pusztaszerre került áthelyezésre, a Tiszamenti Tájegységben felmerülő újabb területkezelési célok ellátására. A kígyósháti telepen ebben az évben 145 bivaly tehén és a szaporulata (113 borjú), 2 tenyészbika, és 163 növendék állat került elhelyezésre.

Pusztaszer: Az állatgondozási feladatokat szerződéses vállalkozó látja el a telepen. A házibivaly állományt jelenleg 144 tehén és a szaporulata (36 borjú), 3 tenyészbika és 141 növendék állat alkotja. A szopós borjak kisebb számát az okozza, hogy a 2021-ben a kígyósháti telepről áthelyezett állomány az előző évben nem volt fedeztetve. Ezen a telepen vannak elhelyezve a magyar szürke szarvasmarha tenyésztési utánpótlásra szánt évjáratok nőivarú egyedei (180 egyed), valamint 8 tenyésztésből selejtezett tehén is.

Kunszentmiklós (Nagyállás): A telepet 2016 óta vállalkozó üzemelteti. A telepen található magyar szürke marha állomány (összesen 166 tehén és szaporulata) vegyes genealógiai vonalú, az igazgatóság által fenntartott 7 vonal mindegyike képviselteti magát. Szintén a telepen nyert elhelyezést 15 tenyészállat utánpótlásra szánt növendék üsző.

Izsák 100-as telep: Igazgatóságunk a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban" című pályázat keretében vásárolta az állattartó telepet, ahová 2019. áprilisában és májusában érkezett 150 db magyartarka szarvasmarha növendék üsző (a tervezett 300-ból), szintén a projekt részeként. A telep téli szállásként működik. Nyáron a szintén projektből kialakított legelőegységbe mennek az állatok a dunatetétleni Böddi-székre. Az állományt jelenleg 107 tehén, 31 növendék üsző, és 3 tenyészbika alkotja. A telepen nyert továbbá elhelyezést az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő egyetlen limousin fajtájú tenyészbika is, így a tenyészbikák létszáma összesen 4.

Az apaji bikatelep állatgondozási feladatait szerződéses vállalkozó látja el. Az STV jelölt kisbikák itt nevelődnek minősítésükig.

Az őshonos állatállomány telepeken történő elhelyezése 2021. december 31-i állapot szerint:

Magyar szürke szarvasmarha

Tartási hely (majorság)	Tenyész tehén	Tenyész bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összesen
Bugac	144	0	17	0	0	0	161
Izsák	194	21	15	1	0	0	231
Pusztaszer	8	0	180	0	0	0	188
Kunszentmiklós/Nagyállás	166	0	15	0	0	0	181
Apaj-bikatelep	0	0	0	59	0	0	59
Összesen:	**512**	**21**	**227**	**60**	**0**	**0**	**820**

Magyar házi bivaly

Tartási hely (majorság)	Tenyész tehén	Tenyész bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összes
Pusztaszer	144	3	92	0	49	36	324
Kígyós-hát	145	2	91	0	72	113	423
Összesen:	**289**	**5**	**183**	**0**	**121**	**149**	**747**

Magyar tarka szarvasmarha

Tartási hely (majorság)	Tenyész tehén	Tenyész bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összes
Izsák 100-as telep/Böddi, magyartarka	107	3	31	0	0	0	141
Izsák 100-as telep limousin		*1*					
Összesen (magyartarka + limousin):	**107**	**3+1**	**31**	**0**	**0**	**0**	**141+1**

Az Igazgatóság 2014. év tavaszán és őszén két ütemben fogott neki egy őshonos Furioso-North Star fajtájú lóállomány beállításának. Legutóbb 2017. év tavaszán, a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban" című pályázat keretében történt 3 tenyészkanca vásárlása. A ménes jelenlegi létszáma 13 tenyészkanca, 13 3 év feletti kanca, 2 tenyészmén, 8 növendék kancacsikó, 9 növendék méncsikó, 7 herélt és 9 szopós csikó. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő lovak közül 6 egyed sportkipróbálás alatt áll a fogathajtó szakágban, illetve további 4 egyed betanítása folyamatban van. Az Igazgatóság négyes fogata tavaly részt vett a vecsési és a bugaci nemzetközi fogathajtó versenyeken, ahol a résztvevők egyöntetűen üdvözölték az állami tulajdonú fogat kulturáltságát, hagyománytisztelő megjelenését. Az év többi fogathajtó versenyére, illetve a hagyományosnak mondható Hódmezővásárhelyi Napokra (6 év folyamatos jelenlét után) financiális okokból nem jutottunk el. A ménes az Izsáki Beke-majorban van elhelyezve, ahol a kezdetektől létezett egy lovak fogadására alkalmas istálló, illetve jelenleg is folyamatban van egy, a telep felújítására, minden igényt kielégítővé tételére irányuló KEHOP pályázat elkészítése. A szaporodás ütemét jelenleg 2 Furioso-North Star mén szolgálja, amely mind genetikailag, mind külső értékmérő tulajdonságaiban fajtája elitjéhez tartozik.

Az őshonosállat-tartó telepekhez tartozó kezelt (legeltethető) védett területek nagysága:

Tartási hely (majorság)	Legeltethető terület (ha)

Bugacpusztaháza	1 722
Izsák-Páhi	1 046
Izsák 100-as/Böddi-szék	205
Pusztaszer	1 394
Kígyós-hát	2 399
Kunszentmiklós/Nagyállás	694
Összesen:	7 460

Az őshonosállat-tartó telepekhez tartozó védett, legeltetett területeken kívül, a nyári legeltetéses szezonban kihelyezett legeltetést végzünk a hajósi legelőkön, mintegy 76 ha-on magyar házi bivaly gulyával.

A magyar szürke szarvasmarha és magyar házi bivaly állományunk fejlesztése folyamatos, azonban nélkülözhetetlen a selejtezés, a tenyésztésre alkalmatlan állatok értékesítése is.
2021-ben a magyar szürke szarvasmarha állományból összesen 415 egyed került ki a tenyészetekből (332 db vágó állat értékesítés, 11 db tenyészállat értékesítés, 9 db kényszervágás, 21 db saját célú vágás, 37 db elhullás, illetve 5 db 2 év feletti bika a Magyar szürke Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületével kötött megállapodás szerint egyesületi tagokhoz került beosztásra tenyésztési céllal). Az elhullásokat nagyrészt az idősebb, leromlott állapotú tehenek tenyésztésben tartása okozta, amit a 2021.12.31-vel lejárő őshonos támogatás tartási kötelezettsége indokolt.
Magyar házi bivaly állományunkból 405 db állat értékesítésre került, 35 db saját célú vágásra, 7 db kényszervágás, 10 db elhullás történt.
A magyar tarka szarvasmarha állományból 101 keresztezett borjú értékesítésre, 3 egyed kényszervágásra, 3 egyed saját célú vágásra került, 14 egyed pedig elhullott. A 14 egyedből 9 szopós borjú volt, amik vagy fejletlenség, vagy az anya nem kellő borjúnevelő képessége miatt hullottak el. További 3 tehén az alábbi okok miatt hullott el: 30881-3903-5 (idegen fémtest a gyomorban), 32232-7254-4 (kóros hasmenés), 32232-7945-1 (ellés utáni méhelőesés). 2 egyed két év feletti üsző elhullásának okai: 30881-4309-8 (szívburok gyulladás), 32232-7922-8 (holt ellés utáni komplikáció).
A selejtezés elsősorban a tenyésztési selejt állatokra irányult.

Igazgatóságunk 2016.02.22-én 1762839310 iratazonosítóval támogatási kérelmet adott be VP - Őshonos állatok in situ támogatás jogcímben 585 egyed magyar szürke szarvasmarha, 259 egyed magyar házi bivaly, és 17 egyed Furioso-North Star ló vonatkozásában.
A támogatás igénybe vételéhez szükséges kormány engedély csak a 149/2018. (II.20.) Kormány határozatban született meg. E miatt az 1. kifizetési kérelmet csak a 2018. évi EK-ban tudtuk benyújtani a 2017. évről. A 2016. évről nem tudtunk kifizetési kérelmet beadni!
A támogatási időszak hosszabbítási lehetőségével éltünk, így az 2016.01.01. – 2021.12.31. között tartott. Az utolsó kifizetési kérelmet a 2021. évről a 2022. évi EK-ban tudjuk benyújtani.

Az őshonosállat-tartó telepekről 7346 tonna „bio” minősítésű mélyalmos szarvasmarha- és bivalytrágya értékesítése valósult meg. Ezen kívül 2040 tonna trágyát a szántóterületeinkre szétszórtunk.

Mudi: Az Igazgatóság 2016-tól kezdve foglalkozik az őshonos ebfajták közé tartozó mudi tenyésztésével. 2016. december 31-ig összesen 9 egyed beszerzése történt meg. A 9 egyedből 1-1 egyed a 2017-es, a 2018-as és 2019-es évben elpusztult. 2018-ban az egyik betanítást végző dolgozó kilépésekor kérvényezte az általa trenírozott eb megvásárlását, melyhez Igazgatóságunk hozzájárult. Ezáltal 5 egyed pásztorkutyánk van, 4 szuka és 1 kan. A tenyészcélt a pásztoroló állattartáshoz használható kutya génmegőrzésében, tenyésztésében

fogalmaztuk meg, ennek megfelelően a beszerzett kölykök kiképzése a saját állományban lévő gulyásoknál valósul meg.

2021-ben a takarmány betakarításunk a következőképpen alakult:

megnevezés	betakarított / betárolt mennyiség 2021.12.31-ig (bála)	ebből vásárolt mennyiség 2021.12.31-ig (bála)
réti széna	17 731	866
lucerna széna	505	288
fű szenázs	533	0
szalma	4 200	3 056

A korábbi évek takarmánykészletéhez képest a kevesebb mennyiség a száraz tavaszi-nyári időjárásnak tudható be. Az Igazgatóság állatállományának növekedésével egyidejűleg a téli takarmányszükséglet is folyamatosan növekszik, ezért a kialakult takarmányhiányt 2020. decemberében vásárlással enyhítette az Igazgatóságunk. A betárolt mennyiségből maradvány keletkezett 2021. tavaszán, így a 2021. évi betakarított mennyiség mellé nem volt szükség nagy volumenű beszerzésre. Mivel nincs nagy gabonatermő területünk, ezért a kevés szalma termelésünket vásárlással kellett pótolni.
A tárgyévben 2 130 ha-on történt szálastakarmány-betakarítás saját munkaerővel, valamint 607 ha-on vállalkozóval. A szálastakarmány betakarításának terv szerinti elvégzéséhez az Igazgatóság gépparkjának további bővítésére egy KEHOP projekt keretében 2021. július és november között erőgépek és munkaeszközök érkeztek.

6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük

Az Igazgatóság a fentebb említetteken kívül egyéb állatállománnyal nem rendelkezik.

6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében (az igazgatóság által fenntartott tájfajta gyümölcsös kertek, egyéb génmegőrző bemutató kertek, génmegőrzéshez kapcsolódó beruházások stb.)

Az Igazgatóság 2018 tavaszán az Orgovány 084/50k alrészletből 0,3 ha gyümölcsös kertet hozott létre, az alábbi gyümölcs fajtákból. 2019 őszén a telepített fák 40%-át pótolnunk kellett a tavaszi és nyári aszály miatt. A kiszáradás öntözés mellett történt, ami a jelek szerint nem volt kielégítő. A probléma orvoslására 2019 őszén csepegtető öntözőrendszert telepítettünk a gyümölcsösbe.

Faj	Fajta	Besorolása fajta szerint	Mennyiség (db)
ALMA	Húsvéti rozmaring	Államilag elismert	5
	Asztracháni piros	Hivatalosan elismert leírással rendelkező	5
KÖRTE	Citrom körte	Hivatalosan elismert leírással rendelkező	3
	Kieffer	Szaporításra egyedileg engedélyezett	4
	Vilmos	Államilag elismert	4
	Kecskeméti muskotályos		3
	Bosc	Államilag elismert	3
KAJSZIBARACK	Magyar kajszi	Államilag elismert	3
CSERESZNYE	Kelebiai korai	Államilag elismert tájfajta	2
	Szomolyai fekete	Államilag elismert	2
MEGGY	Csengődi	Államilag elismert	3

	Cigány	Államilag elismert	3
SZILVA	Ageni	Államilag elismert	5
Összes:			**45**

6.3.Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése

Az Igazgatóság saját vagyonkezelésében homoki és ártéri erdei élőhelyeken jellemző őshonos erdőtípusok, illetve idegenhonos (erdei-, feketefenyő, nemesnyár, akác, bálványfa, zöld juhar, amerikai kőris) főfafajokkal jellemezhető, a jövőben szerkezet-átalakításra kerülő átmeneti, illetve kultúrerdő típusok találhatóak.
Jellemző őshonos élőhelytípusok a vagyonkezelt erdőterületeken: nyílt homokpusztagyepek (egyéb részletekben és erdőrészleteken belül is mozaikosan); borókás, galagonyás cserjések (egyéb részletekben és erdőrészleteken belül is mozaikosan); borókás-nyárasok; homoki tölgyesek; keményfás ligeterdők; fűz-nyár ligeterdők; bokorfüzesek; láperdők; rekettyés fűzlápok.

Az Igazgatóság által kezelt összes erdőterület nagysága védettség szerint (ha):

Saját vagyonkezelésben lévő saját kezelésű terület	10277,61
Vagyonkezelésben nem lévő saját kezelésű terület	0,00
Egyéb (szabad rendelkezésű…)	115,23
Összesen	10392,84

Az *Országos Erdőállomány Adattár (OEA) nyilvántartása* szerinti kimutatásban:

Igazgatósági vagyonkezelésben lévő erdőterületek (OEA alapján)	**Terület (ha)**	**Erdőrészletek száma**	**Erdőtervezési körzetek száma**
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	0	0	0
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	5394,91	989	7
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	19,83	11	4
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	3142,32	867	9
Országos jelentőségű védett/ fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	200,38	68	7
Egyéb erdőterületek (erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületek)	1355,55	625	10
Szabad rendelkezésű erdők	261,44	236	
Összesen	10374,43	2796	12

A fenti táblázat adatai az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott védett/Natura2000 területeken található erdők adatainak az NFK általi legfrissebb (2022. évi) átadásából származnak. Az adatközlés az erdővagyon kezelés tárgy évi tervezésének zárása után történt. Az „erdővagyon kezelés tervezése" során készített kimutatások és az OEA alapján közölt adatok közötti eltérés legfontosabb oka a két adatbázis (időbeli) szinkronitásának hiánya. A friss OEA adatok feldolgozása során számos esetben eltérést tapasztaltunk a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 6. § (2) bekezdése, és 1. melléklete által kihirdetett működési terület, és az Adattárban nyilvántartott működési terület között. A nyilvántartás hibájának javítása folyamatban van. ***Jelentős előrelépést jelentene az Igazgatóság természetvédelmi erdőkezelési feladatkörének ellátásában az Országos Erdőállomány Adattár aktuális adataihoz biztosított elektronikus hozzáférés*** (ESZIR-TIR) ***SZŰRŐ/LEVÁLOGATÓ FUNKCIÓVAL történő felvértezése, illetve az adattartalom kiegészítése*** (pl. természetességi állapot, természetességi alapelvárás, részletszintű – szöveges – előírások). A több együttes szűrőfeltétel alapján történő, különböző szempontú leválogatások, kimutatások elkészítése enélkül nem valósítható meg időhatékonyan.

Az Igazgatóság által kezelt összes erdőterület nagysága egyéb részletekkel együtt (ha):

Vagyonkezelt erdők (ha)	Védelmi	Gazdasági	Közjóléti	Összesen	Egyéb részletek	Mindösszesen
Bács-Kiskun megye	7832,43	59,57		7892	1235,05	9127,05
Csongrád megye	926,25			926,25	58,15	984,4
Pest megye	7,99			7,99		7,99
Jász-Nagykun-Szolnok megye	60,74	23,34		84,08	74, 09	158,17
Összesen:	8827,41	82,91	0	8910,32	1367, 29	10277,61

Üzemmódonkénti megoszlás (ha)	**Vágásos terület (ha)**	**Faanyagtermelést nem szolgáló terület (ha)**
Kocsányos tölgy mageredetű	154,96	11,19
Kocsányos tölgy sarjeredetű	28,09	27,76
Bükk mageredetű	0,03	
Akác mageredetű	228,01	3,92
Akác sarjeredetű	1383,69	227,87
Juhar	68,10	3,08
Szil	31,03	0,10
Kőris	356,20	95,07
Egyéb kemény lombos	24,47	5,45
Nemes nyáras	430,63	3,51
Hazai nyáras	2202,08	1231,89
Fűz	162,47	54,60
Éger	24,34	0,13
Egyéb lágylombos	4,76	0,71
Erdei fenyő	247,82	14,26
Fekete fenyő	631,43	33,90
Egyéb fenyő	106,44	810,26
Összesen:	*6106,61*	*2523,70*
Üres terület	187,24	114,83
Mindösszesen:	**6271,79**	**2638,53**

Az Országos Erdőállomány Adattár alapján készült, természetességi kategória-csoportok szerinti kimutatások:

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészletek (OEA alapján) KNPI vagyonkezelésben

Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Bükkösök	0	
Gyertyános tölgyesek	0	
Tölgyesek	222,41	L5, M4, RC / 91F0, 91I0
Cseresek	0	
Molyhos tölgyesek	0	
Hazai egyéb kemény lombosok	190,4	J2, J6, RC / 91F0
Hazai nyárasok	2453,47	J4, M5, RB / 91E0, 91N0
Víztűrő egyéb lágylomb	134,99	J4, RB / 91E0
Hazai egyéb lágylomb	0	
Erdei fenyves - ahol tájhonos	0	
Borókás	955,66	M5 / 91N0
Felújítási kötelezettség alatt álló terület	**180,9**	T, H-EKL, HNY, H-ELL, VT-ELL, EGYF (borókás)
Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészletek (OEA alapján)		
Faállomány-típus (OEA)	**Faállomány-típus területe (ha)**	**Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)**
Tölgyesek	56,18	L5, M4, RC / 91F0, 91I0
Akácosok	1595,57	
Idegenhonos kemény lombosok	332,3	
Hazai nyárasok	1428,1	J4, M5, RB / 91E0, 91N0
Nemes nyárasok és nemes füzesek	391,01	
Víztűrő egyéb lágy lomb*	95,76	
Erdei-, fekete- és egyéb fenyvesek	849,45	
Borókás	52,14	M5 / 91N0
Felújítási kötelezettség alatt álló terület	168,03	T, H-EKL, HNY, H-ELL, VT-ELL, EGYF (borókás)

A rosszabb természetességi kategóriájú erdőrészletek is gyakran megfeleltethetők természetközelibb élőhelytípusoknak, és lehet jelentős természeti, ökológiai értékük. Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (Evt.) alapján ugyanis csak d) átmeneti erdő természetességi állapotba sorolhatók az olyan erdőállományok, amikben intenzíven terjedő fafajok 20-50%-os elegyarányban vannak jelen. A KNPI működési területének szárazabb termőhelyein különösen gyakori, intenzíven terjedő fafaj a fehér akác, kisebb területen a fekete fenyő, üdébb termőhelyeken pedig az amerikai kőris és a zöld juhar. Ezek 20-30%-os elegyaránya mellett, különösen ha egyedeik eloszlása nem egyenletes, az átmeneti erdőnek minősített természetességi állapotú, védelemre és állapotjavításra szoruló erdőállománynak még igen jelentős természeti értékei, és akár kiváló természetességi állapotú élőhelyrészei lehetnek. A természetességi állapotra vonatkozó adatközlés különösen azokban a gyakori esetekben félrevezető az erdőállomány természetvédelmi, ökológiai értékére nézve, amikor heterogén szerkezetű az erdőrészlet, és jelentősen különböző természetességű, faállomány-szerkezetű élőhelyfoltokat tartalmaz. A kis térléptéken is nagy domborzati diverzitású buckavidékeken ez szokványos eset.

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészletek (OEA alapján)

Üzemmód		terület (hektár)
Vágásos üzemmód	Tarvágás	16,33
	Fokozatos felújítóvágás	0
	Szálalóvágás	0
Vágásos üzemmód összesen		1667,03
Átmeneti üzemmód		74,88
Örökerdő üzemmód		0
Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód		2238,71

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészletek (OEA alapján)		
Üzemmód		terület (hektár)
Vágásos üzemmód	Tarvágás	888,72
	Fokozatos felújítóvágás	11,12
	Szálalóvágás	0
Vágásos üzemmód összesen		4410,85
Átmeneti üzemmód		51,83
Örökerdő üzemmód		0
Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód		314,14

Az Igazgatóság természetvédelmi erdőkezelésének legfontosabb célkitűzése a meglévő erdeink természetvédelmi helyzetének, állapotának javítása erdészeti eszközökkel. A Natura 2000 területeinken - ahol a közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok megőrzése fontos szempont - és fokozottan védett, védett erdők esetében előnyben kell részesíteni a természetes erdődinamikái folyamatokat. Kiemelt feladatunk a területen jelenlévő nagyarányú idegenhonos faállományok területének csökkentése, illetve átalakítása őshonos fafajokból álló erdőállományokká. A teljes erdőszerkezet átalakítással nem érintett területeink erdőszerkezetét is javítani kívánjuk.

Fokozni kívánjuk erőfeszítéseinket különösen az alábbiak terén:
- a környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák növekvő intenzitású irtása, beleértve a vállalkozó megbízásával végzett védekezési tevékenységet;
- a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási tevékenységek (természetes felújítások) arányának további növelése, szálaló erdőszerkezet kialakítása;
- az erdőfelújítások vadkárelhárító kerítéssel történő védelme;
- vállalkozói inváziós irtás mennyiségét tervezzük növelni;
- a közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetve fajok élőhelyeinek megőrzése, növelése.

Fontos, hogy a megkezdett élőhelyrekonstrukció, szerkezetátalakítás és különösen az egyéb részletek (tisztás, cserje) kialakítása a jövőben is folytatódjék. A természetes állapotokhoz legközelebb álló élőhelyeken az emberi beavatkozástól mentes állapot fenntartását kívánja az igazgatóság biztosítani, különösen a kontinentális erdőssztyepp-tölgyesek és a szubkontinentális peripannon cserjések, mint kiemelt közösségi jelentőségű élőhelyek állományaiban.

Erdőművelési tevékenység: Erdőművelési tevékenységünk elsősorban a korábban tarvágott, idegenhonos fafajú erdőállományok után erdőfelújítási kötelezettség alá került területek felújítására (erdőszerkezet átalakítására) irányult. Erdőtelepítést korábban elsősorban

csereerdősítésként végeztünk bizonyos erdőterületek természetvédelmi célból történő mezőgazdasági művelésbe vonásának (gyeppé alakításának) ellentételezéseként.

Erdősítési (ültetési) feladatok:	
Első kivitellel érintett terület:	8,15 ha
Pótlással érintett terület:	3,13 ha
Összesen:	11,28 ha

Erdőfelújítás:
Az igazgatóság erdőfelújítási kötelezettség alá vont területe: 379,61 ha, 130 db erdőrészlet. 2021-ben befejezésre került erdőfelújítás: 186,16 ha, 34 db erdőrészlet.
Az erdőfelújítások első kivitele 8,15 ha-on történt meg. Ebből 8,15 ha mesterséges felújítás. Fontos a természetes erdődinamikai folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás minél nagyobb mértékű alkalmazása. A jelentős tájidegen állománynagyság miatt szükség van azonban a teljes talajelőkészítéssel járó mesterséges erdőfelújításokra is, ezt a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett végezzük. A természetes és mesterséges felújítások aránya a fentiek miatt különböző években jelentős szórást mutathat, de a távlati cél a minél kisebb mértékű mesterséges beavatkozás az erdők életébe. Növelni kívánjuk a természetes nyár sarjfelújítás arányát.

Erdőfelújításaink célja legtöbb esetben az erdőszerkezet átalakítása, de korábban kötelezettség alá vont területek újraerdősítése is feladat. A biodiverzitás növelése érdekében őshonos fa és cserjefajokkal elegyítjük a főfafajokat, minimum 20%-nyi elegyben. Az erdőfelújításaink célállomány-típusai elsősorban: hazai nyáras, egyéb lombelegyes – hazai nyáras erdők, néhány helyen a kocsányos tölgy - egyéb lomb, fűz - egyéb lomb, mézgás éger - egyéb lomb. Kiemelt cél a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási tevékenységek, módszerek bevezetése, arányának növelése a saját vagyonkezelésű erdőterületeinken. Így csökkenthetjük az erdőfelújítások során a teljes talaj-előkészítés alkalmazásának arányát.

2021-ben nem keletkezett erdősítési hátralékunk.

Erdőtelepítés 2021-ben nem történt. A következő években, így 2022-ben is tervbe van véve a Homokhátság Tájegységben erdőtelepítés elvégzése, Fülöpháza és Bugacpusztaháza külterületén.

Mag, csemetetermelés és beszerzés*:*
Az igazgatóságnak önálló csemetetermesztése nincs. 2021-ben az erdészeti szaporítóanyag beszerzésünk összesen 41 600 db. A vásárolt őshonos csemetefajok: szürke nyár, kocsányos tölgy, mezei szil, vénicszil, magyar kőris, vadalma, vadkörte, bibircses nyír. Beszerzett őshonos cserjefajok: csíkos kecskerágó és mogyoró. A szaporítóanyagot ősszel szereztük be. Makkvetések érdekében az Igazgatóság Dunamenti Tájegységében a kunpeszéri regisztrált magforrásként nyilvántartott tölgyesekből (Kunpeszér 32 D) került a mintegy 2 mázsa makk begyűjtésre saját dolgozókkal.

Erdőápolási feladatok:
A folyamatban lévő erdőfelújításainkban, illetve erdőtelepítéseinkben elültetett facsemetéket ápoltuk. A sorápolásokon vállalkozók dolgoztak. Kézi munkaerővel a sorápolás 153,11 ha-on történt. Sorközápolásokat a saját gépeinkkel végeztük el 151,90 ha-on. Csak a géppel nem ápolható erdőrészletekben végeztettünk kézi sorközápolást.

Erdővédelmi tevékenység:

A megnövekedett nagyvadállomány jelenléte miatt fokozott vadkárelhárításra kényszerülünk. Ezt hatékonyan vadkárelhárító kerítések létrehozásával lehet megtenni. Az elegyfafajokat sok helyen csak kerítés védelmében lehet felnevelni, csak így lehet megőrizni az erdőfelújítást. Ebben az évben az összes korábbi be nem kerített felújítást bekerítettük. 2021-ben 22.173.200 Ft beszerzési értékben 9884 fm kerítést építettünk vállalkozóval. Az előbbi mennyiségből 3930 fm esetében, költségmegtakarítás érdekében, a korábban lebontott kerítések anyagával dolgozott a vállalkozó.

Erdőtűz: 2021-ben nem volt tűzeset az erdőterületeinken. Erdőtűz megelőzés céljából a tűzveszélyes területeinken lévő nyiladékokat, útszéleket tűzvédelmi szempontból karbantartottuk. (2021. júniusában a Homokhátság Tájegységben, a Bócsa 55-ös taggal szomszédos gyepterületen felhalmozott tuskó gyújtogatás által lángra kapott, veszélyeztetve az erdeinket.)

Viharkárok: 2021-ben jelentősebb viharkár nem volt a területeinken. A 2020. augusztusában szélvihar által károsított állományok közül fel lett újítva a Bócsa 40 F erdőrészlet. Kisebb területeken a bugaci részen is meg lett kezdve lábon történő kiseladással a kár felszámolása. A nagyobb mértékben érintett bugaci viharkárosított és kötelezettséget keletkeztető állományok értékesítve lettek 2021-ben, azonban a járványügyi helyzetre való tekintettel kérte a vállalkozó a szerződésmódosítást, emiatt ez 2022-re lett halasztva. Az érintett területeken részben felújítási kötelezettség keletkezik, az eredetileg véghasználatra nem tervezett, károsodott őshonos faállományok fahasználata miatt. Az emiatt szükségessé váló erdőterv módosítás megtörtént. A felújítás nagyrészt természetes úton, sarjról megoldható lesz, mesterséges erdősítésre csak a nem őshonos állományok esetében kerül sor. Fontos a feljövő inváziós fafajok visszaszorítása.

Tájidegen fásszárúak irtása: A 2020-ban megvalósult nagyszabású, közbeszerzéses vegyszeres inváziós irtás (255,57 ha-on. Bócsán kb. 100 ha-on és Kaskantyún kb. 155 ha-on) garanciális munkálatait elvégezte a vállalkozó 2021-ben.
Az Igazgatóság saját erdészeti brigáddal 8,4 ha-on végzett vegyszeres irtást. Vegyszerezésre került sor a lábon értékesítésre került területek természetes felújítással érintett részein, valamint néhány, nyílt homoki gyepeket közvetlenül veszélyeztető bálványfa foltot érintően. Fontos feladata volt a brigádnak a nem saját vagyonkezelésű kunfehértói virginiai holdrutás erdőterületen a holdruta állományokat veszélyeztető bálványfásokban a vegyszerezés elvégzése.
Az igazgatóságnál folyó „A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" OAKEYLIFE projekt keretében a Peszéri erdőben saját dolgozókkal és önkéntesekkel inváziós fás fajok irtása zajlott le mechanikusan 21,2 ha-on, valamint vegyszeres kezeléssel 52,9 ha-on, amiből első körösen 19,42 ha és második körösen 33,48 ha terület lett lekezelve. A program egyik célkitűzése a NATURA 2000 fenntartási célok teljesítését fenyegető, legjelentősebb helyi veszélyeztető tényezők felszámolása, az inváziós fásszárú (bálványfa, nyugati ostorfa, kései meggy, zöld juhar) és lágyszárú fajok (selyemkóró, kanadai és magas aranyvessző) visszaszorításával.

Az inváziós fafajok vegyszeres visszaszorítása a továbbiakban is szükséges, ez a természetvédelmi kezelés alapvető része. Különösen fontos az akác visszaszorítása az érzékeny természeti területekről, továbbá a bálványfa szórvány foltjainak és a keskenylevelű ezüstfa állományainak a felszámolása.

KNPI 2021. évi erdőművelési tevékenységeinek összefoglaló táblázata

Erdőművelési feladatok		Terület (ha)	Saját kivitelezés (ha)	Vállalkozói kivitelezés (ha)
Teljes talaj-előkészítés	szántás	19,5	0,00	19,5
Tuskó-eltávolítás		8,15	0,00	8,15
Erdősítés	első kivitel	8,15	0,00	8,15
	pótlás	3,13	0,00	3,13
Erdősítés összesen:		11,28	0,00	11,28
Ápolás	sorápolás (kézi)	153,11	0,00	153,11
	gépi sorközápolás	151,90	151,90	0,00
Inváziós fafajok irtása		329,67	74,10	255,57 (garanciális munka)

Fahasználati tevékenység:
Az erdőkezelési tevékenységünk kiemelt célja az idegenhonos faállományok átalakítása őshonos fafajúakká. Ezen erdőszerkezet átalakítás leghatékonyabban mesterséges úton történhet, aminek első intézkedése a területen lévő faállomány kitermelése. Fahasználataink túlnyomórészt e tarvágások végrehajtására irányultak. A nevelővágások és az egyéb termelés végrehajtása során javítjuk az erdőszerkezetet, az őshonos fafajok elegyarányát, visszaszorítjuk az inváziós fafajokat. Lehetőség szerint hagyásfa foltok és holtfa visszahagyásával őrzünk meg élőhelyeket. Holtfát mesterségesen is előállítunk.

KNPI fahasználati feladatainak teljesítése fahasználati módonként 2021-ben

Fahasználati mód	Terület (ha)	Fatömeg (br.m^3)
tarvágás	98,46	27 133
törzskiválasztó gyérítés	0,00	0
növedékfokozó gyérítés	0,00	0
tisztítás	0,00	0
egyéb termelés	84,39	1 905
összesen:	**182,85**	**29 038**

A fakitermeléseket jelentős részét lábon értékesítési és kiseladásos lábon értékesítési formában valósítottuk meg.

Értékesítés:

Értékesítés	Nettó fatömeg (m3)	Árbevétel (nettó Ft)
Kiseladásos lábon értékesítés	1905	8 621 905,00
összesen	1905	8 621 905,00
Készletről	847	14 337 578,00
összesen	847	14 337 578,00
Lábon értékesített	26 286	105 650 000,00
összesen	26 286	105 650 000,00
Mindösszesen	**29 038**	**128 609 483,00**

Vállalkozók által végzett erdészeti munkák, beszerzések összesítése:

Beszerzések, vállalkozói munkák megnevezése		2021. év	
		Mennyiség (ha, db, m^3, fm, l)	Beszerzés nettó értéke (Ft)
Erdőfelújítás	Ültetés	50 729 db	2 428 497

	Ápolás	153,11 ha	9 829 600
	Tuskó-eltávolítás	8,15 ha	3 227 400
	Csemetebeszerzés	41 600 db	1 552 200
	összesen:		17 037 697
Fakitermelés		1057 m3	5 280 306
Szállítás		160 m3	347 898
Vadkárelhárító kerítés építése		9884 fm	22 173 200
Gyomírtószer beszerzés		700 l	935 000
	Mindösszesen:		44 839 101

KNPI erdészeti tevékenységében résztvevő dolgozók száma 2021-ben:

	Szerződéses (fő)	**Kormánytisztviselő** (ebből kerületvezető erdész és természetvédelmi őrkerületvezető) (fő)
KNPI központ	-	1
KNPI DunamentiTE Erdészeti Csoport	-	2 (2)
KNPI Tiszamenti TE Erdészeti Csoport	-	2
KNPI Homokhátság TE Erdészeti Csoport	-	6 (2)
KNPI Homokhátság TE Erdészeti brigád	3	-
Összesen	3	11 (4)

Erdőtervezés: A 2020-ban elkezdődött Marosszög-Csanádi erdőtervezési körzetben az erdőtervezés még tart, nem fejeződött be. Ezen körzet főként a Mártélyi Tájvédelemi Körzet területén, kisebbrészt a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet területén érint KNPI vagyonkezelésű erdőket. 2021-ben az Alsó-Duna menti erdőtervezési körzet és a Kiskunhalasi erdőtervezési körzet hatósági munkái lezárultak. Az utóbbi a Kéleshalmi homokbuckák területén érintett az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő erdőt. E területekhez kapcsolódóan az erdészeti hatóságtól kellett külön kellett kérni az egyéb részlet kialakítását, mert az erdőtervezés során nem érvényesítették az Igazgatóság kéréseit, szakmai javaslatait. 2021-ben elkezdődött a munka a Harkakötönyi erdőtervezési körzetben, a terepi munkák megvalósultak.

6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány-szabályozás

Mikla-puszta vadászterület, 03-602250-302:
Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.
Nettó vadászterület: 4157 ha.
Vadászatra jogosult: Szelíd Vt.
Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Kolon-tó vadászterület, 03-602650-302:
Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.
Nettó vadászterület: 3386 ha.
Vadászatra jogosult: Mondok Kft.
Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

KNP Bócsai vadászterület, 03-603150-302:
Hasznosítás módja: saját vadászterület
Nettó vadászterület: 5404 ha.
Vadászatra jogosult: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
Földtulajdonosi képviselő: Kurmai Péter

Jellemzők:

Természetvédelmi célú, különleges rendeltetésű vadászterület (EVgF/283-8/2018). A KNPI bócsai vadászterületéből 5350 ha (a terület 99%-a) a KNPI VI. számú „Bugac" nemzeti parki törzsterületére esik. A fokozottan védett területek kiterjedése 3685 (68%). A Natura 2000 területek kiterjedése: az érintett Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 5035 hektárja, ami a nettó terület 93%-a. Legfontosabb közösségi jelentőségű élőhelytípusai: 1530 pannon szikes sztyeppék és mocsarak, 6260 pannon homoki gyepek, 91N0 pannon homoki borókás-nyárasok.
A KNPI vagyonkezelésében lévő területek kiterjedése 5022 ha (a nettó terület 93%-a). Ebből erdő 3899 ha (72%), rét, legelő: 1132 ha (21%)
Élőhelyi sajátságok: a vadászterület zömmel homokbuckás, nyílt és zárt homoki gyep vegetációjú, valamint nyáras-borókás őshonos erdőtársulásokkal jellemezhető, gyenge vadeltartó képességű terület.
A területen megtalálható, jelentősebb védett- és fokozottan védett természeti értékek: tartós szegfű (*Dianthus diuthinus*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), bugaci nőszőfű (*Epipactis bugacensis*), homoki nőszirom (*Iris arenaria*), gyapjas csüdfű (*Astragalus dasianthus*), fóti boglárka (*Plebejus sephirus*), bütyköshátú ormányos (*Herpes porcellus*), homoki gyík (*Podarcis* taurica), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), lappantyú (*Caprimulgus europaeus*), erdei pacsirta (*Lullula arborea*), nyuszt (*Martes martes*).

2 fő természetvédelmi őr teljesít szolgálatot egyben hivatásos vadászként is (mindketten felsőfokú vadgazdálkodási képesítéssel): Kurmai Péter tájegységvezető, Lucza Márk természetvédelmi őrkerület-vezető.
A védett természeti értékek védelme érdekében megvalósítandó vadgazdálkodási- és vadászati tevékenységek:

- Természetvédelmi célú, extenzív vadgazdálkodás.
- Gímszarvas és őz állományának természetes eltartóképesség szintjén tartása.
- Dám megtelepedésének megakadályozása.
- A vaddisznó állomány minimális szinten tartása.
- Ragadozógazdálkodás.

A területen az élőhelyek és fajok védelmi helyzetének elősegítése érdekében az alábbi természetvédelmi célú projektek valósultak meg a KNPI közreműködésével:

- „A pannon bennszülött tartós szegfű védelme" (LIFE06 NAT/H/000104).
- „Élőhely-rekonstrukciós tevékenységek a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság területén" KEOP-3.1.2/2F/09-2009-0014.

Vadgazdálkodás, vadászat:

Teríték adatok (2021.03.01.- 2022.02.28.):
Gímszarvas:
- Terv: 5 példány (1 fiatal bika, 2 tehén, 2 borjú).
- Tény: 5 példány (2 tehén, 3 borjú).

Dám:
- Terv: 1 példány (fiatal bika)
- Tény: 1 példány (fiatal bika)

Őz:
- Terv: 19 példány (9 bak, 6 suta, 4 gida).
- Tény: 19 példány (9 bak, 6 suta, 4 gida).

Vaddisznó:
- Terv (ASP: BK/EBAO/426-152/2021. sz. határozat alapján): 75 példány (6 kan, 20 koca, 41 süldő, 8 malac).
- Tény: 75 példány (6 kan, 20 koca, 41 süldő, 8 malac).

Szőrmés és szárnyas ragadozó fajok terítéke:
- Róka teríték: 15 példány.

- Borz teríték: 4 példány.
- Aranysakál teríték: 10 példány.
- Szarka teríték: 12 példány.
- Dolmányos varjú teríték: 16 példány.

A tervben szereplő trófeás vadból 6 őzbakot belföldi bérvadásznak értékesítettünk, 1 példány ezüstérmes lett. 3 fiatal selejt bakot hivatásos vadász ejtett el. 1 fiatal selejt dámbikát szintén a hivatásos személyzet ejtett el. A hivatásos vadászok által a terv teljesítése érdekében, vagy egészségügyi okból elejtett egyedek trófeái a KNPI tulajdonát képezik, leltárba kerültek. Az 1 példány fiatal selejt gímszarvas bikát idén nem sikerült terítékre hozni.

Vadászati berendezések:
A vadászterületen 6 állandó szórót üzemeltetünk (Emellett 6 ideiglenes szórót a szakszemélyzet kezel). Szórás általában kétnaponta, de hetente minimum három alkalommal van. A hivatásos vadászok felváltva végzik két-három óra munkaidő ráfordítással.
10 mobil magaslest helyeztünk ki a túráskárral veszélyeztetett gyepek, saját kezelésű extenzív szántók és a rágáskárral érintett erdősítések közelében.
8 sózót üzemeltetünk a vadászterületen.
6 itatót működtettünk, amiket madár- és denevéritatóként védett fajok is rendszeresen használtak.
3 szálastakarmány etetőt helyeztünk ki a vadászterületre, de feltöltésüket csak extrém időjárási körülmények esetén írja elő az üzemterv (idén nem volt rá szükség).
A karbantartási és ellenőrzési feladatokat a hivatásos vadászok folyamatosan ellátják.

Mintaadási kötelezettség:
Afrikai sertéspestis: A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kalocsai Járási Hivatala a BK/EBAO/426-152/2021. számú határozatában aktív közreműködésre kötelezte a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságot, vaddisznók ASP diagnosztikai célú kilövésével kapcsolatban. Az állategészségügyi hatóság ugyan ebben a határozatban 24 db. vaddisznó vér- és mandulaminta leadására kötelezte a KNPI-t. Teljesítettük, minden minta negatív lett.

Takarmány felhasználás:
10 tonna szemes kukorica a szórók üzemeltetésére.
Vadföldünk: 3 ha, vadlegelőként a 10 hektáros visszagyepesített szántók (Bócsa 0196/v) vannak feltüntetve a vadgazdálkodási jelentésben.

Apaji vadászterület, 13-578250-301:
Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.
Nettó vadászterület: 7563 ha.
Vadászatra jogosult: Apaj-ürbőpusztai Természetvédő Vadásztársaság
Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

KNP. Kunszentmiklósi vadászterület, 03-600550-302:
Hasznosítás módja: saját vadászterület
Nettó vadászterület: 9199 ha.
Vadászatra jogosult: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
Földtulajdonosi képviselő: Pálinkás Csaba

Jellemzők
A KNPI kunszentmiklósi nettó 9199 ha kiterjedésű (bruttó 10239 ha) társult hasznosítású vadászterületéből 6681 ha (a nettó terület 72%-a) a KNPI I. számú „Felső-Kiskunság" nemzeti parki törzsterületére esik Kunszentmiklós település határában. A fokozottan védett területek kiterjedése 1281 ha, amely a teljes vadászterület 13 %-a. Az ex-lege védett területek kiterjedése 165 ha, ami a teljes nettó vadászterület 2%-a. A Ramsari területek kiterjedése

7127 ha (77%). A MAB Bioszféra Rezervátum területek kiterjedése 4390 ha (48%). A vadászterület 100%-a Natura 2000 terület, az érintettek: Felső-Kiskunsági szikes puszta (HUKN20001), Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék (HUKN10001). A legfontosabb közösségi jelentőségű élőhelytípus a 1530 Pannon szikes sztyeppék és mocsarak.
A KNPI vagyonkezelésében lévő területek kiterjedése 5272 ha (a nettó terület 57%-a).

Élőhelyi sajátságok: a vadászterület jellemzően nyílt pusztai élőhely-mozaikból áll: szikes gyepek 5290 ha (58%), szántóterületek 3189 ha (35%). A település a nettó terület 624 ha 7%-át teszi ki, az erdősültség rendkívül alacsony 44 ha (0,45%). A védett területek és a KNPI vagyonkezelésében lévő területek magas aránya kedvező a védett fajok számára, ugyanakkor a terület gyenge vadeltartó képességűnek tekinthető. A KNPI nagy kiterjedésben valósított meg élőhely-fejlesztési beavatkozásokat, elsősorban szántó területek visszagyepesítésével. Főként túzokvédelmi szempontok miatt a vadászterületen magas az ugarterületek aránya, ami a védett fajokon túl a vadászható fajok állományának is kedvez.
A területen megtalálható, jelentősebb védett- és fokozottan védett természeti értékek:

Túzok (*Otis tarda*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A területen található a Kárpát-medence legnagyobb dürgőhelye (Nagy-rét), amely a párzási időszakban mintegy 250-260 példánynak ad otthont. Ez a magyarországi túzokállomány 15-20%-át teszi ki. További jelentős dürgőhely a Lapos-rét. A költőállomány a teljes területen mintegy 15-20 pld-ra tehető. (A terület jellegéből adódóan jellemzően dürgőhely. A költő madarak száma az utóbbi években érezhetően megnőtt, részben a vadgazdálkodási tevékenység eredményeként, részben a pontosabb monitoring tevékenység miatt, ami szintén a vadgazdálkodási tevékenységre vezethető vissza. A gazdálkodásunk kezdetekor ez a szám 5-10 között volt, jelenleg a 15-20 reális becslés, bár inkább 20 körüli.)

- Ugartyúk (*Burhinus oedicnemus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj Költő- (8-10 pár) és gyülekező állománya (80-100 pld) is jelentős a területen.
- Kerecsensólyom (*Falco cherrug*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterületen költ, és jelentős táplálkozóhelyének számít.
- Rétisas (*Haliaetus albicilla*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterület fontos táplálkozóhelye, kiemelt vadgazdálkodási jelentősége van.
- Parlagi sas (*Aquila heliaca*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterület fontos táplálkozóhelye, kiemelt vadgazdálkodási jelentősége van.
- Vetési varjú (*Corvus frugilegus*): védett, a vadászterületen 3 telepe is van, vadgazdálkodási szempontból jelentős fajnak minősül.
- Hamvas rétihéja (*Circus pygargus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. Kiemelt jelentőségű faj a vadászterületen, rendszeres költőállománya 2-3 párra tehető.
- Közönséges ürge (*Spermophilus citellus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj, több kolóniája is található a vadászterületen. Hazai- és európai uniós jelentősége is kiemelkedő.

2 fő természetvédelmi őr teljesít szolgálatot egyben hivatásos vadászként is (vadgazdálkodási technikusként): Lóránt Miklós természetvédelmi terület-felügyelő, Pálinkás Csaba Ferenc természetvédelmi tájegységvezető. A túzok védelme Magyarországon" (LIFE04 NAT/HU/000109) keretében fel lett véve 1 fő hivatásos vadász, Tóth Tamás. A hatékony ragadozó gazdálkodás megvalósításában részt vesz további egy fő (Győrfy Hunor).

A felsorolt védett természeti értékek védelme érdekében megvalósuló speciális vadgazdálkodási- és vadászati tevékenységek:

- Hatékony ragadozógazdálkodás: a talajon fészkelő madárállományok és apróvadfajok védelme érdekében elsősorban territórium-térképezésen és csapdázási módszereken alapuló ragadozó-gazdálkodás alkalmazása, különös tekintettel a róka (*Vulpes vulpes*), borz (*Meles meles*), dolmányos varjú (*Corvus cornix*) és szarka (*Pica pica*), valamint potenciálisan az aranysakál (*Canis aureus*) fajokra. A ragadozó-gazdálkodás részét képező lőfegyveres gyérítés során a Ramsari területek magas arányára való tekintettel a KNPI a közeljövőben kizárólag acélsörétes lőszert használ.
- A vaddisznó (*Sus scrofa*): jelentős túráskárt okozhat a védett és fokozottan védett gyepterületeken, az európai közösségi jelentőségű pannon szikes gyepek degradációját eredményezve (az inváziós lágyszárú növényfajok megtelepedését és terjedését is elősegítve). Kedvezőtlenül befolyásolja az élőhelyfejlesztési célú visszagyepesítések folyamatát is. Érzékeny károkat okozhat a talajon fészkelő madárállományokban (pl. túzok). Rendszeresen előforduló váltóvadként van jelen a területen. Állományának teljes visszaszorítása kiemelt természetvédelmi érdek, amit elsődlegesen megfelelő élőhely-kezeléssel valósít meg a KNPI, kiegészítve a hagyományos vadászati módokkal.
- Az apróvad vadászata a vadászterületen nem szolgál természetvédelmi célt, így hasznosításukat állományuk jelentős mértékű megerősödéséig nem tervezi a KNPI. Tekintettel arra, hogy a vadászterület 77%-a a Ramsari-egyezmény hatálya alá esik, a vízivad hasznosításának teljes tilalma továbbra is kiemelt szempont a vadászterületen.
- Kiemelt cél a területen olyan hatékony vadgazdálkodási gyakorlat megvalósítása, ami egyben nem jár a védett természeti értékek zavarásával. (Például elsődlegesen csapdázásos módszerek alkalmazása a ragadozó-gazdálkodás során, kíméleti időszakok és területek kialakítása az őz vadászata során).

A területen az élőhelyek és fajok védelmi helyzetének elősegítése érdekében az alábbi természetvédelmi célú projektek folytak a KNPI közreműködésével:

- „A túzok védelme Magyarországon” (LIFE04 NAT/HU/000109).
- „A kék vércse védelme a Pannon-régióban” (LIFE05 NAT/H/000122).
- „A kerecsensólyom (*Falco cherrug*) védelme a Kárpát-medencében” (LIFE06 NAT/H/000096).

<u>*Vadgazdálkodás, vadászat:*</u>

Teríték adatok (2021.03.01.- 2022.02.29.):

- Őz:
  - Terv: 80 példány (30 bak, 20 suta, 30 gida).
  - Eredmény: 80 példány (30 bak, 20 suta, 30 gida).
- Vaddisznó:
  - Terv: 7 példány.
  - Eredmény: elejtés nem történt (csak váltóvad, nincs jelen folyamatosan).
- Szőrmés és szárnyas ragadozó fajok terítéke (részeredmény).
  - Róka teríték: 32 példány (tervben 30 pld kötelezettség).
  - Borz teríték: 5 példány (tervben 5 pld kötelezettség).
  - Aranysakál teríték: 0 példány, a területen szerencsére még nem jelent meg.

- Szarka teríték: 50 példány (tervben 50 pld kötelezettség).
- Dolmányos varjú teríték: 30 példány (tervben 30 pld kötelezettség).

Vadászati berendezések:
A vadászterületen 3 ideiglenes szórót üzemeltetünk, szórás általában csak a vaddisznók jelenlétének észlelése esetén van. A hivatásos vadászok felváltva végzik ezt a feladatot.
10 magaslest üzemeltetünk, a túráskárral veszélyeztetett területeken, illetve a legfrekventáltabb őzes és rókás helyeken. Itatót nem működtetünk, mert a területet teljesen behálózzák a csatornák és az árkok. A vadak a legaszályosabb években is találnak vizet a területen. A karbantartási és ellenőrzési feladatokat a hivatásos vadászok folyamatosan ellátják.
Mintaadási kötelezettség:
Parazitológiai monitoring: Ilyen jellegű monitoring szolgáltatást nem kellett végezni.
Sertéspestis, afrikai sertéspestis: A vadászterületünk közepes kockázatú besorolásban van még mindig. A tavalyi évtől az állategészségügy írja elő a vaddisznók elejtési tervszámait, ez jelen esetben 7 pld volt, mintázási kötelezettséget nem írtak elő csak elejtéseket. A területen a vaddisznó váltóvad, ezt jeleztük is az állategészségügy számára, hogy nem biztos, hogy akár egyetlen példányt is el tudunk ejteni, de erről minden hónapban leadunk egy jelentést a Kalocsai Járási Hivatal felé, illetve egy összegző éves jelentést BKMK Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Főosztály részére.
Takarmány felhasználás:
0,3 tonna szemes kukorica a „szórók” üzemeltetésére. Gyakorlatilag az egész kunszentmiklósi Nagy-rét vadföldként, illetve vadlegelőként funkcionál a gazdálkodás extenzív jellege miatt. Formálisan is kijelölt 50 hektárnyi vadföld és 100 hektárnyi vadlegelő.

6.5. Halgazdálkodási vízterületek

Név	Víztérkód	Leírás	Természet-védelmi besorolás
Császár-töltési tőzeggödrök	03-0009-1-4	Császártöltés határában a löszpart alatt húzódik a Vörös-mocsár. A mocsár az egykori Duna-mederben keletkezett, több százezer évvel ezelőtt. A lassú feltöltődés által több méter vastag tőzegtelepek képződtek. A tőzeget évtizedek óta bányásszák. Az így keletkezett tőzeggödrökben fajokban gazdag vizes élőhelyek alakultak ki.	természetvé-delmi terület
Szelidi-tó	03-0013-1-5	A Szelidi-tó a Duna-völgy alföldi szakaszán a Kalocsai síkságon helyezkedik el. A jégkorszak után a Dunából lefűződött jellegzetes morotvató. Ez az egyetlen mély vizű, szikes jellegű tó hazánkban. Vize a szikesekre jellemző nátrium-kálium- és magnéziumsók mellett minimális jódot is tartalmaz.	természetvé-delmi terület
Keceli tőzegtavak	03-0034-1-1 03-0035-1-1 03-0036-1-1	Kecel határáig is elér a löszpart alatt húzódó Vörös-mocsár. A mocsár az egykori Duna-mederben keletkezett, több százezer évvel ezelőtt. A lassú feltöltődés által több méter vastag tőzegtelepek képződtek. A tőzeget évtizedek óta bányásszák. Az így keletkezett tőzeggödrökben fajokban gazdag vizes élőhelyek alakultak ki.	természetvé-delmi terület
Kiskunsági-főcsatorna vízrendszer	03-0051-1	A Kiskunsági-főcsatorna a főváros és a Duna-Tisza közének egyik legkedveltebb horgászvize. A Ráckevei-Dunából ágazik ki és Akasztónál csatlakozik a Duna-völgyi-főcsatornába. A múlt század hatvanas, hetvenes éveiben épült és a hajdan volt mocsaras, később labilis vízellátottságú Duna-völgy mezőgazdasági céljait hivatott kiszolgálni. Több mint 50 kilométeren át kacskaringózik Akasztóig, ezért is ragadt rá a Kígyós név. Szélessége átlagban 40-50 méter, mélysége 1,6-2,0 méter, pontos hossza 58,75 cskm, területe 303 ha.	nemzeti park

Lakitelek, Szikrai Holt-Tisza I.	03-0057-1-1	A holtág a Tisza szabályozása során az 1850-es években végrehajtott 80. számú átmetszéssel alakult ki, a Tisza jobb parti nyárigáttal védett árterületén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Bács-Kiskun megyei Tiszaalpár, Lakitelek és Tiszaug községekhez tartozik. Közvetlenül az Alpári Holt-Tisza fölött helyezkedik el, azzal csatorna köti össze. Hossza 9,7 km, átlagos szélessége 122 m, területe 118 ha, átlagos vízmélysége 1,6 m, víztérfogata 1,9 millió m3. Tulajdonosa a Magyar Állam, vagyonkezelője a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság. Medrének feliszapoltsága közepes mértékű, vízi növényzettel való benőttsége eléri a 30%-ot. Vize a "tiszta", illetve "kissé szennyezett" kategóriába tartozik. A Tiszából alacsony vízállás esetén a holtág déli végén lévő szivattyútelep segítségével szivattyúsan tölthető. 2000-ben a 2,3 km hosszú Ugi-rétségi csatorna felújításával megoldották a holtág északi részének felső vízpótlását is. Gravitációsan a Tisza felé üríthető, vize az összekötő csatornán keresztül az Alpári Holt-Tiszába. Funkciói: belvíztározás, öntözővíz-tározás, halászat, horgászat, természetvédelem, strandolás.	nemzeti park
Tiszaalpári Holt-Tisza	03-0081-1-4	A holtág a Tisza szabályozása során az 1850-es években végrehajtott 80. számú átmetszéssel alakult ki, a Tisza jobb parti, nyárigáttal védett árterületén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Bács-Kiskun megyei Tiszaalpár (ez Alpár és Tiszaújfalu egyesítéséből jött létre) és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tiszasas községek területéhez tartozik. Hossza 9,9 km, átlagos szélessége 148 m, területe 147 ha, átlagos vízmélysége 1,6 m, víztérfogata 2,3 millió m3. Feliszapoltsága közepes mértékű, vízfelületét 40%-ban borítja vízi növényzet, főleg nád, gyékény és tavirózsa. Szivattyúsan és gravitációsan tölthető a Tiszából (a szomszédos Szikrai-holtágból átvezetett vízzel), de belvizekből és szivárgás útján is töltődik. Funkciói: belvíztározás, öntözővíz-tározás, halászat, horgászat, strandolás. Természeti és tájképi értékekben gazdag, értékes élővilággal rendelkező holtág.	nemzeti park
Körtvélyesi Holt-Tisza	06-0008-1-1	A holtág a Tisza-szabályozás során végrehajtott 87. számú átmetszéssel 1862 - 1887 között alakult ki a folyó bal parti hullámterében. Közigazgatásilag Hódmezővásárhely városhoz tartozik. Hossza 4,7 km, átlagos szélessége 128 m, területe 60 ha, átlagos vízmélysége 3 m, víztérfogata 1,8 millió m3. Tulajdonosa a Magyar Állam, kezelője az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság. Medre közepes mértékben feliszapolódott, vízi növényezettel való benőttsége előrehaladott. A Tiszához az alsó végén lévő hullámtéri csatornán keresztül kapcsolódik. Szivárgó vízből és az árhullámokból töltődik. A Körtvélyesi szivattyútelepen keresztül belvizekből is tölthető (a 155 km2 kiterjedésű Kenyereéri belvízöblözet vizeinek befogadója). Leüríthető a holtág alsó végén lévő hullámtéri csatornán keresztül. Vizének minősége változó, általában a "kissé szennyezett" kategóriába tartozik. Tájképi szempontból kitüntetett figyelmet érdemlő terület, élővilága nagyon változatos és gazdag.	tájvédelmi körzet
Mártélyi Holt-Tisza	06-0023-1-1	A holtág a Tisza szabályozása során az 1889 - 1892. évi 86. számú átmetszéssel alakult ki, a folyó bal parti hullámtérben, Mártély község közelében. Közigazgatásilag Hódmezővásárhely városhoz tartozik. Hossza 4,6 km, átlagos szélessége 100 m, területe 46 ha, átlagos vízmélysége 2 m, víztérfogata 920 ezer m3. Az élő Tiszával alsó végén torkolati tiltós műtárggyal ellátott tápcsatorna köti össze. A Magyar Állam tulajdona. Kezelője az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság. Medrének feliszapoltsága és vízi növényzettel való benőttsége közepes mértékű. Vízminősége változó, időnként az eutrofizálódás jelei	tájvédelmi körzet

		mutatkoznak. A holtág a környező területek belvizeinek befogadója. Közepes tiszai vízállás esetén gravitációsan, míg alacsony tiszai vízállásnál szivattyúsan tölthető. Leüríthető a holtág alsó végén lévő zsilipen keresztül. Rendeltetése: öntözővíz-tározás és öntözővíz-szállítás, belvíztározás, horgászat, üdülés. A holtág hatásterületén folytatott tevékenységek közül kiemelkednek az üdülőtelephez kapcsolódóak, úgymint a strandolás, a pihenés és a vízisportok. A Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozik. A festői táj az egykori tiszai ártér értékes maradványait őrzi.	
Atkai Holt-Tisza	06-0031-1-1	A patkó alakú holtág a Tisza szabályozásakor, 1862 - 1889 között végrehajtott 88. számú átmetszéssel alakult ki. A jobb parti ármentesített területen helyezkedik el, közigazgatásilag a Csongrád megyei Sándorfalva és Algyő községekhez tartozik. Felső ágának hullámtéri folytatása a Sasér. Hossza 6,8 km, átlagos szélessége 122 m, területe 83 ha, átlagos vízmélysége 3,5 m, víztérfogata 2,9 millió m^3. Tulajdonosa a Magyar Állam. A holtág medrének feliszapoltsága előrehaladott, vízi növényzettel való benőttsége csekély. Feltölthető belvizekből, magas tiszai vízállás esetén a folyóból (zsilipen keresztül), végül - szivattyúsan - az Algyői öntözőrendszerből. Leüríthető gravitációsan, illetve magas tiszai vízállás esetén szivattyúzással. A vízminőségi mutatók értékei alapján vize "kissé szennyezett" (II. osztályú), de öntözővízként és halgazdasági hasznosításra megfelelő. Rendeltetése: belvíztározás, öntözővíz-tározás, horgászat.	tájvédelmi körzet
Labodári holtág		A holtág a Tisza-szabályozás során az 1863 - 1886 között végrehajtott 85. számú átmetszéssel keletkezett, a Tisza jobb parti hullámterén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Csongrád megyei Felgyő és Csanytelek községekhez tartozik. Hossza 750 m, átlagos szélessége 120 m, területe 9 ha, átlagos vízmélysége 1,5 m, víztérfogata 180 ezer m3. Tulajdonosa a Magyar Állam. Feliszapoltsága és vízi növényzettel való benőttsége közepes mértékű. Vize a tiszai árvizekből és szivárgásból pótlódik. Rendeltetése: természetvédelem. A holtág a fokozottan védett, kiemelkedő természeti jelentőségű, a Ramsari nemzetközi vízivadvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó terület. Természeti értékei alapján a "szentély" típusú holtágak közé tartozik.	tájvédelmi körzet

6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén két kihirdetett különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterület található: Kis-Tisza, Tiszasas (víztérkód: 03-098-2-1) és a Lakiteleki Holt-Tisza felső böge (víztérkód: 03-057-1-1) elnevezésű területek.
Igazgatóságunk a következő területeket javasolta még természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületnek: Labodári-holtág (Tisza), tiszaalpári Sulymos-tó, Saséri-holtág (Tisza), atkai Kis-Tisza, apaji Sóderbánya-tó, XXXI. számú csatorna védett szakasza, lakiteleki Dög-Tisza, tiszaalpári Becső, tiszaalpári Kis-Tisza, tiszaalpári Sulymos-tó, tiszaalpári Tőzegbánya-tó, tiszaalpári Nagy-tó.

6.5.2. Védett természeti területen található halastavak

Az egyre gyakoribbá váló száraz időszakok miatt, amikor a természetes vízfelületek száma erősen megfogyatkozik a Duna-Tisza közén, a halastavak, mint mesterségesen fenntartott vizes élőhelyek természetvédelmi jelentősége egyre nő, ezért a KNPI kiemelt figyelmet fordít a hozzájuk kötődő természeti értékek fenntartási szempontjainak, és a természetvédelmi

jogszabályoknak megfelelő üzemeltetés biztosítására, akár saját vagyonkezelésben lévő, akár idegen tulajdonú tavakról van szó.

Az alábbi táblázat az igazgatóság saját vagyonkezelésű halastavait illetően a 2021. december 31-i állapotot tükrözi (ezeknél a területeknél a Magyar Állam képviseletében bejegyzett tulajdonos az ingatlan-nyilvántartásban a KNPI):

Halastavak	Összesen (ha)	KNPI által vagyonkezelt terület (ha)	Nem a KNPI által vagyonkezelt (ha)	Megbízási szerződéssel kiadott (ha)
KNP (Apaji-halastó)	160,9	0,1	160,8	0
Pusztaszeri TK (Csaj-tó)	981,9	981,9	0	0
Pusztaszeri TK (szegedi Fehér-tó)	1 925,55	393,18	1 532,37	328,09
Péteri-tavi Madárrezervátum TT	170,13	170,13	0	0
Meggyesi-tó	2,28	2,28	0	2,28
Összesen:	**3 240,76**	**1 547,59**	**1 693,17**	**330,37**

Az Igazgatóság vagyonkezelésében négy halastórendszer és egy 2,2,8 ha kiterjedésű halastó van, összesen 1547,59 ha kiterjedésben; ebből három saját hasznosítású. Megbízási szerződéssel az igazgatóság összesen 330,37 ha-t hasznosított 2021-ben: a szegedi Fehér-tóból az Igazgatóság vagyonkezelésében álló tóegységeket megbízási szerződéssel a Szegedfish Kft. működtette 328,09 ha-on, a 2,28 ha-os csanyteleki Meggyesi-tavat pedig a Csanyteleki Horgász Egyesület tagjai kezelték.

Saját hasznosítású halastavak 2021-ben:

Apaji-halastó (Apaj): A három tóegységből álló rendszer, amióta az igazgatóság vagyonkezelésében van, nem üzemelt halastóként, mert a medrek kialakítása során átszakították a vízzáró réteget, így a tavak feltöltését követően az állandó vízszint tartása csak folyamatos, aránytalan erőforrást igénylő vízutánpótlással lenne megoldható. A három tómederből kettő részleges feltöltését száraz években ősszel szokta megkezdeni a KNPI, május végéig tartóan. Utána a szikes tavaknak megfelelő vízdinamikát utánozva hagyjuk kiszáradni. A száraz medret kaszáltatjuk, vagy kilegeltetjük. A tavak átlagos vízmélysége az időszakosan feltöltött állapotban sem haladja meg a 0,5 métert. 2021-ben – hasonlóan a korábbi évekhez – nem történt vízpótlás a tavakon.

Péteri-tó (Pálmonostora, Petőfiszállás): Az egykori halastórendszer három tóegységből áll. 2021-ben egyik tóban sem folyt halgazdálkodás, a még folyó élőhely-rekonstrukciós munkák, a mederek természetközelibb állapotúvá tétele miatt. A tavak fenntartásának célja, hogy táplálkozó- és fészkelőhelyet biztosítsanak vízimadarak számára. A tavak feltöltése a szomszédos Dong-éri-főcsatornából lehetséges, amennyiben az megfelelő vízmennyiséget szállít. A tavak átlagos vízmélysége 0,6 méter.

Tömörkényi-halastavak, Csaj-tó (Tömörkény): A tórendszer az Igazgatóság vagyonkezelésében van. A 13 tóegységből csak a 2., 5., 6. (22,1; 118,6; 53,9 ha) számú tavakban történt halgazdálkodás. Az 1., 3., 11., 12., 13. számú tavak és teleltetők (1,5; 116,7; 5; 7,3; 8,9; 7 ha) szárazon maradtak a kisvasút felújítás miatt. A 8. számú tó (58 ha) medrét bivalyok (50 egyed) legeltetésével hasznosítottuk. A 4. és 9. számú tavak (127,8; 134,2 ha)

természetvédelmi és vizes élőhely biztosítása érdekében (gémtelep, sirályszigetek, partimadár-fészkelőhely) alacsony vízszinten voltak.
A 10. számú tó és az ún. Ér (71; 33 ha) üzemi vízszinten volt tartva. Halgazdálkodás nem történt, de 2022-ben a 10. számú tó lehalászását tervezzük.
A tavakat a Tiszából átemelt vízzel lehet feltölteni, aminek a díja igen magas, illetve belvizes időszakban az ún. Alsó-csatornából belvízzel, szivattyús átemeléssel.
2021-ben 4 000.000 m³ víz került a halastórendszerbe szivattyúzás útján a Tiszából.
A megbízási szerződéssel kiadott halastavakon 2021-ben a természetvédelmi szempontokat figyelembe vevő gazdálkodás folyt.

7. Tájvédelem

7.1. Egyedi tájértékek

Egyedi tájérték felmérésre 2021-ben nem került sor, a KNPI nyilvántartásában szereplő egyedi tájértékek száma év végén változatlanul 2854. A felmért települések száma 69 (a működési területhez egészében vagy nagyobb hányaddal tartozó 142-ből). A 2021. évi felülvizsgálat során az összesített adatbázisban mindösszesen 1 db nyilvántartott egyedi tájérték esetében volt szükséges javítani a rögzített koordinátákat.

Településnév	Felmérés éve	Tájértékek száma
Apaj	2017	34
Ágasegyháza	2010	51
Bácsbokod	2013	70
Bácsborsód	2010	27
Bácsszentgyörgy	2012	26
Baks	2010	30
Ballószög	2010	27
Bátya	2013	65
Bordány	2017	28
Bugacpusztaháza	2010	20
Csanytelek	2010	39
Csávoly	2013	55
Csengőd	2017	28
Csikéria	2015	33
Dóc	2017	21
Drágszél	2012	17
Dunaegyháza	2016	106
Dunaszentbenedek	2010	39
Dunatetétlen	2016	46
Érsekhalma	2015	13
Felsőlajos	2010	15
Fülöpháza	2010	42
Fülöpjakab	2010	23
Fülöpszállás	2010	79
Gátér	2010	21
Géderlak	2010	41
Harkakötöny	2017	51
Harta	2018	60
Helvécia	2010	47
Imrehegy	2010	14

Izsák	2010	48
Kaskantyú	2010	10
Katymár	2017	93
Kerekegyháza	2010 (2016)	111
Kunadacs	2010	17
Kunbaja	2015	43
Kunbaracs	2018	70
Kunfehértó	2016	60
Kunszállás	2010	20
Lakitelek	2010	15
Mátételke	2013	25
Ordas	2010	37
Orgovány	2010	70
Öregcsertő	2015	42
Öttömös	2010	23
Páhi	2010	38
Pirtó	2010	22
Pusztamérges	2010	17
Pusztaszer	2010	71
Rém	2010	35
Solt	2018	78
Soltszentimre	2017	19
Szabadszállás	2018	137
Szentkirály	2010	27
Tabdi	2017	11
Tataháza	2012	26
Tiszaalpár	2010	33
Tiszasziget	2013	29
Tiszaug	2010	22
Újsolt	2015	34
Újszentiván	2012	29
Újtelek	2012	44
Uszód	2010	67
Üllés	2010	16
Városföld	2010	28
Vaskút	2016	99
Zákányszék	2010	43
Zsana	2010	42
Zsombó	2017	35
összesen		**2854**

7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

2021-ben Bács-Kiskun, Csongrád-Csanád és Jász-Nagykun-Szolnok megye egyes területfejlesztési koncepcióinak tervezése során adott véleményt a KNPI.

7.3. Településrendezési eszközök és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelőként részt vett a településrendezési eszközök módosításával kapcsolatos tervezési eljárásokban, 2021-ben 81 települést érintően, összesen 141 ügyben tett ügyféli nyilatkozatot. Az esetek zömében az Igazgatóságnak nem kellett a természetvédelmi közérdek érvényesítése érdekében érdemi jelentőségű módosítási javaslatot tennie. Amely ügyekben tett ilyet, az legtöbbször a Országos Ökológiai Hálózat olyan, természetközeli állapotú élőhelyeinek megóvására irányult, amelyek védett természeti területnek vagy Natura 200 területnek nem képezik részét. A tervezők a legerősebb jogi oltalom alatt álló, védett természeti területeken és Natura 2000 területeken túlmenően, jellemzően figyelembe veszik az ökológiai hálózat által jelentett tervezési korlátokat, de az esetek egy részében az igazgatóság ügyféli nyilatkozata szükséges a természetvédelmi közérdek érvényesítéséhez.
Településképi arculati kézikönyvek és a helyi településképi rendeletek készítésével és módosításával kapcsolatos megkeresés 2021-ben 3 település vonatkozásában érkezett az Igazgatósághoz.

7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása

Nem történt ilyen 2021-ben a KNPI működési területén.

7.5. Tájképvédelmi jelentőségű beavatkozások

A településrendezési eszközök és területrendezési tervek véleményezésén túl közel 140, érdemi tájvédelmi jelentőséggel bíró ügyben tett természetvédelmi kezelői nyilatkozatot a KNPI. A szóban forgó eljárások leggyakoribb típusai:

- nagyberuházások létesítése, állattartó telepek fejlesztése, bővítése, valamint védett, Natura 2000 területeket, illetve egyéb természetvédelmi oltalom alatt álló területeket érintő egyéb építési ügyek – 23 db;
- közlekedési infrastruktúra fejlesztése (közút, vasút, kerékpárút) – 23 db;
- hírközlési infrastruktúra és villamoshálózat fejlesztés és vezetékjogi eljárások – 45 db;
- napelemparkok és egyéb energetikai beruházások – 22 db,
- bányászati tevékenységgel kapcsolatos ügyek – 25 db.

A kisebb teljesítményű fotovoltaikus rendszerek létesítése mellett ugrásszerűen megnőtt a jelentős területigényű (rendszerint 60-80 ha között) napelem-parkok létesítésével kapcsolatos ügyek száma. A megújuló energia hasznosítását célzó beruházásokat általánosságban, a környezetvédelmi közérdekre tekintettel, az Igazgatóság támogatni igyekszik, azonban ahol indokolt, ott a természetvédelmi közérdek érvényesítésének lehetőségeit figyelembe véve a KNPI kezelői nyilatkozataiban a természetközeli állapotú élőhelyek átalakításával járó, zöldmezős beruházások helyszínének áttervezése mellett szokott állást foglalni.

8. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása, eredményei)

Projekt címe	Támogatá-si szerződés hatályba lépése (dát.)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás meg-nevezé-se	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett természeti terület/ Natura 2000 terület megnevezése	Cél-terület (ha)	Kapcsolódó bemutatási elem	Pályázat költség-vetése (Ft)	Támoga-tás összege (Ft)	Pályázat 2021. évi teljesítése
„Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédel-mi kezelése a Közép-Tisza mentén” - KEHOP-4.1.0-15-2016-00069	2016.12.14.	2022.01.31.	ERFA	A projekt célja a Közép-Tisza menti vizes élőhelyek természeti állapotának megőrzése és javítása, valamint a természetvédelmi kezelés infrastruktúrájának fejlesztése.	Tiszakécskei Holt-Tisza helyi jelentőségű védett természeti terület	150 ha	Tanösvény (2,5 km, ebből 1,2 km szárazföldi, 1,3 km cölöpösvény, 10 db tanösvény tábla) 1 db madárlessel (alapterület: 11 m^2)	1 200 000 000 Ft	KNPI-re eső támogatás összege: 15 926 798 Ft	A KNPI az elkészült tanösvénytáblákat 2021.03.08-án vette át a vállalkozótól. A kész táblák 2022. augusztusában kerültek kihelyezésre. Az építési beruházás a projektterületen 2021.09.24-i teljesítéssel zárult le, a Tiszakécskei öntözőcsatorna jókarba helyezése pedig 2021.09.28-i teljesítéssel valósult meg. Beszerzésre került: 1 db Dell Vostro 3500 notebook. A projekt pénzügyi zárása és záró szakmai beszámoló elkészítése 2022. első negyedévében valósul meg.
„Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna–Tisza közén” KEHOP-4.1.0-15-2016-00071	2016.12.01.	2022.11.30.	ERFA	A projekt célja a Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása. A beruházás a KNPI kezelésében lévő 4 védett területen valósul meg, tanösvények és bemutatóhelyek fejlesztése révén. A beruházás elemei: Kolon-tavi Fürkésző, Ős-Dunai kalandok a Vörös-mocsárban, Kurgán Természetvédelmi	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó HUKN20032 Dél-Őrjeg (Császártöltés) HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy (Szatymaz)	Nem releváns.	Kolon-tavi Fürkészház és digitális tanösvény; Vörös Mocsár tanösvény 6 km hosszan; fogadó/előadó pihenő szaletlik; halászati bemutató stég; 2 db madár-	527 002 163 Ft	527 002 163 Ft	A Kolon-tavi Fürkésző ház kivitelezésére közbeszerzés által feltételes hatályú szerződés aláírása: 2021.10.07. Kifizetés 2021-ben nem történt. A Vörös-mocsár bemutatóhely tekintetében a közbeszerzés sikeresen lezajlott, 2021.10.18.-án aláírásra került a feltételes hatályú szerződés. Kifizetés 2021-ben évben nem történt.

				Bemutatóház és a mórahalmi Natura 2000 információs pont.	HUKN20008 Déli-Homokhátság (Mórahalom)		megfigyelő torony; madártani bemutató és gyűrűzési hely; 10 + 2 tanösvény tábla. Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely-interaktív kiállítással Mórahalom, Információs pont, és kültéri installációk (információs táblák)			Kurgán Természetvédelmi bemutatóhely tekintetében a sikeres közbeszerzés után megkötésre került a szerződés 2021.05.03-án A kivitelezés megkezdődött. 2021-ben 25%-os részszámla kifizetésére került sor. Mórahalomi Információs Pont kivitelezési szerződése 2021.09.27.-én aláírásra került. A kivitelezés megkezdődött.
„Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” - KEHOP-4.1.0-15-2016-00070	2017.04.07.	2022.06.30.	ERFA	A projekt célja a Mártélyi Tájvédelmi Körzet legértékesebb „magterületének” tekinthető Körtvélyes kiemelkedő természeti értékeinek hosszú távú, költséghatékony megőrzése. Ennek érdekében a Körtvélyesi Holt-Tisza tiszai vízállástól független, megújuló energia felhasználásával zajló, folyamatos vízpótlásának biztosítása a cél a holtághoz közvetlenül csatlakozó fokok egyszeri felújításával, ill. a holtág alsó vége műtárgyának szabályozhatóvá tételével. Az élőhely-revitalizáció központi műszaki eleme a víz folyamatos szivattyúzását biztosító	HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér	105,2 ha	Nem releváns.	200 000 000 Ft	200 000 000 Ft	Az élőhelyrekonstrukció és a hajómalom kivitelezési feladatainak ellátására, közbeszerzési eljárás eredményeként 2021.03.30-án a KNPI szerződést kötött a nyertes vállalkozókkal. A kivitelezések megkezdődtek, várható befejezésük 2022.06.30. A tervezői művezetéssel kapcsolatos feladatok ellátására kötött szerződés 2021.05.31. napján lépett hatályba.

				„hajómalom” Tiszára telepítése. A fejlesztés szerves részeként aktív turizmusra és élménypedagógiai módszerekre épített bemutatás feltételeinek megteremtésére kerül sor (interaktív bemutatóhely kiállítása a műemléki jelentőségű „Körtvélyesi Révházban” és környezetében).						
„A Péteri-tó természetes mederalakula-tának helyreállítása” - KEHOP-4.1.0-15-2016-00080	2017.04.07.	2022.09.30.	ERFA	A projekt célja az 1976-ban természetvédelmi oltalom alá helyezett 781 hektáros Péteri-tavi Madárrezervátum kiemelkedő természeti értékeinek megőrzése és jobb bemutathatósága érdekében a korábbi szikes tó helyén egykor kialakított halastó-rendszer természetvédelmi szempontú átalakítása, rekonstrukciója: a két legnagyobb tómedret elválasztó töltés és földút felszámolása, egységes tómeder kialakítása; a tavat övező töltések megerősítése; felhagyott, leromlott állapotú halgazdálkodási létesítmények (zsilipek, ivadéknevelő tavak, gátak, épületmaradványok, stb.) felszámolása; a természetvédelmi célú vízvisszatartást szolgáló műtárgyak felújítása; a fejlesztés eredményeit, és a	HUKN20027 Péteri-tó	299,86 ha	Pallósor 150 fm; emeletes madárles (25 m^2 alapterület); nyolcszögletű madármegfigyelő (25 m^2 alapterület); tanösvény kialakítása 2,1 km; 4 db kültéri fa pihenő garnitúra; 12 db információs tábla; 6 db irányjelző tábla; sorompó és 4 db parkoló.	329 900 000 Ft	329 900 000 Ft	Az élőhelyrekonstrukciós kivitelezési feladatok befejeződtek, a műszaki átadás-átvétel 2021.06.14-én lezárult. A vízjogi üzemeltetési engedély 2021.11.26-án kiadmányozásra került. A projektben megvalósítani kívánt ökoturisztikai elemek megvalósítása befejeződött, a műszaki átadás-átvételre 2021.11.09-én került sor. Az ökoturisztikai elemekhez kapcsolódó 4 db parkoló kialakítása okán földmérő beszerzése vált szükségessé. A beszerzési eljárás 2021.12.02-án kiírásra került.

				terület természeti értékeit bemutató alapinfrastruktúra kiépítése.						
„Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén" – VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	2016.11.28.	2022.04.30.	ERFA	A projekt célja mintegy 140 kilométernyi, üzemen kívüli csatorna és gát felszámolása, a csatornákhoz kapcsolódó műtárgyak megszüntetése, felhagyott tanyahelyek felszámolása, tájidegen özönnövények visszaszorítása; gödrök, tájsebek felszámolása. A célterület jelentős része pannon szikes élőhelytípus. A terület a hazai túzokállomány egyik legfontosabb fészkelő- és szaporodóterülete is egyben. A beavatkozásokkal nem csak új élőhelyek keletkeznek a faj számára, de a csatornák és a tájidegen ezüstfások eltűnésével csökken a túzokállományra veszélyes ragadozófajok élőhelye és állománynagysága. A projekt közvetlen folytatása a Közép-Magyarországi Operatív Program keretében hasonló céllal megvalósított két korábbi projektnek.	HUKN10001 Felső-Kiskunsági puszták és turjánvidék HUKN2001 Felső-kiskunsági szikes puszta	1 500 ha	Nem releváns.	420 655 896 Ft	420 655 896 Ft	83 db ingatlan művelési ág váltása jóvá lett hagyva 2021. szeptember 20-án. A projektterületen utómunkák elvégzésére került sor, az alábbiak szerint: 1. Az Apaj külterületen található vonalas létesítmények mentén enyhe talajegyenetlenségek, erdészeti hulladékok (ágak, tuskók) és felnövő sarjak kezelése erdészeti szárzúzóval 17,248 ha területen. 2. Az egykori csatorna-nyomvonalak egyengetése földmunkával; kaszálható és/vagy szárzúzható talajfelszín kialakítása, a szomszédos gyepterületekkel egységes kezelés lehetőségének megteremtése két ütemben, összesen 84,17 ha területen.

„A puszta kapuja, természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” – KEHOP-4.1.0-15-2016-00052	2016.10.18.	2023.06.30.	ERFA	A beruházás a természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatását szolgáló bugaci fogadótér létrehozását célozza meg, melynek elemei: Natura 2000 Központ – "KNP Bugac kapuja” fogadóépület és a „Homoki erdők emlékútja” tanösvény létesítése, túraútvonal kialakítása, továbbá tájékoztató és oktatási kiadványok, túrák és foglalkoztatások kialakítása, működtetése.	HUKN20024 KNP Bócsa-Bugac buckavilága és a homokpuszta	Nem releváns.	Puszta kapuja fogadóépület (hasznos alapterület 234,18 m^2) kültéri és beltéri installációs elemekkel.	288 451 432 Ft	288 451 432 Ft	A projekt teljes támogatási összege a 2021.06.15-én hatályba lépett Támogatási Szerződés módosítás alapján 81 469 432 forinttal emelkedett. A fogadóépület áttervezési és kivitelezési feladatainak ellátására, közbeszerzési eljárás eredményeként 2021.03.30-án a KNPI szerződést kötött a nyertes vállalkozóval. Az építési engedélyezési tervdokumentáció elkészült, tervellenőrzése megtörtént, az építési engedély rendelkezésre áll. A kiviteli tervdokumentáció 2022. évben készül el.
„A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” - KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 (KNPI Konzorciumi partner)	2016.11.07.	2022.04.30.	ERFA	Közösségi jelentőségű madárfajok állományainak állapotfelmérése, a keletkező adatok szintézise és elemzése történik meg a projekt keretében. Kedvezményezett konzorciumvezető: Földművelésügyi Minisztérium További konzorciumi partnerek: Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai Kutató Központ MTA Agrártudományi Kutatóközpont Talajtani és Agrokémiai Intézet Agrárgazdasági Kutatóintézet Budapest Főváros Kormányhivatala Földmérési Távérzékelési és Földhivatali Főosztály Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Országos	Nem releváns	Nem releváns.	1 070 000 000 Ft	KNPI-re eső támogatás összege: 65 765 899 Ft	A projekt keretén belül az MME által szabadvezetékes felmérések során elkészített konfliktustérképhez kapcsolódóan 2021-ben az alábbi oktatási segédanyagok készültek el: 1. Tervezőknek és technológusoknak szóló tanulmány és oktatási segédlet, amelynek témája: a konfliktustérkép értelmezése és a hazai KÖF hálózat oszlopszintű minősítése madárveszélyeztetettség szempontjából. 2. Szerelőknek szóló útmutató és oktatási segédlet.

„A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” - KEHOP-4.2.0-15-2016-00009	2016.10.25.	2022.03.31.	ERFA	A természetvédelmi őrszolgálati jelenlét erősítése a Duna–Tisza közén, hatósági ellenőrzések eredményességének javítása. A természetvédelmi kezelést megalapozó adatok, szervezett gyűjtésének elősegítése, monitoring feladatok hatékonyságának növelése. közmunkaprogramban dolgozók koordinálásának segítése, oktatásban, szemléletformálásban való részvétel javítása.	Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területe	Nem releváns.	Nem releváns.	155 220 189 Ft	155 220 189 Ft	Monitorozó eszközök: hőkamera, madárgyűrűző hálók, vadkamerák, terepi tabletek, spektívek, talajnedvességérő, halászgép, szerver és szoftverek, valamint 3 db Toyota gépjármű beszerzésre került. Összköltségnövelési kérelem elfogadásra került.
„Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi szántók kezelése”- KEHOP-4.1.0-15-2016-00045	2016.10.06.	2022.09.30.	ERFA	A projekt célja a Felső-Kiskunsági puszták, a Felső-kiskunsági tavak és a Kolon-tó környéki füves élőhelyek kezelését végző őshonos állatállomány tartásához szükséges infrastruktúra kialakítása, fejlesztése, illetve a területekhez kapcsolódó szántók természetvédelmi célú kezelése során alkalmazott gépek és eszközök beszerzése. Emellett a projekt célkitűzései között említhetjük a Kunszentmiklós-nagyállási állattartó telepen kialakítandó, látogatható őshonos állatbemutatót is, amely idegenforgalmi célok mellett igen jelentős marketing értékkel is bír majd.	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó HUKN20001 Kunszentmiklós-Bösztörpuszta, HUKN10001 A Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék HUKN20009 Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapuszta	2 075 ha	Állatsimogató, játszóudvar 40,98 m^2	498 682 972 Ft	498 682 972 Ft	Gépbeszerzés: A 2021-es évben hatályba léptek a szerződések a gépbeszerzésekre vonatkozóan, a szerződések a 4. rész (utánfutók) kivételével teljesítésre kerültek. Állattartó telepek: Izsák-Páhi vonatkozásában a sikeres közbeszerzési eljárás lefolytatását követően a szerződéskötés és hatálybalépés megtörtént, a munkák elkezdődtek. Szerződés szerinti teljesítési határidő: 2022.08.31. Bösztörpuszta-Nagyállás: A 2021-es közbeszerzési eljárás sikeresen lefolytatásra került, azonban a nyertes ajánlattevő a szerződést nem írta alá, így 2022-ben újbóli közbeszerzési eljárás lefolytatása szükséges. Összköltségnövelési kérelem elfogadásra került 2021-ben. Villanypásztor: mind a 4 rész esetében a szerződések hatályba léptek, az 1. rész és a 2. rész teljesítése 2021-ben megtörtént. Megtörtént a gépbeszerzések második

										szakaszához a közbeszerzési eljárás lefolytatása a KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 sz. projekt hiányzó gépeivel együtt.
„Tájidegen fafajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein”- KEHOP-4.1.0-15-2016-00046	2016.10.06.	2022.03.31.	KEHOP	A KNPI kiemelt célja a tájidegen erdők arányának a csökkentése, az őshonos fafajú erdők arányának növelése a vagyonkezelésében álló területeken. Az igazgatóság elegyes őshonos fafajú célállományokat hoz létre, vadkizárás alkalmazásával. A projekt kiemelt célja az alkalmazandó erdőszerkezet-átalakítási technológiákhoz szükséges, de rendelkezésre nem álló gépek és eszközök beszerzése.	HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér, HUKN20024 Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN30003 Izsáki Kolon-tó, HUKN20022 Kiskőrösi turjános, HUKN20015 Ágasegyházi-orgoványi rétek, HUKN20011 Fülöpházi buckavidék, HUKN20003 Felső-kiskunsági turjánvidék, HUKN20002 Peszéri-erdő	735 ha	Nem releváns.	230 000 000 Ft	230 000 000 Ft	Gépbeszerzés: A 2021-es évben hatályba léptek a szerződések a gépbeszerzésekre vonatkozóan. Megtörtént a gépbeszerzések második szakaszához a közbeszerzési eljárás lefolytatása a KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 sz. projekt hiányzó gépeivel együtt.
“Komplex természet-védelmi látogatói infrastruktúra kialakítása a Nagy-széksóstó térségében (projekt előkészítés)”, - KEHOP-4.1.0-15-2020-00088	2021.07.02.	2021.10.15.	ERFA	Az előkészítési projekt célja a megvalósításhoz szükséges tervek, tanulmányok elkészítése, a szükséges közbeszerzések lefolytatása. KNPI: konzorcium vezető, Mórhalom Városi Önkormányzat: konzorciumi tag	HUKN20008 Déli-Homokhátság	Nem releváns.	Nem releváns.	40 000 000 Ft	40 000 000 Ft	A megvalósításhoz szükséges tervek, tanulmányok rendelkezésre állnak. A szükséges közbeszerzési eljárások megkezdődtek. Az MT elkészítése folyamatban van. A fenti tevékenységekkel kapcsolatos beszerzési eljárásokat Mórahalom Városi Önkormányzat folytatta le, a költségek felhasználása és elszámolása szintén az önkormányzatot illeti. A záró elszámolás várhatóan 2022. évben fejeződik be.

“A Kiskunsági Nemzeti Parki Igazgatóság természet-védelmi kezelés biztosítása érdekében működtetett állattartó telepeinek korszerűsítése (projekt előkészítés)”, - KEHOP-4.1.0-15-2021-00104	2021.10.14.	2023.06.30.	ERFA	Az előkészítési projekt célja 4 db állattartó telep felújításához szükséges kiviteli szintű tervek, tanulmányok elkészítése és a szükséges közbeszerzési eljárások lefolytatása.	HUKN20024 - Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN20024 - Izsáki Kolon-tó, HUKN10002 - Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék és HUKN20009 - Felső-kiskunsági szikes tavak és Miklapuszta HUKN10007 - Alsó-Tiszavölgy és HUKN20019 - Baksi-puszta	Nem releváns.	Nem releváns.	70 000 000 Ft	70 000 000 Ft	PMT elkészült. A tervező beszerzéséhez szükséges anyag összeállításra került.
“Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt előkészítés)”, - KEHOP-4.1.0-15-2021-00105	2021.10.22.	2022.12.31.	ERFA	A projekt keretein belül megvalósítani kívánt célok: - a terület egyes egységeinek, élővilágának, élőhelyi sajátosságainak bemutatása; - a Csaj-tó egyes területeinek időszakos védelme (pl. költési időszak, vonulási időszakok), szeparálási lehetőségek biztosítása; - Csanytelek felöli bekötő út mentén parkolás biztosítása; - halászati gazdasági épületek elhelyezése, a közlekedési rendszer koncepciójának meghatározása; - látogatók részére fogadóépület/ látogatóközpont,	HUKN20019 Baksi-puszta, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy	Nem releváns.	Nem releváns.	40 000 000 Ft	40 000 000 Ft	A pályázat benyújtásra került: 2021.06.30-án, a Támogatási szerződés 2021.10.22-én lépett hatályba. Magasépítési engedélyezési tervek elkészültek 2021.12.22-én, az engedélyezési eljárás elindításra került.

				madárszínház, kiszolgáló elemek (pl. pihenők) építészeti terveinek elkészítése, tematikus tanösvény koncepciójának kialakítása; - a terület vadvédelmi kerítéssel történő bekerítésének megtervezése, elsősorban a vaddisznó-károk elkerülése érdekében; - középfeszültségű légkábel földkábelre történő cseréjének megtervezése;						
„Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban”, -LIFE12 NAT/HU /001188	2013.09.06.	2023.12.31.	LIFE+ Nature	A projekt a Kárpát-medence egyik legnagyobb kiterjedésű és természetvédelmi jelentőségű időszakos szikes taván és annak vízgyűjtő területén célozza az eredeti vízviszonyok és a természetes élőhelyek helyreállítását, a Kiskunság középső részén. Az itt található nyílt szikes tófelületek a hasonló élőhelyek országos összállományának 18%-át teszik ki. A projekt célterületén található Böddi-szék kiemelt jelentőségű részét képezi a Natura 2000 hálózatnak, hazai törvényi szabályozás révén már 1997 óta területi oltalmat élvez. Fő kedvezményezett: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság További kedvezményezettek: Dunatáj Közalapítvány,	HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszta (Böddi-szék)	2 345 ha	Tanösvény: 350 m pallósor (3 szakasz), 13 db információs tábla Magasles 4 db.	KNPI teljes költség-vetése: 6 457 169 Euro (A projekt tervezett összköltség-vetése 7 199 323 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 4 706 588 Euro; Miniszté-riumi társfinan-szírozás összege: 1 424 805 Euro (A teljes projekt EU támogatása 5 399 492 Euro)	A projekt megvalósításának tervezett határideje 2021.12.31. volt. A projekt több kiemelt akciójában az előrehaladás mértéke nem a tervezett ütemezésnek megfelelően alakult, ezért 2021.09.30-án kérelmet nyújtottunk be az Európai Bizottsághoz, a projektidőszak 2023.12.31-ig történő meghosszabbítása érdekében, ami elfogadásra került. A Dunatetétlen V. számú csatorna áthelyezésének megvalósítása érdekében 39 tulajdonostól 4 ha terület megvásárlása történt meg. A korábban vételi ajánlatunkat elutasító ingatlantulajdonosok részére a kisajátítást megelőző ajánlattétel megküldésre került, aminek ismételt elutasítása esetén kisajátítási eljárás lefolytatása szükséges. Az V. számú csatorna Böddi-széki szakasz áthelyezése, és a Böddi-széki megkerülő csatorna és járulékos létesítményei vízjogi létesítési engedély kiadására vonatkozó kérelmünkre a vízügyi hatóság által kiírt hiánypótlást 2021.12.09-én

				Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület						teljesítettük. A kivitelezési feladatok ellátására irányuló közbeszerzési eljárás kiírására az engedély rendelkezésre állását követően, a kiviteli tervek elkészülte után 2022 I. negyedév végéig kerül sor. A projektterületen található magasvezetésű csatorna káros szakaszainak megszüntetése megvalósult. Az állattartás infrastrukturális háttere biztosított, a kedvezőtlen időjárási körülmények miatt az állatok kiegészítő takarmányozása szükséges, amihez a projekt költségvetésében történő átcsoportosítással további forrás áll rendelkezésre. A Böddi-széken tervezett tanösvény részét képező 4 db magasles kivitelezése megtörtént.
„A szalakóta védelme a Kárpát-medencében" - LIFE13/NAT/HU/000081 (KNPI társkedvezmé-nyezett)	2014.07.14.	2020.08.31.	LIFE+ Nature	Fő tevékenységek: fészkelőhelyek kialakítása Különleges Rendeltetésű Madárvédelmi Területeken Magyarországon (17 területen) és Romániában (15 területen), fészkelő- és táplálkozóhelyek állapotának javítása három területen, a madarak mortalitását csökkentő beavatkozások (20 kV-os oszlopok szigetelése), hosszú távú fenntartható fajvédelem biztosítása a „Farmers for Roller" program keretében, szalakótabarát gazdálkodási módszerek használatának népszerűsítése Natura 2000-területeken, szemléletformálás (Szalakóta Látogató	HUKN10008 Balástya-Szatymaz környéki homokvidék HUKN30001 Csongrád-Bokrosi Sóstó HUKN30003 Izsáki Kolon-tó HUKN10001 Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék HUKN30002 Gátéri Fehér-tó HUKN10002 Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék HUKN10007	135 566 ha	1 db 12 m magas kilátó. Látogatóközpont kialakítás, Szeged 01450/1 hrsz. (200 m^2)	KNPI teljes költség-vetése: 566 406 Euro (A teljes projekt költség-vetése: 5 046 097 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 237 119 Euro; Miniszté-riumi társfinan-szírozás összege: 234 662 Euro	A projekt fizikai megvalósítása 2020.09.30-ig befejeződött. Az Európai Bizottság 2021.04.27-én kelt tájékoztatása értelemében a projekt záró pénzügyi beszámolóját elfogadta.

				Központ építése a Szegedi Fehér-tónál) Fő kedvezményezett: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület További társkedvezményezettek: MILVUS Csoport, BNPI, DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt., Szatmárnémeti Környezetvédelmi Ügynökség (Románia)	Alsó-Tiszavölgy					
„A parlagi sas védelme a Pannon-régióban az ember okozta halálozás visszaszorításával" - LIFE15/HU/000902 (KNPI Társkedvezmé-nyezett)	2016.07.20.	2023.01.31.	LIFE Nature	A Pannon-régióban található parlagi sas állomány növelése a nem-természetes elhullásra visszavezethető tényezők (mérgezés, lelövés) jelentős csökkentésével. Fő kedvezményezett: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) További társkedvezményezettek: HNPI, Vychodoslovenská distribucná a.s (Szlovákia), Raptor Protection of Slovakia (Szlovákia), Czech Society for Ornithology (Csehország), Ministry of the Environment of the Czech Republic (Csehország), BirdLife Österreich (Ausztria), WWF Österreich (Ausztria),	HUKN10001 Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék; HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy; HUKN10002 Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék	87 791	Nem releváns.	KNPI teljes költség-vetése: 364 195 Euro (A teljes projekt költség-vetése: 3 583 577 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 159 928 Euro Miniszté-riumi társfinan-szírozás összege: 204 267 Euro	A természetvédelmi őrszolgálat 2021-ben is rendszeres monitoringtevékenységet folytatott a műfészkek környékén és az ismert természetes fészkek vonzáskörzetében. A méreg és tetemkereső kutyával végzett őri feladatok teljesítése folytatódott, a keresőkutya az éves minősítő vizsgát sikeresen teljesítette.

				Bird Protection and Study Society of Serbia (Szerbia), Institute for Nature Conservation of Vojvodina Province (Szerbia)						
"A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásai-nak helyreállítása a Peszéri-erdőben" - LIFE16 NAT/HU-/000599 (KNPI Társkedvezmé-nyezett)	2017.06.01.	2022.12.31.	LIFE Nature	A projekt céljai az inváziós fajok visszaszorítása; aktív élőhely-rekonstrukciós munkák végzése; a kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok kiterjedésének növelése és természetvédelmi helyzetének javítása; közösségi jelentőségű, kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű állatfajok (díszes tarkalepke, szarvas álganéjtúró) számára alkalmas élőhelyek kiterjedésének növelése; a helyreállított élőhelyekre célzottan visszatelepítendő, közösségi jelentőségű növényfajok (homoki nőszirom, mocsári kardvirág) állományainak növelése; a legfontosabb ökoszisztéma szolgáltatások helyreállítása; komplex, oktatási-szemléletformálási tevékenységekkel a társadalmi felelősségvállalás és környezettudatos magatartás növelése; gyakorlatban tesztelt élőhelykezelési ajánlások megfogalmazása a területkezelők/gazdálkodók részére. Fő kedvezményezett:	HUKN20002 Peszéri-erdő	1 628,46 ha	Erdei oktatóközpont (Kunpeszér 0188/1)	KNPI teljes költség-vetése: 685 929 Euro (A teljes projekt költség-vetése: 2 685 487 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 515 500 Euro Miniszté-riumi társfinan-szírozás összege: 170 429 Euro	Az erdőkezelési munkák keretében inváziós fásszárú növényfajok szelektív kezelése valósult meg 48,39 ha területen. Mikrotisztások kialakítása érdekében cserjeegyedek kézi és gépi visszaszorítása valósult meg. Tájhonos fa- és cserjefajok helyi állományból gyűjtött magból kinevelt csemetéinek beszerzése valósult meg (összesen 25 342 db). A kocsányos tölgy csemetekert ápolása folyamatosan zajlott. Erdei legeltetés hatásvizsgálatára került sor. Az erdei legeltetés hatásainak tájtörténeti elemzése elkészült. Erdőkezelési tábor, valamint alföldi erdők természetvédelmi kezeléséről szóló gyakorlati egyetemi tantárgy került lebonyolításra. Interaktív tanórák, tematikus kirándulások, rajzverseny és erdei élőhelykezelési verseny kerültek megtartásra.

				KEFAG Zrt. További társkedvezményezettek: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)						
„A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” - LIFE15 NAT/AT /000834 (KNPI Társkedvezmé-nyezett)	2016.07.25.	2023.12.31.	LIFE Nature	A pályázat a túzok határon átnyúló védelmének erősítését célozza meg 4 ausztriai és 5 magyarországi területen, a védelmi tevékenységek összehangolásával. Intenzív információcsere és kommunikáció tervezett Ausztria, Magyarország, Németország, Szlovákia, Csehország és Szerbia között, megvalósítva a teljes közép-európai túzokállomány egységes védelmét. A projekt fő célkitűzése a kifejlett túzokok elsőszámú veszélyeztető tényezője, a repülés közbeni ütközések gyakoriságának csökkentése középfeszültségű légvezetékek földkábellel történő kiváltásával. Túzokvédelmi oktató- és látogatóközpont, valamint egy minimum 5 állomásos tematikus tanösvény kerül kialakításra a Felső-Kiskunságban (Kunszentmiklós). Fő kedvezményezett: Österreichische Gesellschaft Großtrappenschutz (Ausztria)	HUKN10001 Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék	15 776,02 ha	Látogatóközpont kialakítás (Kunszentmiklós 031/1 hrsz) alapterület összesen 692,32 m^2 5 db madármegfigyelő kilátó, egyenként 3x3 méter alapterülettel.	KNPI teljes költség-vetése: 1 615 783 Euro (A teljes projekt költség-vetése: 8 399 265 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 1 211 837 Euro Miniszté-riumi társfinan-szírozás összege: 403 946 Euro	A Sztyeppék Háza Látogatóközpont kivitelezése 2021. 04. 20-án, a munkaterület átadásával megkezdődött. Az apróvadállomány felmérés szakmai koordinációjára, valamint a gyűjtött adatok értékelésére irányuló külső szakértő beszerzése megtörtént. A következő EU támogatás lehívásához szükséges Midterm report elfogadásra került. A támogatási összeg, 444 167 Euro 2021.08.02-án jóváírásra került. A tanösvény és kilátópontok koncepciója megszületett. A monitoring feladatok folytatódtak.

				További társkedvezményezettek: ELMŰ Hálózati Elosztó Korlátolt Felelősségű Társaság, BNPI, KMNPI, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME), Amt der Burgenländischen Landesregierung - Abteilung 5 – Anlagenrecht, Umweltschutz und Verkehr (Ausztria), Netz Niederösterreich GmbH (Ausztria), Netz Burgenland Strom GmbH (Ausztria), Amt der Niederösterreichischen Landesregierung - Abteilung Naturschutz (Ausztria)						
A rákosi vipera természet-védelmi helyzetének javítása a Pannon régióban - LIFE18 NAT/HU-/000799 (KNPI Társkedvezmé-nyezett)	2019.10.07.	2025.03.31.	LIFE Nature	A rákosi vipera Kiskunságban található élőhelyeinek javítása a következő 5 évben, különböző akciótervekkel: rákosi vipera élőhelyeken a vadászatra jogosultakkal együttműködési megállapodás a dúvad gyérítésben; bugaci homokpuszta területen élőhelyösszekötés gyeprekonstrukcióval; alsó-peszéri élőhelyeken láptó rekonstrukciók többletvízhatással érintett földterületek vásárlása, amik alkalmasak viperák számára megfelelő élőhelyek kialakítására,	HUKN20024 HUKN20003	9 000 ha	Nem releváns.	KNPI teljes költség-vetése: 1 461 180 Euro (A teljes projekt költség-vetése: 4 162 182 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 1 095 880 Euro Miniszté-riumi társfinan-szírozás összege: 365 300 Euro	Egy 22,00 ha kiterjedésű szántóterület került kisajátításra, a rákosi vipera számára alkalmas élőhelyek bővítése érdekében. Az élőhelyösszekötés keretében a 23 ha-os területen homoki szürkekáka és homoki kikerics vetése, valamint fásszárú fajok vegyszeres kezelése valósult meg. A 2020-ban megvalósult vizes élőhely rekonstrukciós kotrások helyén növényi szaporítóanyag telepítése zajlott. A vadászatra jogosultakkal való együttműködés keretében a projektben beszerzett és a vadászatra jogosultak számára üzemeltetésre átadott összesen 40 db csapdával vörös róka, borz, aranysakál, dolmányos varjú és szarka gyérítése zajlott. Vaddisznó kizárást szolgáló villanypásztor-rendszerhez szükséges

				kunpeszéri Látó-hegyen 4 ha kiterjedésű vadkizáró hálórendszer felállítása, így teljes ragadozó kizárás elérése (ragadozó madarakat és emlősöket beleértve); alsó és felső peszéri gyepek diverzifikáltságának növelése rákosi vipera monitoring módszerek fejlesztése a peszéri és bugaci élőhelyeken; Fő kedvezményezett: MME További társkedvezményezettek: DINPI, FHNPI, FÁNK						anyagbeszerzés és a villanypásztor-rendszer telepítése folytatódott. A 2020-ban megépült 4 ha kiterjedésű vadkizáró hálórendszer folyamatos karbantartása, téliesítés céljából való összehúzása, téliesítést követő szétnyitása zajlott. Az adaptív vízgazdálkodás megvalósítása céljából 19 db talajvízszint észlelő kút került telepítésre. A projektkoordinációs és monitoring feladatok hatékony ellátása érdekében 2 db terepjáró teherautó (pick up) beszerzésére került sor. A monitoring tevékenység során ragadozó felmérést, élőhelymonitoringot, hüllő denzitás monitoringot végeztek a szakemberek. Folyamatos munkát végzett a rákosivipera-kereső kutyás egység. Interaktív tanórák, tematikus kirándulások kerültek megtartásra. Rajzverseny került megszervezésre.
A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósítása-val - LIFE17 IPE/HU/000018 (KNPI Társkedvezmé-nyezett)	2018.12.19.	2026.12.31.	LIFE IP	A LIFE IP GRASSLAND-HU projekt célja a füves élőhelyek és az ezekhez kötődő fajok természetvédelmi helyzetének javítása és hosszú távú megőrzése:: Gyepekhez kötődő zászlóshajó fajok hazai és nemzetközi akcióterveinek elkészítése/revíziója. Országos szintű természetmegőrzési tanácsadó szolgálat felállítása, ami a gyepterületek megfelelő gyakorlati kezelését, illetve megőrzését segíti a gazdálkodók számára. A tanácsadó szolgálat tagjai részt vesznek biotikai	HUKN20019 Baksi-puszta	1 463 ha	Nem releváns.	KNPI teljes költség-vetése: 1 179 371 Euro (A teljes projekt költség-vetése: 17 258 307 Euro)	EU-s támogatás összege: 707 623 Euro Miniszté-riumi társfinan-szírozás összege: 471 748 Euro	A projekt E.1.3. akciója keretében megvalósítandó gyepvédelmi tanácsadói feladatok ellátására a pályáztatást követően 2 fővel vállalkozási szerződést kötöttünk 2021. július 19-én. A tanácsadó kollégák a természetvédelmi őrszolgálattal együttműködve folyamatosan ellátják feladataikat. A gyepvédelmi tanácsadói feladatok ellátásához szükséges információs anyagok elkészültek: 14 változat készült összesen 24 000 példányban. A Két víz köze kiadvány tavaszi és nyári számában is helyet kapott a projekt fő célkitűzéseinek bemutatása. A projekt keretében 2 db pick up négykerék meghajtású tehergépjármű beszerzésére vonatkozó közbeszerzési eljárás keretében megkötött szerződés teljesítése határidőre, 2021. november

				adatok gyűjtésében és természetvédelmi ismeretterjesztésben is. Alapállapot-felmérés és változások monitorozása. Élőhelyrekonstrukció a Baksi-puszta területén, vízkormányzási műtárgyak felújítása. Fő kedvezményezett: Herman Ottó Intézet Társkedvezményezettek: BfNPI., BNPI, DINPI, FHNPI, HNPI, KMNPI, ŐNPI, Budapesti Erdészet Zrt. Nemzeti Agrárkamara, Magyar Természettudományi Múzeum, Magyar Madártani és Természetvédelmi E., Zöld Akció E.						10-én megtörtént. A Baksi-puszta területén tervezett élőhely-rekonstrukció kivitelezéséhez az ATIVIZIG 2021.10.01-én végleges vagyonkezelői hozzájárulását megadta. A kivitelezés megvalósítására közbeszerzési eljárás került kiírásra, melynek sikeressége esetén a szerződéskötés 2022. I. negyedévében tervezett.
Csaj-tó turisztikai célú keskeny nyomtávú vasút fejlesztéséről szóló 1266/2021. (V. 12.) Korm. határozat	NPTF/275 /2021: 2021.04.01 NPTF/403 /2021: 2021.07.12.	2023.12.31.	Központi költség-vetési forrás	A fejlesztés célja, hogy a Kiskunsági Nemzeti Park területén a meglévő ipari, keskeny nyomtávú vasúti pálya felhasználásával és fejlesztésével turisztikai hajtánypálya kerüljön kialakításra és ezáltal – valamint a területen tervezett további turisztikai fejlesztések által – egy egyedülálló turisztikai attrakció jöjjön létre a tömörkényi Csaj-tó térségében. A hajtánypálya segítségével környezetbarát, fenntartható módon bemutatható a terület növény- és állatvilága, bővül a helyi aktív- és ökoturisztikai kínálat.. A	HUKN20019 Baksi-puszta, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy	980 ha	Hajtánypálya: 14 km hosszú. Indóház: 96,75 m^2 (ebből 39,60 m^2 nyitott fedett rész, 57,15 m^2 zárt rész)	848 800 0 00 Ft	848 800 000 Ft	Az alábbi tevékenységek valósultak meg 2021-ben: 1. Vasúti és geodéziai állapotfelmérés, geotechnikai vizsgálatok: a tervező a vasúti állapotfelmérés dokumentumait, a geodéziai felmérés dokumentumait, és a talajmechanikai szakvélemény dokumentumait 2021. május 14-én adta át. 2. Hajtányos, mutatványos vasút engedélyezési és kiviteli tervek elkészítése: a tervező a vasúti építési engedélyezési tervdokumentációt 2021. július 30-án adta át Igazgatóságunknak. 3. Magasépítési tervezés és engedélyeztetés: a tervező első részteljesítése 2021. december 21-én történt meg, ez alapján az alábbi feladatok elvégzése történt meg: az

				fejlesztés egyben gazdasági funkciót is ellát, hiszen a halastavak üzemeltetésében fontos szerepe van a vasúti pályának, és az azon időszakosan – a turisztikai hajtányozáson kívül eső időszakban – közlekedő keskeny nyomtávú vonatnak.						építéshatósági engedélyezési tervdokumentáció hatóság részére történő benyújtása és az építéshatósági engedélyezési tervdokumentáció KNPI részére történő átadása. 4. Tömörkény település Helyi Építési Szabályzatának módosítása: a településtervező 2021. június 21-én teljesítette a tervezési szerződésben vállalt feladatait. 5. Földmérő megbízása telekalakítási eljárások lefolytatására: a telekalakítási határozatokat 2021. szeptember 10-én adta ki a Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal. 6. Előzetes régészeti dokumentáció elkészítése a vasúti nyomvonalra (ERD): 2021. szeptember 15-én készült el. 7. Felelős akkreditált közbeszerzési tanácsadó megbízása tárgyban Igazgatóságunk vállalkozási szerződést kötött 2021. augusztus 30-án. 8. 1 db kisvasúti dízelmozdony (C50 motormozdony), 2 db vasúti billenős csille és 1 db vasúti rövid, lapos csille alumínium káddal 2021. június 29-én beszerzésre került.

9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység

9.1. Az igazgatóság ügyiratforgalma

9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/belföldi jogsegély a hatóságok számára

	Főszám	Alszám	Összesen
Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főo.	837 (575)	1281 (1806)	2118 (2381)
Erdészeti hatóság	23 (41)	55 (69)	78 (110)
Önkormányzat	90 (60)	123 (194)	213 (254)
NFA	21 (14)	38 (25)	59 (39)
Magyar Államkincstár Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési TFE	6 (12)	43 (30)	49 (42)
Agrárminisztérium	169 (177)	239 (390)	408 (567)
Ügyfelek, egyéb hatóságok*	1371 (2690)	13630 (6885)	15001 (9575)
Ügyiratforgalom	2517 (3569)	15409 (9399)	17926 (12968)

Zárójelben a 2020-as adatok feltüntetve, összehasonlításul.

* Egyéb hatóságok: katasztrófavédelmi igazgatóságok vízügyi hatóságként, bányakapitányságok bányahatóságként, vadászati hatóság, rendőrség, ügyészség, stb.

Igazgatóságunk 2021. január 1-től a Poseidon ügyviteli rendszert használja és a lehető legteljesebb mértékben megpróbált átállni a teljes elektronikus ügyviteli rendszerre. A papír alapon intézett ügyek száma drasztikusan lecsökkent, csak a legszükségesebb esetben kerülnek kinyomtatásra az anyagok. Az ügyintézési folyamatunk gyorsasága is jelentősen nőtt, tekintettel arra, hogy a kollégák sokkal hamarabb meg tudják küldeni a vezetők irányába az elkészített irataikat, és ez a vezetők számára is jóval rugalmasabb aláírási lehetőséget biztosít. Az elektronikus ügyviteli rendszernek köszönhetően a bejövő iratok szignálása szintén hatékonyabban és gyorsabban valósul meg.
A további hatékonyság növelése érdekében az ügyintézők iktatják saját irataikat. Ezekre tekintettel a létrehozott főszám mennyiségünk csökkent, azonban az alszámok nagymértékben emelkedtek, hiszen az ügyintézők jobban átlátják a saját irataikat és újra tudták strukturálni az eljárásaikat iktatási szempontból. Összességében az ügyiratforgalom tovább nőtt 2021-ben, főszámok és alszámok együttes mennyisége 38%-al, változatlan ügyintézői létszám mellett. Különösen a nem hatósági jellegű, hanem ingatlantulajdonosoktól, tervezőktől, vállalkozásoktól, stb. érkező megkeresések száma növekedett (50%-ot közelítően), részben annak is tulajdoníthatóan, hogy a tájban történő beavatkozásokat megelőző konzultációra, a potenciális természeti károk előzetes elhárítására nagy hangsúlyt fektet az Igazgatóság.
Az iratokhoz elektronikusan hamarabb, hatékonyabban hozzá lehet férni, és a tájegységekkel való kommunikáció is zökkenőmentes az ügyviteli programnak köszönhetően.
Összességében elmondható, hogy az Igazgatóság hatékonysága, időkihasználtsága jelentősen javult az ügyviteli rendszernek köszönhetően, nem mellesleg a környezet megóvását is szolgálja a felhasznált papír mennyiségének hatványozott mértékű csökkentése.

A megkereső hatóságok jellemzően figyelembe veszik, döntéseikbe beépítik a természetvédelmi kezelői nyilatkozat tartalmát. Igaz ez az erdészeti és vízügyi hatósági döntések többségére is, bár ezek között a legnagyobb azok aránya, amikbe nem, vagy csak

módosított formában épült be a természetvédelmi kezelői nyilatkozat. Ennek oka többnyire az eltérő szakmai álláspont (például az erdő felújításának módszerét, a véghasználatból kimaradó hagyásterületek kiterjedését és számát, az inváziós növényfajok elleni vegyszeres védekezés szükségességét, a vízmegőrzés mértékét és jogalapját, stb. illetően).
Ahogyan az az önálló természetvédelmi hatóság létrejötte óta minden évben (2005-ben történt meg a természetvédelmi hatósági és kezelői feladatkör szervezeti elkülönítése), úgy 2021-ben is elmondható volt, hogy a KNPI természetvédelmi kezelői tényállás-tisztázása, adatszolgáltatása és szakértői javaslatai alapvető jelentőségűek a természetvédelmi hatósági döntéshozatalban. Ez a csapatmunkában történő szakmai döntés-előkészítés előnyein túl hátrányokat is magában hordoz, egyebek között azért, mert megnehezíti az irányító szervek, illetve döntéshozók számára a természetvédelmi hatósági döntések teljes munkaerő- és költségigényének, azok intézmények közötti megoszlásának áttekintését, és az erőforrások szükség szerinti mértékű és eloszlású biztosítását.
A KNPI és a természetvédelmi hatóság közötti együttműködés jó, rendszeresek a hivatalos ügyiratváltáson túli egyeztetések is ügyintézői szinten a szakmai alapelvekről, koncepciókról. A legnagyobb jelentőségű ügytípusok, szakmai kérdések kapcsán vezetői szintű egyeztetésekre is sor kerül. Ennek ellenére, nem minden esetben egyezik meg a hatósági érdemi döntés a természetvédelmi kezelői javaslattal, előbbi jogértelmezése időnként eltér a természetvédelmi kezelőétől.
2021-ben is igen sok megkeresés érkezett a kormányhivataloktól az érzékeny természeti területeken (ÉTT) tervezett művelési ág váltások – erdőtelepítések és felszántások - ügyében (ÉTT-n a természetvédelmi hatóság engedélyéhez kötött a gyep és nádas művelési ág megváltoztatása).
A KNPI továbbra is kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az ügyfelektől, magánszemélyektől érkező, a természetvédelmi hatóság részéről engedélyköteles tevékenységekre vonatkozó előzetes tájékoztatás-kéréseket magas színvonalon válaszolja meg. Az előzetes tájékoztatás-kérésekre bíztatja ügyfeleit is. Az ilyen kommunikáció révén ugyanis számos későbbi, engedélyezési szakaszban jelentkező konfliktus megelőzhető, és ez az ügyfeleknek és a természetvédelmi közérdeket képviselő államigazgatási szerveknek egyaránt érdeke.

Igazgatóságunk a munkáltatói intézkedéseket elektronikusan kézbesíti az e-HR rendszeren keresztül. Az igazgatóság kormánytisztviselői, munkavállalói mind rendelkeznek Ügyfélkapuval, amely szükséges feltétele az e-HR rendszer működtetésének.

9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

NPI működési területén fekvő erdőterületek	Terület (ha)	Erdőrészletek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	74,83	14	3
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	627,83	218	8
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	1314,54	463	12

Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	6451,09	2429	13
Országos jelentőségű védett/ fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	11671,64	4576	12
Összesen	20139,93	7700	13

A 2021. év a körzeti erdőtervezés ütemezése szempontjából különlegesnek mondható, mivel az Igazgatóság működési területén 4 erdőtervezési körzet (Kiskunhalasi, Alsó-Duna-menti, Marosszög-Csanádi, Harkakötönyi) tervezésére került sor, ami dömpingszerű leterheltséget eredményezett a természetvédelmi kezelői véleményezésben. A Kiskunhalasi, és az Alsó-Duna-menti erdőtervezési körzet erdőterve elkészült, a Marosszög-Csanádi, és a Harkakötönyi erdőtervezési körzetek erdőterve 2022. évben készül el. Az erdőtervezéssel érintett, védett/Natura2000 területen található erdőrészletek száma: 2879 db.

Az **erdőtervezési eljárások** során az alapvető természetvédelmi célkitűzés a védett és fokozottan védett természeti értékek, védett és fokozottan védett természeti területek, a Natura 2000 területek és közösségi jelentőségű értékek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A természetvédelmi érdekek érvényesítésének főbb szakmai szempontjai védett természeti területeken, és - a vonatkozó jogi szabályozásoknak megfelelő pontokban – a Natura 2000 területeken:

- jelölő élőhelyek kiterjedése nem csökkenhet, kivéve ha ez a változás másik, az eltűnő élőhelyrészhez hasonló természetességű jelölő élőhely kiterjedésének növekedése miatt következik be;
- a jelölő élőhelyek természetessége nem csökkenhet, kivéve, ha ez közvetlenül elháríthatatlan külső ok (pl. időjárási szélsőség, fogyasztószervezet gradációja), vagy erdei élőhely esetén a faállomány engedélyezett véghasználata, illetve a felújítás érdekében szükségszerűen végzett talajmunka miatt következik be;
- a természetes, természetközeli erdőtársulások, erdei élőhelyek megóvandó tulajdonsága a heterogén tér- és korszerkezet, a legyengült egészségű fák jelenléte, az álló és fekvő holtfák jelenléte, a fajgazdag cserje- és gyepszint;
- az őshonos erdőállományok, jelölő erdei élőhelyek tíz éves felbontású korosztályszerkezetében nem csökkenhet a térségben szokásos erdőgazdálkodási gyakorlat szerint már véghasználatra előírható korosztályok, továbbá az őket eggyel megelőző korosztály összesített területi kiterjedése (nem véghasználható több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba);
- erdőtervezési ciklusonként 50%-os aránynál jobban nem csökkenthető véghasználat révén egyetlen korosztály területe sem;
- a természetes, természetközeli eredőtársulások, jelölő élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke nem növelhet;

- ahol az őshonos erdőállomány képes felújulni a maga természetes ökológiai folyamataira jellemző módon (természetes sebességgel, állománysűrűséggel, állományszerkezettel), ott biztosítani kell a természetes felújítás lehetőségét;
- védett/Natura 2000 területen az őshonos fafajok javára szükséges elvégezni a nevelővágásokat;
- őshonos állományok esetében egészügyi termelést csak kivételes esetben (nagymértékű károsítás, vagy zárlati károsító fellépése esetén) lehet végezni;
- a jelentős természeti értéket képviselő állományokban a vágásérettségi kort a biológiai vágáskorhoz közelítve, a vágásérettségi szakasz felső határánál kell meghatározni,
- az erdők véghasználata során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat kell visszahagyni;
- a hagyásfa csoportok kiterjedésének meghatározása minden erdőrészlet esetében egyedi mérlegelés alapját képezi, a véghasználandó állomány természetvédelmi értékétől függően;
- a faültetvényeket, kultúrerdőket, átmeneti erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké, ez alól kivételt jelentenek egyes, nem kiemelt tiszai hullámtéri nemesnyáras erdőállományok, amik esetében a több lépcsős, fokozatos szerkezet-átalakítás is elfogadott (korábbi miniszteri erdőterv-rendelet rendelkezését követve);
- az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során biztosítani kell az erdőszegélyek kialakulását, a meglévő erdőszegélyek kíméletét, valamint az erdő lombkorona-, cserje- illetve lágyszárú szintjében a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését;
- természetes, természetszerű erdőtársulások, erdei jelölő élőhelyek esetében fahasználat csak a kedvező természetvédelmi állapot fenntartása, helyreállítása érdekében tervezhető;
- vegetációs időszakban fakitermelés csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve végezhető, amennyiben védett természeti értékeket érdemben nem veszélyeztet;
- támogatott a faanyagtermelést nem szolgáló, átmeneti és örökerdő üzemmódok megállapítása;
- támogatott a felnyíló erdővé minősítés, illetve a fátlan állapotban tartás, amennyiben természetes, természetszerű erdőállomány záródása természetes ökológiai folyamatok következményeként csökken;
- a nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

A természetvédelmi érdekek az erdőtervezési eljárásban adatszolgáltatással, természetvédelmi kezelői nyilatkozatokkal, és az erdőrészletenkénti tárgyalások során érvényesíthetőek. A körzeti erdőtervezési igazgatási szakaszában a tervezett körzet releváns biotikai adatai átadásra kerülnek, az eljáró hatóság a tervjavaslat készítése során az adatokat figyelembe veszi, az érintett erdőrészlet leíró lapokon szerepelteti. Az elkészült tervjavaslat véleményezése természetvédelmi kezelői nyilatkozat útján történik. A nyilatkozat a fent részletezett szempontok szerinti kezelői javaslatokat tartalmazza. Véleményeltérés esetén erdőrészletenként tárgyalásra kerül sor, az érintett erdőgazdálkodók bevonásával. A körzeti erdőtervezés szakhatósági eljárásában szintén természetvédelmi kezelői nyilatkozat kiadására kerül sor. A tapasztalatok szerint a természetvédelmi kezelői nyilatkozaton alapuló szakhatósági állásfoglalás az esetek többségében elégséges a természetvédelmi közérdek érvényesítésére, az előírásait az eljáró hatóság átvezeti. Új eleme a természetvédelmi érdekérvényesítésnek az erdőgazdálkodói javaslatok kidolgozása során történő egyeztetés, erre elsősorban az erdőtervezési körzetek jelentős területű védett/Natura2000 erdőt kezelő

erdőgazdálkodói (jellemzően az állami tulajdonban lévő erdők kezelőivel) esetében kerül sor. Az erdészeti hatóság a természetvédelmi szempontok szerint egyeztetett erdőgazdálkodói tervjavaslatokat túlnyomórészt átvezeti. 2021-ben az erdőtervezési eljárásokban a tervjavaslatok véleményezése során 1167 db erdőrészletet érintően, a szakhatósági eljárások során 60 db erdőrészletet érintően került sor természetvédelmi kezelői nyilatkozat kiadására.

A körzeti erdőtervezési eljárások során - a 2021. évi feladatok halmozódásától eltekintve - a természetvédelmi érdekérvényesítés leküzdhetetlen akadállyal, jelentős nehézséggel nem szembesült. Az együttműködés az eljáró hatósággal, szakhatósággal, és az érintett erdőgazdálkodókkal jellemzően konstruktív. A vonatkozó jogi szabályozás jellemzően alkalmas a természetvédelmi kezelési szempontok érvényesítésére.
Az Igazgatóság természetvédelmi kezelői feladatkörében hatósági megkeresésre a Korm. rendelet 39. §-a alapján írásos természetvédelmi kezelői nyilatkozattal segíti a tényállás tisztázását, egyéb ügyfél esetén az írásos természetvédelmi kezelői nyilatkozat mellett egyéb tájékoztatási formákat is alkalmaz (pl. helyszíni szemle, jegyzőkönyv, szóbeli egyeztetés). A hatósági megkeresések jellemzően a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 33. §, 38. §-a szerinti engedélyezési eljárások, a fent részletezett körzeti erdőtervezési eljárások, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 104/A. § (1) bekezdés d) pontja szerinti engedélyezési eljárások, illetve a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 69. § szerinti természetvédelmi szakkérdések vizsgálatára irányuló eljárások esetében érkeznek. Az erdőtelepítések kiemelt támogatásának következménye az erdőtelepítési szándék természetvédelmi célokkal való összeegyeztethetőségének előzetes egyeztetésére irányuló, nagy számú ügyféli megkeresés.
2021-ben 437 db, erdővel kapcsolatos államigazgatási ügyben történt ügyintézés.
A nem védett, nem Natura2000 területek erdeit érintő legjellemzőbb ügycsoport a védett növény és állatfajok megőrzésére irányuló eljárások, vonatkozó szabályozás Tvt. 42. § (1), 43. § (1), 78, § (1), Evt. 28/A. (1) d). Az eljárások kezdeményezése a természetvédelmi kezelő adatszolgáltatásával, illetve a szükséges fajvédelmi intézkedésekre tett javaslattal történik, a döntést a természetvédelmi hatóság, illetve a természetvédelmi hatóság megkeresésére az erdészeti hatóság hozza meg. Nehézséget okoz az eljárások kezdeményezése során a nem védett, nem Natura2000 területeken található erdők erdőtervi előírásaira, és gazdálkodási viszonyokra vonatkozó adatoknak a korlátozott hozzáférhetősége.

9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára: természetvédelmi szakmai főosztályok, költségvetési, HEO stb. bontásban

Szervezeti egységek	Főszám	Alszám
Földvagyon-gazdálkodási Főo.	11	18
Természetmegőrzési Főo.	45	49
Költségvetési Főo.	8	14
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főo.	58	77
Intézményfelügyeleti és Perképviseleti Főo.	0	0
Összesen:	122	158

9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés

Ügyiratforgalmunk (2517 főszám, 15409 alszám 2021-ben) közel 50 %-át az ügyfelekkel való levelezésünk teszi ki az alábbi leggyakoribb esetkörökben:
- elővásárlási jog gyakorlása tárgyában érkezett megkeresés;
- földvásárlással kapcsolatos megkeresések;

- földhaszonbérleti pályázatokhoz kapcsolódó levelezés;
- legeltetési, kaszálási ügyekkel kapcsolatos megkeresések, bejelentések;
- építési ügyekben, művelési ág változtatásával, területhasználat módosításával kapcsolatos ügyekben előzetes egyeztetés, ügyféli tájékoztatáskérések (ha ezek száma nő, az örvendetes, mert a társadalom környezettudatosságának növekedését jelzi);
- fásítással, fakitermeléssel kapcsolatos egyeztetések;
- védett állatokkal kapcsolatos megkeresés, kártalanítási ügyek;
- támogatásokhoz kapcsolódó együttműködés, támogatás iránti megkeresés;
- adatszolgáltatások kérése ügyfél által beadandó Natura hatásbecslésekhez, környezeti hatástanulmányokhoz.

9.2. Szabálysértés

45.000 Ft-os természetvédelmi szabálysértési bírságot szabott ki a rendőrség egy bajai férfivel szemben a KNPI feljelentése nyomán, aki nem jelentette be a nemzeti park igazgatóságnak, hogy elpusztult fehér gólya tetemet talált. Az ügyben eredetileg természetkárosítás bűncselekményének gyanúja miatt tett feljelentést az Igazgatóság, mert szemtanúk látták, hogy magántulajdonú halastaván a bajai férfi fehér gólyát lőtt le. A természetvédelmi őr teleobjektívvel lefényképezte a távolból a gólya tetemét kocsijába tevő férfit, aki a bekerített tó körüli területen ismeretlen helyre elrejtette azt. A nyomozás során a fokozottan védett madár teteme nem került elő, a fényképek alapján csak a védett állat tetemének engedély nélküli birtokba vételét látta megállapíthatónak a rendőrség.

9.3. Természetvédelmi bírság

Országosan védett, Natura 2000 és/vagy ÉTT gyepterület károsítása miatt hét esetben kezdeményezett a KNPI eljárást az illetékes természetvédelmi hatóságnál. Engedély nélküli művelési ág megváltoztatása miatt 100.000 Ft természetvédelmi bírságot szabott ki a BKMKH, valamint kötelezés történt az eredeti állapot helyreállítására is. A többi ügyben még vagy tart az eljárás, vagy eredeti állapot helyreállítását rendelte el a hatóság bírság kiszabása nélkül.
Engedély nélküli vagy engedélytől eltérő legeltetésekkel, kaszálásokkal kapcsolatban három esetben tett feljelentést a KNPI. Engedély nélküli legeltetés miatt 100.000 Ft-os, engedélytől eltérő időpontban végzett kaszálás miatt pedig 325.000 Ft-os, valamint 375.000 Ft-os bírságot szabott ki a természetvédelmi hatóság.
Országosan védett természeti területen elhelyezett hulladékkal kapcsolatban 50.000 Ft természetvédelmi bírság került kiszabásra.
Két esetben kezdeményezett a KNPI eljárást országosan védett természeti terület engedély nélküli megváltoztatása miatt a természetvédelmi hatóságnál. Az egyik esetben 100.000 Ft-os, míg a másik esetben 125.000 Ft-os természetvédelmi bírság került kiszabásra.

A természetvédelmi hatóság részéről – természetvédelmi bírság kiszabása helyett - alkalmazott figyelmeztetésekről nincs rendelkezésre álló adata az Igazgatóságnak.

9.4. Büntetőügyek

Madármérgezéssel kapcsolatban két esetben tett büntető feljelentést a KNPI az illetékes rendőrkapitányságokon. Mindkét esetben bebizonyosodott, hogy karbofuránnal történtek a mérgezések. A nyomozások még nem zárultak le.
Büntetőeljárás indult kiskunhalasi társasházban telelő denevérek károsítása, elpusztítása miatt is, a nyomozás itt sem zárult még le.

Bugacon vadháló lopása miatt tett feljelentést a KNPI. Az ellopott érték megkerült, a tetteseket (3 fő) a bíróság lopás bűntette miatt 120.000-120.000 Ft pénzbüntetésre ítélte.

9.5. Polgári perek

2021-ben egy több mint tíz éve húzódó pere zárult le az Igazgatóságnak, amelyben a felperes belvíz hatása miatt kártérítést és elmaradt hasznot követelt (állítása szerint a KNPI vízmegőrzései miatt alakult ki káros belvízhatás az ingatlanjain, amit az Igazgatóság vitatott). A per megszüntetésre került a felperes nem megfelelő eljárásai miatt, így az Igazgatóság nyertesként került ki az eljárásból.
Egy perünk a Kúria előtt volt folyamatban, ahol a felperes a védett természeti területek védettségi szintjének helyreállításáról szóló törvény miatt kért többletkártalanítást a KNPI-től. A Kúria az Igazgatóságra nézve kedvező döntést hozott, a pert a KNPI megnyerte.
A KNPI 2021 évben kénytelen volt egy haszonbérlővel szemben kezdeményezni a bíróságon a haszonbérleti szerződés megszüntetésének megállapítását. A kérelmet a bíróság megalapozottnak találta, helyt adott neki.
Egy ingatlantulajdonos pályázat keretében végrehajtott kisajátítási eljárást támadott meg bírósági úton. A perben a KNPI II. rendű alperesként volt érdekelt. Az ítélet 2022 elején született meg, a bíróság a kormányhivatalnak és az Igazgatóságnak adott igazat.

A KNPI-nak két esetben érdekeltként kellett részt vennie egy-egy bírósági eljárásban. Az egyikben a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal, a másikban a Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal volt az alperes. Az Igazgatóság mindegyik esetben az alperesek pernyertességét kívánta előmozdítani. A Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatallal egy gyep beszántásával kapcsolatos perben működtünk együtt, amit megnyertünk. A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatalnál korábban igazgatóságunk engedély nélküli fakivágással kapcsolatos bejelentést tett, ami alapján a felperest a kormányhivatal megbírságolta. Ezt a határozatot támadta meg a felperes, de a kormányhivatallal együtt a perből nyertesként kerültünk ki.

9.6. Egyéb jogi ügyek

Az év során felülvizsgálatra került 21 igazgatói utasítás/szabályzat, továbbá kiadásra került 5 új szabályzat.
A COVID járvány megfékezése miatt elrendelt kötelező oltás következtében kétheti jelentésekben számolt be az igazgatóság a foglalkoztatottak oltottságáról. Két fő foglalkoztatott kezdeményezte ezen okból kormánytisztviselői jogviszonyának, illetve munkaszerződésének közös megegyezéssel történő megszüntetését, egyéb munkáltatói intézkedés meghozatalára nem volt szükség.

10. Természetvédelmi Őrszolgálat

10.1. Alapadatok

10.1.1. Személyi feltételek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálata három tájegységi szervezeti egységben látja el természetvédelmi őri feladatait (Dunamenti TE, Homokhátság TE, Tiszamenti TE). A természetvédelmi őrszolgálat vezetője a Területkezelési Osztály vezetése mellett az őrszolgálat irányításáért felel, a tájegységekben a természetvédelmi őrök

közvetlen irányítását, feladatok kiosztását, munkaszervezését a tájegységvezetők végzik az őrszolgálati csoportvezetőkön keresztül.

2021-ben 1 fő természetvédelmi őr munkaviszonya közös megegyezéssel megszűnt. A távozó kolléga a Pannon Eagle LIFE program keretében méreg- és tetemkereső kutyás egység természetvédelmi őri feladatait látta el, a Homokhátság TE egyik természetvédelmi őre vette át feladatkörét. A Dunamenti TE-ben 1 fő szülési szabadságra ment, helyette a Túzok LIFE program egyik szakembere vette át a természetvédelmi őri feladatokat, aki korábban rendelkezett természetvédelmi őri vizsgával. 1 őrkolléga, aki kerületvezető erdészi feladatokat is ellátott, munkakörének átszervezése miatt az őri feladatokat leadta, helyére új természetvédelmi őr került Bugacon.
2021. december 31-én 32 fő tartozott a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának kötelékébe; közülük egyes szakemberek nem csak őri feladatokat láttak el. A természetvédelmi őrök közé tartozó tájegységvezetők természetvédelmi őrkerülettel nem rendelkeznek, miként a tájegységi szervezeti egységek keretén belül működő őrszolgálati csoportvezetők sem. (Ők a természetvédelmi őrszolgálati hierarchiában a természetvédelmi terület-felügyelőknek felelnek meg).

A személyi állomány 2021. december 31. állapot szerinti összetétele:

Természetvédelmi Őrszolgálat	**Felsőfokú végzettségű**	**Középfokú végzettségű**	**Alapfokú végzettségű**	**Összesen**
Természetvédelmi őr	**31**	1	-	**32**

A Természetvédelmi Őrszolgálat tagja közül 31 fő rendelkezik felsőfokú szakirányú végzettséggel. Természetvédelmi őri vizsgával, maroklőfegyver vizsgával és rendészeti vizsgával minden természetvédelmi őr rendelkezik. Egy üzemi vadászterületen és egy Földtulajdonosok Közössége által üzemeltetett vadászterületen 4 fő természetvédelmi őr hivatásos vadászi feladatokat is ellát, valamint 5 fő kerületvezető erdész természetvédelmi őri feladatokat is végez. Szolgálati célú kisgéphajó-vezetői vizsgával 11 fő rendelkezik, ők a KNPI működési területén található Duna folyamszakaszra, illetve Tisza folyószakaszra szakaszvizsgával rendelkeznek.
A természetvédelmi őrkerülettel rendelkező őrök (28 fő) esetében az egy főre eső működési terület, illetve védett természeti terület:

A természetvédelmi őrkerülettel rendelkező őrök (28 fő) esetében az egy főre eső működési terület, illetve védett természeti terület:

	Átlagosan	**Minimum**	**Maximum**
Egy főre eső működési terület, természetvédelmi őrkerület (ha)	35 924	5 605	169 666
Egy főre eső védett természeti terület (ha)	2943,6	128	6689

10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák

A Természetvédelmi Őrszolgálat technikai eszközökkel való ellátottsága, a működési feltételei megfelelőek. 2021-ben 32 fő természetvédelmi őr rendelkezett alkalmas minőségű szolgálati távcsővel, a vizes, illetve pusztai területen dolgozó természetvédelmi őrök állványos távcsővel. 30 fő rendelkezett szolgálati maroklőfegyverrel, az új kollégák a fegyvertartáshoz szükséges vizsgát letették, a fegyverszerzést elindították, két kollégát szereltünk fel szolgálati célú maroklőfegyverrel. A Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai

számára a terepi egyenruha kiegészítő és védő elemekkel együtt biztosítva van; társasági egyenruhával 28 fő ellátott. A 2021-ben felvett, illetve természetvédelmi őri feladatokat kapott kollégák egyenruhával való ellátása megkezdődött.
A Természetvédelmi Őrszolgálatnál rendszeresített 10 db EDR kézi rádió adó-vevő készülék használatára 2021-ben nem került sor. Szolgálati telefonszámmal és telefonnal bír minden őrszolgálati munkatárs. Bár GPS készülékkel a régebb óta foglalkoztatott természetvédelmi őrök mind rendelkeztek, azonban a meghibásodott készülékek aránya tovább nőtt 2021-ben, több készülék használhatatlanná vált, ezek teljeskörű pótlása még nem megoldott. Terepi táblagépek beszerzése ugyanakkor javította a technikai felszereltséget.

2021-ben a méreg- és tetemkereső kutyás egység feladatainak ellátásában személyi változás történt. A méreg- és tetemkereső kutya másik természetvédelmi őrhöz került, a vírushelyzet pedig nehezítette a személyes jelenléttel járó képzéseken való részvételt. A gyakorlati tapasztalatokat, ismereteket az MME méreg- és tetemkereső kutyás egysége adta át kollégánknak, ami rendben zajlott; mind a keresőkutya mind az új kutyavezető szépen dolgozik együtt. A KNPI működési területén kívül az alábbi helyszíneken nyújtottak jelentős segítséget a mérgezéses helyszínek felderítésében: Kisbér, Tápiószecső, Tura.

A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata 2021-ben 31 db szolgálati gépjárművet, 2 db kisgéphajót, 2 db ladikot használt, a régi gépjárművek műszaki állapota jellemzően tovább gyengült, azonban új gépjárművek beszerzése is történt. A magas színvonalú feladatellátáshoz szükséges a folyamatos eszközfejlesztés, a felszerelések minőségi javítása. Ezt szolgálja a lassan záruló KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 pályázat, aminek keretében a beszerzésekhez szükséges előkészítések és megvalósítások egyaránt történtek 2021-ben. A pályázati támogatásból gépjárművek, informatikai eszközök és a terepi megfigyeléseket támogató eszközök kerültek beszerzésre.
Az Igazgatóság központjában a természetvédelmi őrök által használt munkaállomások egy kivétellel más szervezeti egységeknek lettek átadva. Kialakításra kerültek ugyanakkor a tájegység központok, ahol a természetvédelmi őrök munkaállomásai is helyet kaptak. Pályázati forrásból két tájegységi természetvédelmi őrszolgálati iroda került kialakításra az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanokon, Izsákon és Pálmonostorán. Saját forrásból, egyelőre átmeneti tájegységi iroda lett kialakítva Kunszentmiklóson, a Túzok LIFE pályázatból megkezdődtek az építési munkák Kunszentmiklóson, ahol a tájegység iroda is helyet fog kapni.

10.1.3. Polgári természetőrök

2021-ben a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 113 fő polgári természetőrrel állt kapcsolatban természetvédelmi őrein keresztül. A polgári természetőrökkel a kapcsolattartás folyamatos; többségük, mintegy 30 fő, aktívan segíti az őrszolgálat munkáját. Ők tájékoztatják a természetvédelmi őr kollégákat az általuk megfigyeltekről, akár érdekes természeti jelenségekről, ritka fajok észlelt előfordulásáról, akár a természetkárosításokról.

10.2. Feladatellátás

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálata hatósági feladatait a vonatkozó jogszabályok szerint végezte 2021-ben. A 2012. évi CXX. törvény 23. szakaszában meghatározottak alapján a rendészeti feladatokat ellátó személyekre vonatkozó rendészeti vizsgával 32 fő természetvédelmi őr rendelkezik. Az éves kötelező lőgyakorlatot valamennyi

természetvédelmi őr teljesítette. A jogszabályban meghatározott kényszerítő eszközzel 26 fő természetvédelmi őr rendelkezik.

10.2.1. Hatósági feladatellátás

A Természetvédelmi Őrszolgálat által végzett hatósági munka mérőszámai, a jelentési rendnek megfelelően:

Hatósági intézkedések megnevezései	Összesen
Figyelmeztetés	**32**
Helyszíni bírság	1
Szabálysértési/büntető feljelentés	3
Közig. hatóság felé tett feljelentés	10
Közig. határozatok ellenőrzése	508
Kényszerítő eszköz használat	0
Közös szolgálat ellátás más hatósággal	24
Helyszíni bírság érték (Ft)	5 000
Természetvédelmi őr által intézett ügyirat	281
Természetvédelmi őr közreműködésével intézett ügyirat	1000
Rendkívüli események	14

76 db természetvédelmi őri jelentés (természetkárosítás, gyepfeltörés, beszántás, fakivágás, mérgezés gyanúja, engedély nélküli legeltetés, szemetelés, rongálás stb.) érkezett be 2021-ben. Ebből 14 db szólt rendkívüli eseményről, 7 esetben védett madarak pusztulásáról, 1 alkalommal legyengült madárról, 2 alkalommal sérült madárról, 3 esetben mérgezésgyanús esetről, 1 esetben védett állatok illegális szállításáról.

Az Igazgatóság által intézett államigazgatási ügyek közül – amik többségében a kormányhivatalok környezetvédelmi és természetvédelmi főosztályaival, mint természetvédelmi hatósággal történik az eljárási kapcsolattartás - hozzávetőleg 1000 esetben működtek közre természetvédelmi őrök a KNPI természetvédelmi kezelői nyilatkozatának összeállításában.
Összességében a természetvédelmi őrök munkaidejének – az őrkerület jellegétől, elhelyezkedésétől függően – mintegy 10-50%-át teszi ki a természetvédelmi hatósági úton történő természetvédelmi érdekérvényesítéssel kapcsolatos feladatok ellátása. A természetvédelmi őrszolgálat saját hatósági fellépése általában a munkaidő 5-15%-át teszi ki. A hatósági úton történő érdekérvényesítéssel együtt járó feladatok mellett végzik a természetvédelmi őrök a természetvédelmi kezeléssel kapcsolatos szakmai feladatokat (biotikai adatgyűjtésől, monitorozástól a haszonbérletek szakmai követelményeire tett javaslatokig, a KNPI saját legeltetési, kaszálási, erdőkezelési, stb. terveinek összeállításában történő részvételig), a közvetlen vagyonkezelési (őrzési, ellenőrzési) feladatokat, az ismeretterjesztéssel, ökoturizmussal kapcsolatos feladatokat, a védett állatok mentését, stb.

10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal

Rendőrséggel való együttműködés: 10 nap közös járőrnapot teljesítettek a természetvédelmi őrök, javarészt a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság és a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság illetékes körzeti megbízottjaival, vízi rendőreivel.

A közös ellenőrzések célja: területellenőrzések, általános körű külterületi szolgálatok, vadászati és horgászati ellenőrzések, falopások észlelése, a rendőrség által szervezett akciókban való részvétel (tanya akció), közös szolgálat a szabálysértő terepmotorosokkal szembeni intézkedés érdekében, közös helyszínelés mérgezésgyanús esetek kapcsán, tanúkihallgatások korábbi ügyekkel kapcsolatban. Továbbá a közös szolgálatok a természetvédelmi érdekekkel össze nem egyeztethető tevékenységek megakadályozására, visszatartására irányultak védett és fokozottan védett területeken.

A Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársával 2021-ben a madármérgezés gyanús esetekben és a korábbi években indult ügyekben működött együtt az őrszolgálat.
A Csongrád Megyei RFK Határrendészeti kirendeltség kollégáival közös szolgálatokra 2021-ben is sor került, elsősorban a határzónában védett természeti területet vagy értéket érintő ügyekben.
A Nemzeti Adó- és Vámhivatal munkatársaival, valamint a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi főosztályának munkatársaival egy román rendszámú hűtőfurgon átvizsgálása alkalmával történt közös helyszínelés, védett fajhoz tartozó rákegyedek azonosítása (2 fő természetvédelmi őr vett részt az akcióban). Egy esetben a NAV Csongrád-Csanád Megyei Adó és Vámigazgatóság Határkirendeltségének hivatalos helyiségében, 1 fő természetvédelmi őr eseti szakértői vélemény megírásában működött közre, 4 élő tengelic beazonosításában, amiket egy holland állampolgár kívánt behozni Magyarország területére.

2012 végén együttműködési megállapodásokat kötöttünk az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvényben foglaltak szerint a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitánysággal, a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitánysággal, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitánysággal és a Pest Megyei Rendőr-főkapitánysággal. Ennek értelmében, a hatályos együttműködési megállapodások alapján, az igazgatóság 2021-ben is havi rendszerességgel elektronikus úton tájékoztatást küldött a természetvédelmi őrszolgálat szolgálatellátásának rendjéről, valamint egyéb tevékenységéről.

Vízirendészettel való együttműködés: 2021-ben 4 alkalommal volt közös szolgálat a Tiszai Vízirendészet kollégáival, több alkalommal kisgéphajós szolgálatellátás történt. Az ellenőrzések célja a területellenőrzés, hullámtér ellenőrzés, halászati, horgászati, falopás megelőzési, valamint a vízi közlekedési szabályok betartása.

Katasztrófavédelemmel való együttműködés: 2021-ben 15 rendkívüli jelentéssel jelentett tűzeset volt, azonban kisebb tűzeseteket, főleg február hónapban emellett is észlelt az őrszolgálat. Mindkét megyében a Katasztrófavédelmi Igazgatóságokkal hatékonyan működött együtt az Igazgatóság 2021-ben, a járványhelyzet miatt elmaradt értekezletek, személyes egyezetések ellenére is.

Ezek az együttműködések azzal is segítik a természetvédelmi érdekérvényesítést, hogy sürgősen intézendő ügyekben, vészhelyzetekben a bejáratott, személyes ismeretségekkel is jellemzett munkakapcsolatoknak köszönhetően gyorsabb, gördülékenyebb, hatékonyabb az ügyintézés, az összefogást igénylő intézkedés.

Egyéb hatóságok, intézmények, szervek, amelyekkel együttműködési megállapodással nem szabályozott módon tartott fenn szorosabb kapcsolatot és együttműködést a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata:

Bács-Kiskun Megyei és Csongrád Megyei Kormányhivatalok;
Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság;
Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság;
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bács-Kiskun Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága;
Építésügyi hatóságok;
Bányakapitányságok;
DALERD Délaföldi Erdészeti Zrt., KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.
Települési önkormányzatok;
Szomszédos nemzetipark-igazgatóságok: DINPI, DDNPI, KMNPI, HNPI;
Vadásztársaságok;
Bács-Kiskun megyei Horgászegyesületek Szövetsége
Polgárőri szervezetek;

Közigazgatási határozatok ellenőrzése: 2021-ben 508 alkalommal került sor ellenőrzésre, elsősorban kaszálások, legeltetések, téli legeltetések, vadászatok kapcsán, illetve az erdészeti és a természetvédelmi hatóság által kiadott határozatok, vízjogi üzemeltetési engedélyek végrehajtásának kontrolljaként.

Ügyiratforgalom: A Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály, majd a Területkezelési Osztály közreműködésével 2021-ben mintegy 1000 – az osztályra szignált és/vagy átadott vagy a természetvédelmi őrök bevonását igénylő - ügyirat ügyintézése történt.

Agrárgazdálkodási ellenőrzések:
Lásd a 3.4. fejezetben.

10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása

KNPI-rendezvényeken való részvételek: A Covid-19 járvány miatt a rendezvények nagyrészt elmaradtak.

Ifjú Kócsagőr Program: A Természetvédelmi Őrszolgálat népszerűsítésére indított országos program az előző évvel ellentétben, 2021-ben megrendezésre került. Igazgatóságunkról 1 fő az országos program szervezői feladataiban is részt vett. 10 fő jelentkezett Ifjú Kócsagőrnek Igazgatóságunkon, akik közül 8 fővel teljesítettük a terepi programot. Az országos döntőn igazgatóságunk mentor-diák párosa különdíjban részesült.

A KNPI Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály környezeti neveléssel és természetvédelmi szemléletformálással kapcsolatos oktatási, ismeretterjesztési, ökoturisztikai és közönségszolgálati feladatainak ellátásában a természetvédelmi őrök is közreműködnek, valamint az igazgatóság kiadványaihoz is hozzájárultak információval, fényképanyaggal. A KNPI Két Víz Köze című időszakos kiadványában megjelent több cikk elkészítésében közreműködtek őrkollégák.

Pályázatokban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata részt vett az osztály szakterületét érintő pályázatok előkészítési és lebonyolítási szakaszában, a szakmai konzultációkban és véleményezésekben, együttműködve az Igazgatóság más osztályain dolgozó, a pályázattal érintett szakterületen tevékenykedő munkatársakkal. Összesen 20 fő természetvédelmi őr vesz részt különböző pályázatokban.

A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című LIFE projektben folytatódott a kutyával végzett őri feladatellátás.

Jogi és Igazgatási Osztállyal való együttműködés: A KNPI Jogi és Igazgatási Osztályához (JIO), valamint a Természetvédelmi Őrszolgálati Osztályhoz tartozik a Belügyminisztérium által üzemeltetett Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer. 1 fő természetvédelmi őr, aki jogász végzettséggel is rendelkezik, a JIO-val együttműködve, a természetvédelmi őrök által leadott őri jelentések hatósági ügyeit intézi: feljelentéseket, illetve bejelentéseket a rendőrség és az illetékes hatóságok felé.

Monitorozási feladatokban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata közreműködött az Igazgatóság működési területén a Védett Természeti Területek Törzskönyve és a Védett Természeti Értékek Törzskönyve (Törzskönyvek) adatainak gyűjtésében a Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) által meghatározott struktúra szerint. A monitorozási adatok gyűjtése az év elején kiadott terv alapján folyt.

KNPI vagyongazdálkodási feladataiban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata közreműködött az Igazgatóság természetvédelmi kezelési munkáinak előkészítésében, végrehajtásában. A haszonbérleti pályázatok ellenőrzésére 2021-ben nagy hangsúlyt fektetett mindhárom TE, a területükkel érintett természetvédelmi őrök közreműködésével.

Ügyeleti rendszer: A KNPI munkaidő után is elérhető telefonos ügyeleti rendszert üzemeltet. Az ügyeleti telefonszám működtetésében, a hívások fogadásában és a bejelentések kezelésében 7 fő természetvédelmi őr és 1 fő nyilvántartási referens vesz részt heti váltásokban. Az ügyeleti telefonszámra érkező hívások fogadása, munkaidőben az Igazgatóság központi számán történik, munkaidő után - beleértve a hétvégi és ünnepnapokat is - az ügyeletes természetvédelmi őr fogadja a hívásokat és szervezi meg a bejelentésre születő válaszreakciót. Az ügyeleti számra érkező hívások fogadásába további természetvédelmi őröket vontunk be, mentesítve a tájegységvezetőket a feladat alól.
Képzések teljesítése: A KNPI természetvédelmi őrei a Nemzeti Közszolgálati Egyetem szervezésében 2 db e-learning képzést teljesítettek. Természetvédelmi őri vizsgát 1 fő tett, aki sikeresen teljesítette a természetvédelmi őri rendészeti vizsgát is. Az Agrárminisztérium által szervezett képzésen vettek részt a természetvédelmi őrszolgálat tagjai, „Kommunikációs tréning természetvédelmi őrök részére” címmel. Az éves kötelező lőgyakorlatot mindenki teljesítette.

Elismerések: Föld Napja alkalmából miniszteri elismerő oklevélben részesült 2 fő.

Képviselet hazai vagy nemzetközi testületekben: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálatából 6 fő természetvédelmi őr képviseli az igazgatóságot 10 hazai vagy nemzetközi testületben.

11. Költségvetés és vagyon

11.1. Kiadások

Megnevezés	Eredeti előirányzat E Ft	Módosított előirányzat E Ft	Teljesítés 2021. 12.31 E Ft	Teljesítés %-a eredeti előirányzathoz

Személyi juttatások	782221	1044557	957545	122%
Munkaadókat terhelő járulékok	106873	157149	152279	142%
Dologi kiadások	569336	1242339	1079170	190%
Egyéb működési célú kiadások	0	46505	506	-
Támogatásértékű felhalmozási kiadások	0	0	0	0
Beruházások	155297	1656187	969454	624%
Felújítások	0	419934	64778	-
Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások	0	0	0	0
KIADÁSOK MINDÖSSZESEN	**1613727**	**4566671**	**3223732**	**200%**

A teljesített kiadások tervezettől történő eltérésének oka elsősorban a KEHOP és LIFE pályázatokban megvalósult beruházások és dologi kiadások teljesülése. A pályázati forrásból megvalósuló felhalmozási kiadások a közbeszerzési eljárások elhúzódásából adódó bizonytalanság miatt nem jól tervezhetők. A módosított előirányzatok kötelezettségvállalással terheltek. Felújítás módosított előirányzatának kiadási teljesítés elmaradása a Csaj-tó turisztikai célú kisvasút engedélyezési terv hiányából adódott.

11.2. Bevételek

Megnevezés	Eredeti előirányzat E Ft	Módosított előirányzat E Ft	Teljesítés 2021.12.31 E Ft	Teljesítés %-a eredeti előirányzathoz
Működési célú támogatások	249600	338274	338274	136%
Felhalmozási célú támogatások	0	547719	547719	-
Működési bevételek	419000	696133	696133	166%
Felhalmozási bevételek	0	0	0	0
Működési célú átvett pénzeszközök	0	242365	242365	-
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	0	224	224	-
Finanszírozási bevételek	945127	2612701	2612701	276%
BEVÉTELEK MINDÖSSZESEN:	**1613727**	**4437416**	**4437416**	**275%**

A működési bevételek jelentős része haszonbérbe adásból, állat és fa értékesítéséből adódott.
A működési célú bevételek többlete elsősorban az agrártámogatások folyósításából származott. A finanszírozási bevételek módosított előirányzata a költségvetési támogatásból, és az előző év pénzmaradványából tevődik össze. A maradvány összege a KEHOP és LIFE pályázatok folyósított, de még projekt időszakok végéig felhasználható előlegekből keletkezett.

Intézményi saját bevételeink főbb jogcímenként az alábbiak szerint realizálódtak 2021-ben:

Megnevezése	Egyedi gyűjtő	Összeg E Ft
Tűzifa	B40101-21	1050
Egyéb készlet értékesítés	B40101-210	37085
Szalámi értékesítés	B40101-211	254
Lábonálló fűtermés értékesítése	B40101-212	231
Kitermelt fa értékesítés	B40101-213	0
Bögre értékesítés	B40101-214	0
Szarvasmarha trágya	B40101-215	14503
Marha értékesítés	B40101-22	140184
Könyv	B40101-23	73
Kiadványok	B40101-24	213
Marhahús értékesítés	B40101-25	7814
Vadhús értékesítés	B40101-26	1604
Hulladékfa értékesítés	B40101-27	45
Lábon álló nád	B40101-28	8260

Lábonálló fa	B40101-29	127642
Készletértékesítés bevételei	B40101	16304
Készletértékesítés bevételei	B40104	0
Földterület bérlet	B40201-21	3746
Terembérlet	B40201-22	387
Egyéb ingatlan hasznosítás	B40201-24	7689
Szállásdíj	B40201-25	5408
Egyéb bérlet	B40201-26	2112
Nád terület bérlet	B40201-27	0
Lakbér	B4029901-01	2012
Rezsi	B4029901-02	1041
Telefon	B4029901-03	185
Magáncélú gk. használat	B4029901-04	1313
Belépőjegy	B4029903-21	321
Védett természeti ért. bemutatása	B4029903-22	2335
Oktatás	B4029903-23	115
Kerékpár kölcsönzés	B4029903-24	0
Egyéb szolgáltatások nyújtása miatti bevételek	B4029903	3796
Közvetített szolgáltatás	B40399	856
Vadászati jog bérbeadásából származó bevételek	B40401	3661
Központi alrendszer üzemeltetéséből származó bevétel	B4049901	0
Központi alrendszer haszonbérbe adásból származó bevételei	B4049904	221355
Államháztartáson kívüli adott kölcsön, visszatérítendő támog	B4082029906	0
Deviza- és valutakészletek forintra átváltása miatti árfolyam különbözet	B409204	0
Biztosítók által fizetett kártérítési bevételek	B410	1851
Foglalkoztatott, ellátott, hallgató, tanuló kártérítési bevétele	B4110101	0
Egyéb kártérítési bevételei	B4110102	985
Késedelmi kamat, kötbér, bánatpénz bevételek előirányzata be	B4110103	596
Egyéb költség-visszatérítések, utólagos egyéb térítések bevétel	B4110203	2243
Egyéb különféle működési bevételek	B4119906	197
Általános forgalmi adó	B406	59427
Általános forgalmi adó visszatérülése	B407	19239
Intézményi működési bevételek összesen:		***699133***
Egyéb gép, berendezés ős felszerelés értékesítésének bevétel	B5302	0
Jármű értékesítésének bevételei	B5303	0
Tenyészállat értékesítésének bevételei	B5304	0
Működési célú átvett pénzeszközök		
Háztartásoktól felhalmozási célú visszatérítendő tám.	B7404	224
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök		224
Intézményi működési és felhalmozási bevételek összesen:		**699357**

11.3. Vagyon

11.3.1. Befektetett eszközök

Nyilvántartás szerinti vagyon (e Ft)		Bruttó érték	Értékcsök-kenés	Nettó érték
Vagyoni értékű jogok		231.228	198.952	32.276
Szellemi termékek		18.507	18.507	0
Ingatlanok, kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Földterület	7.283.303	0	7.283.303
	Telek	47.770	0	47.770
	Épület	1.116.025	404.810	711.215
	Építmény	4.872.576	2.031.379	2.841.197
	Erdő	67.917	0	67.917
Gépek, berendezések, felszerelések	Ügyviteli	95.711	70.620	25.091
	Egyéb	585.436	449.682	135.754
	Képzőművészeti alkotások	5.578	0	5.578
Járművek		958.984	585.714	373.270
Tenyészállatok		340.576	233.511	107.065
Beruházások, felújítások (folyamatban lévő)		783.176	0	783.176
Kis értékű tárgyi eszközök		218.528	218.528	0
Összesen		**16.625.315**	**4.211.703**	**12.413.612**

11.3.2. Forgóeszközök

Megnevezés	E Ft
Vásárolt készletek	100 189
Növendék, hízó és egyéb állatok	222 282
Késztermékek	104 145
Készletek összesen	**426 616**

Pénzeszközök	E Ft
Forintszámlák	973 764
Idegen pénzeszközök (deviza)	1 174 627
Pénzeszközök összesen:	**2 148 391**

11.4. Épületek

Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok 2021.12.31-i dátum szerint:

Megnevezés:	Bruttó érték (eFt)	Écs. (eFt)	Nettó érték (eFt)
Földterület	7.283.303	0	7.283.303
Telek	47.770	0	47.770
Műemlék jell. épület	51.632	0	51.632
Épületek	1.025.615	367.158	658.457
Építmények	3.540.750	699.553	2.841.197
Erdők	67.917	0	67.917
0-ig leírt épület	36.882	36.882	0
0-ig leírt építmény	1.331.826	1.331.826	0
Ing-hoz kapcs. vagyoni ért. jogok	1896	770	1.126
Összesen:	**13.387.591**	**2.436.189**	**10.951.402**

11.5. Eszközök

Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő épületek:

az épület típusa	Száma (db)	növekedés 2021-ben (db)
Műemlék jellegű épületek	6	0
Székház	1	0
Természet Háza	1	0
Erdei Iskola	2	0
Tanya	11	0
Szociális épület	2	0
Révház	1	0
Állattartó épület	16	0
Szakmár lőtér	1	0
Szolgálati lakás	5	0
Mázsaház	1	0
Géptelep	1	0
Rákosi Viperaház	1	0
Takarmánytároló	1	0
Gulyásszállás	3	0
Kutatószállás	6	0
Pásztormúzeum	1	0
Pásztorpihenő	1	0
Oktatóépület	2	0
Erdészház	1	0
Bioszféra Mérőállomás	1	0
Magtár	1	0
Boncoló	1	0
Juhászszállás	1	0

Az Igazgatóság tulajdonában nyilvántartott eszközök:

Eszköz megnevezése	**Száma (db)**	**Növekedés 2020-ban (db)**	**Forrás**	**Beszerzés indoka**
mezőgazdasági munkagépek, vontatók	86	23	1 db: TMF 2021/28. sor. támogatás (Közös-erdő kezelése); 1db: „KEHOP-4.1.0-15-2016-00045” Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése; 21db: „KEHOP-4.1.0-15-2016-00046” Tájidegen fafajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett	Természetvédelmi kezelői feladatok ellátása.

			természeti területein;	
személygépkocsi (a terepjárókat kivéve)	24	0		
terepjáró	52	13	6 db: „KEHOP-4.1.0-15-2016-00046” Tájidegen fafajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein; 3 db: "KEHOP-4.2.0-15-2016-00009" A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével; 2db: "LIFE IP GRASSLAND-HU LIFE 17 IPE /HU/000018"Pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszútávú megőrzése a priorizált intézkedési terv intézkedéseinek megvalósításával, NPTF/227/2020 2db: LIFE18 NAT/HU/000799 "A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban"	Természetvédelmi kezelői feladatok ellátása.
kerékpár	105	0		
vízi jármű	19	1	"KEHOP-4.2.0-15-2016-00009" A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével	
hőkamera	11	1	"KEHOP-4.2.0-15-2016-00009" A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével	Nagy termetű állatfajok, túzok predátorok éjszakai észlelése; vagyonvédelem (halastavi lopások elleni védekezés).
digitális fényképezőgép	95	1	„LIFE18 NAT/HU/000799 "A	Terepi biotikai adatrögzítés, befogás nélküli határozáshoz

			rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban"	fényképfelvételek készítése, kiállítási anyaghoz fotódokumentáció készítés.
távcső	173	0		
sztereomikroszkóp	35	0		
éjjellátó készülék	7	0		
számítógép	132	13	intézményi elemi költségvetés	Alapfeladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása); pályázati feladatok ellátása.
munkaállomás	6	0		
notebook	94	3	1 db: intézményi elemi költségvetés; 1db, „"KEHOP-4.1.0-15-2016-00069" Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén; 1 db: TMF 2021/8. sor támogatás	Alapfeladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása); pályázati feladatok ellátása.
monitor	144	9	intézményi elemi költségvetés	Alapfeladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása); pályázati feladatok ellátása.
nyomtató	44	0		
GPS	88	6	1 db: TMF 2021/20. sor támogatás (természeti állapotfelmérés); 5db: intézményi elemi költségvetés;	Alapfeladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása); terepi biotikai adatgyűjtés, ingatlanhatár-kimérés, államigazgatási ügyekben kimérési feladatok.
spektív	51	4	"KEHOP-4.2.0-15-2016-00009" A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével	Biotikai adatgyűjtés pályázati feladatokhoz.
mobiltelefon	257	58	7 db: TMF 2021/8. sor támogatás (madárfelmérés); 51 db: intézményi elemi költségvetés	Alapfeladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása); pályázati feladatok ellátása.

12. Bemutatás, oktatás, társadalmi kapcsolatok

A KNPI-ben a környezeti nevelés és az ökoturizmus szakmai koordinálója a kecskeméti központban működő Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály (ÖKNO). Az osztály létszáma 2021. november 1-től 1 fő ökoturisztikai menedzser státusszal nőtt, jelenleg 10 főből áll. A KNPI két erdei iskolája (Naprózsa, Kontyvirág) és három látogatóközpontja közül kettő (Tisza-völgyi bemutatóház, Naprózsa Ház) szervezetileg egy-egy tájegységhez tartozik. Az ÖKNO a tájegységek környezeti nevelési és ökoturisztikai tevékenységét koordinálja, és

ellátja a Természet Háza látogatóközpont ökoturisztikai és környezeti nevelési feladatait. Az ÖKNO üzemelteti a nemzeti park honlapját és közösségi oldalát, koordinálja a tanösvények fenntartási megújítási feladatait, a szakvezetéses túrákat, és az e-kerékpáros túrák vezetését. A tájegységekben dolgozó környezeti nevelők önállóan szerveznek programokat, és szoros kapcsolatot tartanak fenn az ÖKNO munkatársaival.

12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok

A KNPI központi helyzetű látogatóközpontja a kecskeméti Természet Háza, ezen kívül a Tisza-völgyi Bemutatóházat (Pusztaszeri TK) és a Naprózsa Házat, mint Natura 2000 bemutatóházat üzemelteti az igazgatóság. A Szalakóta Látogatóközpontot (a szegedi Fehér-tónál), és a Rákosivipera-védelmi Központot a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület üzemelteti a KNPI-vel kötött szerződés alapján.
A **Természet Házában** minden, a nemzeti park látogatásával kapcsolatos információt megkapnak a látogatók. Állandó és időszaki kiállítások, természetismereti foglalkozások, előadások, konferenciák és természethez kötődő rendezvények helyszíne az épület. A látogatóközpontban az óvodások és iskolások részére változatos, az életkorukhoz és az iskolai tananyaghoz is igazított interaktív foglalkozásokat tartunk. A benti foglalkozásokon túl tematikus szabadtéri programokon keresztül ismerkedhetnek meg a Hankovszky-liget élővilágával. A felnőttek részére ősztől tavaszig az Ötórai Zöldtea előadássorozat keretében tartunk előadásokat, kéthetente pedig a Világjáró Klub Egyesület előadásainak adunk helyet. Új programelemként negyedévente hétvégi családi napok megrendezését terveztük, ami a Covid-járvány miatt meghiúsult. Szintén a járvány miatt február-május között három időszaki kiállításunk elmaradt, az év során azonban kettőt még meg tudtunk rendezni.
A **Tisza-völgyi Bemutatóház** a a Tiszamenti Tájegység környezeti nevelési és ökoturisztikai központja a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben, a szegedi Fehér-tó közelében. Látogatni előre egyeztetett időpontokban, illetve a meghirdetett programok során lehet. Zöld jeles napokon (madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap, múzeumok éjszakája, magyar nemzeti parkok hete stb.) foglalkozásokat, rendezvényeket szervezünk a bemutatóházban. Az évente megrendezett „Fehértavi darvadozás" című rendezvény egyik terepi központja. Az épület telkén 2021-ben kezdődött el a KEHOP Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása c. pályázat részeként a Kurgán bemutatóház kivitelezése. Az építkezés ideje alatt a bemutatóház folyamatosan működött.
A **Naprózsa Ház** (a Fülöpházi-buckavidék területén) Natura 2000 bemutatóközpontot a Homokhátsági Tájegység működteti. Elsősorban szervezett gyerek- és felnőttcsoportok számára biztosít programokat. Mivel egy telken áll a Naprózsa Erdei Iskolával, szállást is tud biztosítani a környezeti nevelési és szakmai terepi programokhoz.

2021-ben is negatívan hatottak a Covid-járvány miatti korlátozások az Igazgatóság ökoturisztikai és környezeti nevelési programjaira. Az első félévben elmaradtak a tervezett kiállítások (3 db), szakvezetéses túrák (24 db), az Ötórai zöldtea (4 db), nem érkeztek a június közepéig tartó tanévben erdei iskolai csoportok.

12.1.2. Tanösvények

Az igazgatóság kezelésében jelenleg 29 látogatható tanösvény van. Ebből 2 db, a Petőfiszálláson a Péteri-tónál a Meizl Ferenc tanösvény, és Tiszakécskén a Nádirigó

tanösvény 2021-ben készült el. A tanösvények kategóriájában tartjuk nyilván a nemzeti park geológiai értékeit bemutató helyszíneket, az Érsekhalmi és a Tiszaalpári Földvárat, a Vaskúti Halmokat és a Dunatetétlen határában levő Csárda-halmot. A tanösvényeken a Covid-járvánnyal összefüggésben (egyéb szabadidős lehetőségek szűkülése miatt) nagy volt a forgalom, elsősorban családok látogatták ezeket rekreációs céllal.
2021-ben a KNPI Ökotursztikai és Környezeti Nevelési Osztályának (ÖKNO) munkatársai folytatták a KNPI kezelésében levő tanösvények állapotának felmérését. Ennek alapján javaslat készült a felújításukra, egyes esetekben a felújítás megvalósulásáig a tanösvény látogatásának szüneteltetésére. A megújításra kerülő tanösvények információs tábláinak megújítását, szükség esetén bővítését is előkészítették az osztály munkatársai.
Az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ (AÖFK) kezdeményezésére a Digitális Vándor mobil alkalmazáson elérhető a Lakitelek-Tőserdőn levő Kontyvirág tanösvény, továbbá elkészült az izsáki Aqua Colun és a bugaci Boróka tanösvény digitális változata is.

12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek (pl. tájházak, arborétumok, geológia, barlangi bemutatóhelyek)

Jelentős látogatottságú a bugaci **Pásztormúzeum**. Üzemeltetését 2021-ben is a Bugac Puszta Kft végezte.
A **Rákosivipera-védelmi és Oktató Központot** és a **Szalakóta látogatóközpontot** a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) üzemelteti. A Rákosivipera-védelmi Központban a bemutatást a Dunamenti Tájegység természetvédelmi őre, és egy szerződéssel alkalmazott kommunikációs munkatárs, valamint MME munkatársai biztosítják. Nyílt napokat, túrákat vezetnek, csoportokkal, iskolai osztályokkal ismertetik meg a fajvédelmi programot, hirdetnek meg pályázatokat a környező oktatási intézmények diákjainak. Jelentős szemléletformálási feladatot lát el az OAKEYLIFE projekt **kunpeszéri erdészháza**. A nyílt napok mellett rengeteg önkéntes programot, terepi szakvezetést és túrát szerveznek. Két német hallgató féléves szakmai gyakorlatát is megszervezték.

A **Csólyospálosi Földtani Feltárás** szabadon látogatható terepi bemutatóhely. A településről egy tanösvényen közelíthető meg. Évente több alkalommal szakvezetéses túrákat is szervez ide az Igazgatóság, a geotóp napi programok (október első hétvégéje) állandó helyszíne.
A Tiszaalpári **Árpád-kori falurekonstrukció** bemutatóhely üzemeltetését Tiszaalpár önkormányzata végzi. Területe szabadon látogatható. A közeli Kontyvirág Erdei Iskola diákjai számára szervezett programokban rendszeresen foglalkozási helyszín.
A Tiszamenti Tájegységben található **Szalakóta látogatóközpontot** az MME Csongrád-Csanád Megyei Helyi Csoportja működteti. A környezeti nevelési és ökoturisztikai programokat a tájegység környezeti nevelőjével egyeztetve valósítják meg. A látogatóközpont egyik helyszíne a Fehértavi Darvadozás rendezvénynek is.
A pusztaszeri **Hétvezér emlékművet** Magyarország 1000 éves fennállásának emlékére, Kecskemét város támogatásával a Magyar Országos Diákszövetség emelte 1900-ban. Ma történelmi emlékként a KNPI kezelésében levő természetvédelmi terület, szabadon látogatható.

12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság két erdei iskolája közül a 30 személy befogadására alkalmas **Naprózsa Erdei Iskola** a KNP Fülöpházi-buckavidék területegységén található. Működtetését a Homokhátság Tájegység látja el. Laboratóriummal, gyógynövénykerttel, szabadtéri foglalkoztatóval, és a terepi vizsgálatoknak helyszínt biztosító tanösvénnyel ellátott. 3 témakörben érhetőek el bemutatók, 9 témakörben óvodások és kisiskolások részére interaktív foglalkozások. Az erdei iskola mellett álló **Naprózsa ház** Natura 2000

bemutatóhely főleg az egy napos, tematikus, gyakran terepi programok kiinduló helye. Az épületek mellett erdei tornapálya valamint tanösvény (Báránypirosító tanösvény) indul. A helyszín kedvelt kirándulóhely.
A **Kontyvirág Erdei Iskola** a KNP Szikra és az Alpári-rét nevű területén levő 44 fős, korszerű épület. Saját zárt udvar, foglalkozások megtartására alkalmas külső fedett építmények és nagy kert áll rendelkezésre. Kenuk és kerékpárok is segítik a környezeti nevelési programok megtartását. Az ottalvós programok mellett egy napos tematikus programok helyszíne is.
Mindkét létesítmény Bázishely minősítésre lett felterjesztve.

12.1.5. Szálláshelyek

A KNPI nem rendelkezik kereskedelmi szálláshellyel. A fenti két erdei iskola szabad kapacitását használjuk főleg nyári táborok, csoportok fogadására. A Naprózsa Erdei Iskola nem kereskedelmi szálláshely – „kulcsosház" - engedéllyel, a Kontyvirág Erdei Iskola szintén nem kereskedelmi „B kategóriás ifjúsági szálló" engedéllyel rendelkezik. Mindkét helyen lehetőség van a SZÉP kártya elfogadására.

12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

2021-ben terepi turisztikai létesítményeink gazdagodtak. KEHOP támogatási forrásból a Péteri-tónál madárlest és megfigyelő tornyot, valamint új tanösvényt (Meizl Ferenc tanösvény) alakítottunk ki. Szintén KEHOP támogatással Tiszakécskén a tiszakécskei Holt-Tisza mellett lett létrehozva a Nádirigó tanösvény.

12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

12.2.1. Szakvezetéses túrák, speciális túrák

Igazgatóságunk 2021-ben 110 garantált idejű szakvezetéses túrát tervezett célzottan az egyéni érdeklődőknek, családoknak. Januártól május végéig a Covid-járvány okozta korlátozások miatt a túrák egy része elmaradt. A korlátozások után a garantált túrákon kívül újabbakat is szerveztünk a megnövekedett igények kielégítésére. A túrákra a honlapunkon keresztül lehet jelentkezni. Egy-egy túrára korlátos számú, legfeljebb 30 fő (bizonyos esetekben 20 fő) jelentkezhet a szakvezetővel való jobb kommunikáció és a kisebb környezeti terhelés érdekében. A látogatók számát csökkentette a védettségi igazolvány bemutatásának megkövetelése is. Az őszi időszakban sikerült megtartani a nagyon népszerű daruleső túrákat és a X. Fehértavi Darvadozás nevű rendezvényünket is. Sajnos a korlátozások negatív hatásai összességében erősen rányomták bélyegüket a 2021. évi látogatottsági és bevételi adatokra egyaránt.
Az AÖFK által a KNPI rendelkezésére bocsátott 20 db elektonikus kerékpár használatára 2021-ben 22 túrát terveztünk április és október között. Sajnos a remélt mértékű érdeklődés elmaradt, a tervezett túrákból 8 valósult meg.

12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények

A pandémia ellenére a KNPI ökoturisztikai rendezvényei közül a X. Futóhomok félmaraton, a magyar pásztorkutyafajták versenye és a X. Fehértavi Darvadozás rendezvényt sikerült megtartani. A korlátozások miatt a korábbiakhoz képest azonban kisebb volt ezekre az érdeklődés. A Magyar Nemzeti Parkok Hete országos megnyitója és az ehhez csatlakozó helyi programok a tervezett május végi időpont helyett szeptember 10-13. között kerültek

megtartásra Gödöllőn. A rendezvényhez kapcsolódva 12 programot szerveztünk, amik túrákból, kiállításokból, előadásokból és gyerekfoglalkozásokból álltak.
A X. Fehértavi Darvadozás programjának családi napját a terveknek megfelelően sikerült megtartani november 19-én. A rendezvény új helyszíne a sándorfalvi Pallavicini-kastély lett. A terveknek megfelelően 14 előzetes daruleső túrát, és a szokásos kísérő versenyeket sikerült lebonyolítani: a „Madárvonulás gyerekszemmel" rajzpályázatot Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád megye óvodásainak, iskolásainak, továbbá a természetfotó pályázatot. A rajzpályázatra 184 rajz, a fotópályázatra 3 kategóriában 180 fotó érkezett.
Részt vettünk 2021. szeptember 25 – október 14. között a Vadászati és Természeti Világkiállításon, annak teljes időtartama alatt.

12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás

A Covid-járvány miatt a tavaszi időszakban az erdei iskolai programokat nem lehetett megtartani. A nemzeti park nem fogadhatott vendégeket, illetve az iskolai csoportokat a fenntartók nem engedték erdei iskolába. A nyári időszakban a táborozásokat részben megtartottuk.

Naprózsa Erdei Iskola (Fülöpháza): szeptemberben 2 turnusban 50 fő gyerek vette igénybe a bentlakásos erdei iskolai programot. További 137 fő (kutatók, terepgyakorlatos hallgató, természetjárók) szállt meg az épületben. Összesen 184 fő 360 vendégéjszakát töltött az erdei iskolában. A természetiskola minősítésre egy alsós és egy felsős program lett beadva.

Kontyvirág Erdei Iskola (Lakitelek): Június elejétől november közepéig 11 erdei iskolai csoport, a nyári időszakban 2 itt lakó táborozó csapat vette igénybe az erdei iskola szállását és szakmai programjait. Az egyéb csoportokkal (pl. alkotótábor, KNPI szakmai programjai) együtt összesen 863 fő kereste fel az erdei iskolát és 2528 vendégéjszakát töltöttek itt. Ezen kívül egynapos programra 17 alkalommal érkeztek iskolások, összesen 574 fővel.
A természetiskola minősítésre a következő programok lettek leadva: 1) alsós program: Kontyvirág rovartanoda (3 modullal, modulonként 4 óra); 2) felsős program: A Tisza krónikája (5 modul, modulonként 4 óra).

12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Kiállítások: Március-április folyamán Kiskundorozsmán és Sándorfalván a Fehértavi Darvadozás alkalmából kiírt korábbi pályázataink nyertes fotóit állítottuk ki. A kecskeméti Természet Házában tervezett négy időszaki kiállításból három - tavaszra tervezett - elmaradt a pandémiás helyzet miatt. Megrendezésre került viszont a Magyar Nemzeti Parkok Hete alkalmából szeptember 13-án Szabó Eszter grafikusművész „Lidérium" című kiállítása. Novemberben a Kecskeméti Képzőművészeti Kör kiállítása volt látható. Máté Bence természetfotóiból álló vándorkiállításunk, ami a KNP természeti értékeit mutatja be, a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben található oktatási intézményeket járta.

Környezeti nevelés, szemléletformálás: A kecskeméti Hírös Agóra Ifjúsági Otthon által szervezett „Kiskunság kincsei" természetismereti, helytörténeti közösségi játék jutalomkirándulása június 8-9-én volt a Naprózsa Erdei Iskolában, összesen 60 fő részvételével.
A Falugondnokok Duna-Tisza közi Egyesülete által szervezett falugondnok képzés keretében 2021-ben három alkalommal tartottunk képzést, hozzávetőleg 100 falugondnok részére. Az általunk megvalósított részképzés témái: a környezet- és természetvédelem törvényi

szabályozása, hazai intézményrendszere, természetvédelmi kategóriák, Natura 2000 védett területek, nemzeti parkok, természetvédelmi őrszolgálat és polgári természetvédelmi őrök feladatai.
2021-ben a Fenntarthatósági Témahét is részben online módon valósult meg. A KNPI Soltszentimrén tartott jelenléti foglalkozást. Az Oktatási Hivatal által koordinált Csodaszarvas program keretében az iskoláknak június utolsó két hetében szerveztünk programokat, de a pandémiás helyzet miatt csupán 3 iskolai csoportnak tartottunk programot az iskolák székhelyén, 1 csoportnak pedig a kecskeméti Természet Házában.
A középiskolások közösségi szolgálatának keretében 2021-ben 38 diák átlagosan alkalmanként 3-3 órát dolgozott a nemzeti parkban. A közösségi szolgálathoz kapcsolódó előkészítő foglalkozásokon 8 középiskola diákjai vettek részt érzékenyítő természetvédelmi, környezetvédelmi előadásokon. 7 oktatási intézménnyel kötöttünk új együttműködési megállapodást.
Az AÖFK Digitális Vándor tanösvény hálózathoz az Izsáki Aqua Kolon és a bugaci Mesélő puszta tanösvények kapcsolódtak.

Pályázati tevékenység: A Bugacon KEHOP forrásból megvalósuló „Puszta kapuja" bemutató épület kivitelezése 2021. decemberben elkezdődött. A „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna–Tisza közén" pályázat több helyszínen valósul meg (szegedi Fehér-tó, Kolon-tó, Császártöltési Vörös-mocsár TT és mórahalmi Nagyszéksós-tó). Ennek részeként megkezdődött és várhatólag 2022. tavaszára befejeződik a Kurgán Bemutatóház és a Nagyszéksós-tói Natura 2000 információs pont létesítése. Elkészült a Császártöltési Vörös-mocsár tanösvény, a Kurgán ház és a Kolon-tavi Fürkésző átdolgozott kiviteli terve.
A Kisfaludy programhoz kapcsolódva turisztikai fejlesztési terveket készítettünk elő Lakitelek, Tiszaalpár, Izsák és Gátér környékére.
A „Petőfi 200" emlékévre programterveket és turisztikai fejlesztési terveket adtunk be a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat részére, „Petőfi nyomában – tematikus túrák a Kiskunsági Nemzeti Parkban" témában. A túrák 2022-ben indulnak, a program 2023. március 15-én fejeződik be.
Az Egy a Természettel Nonprofit Kft.-vel kötött támogatási szerződés alapján a Természet Háza bemutatóközpontban új prezentációs rendszer és egy AR digitális terepasztal kivitelezése valósult meg.

KNP könyvtár: 25 folyóirat, és több mint 5270 dokumentum áll az Igazgatóság dolgozói rendelkezésére. A könyvtári állománygyarapítására 2021-ben 170.000 Ft-ot fordítottunk.
Könyvtári szolgáltatásaink: helyben olvasás, kölcsönzés (dolgozók részére), könyvtárközi kölcsönzés. Saját kiadványaink esetén kapcsolattartás az OSZK ISBN Irodájával. Kötelespéldányokat az Országos Széchenyi Könyvtár részére küldjük.
Könyvtári kapcsolatok a következő intézményekkel állnak fenn: Mátra Múzeum, Kecskeméti Katona József Megyei Könyvtár, a Magyar Természettudományi Múzeum könyvtárai, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar, kecskeméti Katona József Múzeum, szegedi Móra Ferenc Múzeum (és kisebb volumenben más múzeumok is), MTA Regionális Kutatások Központja, egyetemi tanszékek könyvtárai, Országos Mezőgazdasági Könyvtár, Keve András Madártani és Természetvédelmi Szakkönyvtár.

Vetélkedők, versenyek

	Jellege	KNPI szerepe	Résztvevők 2021-ben
Tavaszköszöntő természetismereti	online	saját szervezés	324 fő

verseny			
X. „Madárvonulás Gyermekszemmel” rajzpályázat	Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád megye	saját szervezés	184 rajz
X. Fehértavi darvadozás fotópályázat	regionális	saját szervezés	180 fotó

12.2.5. Kiadványok

A KNPI 2021. évi programfüzete 3000 példányban jelent meg. A KNPI nyomtatott hírlevele (Két víz köze) negyedévente jelenik meg, lapszámonként 2000 példányban. 2021-ben 4 szám készült el és került kadásra.

2021-ben megjelent egyéb kiadványaink:

- rendezvényeinket beharangozó plakátok: túzokleső túrák, daruleső túrák, Fehértavi Darvadozás;
- Grassland LIFE17 IPE/HU/000018 projektforrásból ötféle leporelló (5x3000 pld.) és kilencféle booklet (9x1000 pld.) készült gyepekkel és gyepgazdálkodással kapcsolatos témákban. A kiadványok elsődleges célcsoportja a gazdálkodók.

12.2.6. Látogatóstatisztika

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyeinek 2021-ben regisztrált látogatói:

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyek regisztrált látogatói						
	Bemutatóhely neve	*Fizetős látogatók (fő)*	*Nem fizetős látogatók (fő)*	*Összesen (fő)*	*Belépőjegy ára (tól-ig; Ft)*	*Megjegyzés*
1	**Bugac, Pásztormúzeum**	5423	245	*5668*	800-2400	A belépőjegyeket a Bugac Puszta Kft szedi a KNPI-vel kötött szerződés alapján. Nyitva tartás május 1-október 31 között van.
2	**Természet Háza**	950	1132	*2082*	200-300	
3	**Tisza-völgyi Bemutatóhát**	883	159	*1042*	200-300	
4	**Árpád-kori falurekonstrukció**	0	1295	*1295*	nincs belépő	Becsült adat. Szabadon, ingyenesen látogatható bemutatóhely, szerződés alapján Tiszaalpár Önkormányzata üzemelteti
5	**Csólyospálos Varangykő bemutatóhely**	47	1320	*1367*	1000-4000	A bemutatóhely szabadon, ingyenesen látogatható. A rovatokban a szervezett programok résztvevői kerültek feltüntesére. A szakvezetéses terepi programokért kell fizetni.
6	**Regisztrált látogatók összesen**	7303	4151	*11454*		

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői 2021-ben:

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői					
Szolgáltatástípus	*Fizetős látogatók (fő)*	*Nem fizetős*	*Összesen (fő)*	*Szolgáltatás ára (tól-ig; Ft)*	*Megjegyzés*

		látogatók (fő)			
Szakvezetéses túra, nyílt túra	3554	953	4507	1000,1500, 4000	diák/nyugdíjas/kedvezményes, felnőtt és családi jegy
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény	0	1240	1240	0	ingyenes rendezvények
Erdei iskola program	612	1	613	2200-2800 Ft/fő/éj	nem szerepel itt az egy napos, de erdei iskola programot kérők száma (515 fő)
Természetvédelmi tábor	76	37	113	2200-2800 Ft/fő/éj	
Csónak- és kenu túra	82	0	82	2000-4900 Ft/fő	az ár a hajótípustól függően változott (kenu, elektromos hajó)
Kerékpáros túra	49	4	53	400-7500 Ft/fő	
Fotóstúrák	11	0	11	1500-2000 Ft/fő	
Kiállítás	0	678	678	ingyenes, vagy 200-300 Ft/fő	4 helyszínen, 4 alkalommal. Ebből 3 helyszín ingyenes
Vetélkedők, versenyek	0	730	730	0	
			8027		

A látogatókat a kiállítóhelyeken, látogatóközpontokban és szervezett csoportok, programok esetén, továbbá Bugac területén tudjuk regisztrálni. Mivel a tanösvényeink szabadon látogathatók, azok forgalmát csak becsülni lehet. A tanösvények becsült látogatóit nem tüntetjük fel a látogatói statisztikában.

12.2.7. Környezeti nevelési statisztika

Környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység	**létszám összesen (év/fő)**
Szakvezetéses túra	4676
Barlangi program, túravezetés	nem releváns
Erdei iskola/óvoda	1128
saját szervezésű szakmai napok	1711
természetvédelmi táborok	113
osztálykirándulás	479
Egyéb tematikus program	1787
Regisztrált igénybevevők összesen:	13154

Részletes statisztikai adatok:

KISKUNSÁGI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG 2021.								
Környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység	korosztály/helyszín	létszám (összes/év)					modul-foglalkozás/év	belépőjegy /modul ára
		fizetős (fő)	nem fizetős (fő)	regisztrált együtt (fő)	Menny. egys	összesen fő	db	tól-ig Ft.
Szakvezetéses túra						4676		
gyalogos túra		3554	953	4507	124			1000-4000
kerékpáros túra		49	4	53	7			4000-7500
csónak-, kenu túra		105	0	105	14			2500-4900
fotós/exkluzív túra		11	0	11	4			2500
Barlangi program, túravezetés		0	0	0	0	0		0
Erdei iskola/óvoda						1128		
3-5 napos ottalvós saját helyszínen	- iskolai korosztály	595	0	595	11		59	700
	- óvodás csoport	0		0	0		0	0
3-5 napos bejárós saját helyszínen	- iskolai korosztály	17	1	18	1		1	700
	- óvodás csoport	0	0	0	0		0	0
erdei iskolai program	- saját helyszín	515		515	19		20	700
	- külsős helyszín	0	0	0	0		0	0
saját szervezésű szakmai napok						1711		
nyíltnap, jeles nap	- saját helyszín		1240	1240	5		0	
	- külsős helyszín /kitelepülés		0	0	0		0	
témanap	- saját helyszín		121	121	1		2	
	- külsős helyszín /kitelepülés	0	305	0	3		0	
családi nap	- saját helyszín		350	350	2		0	
	- külsős helyszín /kitelepülés	0	0	0	0		0	
természetvédelmi táborok						113		
ottalvós		30	37	67	2		8	700
napközis		46	0	46	3		3	450
természetvédelmi szakmai előadások						2587		

12.3. Társadalmi kapcsolatok

A külső szervezetekkel történő kapcsolattartás és együttműködés az alábbiak szerint valósult meg:

- Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Turisztikai és Marketing Nonprofit Kft.-vel: idegenforgalmi fejlesztési tervek egyeztetése, koordinálása.
- Környezetvédelmi és Természetvédelmi Oktatóközpontok Országos Szövetsége (KOKOSZ): a KNPI Naprózsa Oktatási Központ néven tagja a szövetségnek (telephelyei a Kontyvirág Erdei Iskola, Természet háza, Tisza-völgyi bemutatóház).
- A környezeti nevelés területén állandó partnereink foglalkozások, szakkörök, terepi akciók szervezésében, zöld jeles napok megünneplésében a szegedi Szent-Györgyi Albert Agóra, a Kecskeméti Hírös Agóra - Ifjúsági Otthon, a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt, a Porta Egyesület (Kecskemét), a CSEMETE Egyesület (Szeged), Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata.
- Szakmai kapcsolatban állunk erdei iskola szolgáltatókkal, ökoturizmussal foglalkozó vállalkozókkal, önkormányzatokkal, civil szervezetekkel.
- Programjaink népszerűsítése érdekében együttműködünk a térség Tourinform irodáival.
- Az Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ munkatársaival szakmai kapcsolattartás, programok egyeztetése, e-kerékpár program beindítása, nemzeti parki ökoturisztikai programok népszerűsítése, fotós kampány, „Digitális Vándor" tanösvények fejlesztés, népszerűsítése zajlik.
- Mórahalom város önkormányzatával a Nagyszéksós-tóra tervezett ökoturisztikai fejlesztésének előkészítésében közreműködés.
- Sándorfalva Önkormányzat és a Művelődési Ház közreműködésével szerveztük a X. Fehértavi darvadozás rendezvényt.
- Petőfiszállás, Gátér önkormányzatával új tanösvény kialakítása.
- A Táj-Kép-Festő amatőr festők szervezetét kedvezményes alkotótábor rendezésének lehetőségével támogatjuk (kedvezményes szállás, programok vezetése).
- Folyamatos kapcsolatunk van a Falugondnokok Duna–Tisza közi Egyesületével (falugondnok képzése), valamint az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesülettel (nemzeti parki termék védjegy).
- A Duna-Tisza Magyar Pásztorkutyás Hagyományőrző és Sport Egyesülettel és a Iustitia Sport és Kulturális Egyesülettel közös rendezvények szervezése.
- A Porta Egyesület (Kecskemét) által szervezett „Szegények akadémiáján" megállapodás alapján havonta egy alkalommal előadást tartunk a hátrányos helyzetű embereknek. Zöld jeles napok alkalmával együtt szervezünk ökoprogramokat.
- A NATURART Magyar Természetfotósok Szövetsége, a ÉDOSZ Kinizsi Sport és Szabadidő Egyesület, a Kecskeméti Kerékpáros Klub Egyesület és a Világjáró Klub rendezvényeinek helyet adunk, velük együttműködve szervezünk közös programokat, turistautak karbantartását.
- A kecskeméti Hunyadivárosi Részönkormányzattal együttműködve madárodú telepítés az ökoiskolában, közös környezeti nevelési programok.
- Csongrád megye több településének önkormányzatával együttműködési megállapodást kötöttünk az iskolai környezeti nevelési programok megvalósításának segítésére (Szeged, Algyő, Baks, Balástya, Szatymaz, Sándorfalva).
- Támogatjuk a Varázslatos Magyarország természetfotós pályázatot.

- A Magyar Természetbarát Szövetség tagjai részére kedvezményes belépést biztosítunk a nemzeti park által szervezett terepi programokra, illetve a szálláshelyeinket kedvezménnyel vehetik igénybe.
- A Kecskeméti Katona József Könyvtár Széchenyivárosi Fiókkönyvtárában rendszeresen természetismereti foglalkozások tartása
- Természetvédő civil szervezetek közül a következő regionális szervezetekkel van szorosabb szakmai együttműködési kapcsolatunk: Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület, MME Csongrád megyei helyi csoportja, CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület, Tegyünk Izsákért Egyesület, Tegyünk Fülöpszállásért Egyesület, Futóhomok Természetvédelmi Egyesület, Diána Vadászhölgy Klub, Kecskeméti és Szegedi Vadaspark, Duna-Tisza Magyar Pásztorkutyás Hagyományőrző és Sport Egyesület.
- A kulturális és régészeti értékek őrzése érdekében rendszeres a kapcsolat a Kecskeméti Katona József Múzeummal, a Kiskunfélegyházi Kiskun Múzeummal, a dunapataji helytörténeti gyűjteménnyel és az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkkal.
- A Bugac Puszta Kft helyszínt és élőerős segítséget biztosít a KNPI részére rendezvények lebonyolításához.
- Egy a Természettel Nonprofit Kft felkérésére a 2021-es Vadászati és Természeti Világkiállításhoz kapcsolódóan kiadásra kerülő könyvhöz fotózást, filmkészítést segített az Igazgatóság.

A **társadalmi partnerségi kapcsolatrendszer** fejlesztése céljából a természetvédő civil szervezetek közül elsősorban a regionális szervezetekkel (Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület, MME Csongrád megyei helyi csoportja, CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület stb.) van kapcsolatunk.

Konferenciák, szakmai programok:

- Nemzeti parki környezeti nevelési, ökoturisztikai és nemzeti parki termék védjegy online évindító megbeszélés;
- Magyar Nemzeti Parkok Hete központi megnyitó rendezvény Gödöllőn.
- Vadászati és Természeti Világkiállítás 2021. szeptember 24. - október 14. között folyamatos ügyelet a KNPI standon.

- A KNPI Kontyvirág Erdei Iskolájában biztosítottunk helyszínt a VII. Országos Lepkész Találkozónak, továbbá a XIII. Magyar Denevérvédelmi Konferenciának.

Kapcsolat az oktatási intézményekkel:
Középiskolai, egyetemi terepgyakorlatok megtartásához segítséget nyújtott a KNPI a következő intézmények esetében: Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar, Debreceni Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Georgikon Campus, Neumann János Egyetem (Kecskemét), Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, ELTE Savária Egyetemi Központ, Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola (Ásotthalom), Bársony István Mezőgazdasági Szakképző Iskola (Csongrád), Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola (Szeged), Baksay Gimnázium (Kunszentmiklós), Vargha Domokos Általános Művelődési Központ (Kunszentmiklós), továbbá Bócsa, Madaras, Bácsalmás, Jánoshalma, Kunpeszér, Kunadacs, Kunszentmiklós, Szabadszállás, Tatárszentgyörgy általános iskolái.
A Csodaszarvas Program részeként a tanév végi iskolai táborozások segítéséhez a Kiskőrösi és a Kecskeméti Tankerületi Központtal van kapcsolatunk.

12.3.1. Nemzeti Parki Termék védjegyrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatása

2021-ben az Igazgatóság a Covid járvány miatt nem írt ki pályázatot a Nemzeti Parki Termék Védjegy elnyerésére. Kiosztásra került minden védjegyesnek a „Mesterségek címere' c. könyv és a védjegy tábla. A 2021-2022 elején lejáró szerződések hosszabbítását megindítottuk. A védjegyes honlap tartalmát folyamatosan frissítjük.
A Magyar Nemzeti Parkok Hete és a családi napok alkalmából szervezett programokon védjegyes termelő is részt vett termékeivel.
2020-2021-ben 31 termelő 145 terméke rendelkezik védjeggyel.

12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat

A KNPI működési területén 2 natúrpark található: a Felső-Bácska-Homokhát Natúrpark, valamint az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark. Mindkettővel egymás célkitűzéseinek megvalósítását kölcsönösen segítő kapcsolatban áll az Igazgatóság, de védett természeti területekkel és Natura 2000 területekkel való jelentősebb átfedése miatt különösen az utóbbival szorosabb az együttműködés. Ez közös erővel szervezett természetismereti programokban, élőhelyek állapotát javító akciókban (szemétszedés, stb.), adatgyűjtésekben, közös pályázati elképzelések kidolgozásában valósul meg. A KNPI egyik szakembere a Natúrpark működtetésében is érdemi szerepet tölt be.

12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok

A KNPI nem áll szerződésben fizetett médiafigyelő szolgálattal, így a médiában történő megjelenéseink számát csak becsülni tudjuk, illetve lehetőségeinkhez mérten az elektronikus megjelenéseinket figyelemmel követjük. A média mai természetéből fakadóan az elektronikus felületeken való megjelenés túlsúlyban van a nyomtatott és a televíziós megjelenésekhez képest.
2021-ben 16 sajtóközleményt adtunk ki, egy sajtótájékoztatót tartottunk (2021.09.21., Nádirigó tanösvény átadása), és egy további sajtótájékoztatón vettünk részt (2021.10.14., E.ON földkábelezés túzok-élőhelyen).
2021-ben a saját médiafigyelésünk alapján 482 esetben jelentek meg a regionális és országos online sajtóban cikkek a nemzeti park eseményeiről. A weboldalunkra ezen kívül 93 hírt raktunk ki.
A programturizmus.hu és a Délmagyarország írott és online felületén rendszeresen megjelentek a KNPI aktuális programjai. A Kecskeméti TV havonta sugárzott magazinműsort „Hírek a természetből" címmel a KNPI tevékenységéről, híreiről, programjairól (háromszori ismétlésben). A Természetvédelmi Őrszolgálat és a Természetmegőrzési Osztály kollégái rendszeresen adnak riportokat a települési, kistérségi írott és elektronikus médiában a területüket érintő, vagy közérdeklődésre számot tartó kérdésekben.
A regionális médiumok közül a Kecskeméti Televízió, a Petőfi Népe, a baon.hu, hiros.hu, keol.hu, bacsmegye.hu, delmagyar.hu, vasarhely24.hu, a Sirius Rádió tudósított legtöbbször a KNPI eseményeiről, az országos médiumok közül az M1 Híradó, az MTV Kék bolygó című műsora, az M2 Petőfi TV, a Kossuth Rádió, sokszinuvidek.hu, turistamagazin.hu, vm-magazin.hu és a greenfo.hu. Programjainkról hírlevelet küldünk havonta az érdeklődőknek.
Az éves programokról programfüzetet jelentettünk meg, amit az Igazgatóság látogatóközpontjain kívül Tourinform irodákban, közművelődési intézményekben, rendezvényeken és az önkormányzatok útján terjesztettünk.

Online kommunikáció
A KNPI működteti a *www.knp.hu* és a *www.kontyvirág.hu* honlapot, illetve a *www.facebook.com/KiskunsagiNemzetiPark* (14307 követő 2021.dec.31-én) és a *https://www.facebook.com/Szegedi-Fehér-tó* közösségi portálokat. Közreműködünk a *www.magyarnemzetiparkok.hu* honlap és közösségi oldal, illetve a *www.nemzetiparkitermek.hu* folyamatos frissítésében.
A www.knp.hu domain név alatt 2019-ben egy teljesen új weboldalt indítottunk, ez a KNPI hivatalos weboldala. A weboldalon elektronikus hírlevélre való feliratkozási lehetőség is van.

A KNPI közösségi oldalainak látogatottsága folyamatosan növekszik, látszik, hogy igény van rá. A Facebook oldalunkat mind több média használja forrásként. Egyre intenzívebben használjuk a Youtube csatornánkat, mivel igény van a videós tartalmakra (https://www.youtube.com/channel/UCEV6Ns903Nb7KIEQlwzjxYQ).

A LIFE16 NAT/HU/000599 számú, "A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című projekt keretében hozzájárulunk a *www.oakeylife.hu* weboldal, valamint az Oakeylife Peszéri-erdő című facebook oldal frissítéséhez.
A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, "A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban" című projekt keretében közreműködünk a *www.rakosivipera.hu* weboldal, a Hungarian meadow viper project című facebook oldal, valamint a projekt YouTube csatornájának frissítésében.
A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában" című LIFE projekt keretében hozzájárulunk a *www.tuzok.hu* weboldal folyamatos frissítéséhez.
A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával" című pályázat keretén belül közreműködünk a *www.grasslandlifeip.hu* weboldal szakmai tartalmakkal történő frissítéséhez.
A LIFE12 NAT/HU/001188 projekt célja, a Böddi-szék az időszakosan kiszáradó magyarországi szikes tavak között igen jelentős, a nyílt vízfelszínű időszakos szikes tavak 18%-át teszi ki. A LIFE Nature projekt célja a Böddi-széken, a Kárpát-medence egyik legnagyobb jelentőségű időszakos szikes taván és vízgyűjtő területén az eredeti vízviszonyok és a természetes élőhelyek helyreállítása. A projekt fejlesztésének és nyomon követésének, valamit a tó helyreállítási információinak elérhetővé tételére két nyelvű honlapot hoztunk létre és üzemeltetünk: magyar nyelvű tartalom a *www.boddi.hu* oldalon érhető el, az angol nyelvű tartalom a *www.sodicwetlands.com* honlapon.

12.4. Tervezett fejlesztések 2022-ben

- Nemzeti Parki Termék védjegy adományozásának folytatása.
- KEHOP pályázat keretében a Natura 2000 területekhez kapcsolódó tematikus bemutatóhelyek megvalósítása a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben, a Császártöltési Vörös-mocsár Természetvédelmi Területen, az izsáki Kolon-tónál, a Körös-éri Tájvédelmi Körzetben és Bugacon („A puszta kapuja").
- „Digitális Vándor" tanösvények kialakítása a császártöltési Vörös-mocsár, a kiskőrösi Szücsi-erdő, a Kelemen-szék és a Fülöpházi-buckavidék területén.

- A Természet Háza új állandó kiállítása kivitelezésének, illetve a KNPI központjában található Hankovszky-ligetben az „állatbarát kert” kivitelezésének elindítása saját forrásból.
- Aktív részvétel a Fenntarthatósági témahét és a Csodaszarvas környezeti nevelési programokban.
- Online jegyvásárlás, bankkártya és SZÉP kártya elfogadás bevezetése.

12.5. Együttműködési megállapodások

Az iskolai közösségi szolgálat KNP Igazgatóságnál történő letölthetőségéről 27 középiskolával van szerződéses kapcsolatunk. Együttműködésben állunk a Pusztaszeri Homoktaposók Természetvédelmi Egyesülettel közös teljesítménytúra szervezésére, illetve a Pusztaszeri TK-ban levő tanösvények karbantartására. A kecskeméti ÉDOSz Kinizsi Természetbarát Sportegyesülettel a kiskunsági túraútvonalak gondozásában működünk együtt. A Csólyospálos, Dunapataj, Tiszaalpár és Vaskút településeken levő – földtani értékeket, kunhalmokat, földvárakat és egykori környezetet, életmódot bemutató – tanösvényeink, bemutatóhelyeink karbantartása az érintett önkormányzatokkal kötött együttműködési megállapodás alapján történik.

A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE projekt keretében 2021-ben együttműködési megállapodást kötöttünk a Bükki Nemzeti Park Igazgatósággal és a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósággal: vadkamerák, hőkamerák, kézi keresőlámpák kerültek átadásra, tartós használatra.

A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a “Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” projektben partnerségi megállapodást kötöttünk a Dunatáj Természet- és Környezetvédelmi Közalapítvánnyal és a Kiskunsági Madárvédelmi Egyesülettel. Az együttműködésünk folyamatos a projekt teljes végrehajtása során, nagyon jó szakmai kapcsolat alakult ki szakembereink között.

A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, “A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című projektben a 2020-ban megkötött együttműködési megállapodások keretében 2021-ben folyamatosan zajlott a térségi szintű ragadozógazdálkodás (ragadozó gyérítés) a Budapesti Erdőgazdaság Zrt., a KEFAG Zrt. Bugaci Erdészete, a Kunpeszéri Vadásztársaság, valamint a SAE Sarlóspuszta Agrár-Erdész Kft. közreműködésével.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projektben Mórahalom Város Önkormányzata és a KNPI között együttműködési megállapodás született a projekt megvalósítása érdekében, Natura 2000 információs pont ismeretközlési és bemutatási feltételek kiegészítéséről, korszerűsítéséről.

A 1266/2021. (V. 12.) Korm. határozat által létrehozott a„Csaj-tó turisztikai célú keskeny nyomtávú vasút fejlesztése” c. projekt megvalósítása érdekében a KNPI szorosan együttműködik az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központtal. A fejlesztés a KNPI szakmai közreműködésével és az aktív Magyarországért felelős kormánybiztos bevonásával valósul meg.

A **külső szervezetekkel** történő kapcsolattartás és együttműködés kapcsán további információk találhatók a 11.3. pont alatt.

12.6. Fontosabb események

Megvalósult, kiemelt események:
- Kecskemét Tourex utazási kiállítása február 21-23.
- Szeptember 11-13-án került sor a KNPI részvételével Gödöllőn a Magyar Nemzeti Parkok Hete országos megnyitójára, illetve egyúttal a „10 éves a Nemzeti Parki Termék Védjegy" rendezvényre.
- „Tavaszköszöntő" címmel 4 fordulós online természetismereti vetélkedőt szerveztünk általános iskolás egyéni versenyzők részére a KNPI közösségi oldalán.

13. Közfoglalkoztatás

A 2020-as Országos Közfoglalkoztatási programunk 2021. február 28-án zárult 27 fővel. A 2021-es program 2021. március 1-jén indult el. Igazgatóságunk ebben a programban 21 fő foglalkoztatását kérelmezte három tájegységében és a kecskeméti központban. A program legfontosabb célcsoportját azok az álláskereső emberek képezték, akik számára a munkakeresés nehéz, vagy más módon nem lehetséges. Szakképzettségük hiányában elsősorban segédmunkás munkakörben tudtuk őket alkalmazni.

A közfoglalkoztatottak feladata elsősorban a tájidegen növények irtása, parlagfűmentesítés, természetvédelmi bemutatóhelyek, tanösvények, túraútvonalak karbantartása, látogatóhelyek épületek karbantartása, takarítása volt, továbbá a KNPI vagyonkezelésében lévő erdőterületek művelése, erdőápolási munkák ellátása. A parlagfű irtását olyan területeken is el tudták végezni, ahol gépeket erre nem lehetett bevetni, az invazív fásszárúak irtása pedig csak kézi erővel lehetséges, így ebben is nagyon fontos szerepük volt a nemzeti park egész területén. Az Igazgatóság adminisztrációs feladatainak ellátását is segítette közfoglalkoztatott, beleértve a közmunkaprogramból fakadó adminisztrációt. A kérelmében megjelölt feladatokat időarányosan teljesítettük. Rendkívüli munkavégzést nem rendeltünk el, jelentős eltérés a tervezet és a megvalósított munka mennyisége között nem volt. A program során 1 főt tudtunk átvenni saját állományba, természetvédelmi referens munkakörbe.

A munkához szükséges feltételeket kis értékű munkaeszközökkel, valamint megfelelő munkaruházattal és védőeszközökkel biztosítottuk a programban kapott forrásból.

A Covid-19 járvány megelőzésére és mérséklésére belső igazgatói utasítás született 2020-ban, aminek érvényessége fennállt 2021-ben, és vonatkozott a közfoglalkoztatottakra is. A foglalkoztatottak döntő többsége terepi munkát végzett, így a járványügyi szabályok betartása könnyebben biztosítható volt. A közfoglalkoztatott dolgozók számára is biztosított volt a kézfertőtlenítő és kézápolókrém. Közfoglalkoztatottak átcsoportosítására nem volt szükség. Koronavírus elleni védőoltásnak az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak által történő kötelező igénybevételről szóló 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet alapján a KNPI foglalkoztatottjainak is kötelező volt a SARSCoV-2 vírus elleni védőoltás felvétele, emiatt 3 fő kérte munkaviszonyának megszüntetését. Igazgatóságunk a Korm. rend 2. § (8) bekezdése alapján 2022. január 1. napi hatállyal a közfoglalkoztatási jogviszonyának végéig fizetés nélküli szabadságot rendelt el további 2 főnek. A járványügyi veszélyhelyzet így végeredményben 5 fő foglalkoztatására hatott.

A közfoglalkoztatottak újbóli alkalmazási lehetősége segítette természetvédelmi feladataink ellátását, és egyes vidéki kistelepüléseken ismét pozitív kapcsolatot jelentett a természetvédelmi államigazgatás és a helyi lakosság között. A közfoglalkoztatási programban résztvevő személyek fizikai, egészségi állapota, terhelhetősége tapasztalataink szerint a ma

jellemző munkaerőpiaci elvárásokhoz képest általában gyenge, ezért munkavégzésük üteme is ehhez igazodik (lassúbb, kisebb hatékonyságú).

14. Belföldi és külföldi együttműködés

Az állami természetvédelem nemzetközi együttműködése kapcsán az Európai Unió természetvédelmi tárgyú joganyagának, valamint a Magyarország által aláírt nemzetközi természetvédelmi egyezmények (különösen a ramszari, a berni egyezmény, a CMS – azon belül pedig a közép-európai túzok védelméről szóló együttműködési megállapodás – és a CITES végrehajtásában vesz részt az igazgatóság, továbbá közvetlenül is tagja az *Europarc Federation*nek. A Kiskunsági Bioszféra Rezervátum révén az igazgatóság részt vesz az UNESCO Man and Biosphere programjában is.

A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában" című LIFE projekt főkedvezményezettje az Össterreichische Gesellschaft Grosstrappenschutz (Ausztria), további társkedvezményezett az Amt der Burgenlandischen Landesregierung (Ausztira), Netz Niederösterreich Gmbh (Ausztia), Netz Burgenland Strom GmbH (Ausztria), Amt der Niederösterreichischen Landesregierung (Ausztria).

A KNPI folyamatos kapcsolatot tart fenn szakmai együttműködés és közös programszervezés céljából a Felső-Bácska – Homokhát Natúrpark munkaszervezetével, a Felső-Bácskai és Homokháti Értékmegőrző Natúrpark Egyesülettel.

15. Ellenőrzés

Belső ellenőrzések

Tárgy	Cél	Módszer
A pénzgazdálkodás rendszerének ellenőrzése	annak megállapítása, hogy a jogszabályban foglaltak betartása megtörténik	tételes napi kontroll
A beszerzések szabályszerűségének eljárásrendi ellenőrzése	annak megállapítása, hogy a belső eljárási szabályok betartásra kerültek-e	mintavételes kontroll
A céges gépjármű használat ellenőrzése	annak megállapítása, hogy a jogszabályban foglaltak és a belső eljárásrend elemei betartásra kerülnek	mintavételes kontroll
A készletgazdálkodás rendszerének és működtetésének ellenőrzése	annak megállapítása, hogy a jogszabály alapján történik	mintavételes kontroll, 2021. I. negyedév
A kiadmányozási és az iratkezelési rendszer ellenőrzése	annak megállapítása, hogy a belső eljárások betartása megtörténik	mintavételes kontroll
A karbantartások tervszerűségének és költséghatékonyságának ellenőrzése	annak megállapítása, hogy a jogszabályok alapján történik	mintavételes kontroll
A belső kontroll rendszer utóellenőrzése	annak megállapítása, hogy az intézkedések be tudtak épülni	mintavételes utóellenőrzés

A belső ellenőrzés a jóváhagyott ellenőrzési terv szerint történt, a vonatkozó jogszabályi előírások, valamint a hatályos Belső Ellenőrzési Kézikönyv betartásával. Az ellenőrzési eljárások tervszerűen, szabályozottan és szabályszerűen valósultak meg. Az ellenőrzési jelentésekben megfogalmazott megállapítások, javaslatok el lettek fogadva.

Az ellenőrzések során büntető-, szabálysértési-, kártérítési illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó esemény megállapítására nem került sor.
A belső ellenőri jelentéssel kapcsolatos intézkedési tervekről és azok végrehajtásáról a belső ellenőrzés nyilvántartást vezet, amit a tárgyévről készült ellenőrzési jelentés keretében értékel. Az ellenőri megállapítások, javaslatok hasznosulására 2021. évben 3 db intézkedést igénylő megállapítás került jóváhagyásra, amelyek közül 2 db teljesült, 1 esetben pedig 2022-ben történt meg az intézkedés teljesítése.

Külső ellenőrzések

2021-ben a Területkezelési Osztályon 2 külső ellenőrzés zajlott le. A Biokontroll Hungária Kft. egy alkalommal, a Magyar Államkincstár Kifizető Ügynöksége (volt MVH) egy alkalommal, SAPS támogatás jogcímet ellenőrzött.

A LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban" című projekt esetében 2021.09.27-28-án projekt látogatás történt a külső monitor szakértő Kocsis-Kupper Zsuzsanna és Santiago Urquijo Zamora technical desk officer részvételével. A látogatás során áttekintették a projekt pénzügyi és szakmai előrehaladását, valamint egyeztetés történt a projektidőszak hosszabbításának feltételeiről. Az Európai Bizottság 2021. december 8-án kelt levelében jóváhagyta a projektidőszak 2023.12.31-ig történő hosszabbítására és a költségvetés módosítására irányuló kérelmünket.

A LIFE16 NAT/HU/000599 számú, "A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című projekt esetében 2021.05.12-13-án látogatást tett a projekt külső ellenőre, aki a projekt pénzügyi és szakmai előrehaladását tekintette át.

A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, "A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban" című projekt esetében 2021.06.29-30-án látogatást tett a projekt külső ellenőre, aki a projekt pénzügyi és szakmai előrehaladását tekintette át.

A KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú, "*A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok"* című projekt esetében 2021. június 16-án az Innovációs és Technológiai Minisztérium Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága végzett helyszíni ellenőrzést, aminek során az ellenőrök részéről nem született intézkedési javaslat.

16. Éves munka összefoglalása

Az igen kiterjedt feladatkörhöz mérten alacsony szakemberlétszám - teljes foglalkoztatotti létszám, minden szellemi és fizikai munkakörrel együtt, 2021 végén: 147 fő - továbbra is nehéz helyzetet teremtett a természetvédelmi kezelői feladatok ellátásában. (Viszonyítási alapként: a régió gyepgazdálkodással, állattartással foglalkozó mezőgazdasági vállalkozásai a kezelt terület arányában másfél-kétszeres létszámmal tevékenykednek, mint a KNPI gyepkezelésben részt vevő összes munkatársa. A foglalkoztatotti arányok hasonlók az erdőgazdálkodás területén is.) Az Igazgatóság szakembergárdája ennek ellenére kitartóan és lelkiismeretesen helytállt feladatainak teljesítésében. Kevesen tudják, hogy a nemzeti park igazgatóságok sok éve a legszélesebb feladatkörű államigazgatási szervek. A Kiskunsági

Nemzeti Park Igazgatóságnak, mint természetvédelmi kezelőnek 2021-ban egyebek között a következőket kellett ellátnia:

- Bács-Kiskun és Csongrád megye legnagyobb állami földvagyon-kezelőjeként 57 746,21 hektár terület kezelését, ebből 27 912,03 hektárnyi ingatlant haszonbérbe adva (annak szervezési és ellenőrzési feladataival), 29 834,18 hektárnyi ingatlanét pedig saját hasznosításban, tehát saját eszközeivel és munkaerejével.
- 7 állattartó telepen gondozott 820 magyar szürkemarhával, 141 magyartarka szarvasmarhával, 747 házi bivallyal, 58 Furioso North Star lóval végzett élőhelykezelést és génmegőrzést.
- Több mint egymillió hektáros működési területén, az ország tizedén a természeti környezet állapotára vonatkozó folyamatos helyszíni adatgyűjtést, amire alapozott természetvédelmi kezelői nyilatkozataival támogatást nyújt a természetvédelmi hatóságoknak eljárásaik lefolytatásához. A természetvédelmi hatóságok érdemi működése döntően annak függvénye, hogy kapnak-e, és milyen területi információkat a nemzeti park igazgatóságtól. A kormányhivatalok keretében működő elsőfokú természetvédelmi hatóság számára egyedi adatszolgáltatást és a hatósági döntés tartalmi részére vonatkozó érdemi kezelői nyilatkozatot ad a KNPI, az általa gondozott természeti érték adatbázisok megosztásán, rendelkezésre bocsátásán túlmenően.
- Mindennemű megkeresést, így a tájékoztatást kérő állampolgárok, ingatlantulajdonosok, gazdálkodók, legkülönbözőbb hatóságok, rendőrségi és bírósági intézmények, területi államigazgatási társszervek, központi államigazgatási szervek, önkormányzatok megkereséseit figyelembe véve, több mint 2500 főszámos és 15 000 alszámos mennyiségű irattal foglalkozott a KNPI: ezekben az ügyekben írásbeli tájékoztatásokat, kezelői nyilatkozatokat, szakvéleményeket küldött, és ehhez adódott hozzá szakembereinek nem iktatott személyes kommunikációja (utóbbi főleg a természetvédelmi őrszolgálat munkájának a része). Az ügyiratforgalommal legerősebben érintett szervezeti egység a KNPI 9 fős Természetmegőrzési Osztálya, aminek emellett széleskörű egyéb szakmai feladatokat is el kell látnia, hiszen a természetvédelmi kutatások, adatgyűjtések, monitorozások, kezeléstervezések és -ellenőrzések szakmai irányításáért is felel.
- Közel 36 000 új biotikai adatot rögzítettek az Igazgatóság szakemberei térinformatikai adatbázisokban (elsődleges adatrögzítés a TIR Biotika Modulban és OpenBioMaps-ben, utóbbi validáláson átesett adatai is átkerülnek az előbbibe).
- 2021-ben egyidejűleg futó 21 pályázati projektben - beleértve azokat, amelyekben társkedvezményezett a KNPI - folytatott természetvédelmi kezelői tevékenységet az Igazgatóság, amit a projektmenedzseri feladatot ellátó szakemberek korábban tervezetthez képest kisebb foglalkoztatható létszáma is nehezített.
- 44 db természetvédelmi kutatási és 39 db monitorozási projektet valósított meg, illetve koordinált.
- 3 látogatóközpontot, 2 erdei iskolát (természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínt) és 27 látogatható tanösvényt gondozott, beleértve utóbbiakon az aktuálissá vált felújításokat, illetve egyesek digitális tanösvénnyé bővítését (utóbbiból már három létezik).

Az Igazgatóság költségvetési támogatáson kívüli bevételi forrásai egyrészt állattartásból, agrártámogatásokból, illetve haszonbérleti díjakból, másrészt költségvetési támogatásból, sikeresen elnyert pályázati forrásokból, kisebb részben az igazgatóság egyéb tevékenységéből (ellenőrzési szakértői tevékenység, idegenforgalom, környezeti nevelés stb.) származnak. Az előző évhez képest a KNPI kiadásai 26%-al nőttek, míg bevételei 24,4%-al emelkedtek. Mind a kiadási, mind a bevételi oldal növekedése a korábbi évek csökkenő tendenciáinak megfordulását jelentette.

A **kiadások** között (lásd a 11.1 fejezetet) jelentős mértékben, 11,4%-al (tovább) csökkentek a dologi kiadások. Ugyanakkor nőtt a személyi juttatások mértéke (alapvetően külső szabályzóknak tulajdoníthatóan, változatlan munkavállalói létszám mellett), legjelentősebb mértékben pedig a beruházások és felújítások mértéke emelkedett, döntően a pályázati projektekben folyó tevékenységeknek köszönhetően.

A **bevételek** között a működési célú támogatás és a felhalmozási bevétel tovább csökkent, de egyéb típusú bevételekben érdemi növekedés történt: a legjelentősebb mértékben a finanszírozási bevétel, a működési bevétel és a működési célú átvett pénzeszközök mennyisége nőtt (lásd a 11.2 fejezetet). Tartós, sok éves trendet azonban sem a pályázati projektek keretében érkező bevételek növeléséből (változatlan munkavállalói létszám mellett), sem a működési bevételek növeléséből nem lehet teremteni. Az előző évhez képest 2021-ben például jelentősen emelkedett a fakitermelések mértéke, és 23-szorosára nőtt a faanyag értékesítéséből származó bevétel. Ugyanakkor e növelés hasonló mértékű folytatása sem természetvédelmi, sem gazdálkodási okokból nem reális a jövőben, és a nagyobb területen végrehajtott véghasználatok értelemszerűen az erdőfelújítási költségeket is növelik a következő években.

A nyilvántartás szerinti vagyon nettó értéke közel 6,5%-al nőtt, elérve a 14,413 milliárd Ft-ot.

2021 volt az első olyan teljes év, amiben a megújított szervezeti rendszerrel működött az Igazgatóság. A gyakorlati természetvédelmi kezelési, illetve a természetvédelmi őrszolgálati feladatok döntő többségét három tájegységi szervezeti egység (Dunamenti TE, Homokhátság TE, Tiszamenti TE) révén látta el eredményesen a KNPI.

Különösen fontos természetvédelmi kezelői eredménynek tartjuk:

- „A rákosi vipera természet-védelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” nevű, LIFE18 NAT/HU-/000799 azonosítójú pályázat keretében megvalósított, a rákosi vipera védelmében tett, pályázati forrásból finanszírozott előrelépéseket a predátorok visszaszorításában és az élőhelykezelésben, illetve élőhely-rekonstrukciókban, továbbá az állomány új felmérési módszerein alapuló tudásgyarapodást a duna-tisza közi állományok – korábbi időszakokhoz képest jelenleg jóval nagyobbra becsült - méretére, természetvédelmi helyzetére vonatkozóan.
- "A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" nevű, LIFE16 NAT/HU-/000599 azonosítójú pályázat keretében megvalósított, kiemelkedő természeti értékű erdőssztyeppi életközösségek fenntartására és állapotuk javítására szolgáló természetvédelmi kezelési intézkedéseket.
- Az immár teljes egészében a KNPI vagyonkezelésébe került Tömörkényi-halastavakon (Csaj-tavon) végzett vizes élőhelyfenntartást, ami különösen a fészkelő vízimadár-állományok megőrzése és természetvédelmi helyzetük javítása szempontjából nagy jelentőségű; továbbá ugyanitt a Csaj-tó turisztikai célú keskeny nyomtávú vasút fejlesztéséről szóló 1266/2021. (V. 12.) kormányhatározat végrehajtásával zajló ökoturisztikai fejlesztéseket. A KNPI vagyonkezelésben lévő, közel 1000 ha-os tórendszer medreibe 2021-ben 4 millió m^3 vizet töltött az Igazgatóság.
- Az őshonos állatfajok génmegőrzésében, és ezzel párhuzamosan a szikes puszták és homoki legelők életközösségeinek fenntartásában folytatott tevékenységünket, amelynek keretében Magyarország legnagyobb házi bivaly állománya is a KNPI-nál alakult ki (élőhelykezelési feladatokat ellátva).

- A 2021-ben 380 hektárnyi, erdőfelújítási kötelezettség alatt álló területen folyó, erdősítési hátralék nélküli felújítási tevékenységet, ami döntően a korábbi, idegenhonos fajok által dominált erdőállománynál lényegesen jobb ökológiai állapotú életközösség kialakítására irányult (a kevés, változatlan természetességi állapotot fenntartó felújítás mellett). Ebben az évben 186,16 hektár erdőfelújítás került befejezésre 34 erdőrészletben.

- A KNPI vizes élőhelyek fenntartásáért folytatott erőfeszítéseit, saját forrásból finanszírozott vízpótlásoktól, vízmegőrző műtárgyak (bukók) létesítésétől és karbantartásától kezdve pályázati forrásokból finanszírozott belvízelvezető rendszer átalakításokon át a vízmegőrzésekért folytatott, intenzív, kezdeményező jellegű, elkötelezett államigazgatási tevékenységig.

- A dömpingszerűen feltorlódott körzeti erdőtervezési eljárásokban való helytállást: az Igazgatóság működési területén 4 erdőtervezési körzet (Kiskunhalasi, Alsó-Duna-menti, Marosszög-Csanádi, Harkakötönyi) tervezése folyt 2021-ben. Ezekben mind érdemben, intenzíven részt vett természetvédelmi kezelőként a KNPI, és nagy mennyiségű új biotikai adattal segítette azt, illetve több ezer védett vagy Natura 2000 oltalom alatt álló erdőrészlet esetében készített a természeti értékek megőrzését, természetvédelmi helyzetük javítását szolgáló javaslatot.

A 2021. évi főbb célkitűzések teljesülésének értékelése

A Belső Kontroll Kézikönyvről szóló ÁLT/45-29/2021 számú Igazgatói utasítás 10. § (4) bekezdése alapján a vezetők január 15-ig értékelik az előző évben vállalt célkitűzéseiket.
A 2021. évi célok teljesülését és teljesíthetőségét nagy mértékben befolyásolta a még mindig fennálló pandémiás helyzet.

1.

A kitűzött cél megnevezése:	2005-2010. évi iratok irattári jellel való ellátása és selejtezése, valamint külső irattárba történő elhelyezése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. Digitálisan 2004-től állnak rendelkezésre az iktatási adatok, így a 2004-es évvel kezdte meg az igazgatóság a külső irattárba történő elhelyezést. Az iktatórendszer hosszas bevezetése miatt a 2005. évtől kezdődő irattárazás a 2022-es évre csúszott át.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a 2005-2010. évi iratok irattári jellel való ellátása és selejtezése, valamint külső irattárba történő elhelyezése.

2.

A kitűzött cél megnevezése:	Végleges Dunamenti Tájegységközpont kialakítása, pályázati forrásból.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült. A végrehajtás megkezdődött.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, DTE állandó tájegységközpont kialakítása, pályázati forrásból folyamatban van, várható befejezés 2022. szeptember 30.

3.

A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő gyepek természetvédelmi célú kezelés-optimalizálásának folytatása 4500 ha-nyi területen. (A klímaváltozás, a kisebb megszakításokkal évek óta tartó aszályos időszakok kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása céljából a gyepek eltartóképességéhez igazított legelőgazdálkodás fejlesztése, gyepes élőhelyek ökológiai állapotának javítása a KNPI saját hasznosításában lévő ingatlanokon, a legelőállatok területi elosztásának újratervezésével.)
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült, az optimalizálás folytatódott. Az elért eredményeket a következő években fent kell tartani. Ehhez

	elengedhetetlen minden évben felmérni a legelőterületek állapotát, és a legelőállatok szükségletét. Szükség esetén a legelő állatok területi elosztását újra kell tervezni.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen. Lezártnak akkor lesz tekinthető, ha legalább három éven keresztül egyetlen saját vagyonkezelésben lévő legelőn sem merülnek fel túl- vagy alulkezeltségből fakadó ökológiai problémák.
4.	
A kitűzött cél megnevezése:	A Duna–Tisza köze legértékesebbjei közé tartozó, zárt homoki sztyeppréteket őrző Imrehegyi-homokpuszta védelemre tervezett terület természetvédelmi kezelési tervének elkészítése, a védetté nyilvánítási eljárás megindítása és a védetté nyilvánítási folyamat lezárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A védetté nyilvánítási folyamat elindult, a természetvédelmi kezelési terv elkészült, a védetté nyilvánítással kapcsolatos területi egyeztetés lezajlott, lezárása 2022-ben várható.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
5.	
A kitűzött cél megnevezése:	A környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák irtása a rendelkezésre álló források, kifejezetten ezt a célt szolgáló LIFE pályázat, illetve Tvt. 77/A. § (4) bekezdése szerinti állami védekezés során felhasználható forrás rendelkezésre állása esetén.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A Homokhátság Tájegységben (HTE), 2021-ben saját forrásból bruttó 8,5 ha terület vegyszeres kezelésére került sor. A Tiszamenti Tájegységben (TTE) mechanikus inváziós irtások történtek 99 ha-on. A Dunamenti Tájegységben (DTE) mechanikai és vegyszeres módszerrel összesen 74,1 ha területen történt inváziós irtás. Az OAKEY LIFE projekt keretében inváziós fásszárú fajok visszaszorítása a Peszéri-erdőben, gépi és kézi, mechanikai és vegyszeres módszerekkel; a LIFE HUNVIPHAB keretében fásszárú fajok egyedeinek vegyszeres kezelése történt.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
6.	
A kitűzött cél megnevezése:	A 2019. évi körzeti erdőtervek során meghozott hatósági határozatok 2021. évre eső részeinek végrehajtása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A TE-eknél a tervezett tisztás és cserjés kialakításokról szóló jóváhagyó határozatok megérkeztek az erdészeti hatóságtól, a kialakítási munkák folyamatban vannak. A HTE esetében a lábon értékesített fahasználatok egy része (4 db erdőrészlet) áttolódik a következő évre. A kötelezettség alá vont erdőrészleteknél 24 esetben megtörtént a kötelezettség teljesítése (fahasználat), 18 esetben felnyílóvá nyilváníttattunk erdőket, 2 esetben törölve lett a kötelezettség, 13 esetben egyéb részletté lett nyilvánítva az erdőrészlet, 13 esetben tüzes területről volt szó, 1 esetben pedig át lett minősítve fásítássá. A DTE nem volt érintett a kitűzésben szereplő határozattal.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
7.	
A kitűzött cél megnevezése:	Az erdőtervezési feladatok ellátásához szükséges biotikai adatgyűjtés a következő erdőtervezési ciklushoz, minden érintett települési külterületen Harkakötönyi ETK 2021-ben és a Bajai ETK 2022-ben kerül majd tervezésre.

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült, minden területről az erdőtervezést érdemben segítő biotikai adatok kerültek begyűjtésre. A Harkakötönyi ETK tervezési feladataihoz szükséges biotikai adatgyűjtések megtörténtek (fekete kökörcsin 2020-ban megtalált állománya az erdőgazdálkodó jóváhagyásával be lett kerítve, illetve csikófark, homoki nőszirom állományok kerültek elő).
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2022-ben a Bajai és a Kecskeméti ETK-ban, a feladat forráshiány miatt a TMO és az Őrszolgálat feladata lesz.

8.

A kitűzött cél megnevezése:	A természetvédelmi célú vízmegőrzések fokozása: ezt szolgáló vízilétesítmények vízjogi üzemelési engedélyei rendezésének folytatása, új bukóműtárgyak létesítése és engedélyeztetése
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült, egyrészt vízügyi eljárásokban természetvédelmi kezelői nyilatkozatok alapján min. 30 esetben (csatornák, települési záportározók engedélyezési eljárásaiban). Másrészt a kondor-tói levezető csatorna Balázspusztai I. számú övcsatornába becsatlakozó részén a KNP által megrendelt vízügyi munkák befejeződtek (lefolyások megakadályozása, vízvisszatartás).
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, további pályázati pénzekkel a vízmegőrzési munkálatok tovább folytathatóak.

9.

A kitűzött cél megnevezése:	Vízmegőrzési területek kijelölése, a már kijelölt területeken előzetes egyeztetés lefolytatása, a már egyeztetett területen a szükséges engedélyezési eljárások lefolytatása, a már engedéllyel rendelkező területeken kivitelezési munkák előkészítése és megvalósítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. A Balázsi réti mintaterületen a kivitelezés lezajlott, 30 ha-os területen biztosított a vízmegőrzés.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

10.

A kitűzött cél megnevezése:	A Csongrád-Bokrosi-sós-tó időszakos vízpótlását fenntartható módon, hosszú távon lehetővé tevő időszakos elzárási módszerek kidolgozása, a vízügyi kezelővel és az érintettekkel közösen
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. A Csongrád-Bokrosi-sós-tó vízpótlását lehetővé tevő ideiglenes (kísérleti) műtárgy kialakításra került, 2 alkalommal (tavasz, ősz) a vízpótlás megvalósult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.

11.

A kitűzött cél megnevezése:	HUKN10001 kmt., HUKN10002 kmt., HUKN20009 kjtt. és HUKN20032 kjtt. Natura 2000 területek Natura 2000 fenntartási tervének felújítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A HUKN10002 Kiskunsági szikes tavak és az őrjegi turjánvidék valamint a HUKN 20032 Dél-Őrjeg Natura 2000 területek céldokumentumai elkészültek, a fenntartási tervek felújítása még folyamatban van.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, más Natura 2000 területek fenntartási terveinek megújításával is folytatni kell a hasonló jellegű tevékenységet. A HUKN20009 kjtt. és HUKN10002 kmt. Natura 2000 területek fenntartási tervének felújítása a következő évre maradt.

12.

A kitűzött cél megnevezése:	5 ha alatti haszonbérleti szerződések megkötése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült, a tájegységektől beérkezett javaslatok alapján a szerződések megkötésre kerültek, egy javaslat kivételével, ahol az ügyfél nem felelt meg a szerződéskötéshez szükséges feltételeknek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

13.

A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérleti pályázat után megkötött szerződések.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A teljesítés nem értelmezhető, mivel nem volt haszonbérleti pályázati kiírásra lehetőség.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

14.

A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérlők ellenőrzése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült, a tervezett ellenőrzéseken felül rendkívüli ellenőrzést is végeztek a tájegységek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

15.

A kitűzött cél megnevezése:	Az Informatikai Beszerzési Fejlesztési Terv alapján a KNPI informatikai hálózatának, illetve informatikai eszközparkjának további jelentős arányú korszerűsítése, asztali számítógépek, monitorok, notebookok és szünetmentes tápegységek beszerzésével.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. 2021 év során saját forrásból beszerzése került többek között 8 darab monitor, 13 darab asztali számítógép, 1 darab notebook, synas egységek, switchek. Pályázati forrásból 1 darab notebook megvásárlására került sor.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

16.

A kitűzött cél megnevezése:	Céges mobiltelefonok cseréje.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült, az igazgatóság saját forrásból 50 darab okostelefont szerzett be.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés

17.

A kitűzött cél megnevezése:	Egyenruha szabályzat kiadása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült. A szabályzat elkészült, a szabályzat felülvizsgálatra vár a JIO részéről.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a szabályzat kiadása.

18.

A kitűzött cél megnevezése:	A vezetékes és mobiltelefonok használati rendjéről szóló szabályzat felülvizsgálata.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült, a PSZO részéről a szakmai anyag nem készült el.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a szabályzat felülvizsgálata szükséges.

19.

A kitűzött cél megnevezése:	A járművek üzemeltetéséről, karbantartásáról, javítási rendjéről, a károk megtérítéséről szóló szabályzat felülvizsgálata.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült. Az ÜCS és a PSZO részéről a szakmai anyag nem készült el.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a szabályzat felülvizsgálata szükséges.

20.

A kitűzött cél megnevezése:	E-kerékpárok üzemeltetési feltételeinek megteremtése: 1 db kerékpárszállító utánfutó, 1 db kerékpárok tárolására használható mobil garázs beszerzése; évente 20 e-kerékpár túra meghirdetése, szervezése lebonyolítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. Beszerzésre és beüzemelésre került 1 db kerékpárszállító utánfutó, 2 db 5 x 3 m alapterületű mobilgarázs, és meghirdetésre került a 20 kerékpártúra.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.

21.

A kitűzött cél megnevezése:	5 új „Digitális Vándor” tanösvény kialakítása (Aqua Colon, Izsák; Bugac a Pásztormúzeumig, Orchidea tanösvény, Kunadacs; Vörös-mocsár tanösvény, Császártöltés; Báránypirosító tanösvény, Fülöpháza).
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. Elkészültek és az AÖFK élesítette az izsáki Aqua Colun és a bugaci Pásztormúzeum digitális tanösvényeket. A Báránypirosító tanösvény kézirata elkészült, visszajelzésre vár.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a Császártöltési Vörös mocsár és Kiskőrösi Szücsi-erdő területén folytatásra kerül a Digitális Vándor alkalmazás kialakítása, az Orchidea tanösvény digitalizálása már nem szükséges.

22.

A kitűzött cél megnevezése:	A Természet Háza és a Hankovszky-liget állatbarát kertté alakításának elkezdése, magas ágyások, madárodúk készítése
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesítése megkezdődött, a madárodúk kihelyezése és a madáretetők felújítása megtörtént. Az elmaradás oka, hogy az Egy a természettel VVK által biztosítandó pénzügyi forrás nem állt rendelkezésre.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a fejlesztések részét képezik a Természet Háza kiállítás korszerűsítésének, a bemutatási eszközök bővítésének. A fejlesztés terve, eszközigénye már aktualizálásra került.

23.

A kitűzött cél megnevezése:	Kiemelt rendezvényként a X. Fehértavi darvadozás megszervezése és lebonyolítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a XI. Fehértavi darvadozás megszervezése.

24.

A kitűzött cél megnevezése:	Állattenyésztéssel kapcsolatos ügyintézés: - Állattenyésztéssel kapcsolatos beszerzési és értékesítési eljárások ügyintézése, jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása. - Szezonális állománykezelések koordinálása, nyilvántartások vezetése. - Legeltetési terv készítésének koordinálása, legeltetés folyamatos monitoringja. - Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. - Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. - Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. - A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. - A tanúsításhoz szükséges tevékenységek koordinálása. - Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. A Területkezelési Osztály összefogta és koordinálta a szükséges feladatokat. A jelentések és adatszolgáltatások határidőre elkészültek. A beszerzések/értékesítések lebonyolítása megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

25.

A kitűzött cél megnevezése:	Növénytermesztéssel kapcsolatos ügyintézés: TE által ügyintézett beszerzési eljárás lefolytatása határidőre, TKO által koordinálva.

	TKO által ügyintézett értékesítési eljárás lefolytatása határidőre. Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. A tanúsításhoz szükséges tevékenységek koordinálása. Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. A Területkezelési Osztály összefogta és koordinálta a szükséges feladatokat. A jelentések és adatszolgáltatások határidőre elkészültek. A beszerzések / értékesítések lebonyolítása megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

26.

A kitűzött cél megnevezése:	Erdészettel kapcsolatos ügyintézés.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. A Területkezelési Osztály összefogta és koordinálta a szükséges feladatokat. Folyamatos kapcsolattartás valósult meg a TE-kel.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés, a feladatot 2022-ben részletezni kell.

27.

A kitűzött cél megnevezése:	Természetvédelmi őrszolgálattal kapcsolatos alcélok: - természetvédelmi őrzés - feladatellátáshoz szükséges feltételek biztosítása - hatósági feladatellátás együttműködés más szakterületekkel
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. A természetvédelmi őrzési feladatok teljesítésre kerültek. A feladatellátáshoz szükséges feltételek biztosítása a lehetőségek szerint megtörtént. A Természetvédelmi Őrszolgálat a hatósági feladatait ellátta, együttműködés más szakterületekkel a szükséges mértékig megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

28.

A kitűzött cél megnevezése:	Közmunkaprogram megvalósítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. A program során folyamatos munka-biztosítás a közfoglalkoztatottaknak a 3 tájegységben és az Igazgatóságon. Kiemelt természetvédelmi kezelői feladatok a tájidegen növények irtása, parlagfűmentesítés; természetvédelmi bemutatóhelyek, tanösvények, túraútvonalak karbantartása; látogatóhelyek épületek karbantartása, takarítása; az Igazgatóság által vagyon-kezelt erdőterületek művelése, erdőápolási munkák ellátása. A 2021-es programban 21 fő részvételére kerül sor.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

29.

A kitűzött cél megnevezése:	A KNP természetvédelmi kezelési tervének elkészítése és felterjesztése az AM-hez.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A természetvédelmi kezelési terv nem hivatalos egyeztetésére már sor került, de a hivatalos felterjesztés csak 2022-ben fog megtörténni.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a hivatalos felterjesztés megtörténtéig.

30.

A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő, de haszonbérbe adott területen lévő, mintegy 50 db vízjogi engedély nélküli kút fennmaradási engedélyeinek beszerzése, a rendelkezésre álló források függvényében.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés – rendelkezésre álló forrás hiányában – nem teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

31.

A kitűzött cél megnevezése:	A készletek és a tárgyi eszközök átvezetése az új szervezeti egységekhez.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült, az átsorolást követően a 2021. évi leltározás már az átsorolt eszközlisták alapján készült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.

32.

A kitűzött cél megnevezése:	Tömörkényi Csaj-tó kisvasút hálózatán kialakítandó „Hajtány-pálya" létrehozása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült a vasúti tervek engedélyeztetésének elhúzódása miatt.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

33.

A kitűzött cél megnevezése:	Tárgyévben megvásárolt ingatlanok vagyonkezelési szerződésbe kerülése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A pandémiás helyzet miatt a vagyonkezelésbe vételi kérelmet, illetve az egyeztetéseket hiába küldtük meg időben a tulajdonosi joggyakorló felé, 2021. évben nem került sor vagyonkezelési szerződés módosítására. Az egyeztetések folyamatosak, illetve minden visszamutatás, egyeztetés során az újonnan bekerülő ingatlanokkal kiegészítésre került a kérelmünk.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

34.

A kitűzött cél megnevezése:	Földtulajdonosi közösségektől beszedett haszonbérleti díjak.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. 2021. évben 7.317.201 Ft vadászati haszonbérleti díj beszedésére került sor a Nemzeti Földügyi Központ tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó, a KNPI vagyonkezelésében lévő földterületek után a földtulajdonosi közösségektől. A vagyonkezelési szerződés alapján a beszedett díjak 50 %-a az igazgatóságot illeti meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

35.

A kitűzött cél megnevezése:	Poszeidon iktatórendszer bevezetése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.

36.

A kitűzött cél megnevezése:	GDPR szabályzat felülvizsgálata.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A szabályzat elkészült, a mellékletek átdolgozása még szükséges.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

37.

A kitűzött cél megnevezése:	Belépési és beléptetési szabályzat kiadása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, az új beléptető rendszer miatt a szabályzat újbóli felülvizsgálata szükséges.

38.

A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI saját túravezetőinek módszertani továbbképzése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült. A COVID korlátozások nem tették lehetővé a célkitűzés megvalósítását.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, amennyiben az AM által szervezett képzés megvalósul 2022-ben.

39.

A kitűzött cél megnevezése:	Környezeti nevelési programok tartása és fejlesztése kiemelten a Fenntarthatósági Témahét és a Csodaszarvas Program keretében.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült, de a COVID 19 járvány miatt részben online formában. A Fenntarthatósági Témahétben való közreműködés az iskolák korlátozásai miatt csak részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

40.

A kitűzött cél megnevezése:	Natura 2000 oktatófüzet összeállítása a KEHOP Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása pályázathoz.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült. A kézirat részben elkészült, a befejezés 2022-re valósul meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

41.

A kitűzött cél megnevezése:	4 alkalommal Két víz köze kiadvány szerkesztése, kiadása és terjesztése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

42.

A kitűzött cél megnevezése:	Weblap(ok) és közösségi oldal működtetése, folyamatos frissítése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. A www.knp.hu weblap akadálymentesítése megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

43.

A kitűzött cél megnevezése:	A pénzügyi szabályzatok aktualizálása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

44.

A kitűzött cél megnevezése:	Egységes, priorizált (természetvédelmi) érték leltár elkészítése őrkerületenként, amit minden őr maga készít el.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A 2021-es év természetvédelmi őrök által elkészített értékleltárainak vizsgálata jelenleg is tart. Az őrkollégáknak az éves értékállapot jellemzését január 31-ig kell elkészíteniük.

A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen. A 2022-es évben személyre szabott értékleltárak fognak elkészülni, figyelembe véve az adott őrkolléga egyéb feladatait. Ugyanakkor a tavalyi év márciusában meghatározott leltári elemek számát szükséges újragondolni, mivel több kolléga kapott plusz feladatokat már a szezon közben (Pl. erdészeti feladatok, méregkereső kutya stb.), ami miatt az előzetesen kitűzött célok (fajok állománya) csak egy részét tudták megfelelően felmérni.

45.

A kitűzött cél megnevezése:	Vizes élőhely természetvédelmi kezelése 60 házi bivaly legeltetésével 160 ha kiterjedésben Gátéri Fehér-tó területén.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

46.

A kitűzött cél megnevezése:	Csaj-tó halas-tavi vizes élőhely fenntartása, 2-es, 4-es, 5-ös, 6-os, 7-es, 10-es tóegységek üzemi vízszinten tartása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

47.

A kitűzött cél megnevezése:	Probléma kataszter kialakítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

48.

A kitűzött cél megnevezése:	Térinformatikai alapon működő, a hatósági engedélyeket tartalmazó fedvény kialakítása (a helyettesítő kollégák hatékony munkavégzésének elősegítéséért).
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés, a többi tájegységre is ki kell terjeszteni a jövőben ezt a célt.

49.

A kitűzött cél megnevezése:	Inváziós kataszter bővítése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

50.

A kitűzött cél megnevezése:	Nyári állások karámrendszerének felújítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A karámok helyei az ingatlan nyilvántartási határokon kijelölésre kerültek, az oszlopokat lefúrásra kerültek, de a vízszintes karámelemek nem kerültek felhelyezésre.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

51.

A kitűzött cél megnevezése:	Nyári állások karámrendszerének felújítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A karámok helyei az ingatlan nyilvántartási határokon kijelölésre kerültek, az oszlopokat lefúrásra kerültek, de a vízszintes karámelemek nem kerültek felhelyezésre.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

52.

A kitűzött cél megnevezése:	Zab-szék mellett lévő ezüstfás erdő művelési ágból való kivonása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A hatósági eljárás elkezdődött, de nem zárult még le.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

53.

A kitűzött cél megnevezése:	A kunszentmiklósi Nagy-réten túzokvédelmi szempontú növénytermesztés megvalósítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

54.

A kitűzött cél megnevezése:	Teher- és személygépjárművekbe GPS-en alapuló nyomkövető beépítése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült, a változások nyomon követése folyamatos.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.

55.

A kitűzött cél megnevezése:	Minden egyes állattartó telepen a biztonságos (mennyiségi és minőségi) vízellátás kiépítése
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.

56.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00036 számú „Naprózsa Ház a homokon” című projektben fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a fenntartási időszak végéig.

57.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00010 számú „Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszaalpári Nagy-tó területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a fenntartási időszak végéig.

58.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú „Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése” című projekt keretén belül a magasépítési projektelem tekintetében sikeres közbeszerzési eljárás lefolytatása, a mezőgazdasági gépek beszerzése, a villanypásztorok telepítése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A Kunszentmiklós-Nagyállás őshonosállat-tartó telep fejlesztésére kiírt közbeszerzési eljárást megismételni szükséges. A projektben eredetileg tervezett mezőgazdasági gépek - a platóval és rakodó daruval szerelt kis tehergépjármű, valamint az utánfutók kivételével - beszerzésre kerültek, az izsáki és a Kunszentmiklós laposréti villanypásztor-rendszer kivitelezése 2022. évben fejeződik be.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

59.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 számú „Tájidegen fafajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein” című projektben az erdőszerkezet-átalakításhoz szükséges gépek, adapterek beszerzése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült, az egyedi gyártású pótkocsi kivételével minden gép és adapter beszerzésre került.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a projektben fennmaradt forrásból további gépeket szükséges beszerezni.

60.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 számú „A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” című projekt keretében az épület áttervezésére és kivitelezésére eredményes közbeszerzési eljárás lefolytatása, valamint a fogadóépület és tanösvény létesítésének megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült, a közbeszerzési eljárás eredményesen zárult, az áttervezés megtörtént, engedélyt kapott.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a kivitelezés még nem kezdődött el.

61.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00069 számú „Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén című projekt keretében a kivitelezési munkálatok befejezése, a tanösvény táblák elkészítése és kihelyezése, továbbá a projekt fizikai és pénzügyi zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült, a kivitelezési munkálatok befejeződtek, a projekt fizikai zárása megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a projekt pénzügyi zárása.

62.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 számú „Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” című projektben az élőhely-rekonstrukció és hajómalom kivitelezésére eredményes közbeszerzési eljárás lefolytatása, valamint a kivitelezés megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.

63.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projektben a Kurgán-ház, a Kolon-tavi Fürkésző, a Vörös-mocsár bemutatóhely és a mórahalmi Bivalyrezervátum esetében a közbeszerzési eljárások lefolytatása, a kivitelezések megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült, a közbeszerzési eljárások eredményesen zárultak, azonban a kivitelezés csupán a Kurgán-ház és a mórahalmi Bivalyrezervátum esetében indult el, a Vörös-mocsár bemutatóhely és a Kolon-tavi Fürkésző kivitelezésének megkezdése a megindított projekt összköltségnövelési eljárás eredményére vár.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

64.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00080 számú „A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása” című projektben az élőhely-

	rekonstrukció és az ökoturisztikai elemek kivitelezésének befejezése, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült, a kivitelezések befejeződtek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a projekt fizikai és pénzügyi zárása.

65.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 számú „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” című projektben a hátralévő eszközök beszerzése, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült, az eszközök 4 kivételével beszerzésre kerültek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a projekt fizikai és pénzügyi zárása.

66.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú, „A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” című projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült, azonban a KNPI vállalásai teljesültek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a projekt fizikai és pénzügyi zárása.

67.

A kitűzött cél megnevezése:	A VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 számú „Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park területén” című projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült, az érintett terület utókezelése szükséges.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a projekt fizikai és pénzügyi zárása.

68.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című LIFE+ Természet pályázatban a csatorna nyomvonal ingatlanviszonyainak rendezése, a vízjogi létesítési engedély és a kiviteli tervek megszerzése, eredményes közbeszerzési eljárás lefolytatása a kivitelező kiválasztására, valamint a kivitelezés megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült, az ingatlanviszonyok rendezése elhúzódik, de a teljesítés folyamatos.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

69.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE13 NAT/HU/000081 számú „A szalakóta védelme a Kárpát-medencében” című LIFE projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a fenntartási időszak végéig

70.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE+ projektben a Túzok Látogatóközpont tekintetében eredményes közbeszerzési eljárás lefolytatása a kivitelező kiválasztására; a kivitelezés megkezdése, a tanösvény és kilátópontok kialakításához engedélyes és kiviteli

	tervek megszerzése, valamint a monitoring feladatok folytatása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült, a Túzok Látogatóközpont kivitelezése megkezdődött, a tanösvény és kilátópontok koncepciója kész, tervei azonban nem készültek el, a monitoring feladatok folytatódtak.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

71.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című LIFE projektben a kutyával végzett őri feladatok folytatása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

72.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE16 NAT/HU/000599 számú a "Homoki erdősztyepp élőhelyek kulcsfontosságú ökoszisztéma szolgáltatásainak többszintű, több területen megvalósuló komplex helyreállítása" című projektben az inváziós növényirtás folytatása, monitoring feladatok végrehajtása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

73.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” c. projekt keretén belül az élőhely-rekonstrukcióra vonatkozóan az engedélyes és kiviteli tervdokumentációk megszerzése, eredményes közbeszerzési eljárás lefolytatása a kivitelező kiválasztására és a kivitelezés megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült, az engedélyes és kiviteli tervdokumentációk megszerzését követően a közbeszerzési eljárás megindult.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a nyertes kivitelező kiválasztását követően a kivitelezés megkezdése.

74.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE18 NAT/HU/000799 számú „A rákosi vipera állományainak és élőhelyeinek fejlesztése a pannon régióban” c. projekt keretén belül a földvásárlások folytatása, az élőhely rekonstrukciós földmunkákra, valamint az inváziós növényirtásra vonatkozóan sikeres közbeszerzési eljárások lefolytatása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült: az ingatlanok tulajdonszerzése folytatódott, azonban a költségkeretek csökkentése következtében a közbeszerzési eljárások nem kerültek lefolytatásra.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

75.

A kitűzött cél megnevezése:	Az előkészítési KEHOP pályázatok benyújtása a pályázati felhívás megjelenését követő 4 hónapon belül.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.

17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv), a tervezett pályázatok ütemezése és megvalósítása

1.

A kitűzött cél megnevezése:	2005-2010. évi iratok irattári jellel való ellátása és selejtezése, a 2021. évi iratok irattári jellel való ellátása valamint ezen évek külső irattárba történő elhelyezése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2022. december 31.

2.

A kitűzött cél megnevezése:	Végleges Dunamenti Tájegységközpont kialakítása, pályázati forrásból
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. szeptember 30.

3.

A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő gyepek természetvédelmi célú kezelés-optimalizálásának folytatása 5000 ha-nyi területen. (A klímaváltozás, a kisebb megszakításokkal évek óta tartó aszályos időszakok kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása céljából a gyepek eltartóképességéhez igazított legelőgazdálkodás fejlesztése, gyepes élőhelyek ökológiai állapotának javítása a KNPI saját hasznosításában lévő ingatlanokon, a legelőállatok területi elosztásának újratervezésével.)
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális.
Határidő:	Folyamatos. A kezelés-optimalizálási folyamat lezártnak akkor lesz tekinthető, ha legalább három éven keresztül egyetlen saját agyonkezelésben lévő legelőn sem merülnek fel túl- vagy alulkezeltségből fakadó ökológiai problémák.

4.

A kitűzött cél megnevezése:	A Duna–Tisza köze legértékesebbjei közé tartozó, zárt homoki sztyeppréteket őrző Imrehegyi-homokpuszta védelemre tervezett terület védetté nyilvánítási folyamatának lezárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31., vagy a védettséget kihirdető jogszabály megjelenése.

5.

A kitűzött cél megnevezése:	A környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák irtása a rendelkezésre álló források, kifejezetten az ezt a célt szolgáló LIFE pályázatok, illetve Tvt. 77/A. § (4) bekezdése szerinti állami védekezés során felhasználható forrás rendelkezésre állása esetén.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

6.

A kitűzött cél megnevezése:	A körzeti erdőtervek során meghozott hatósági határozatok 2022. évre eső részeinek végrehajtása. Tisztások, cserjések kialakítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

7.

A kitűzött cél megnevezése:	Az erdőtervezési feladatok ellátásához szükséges biotikai adatgyűjtés a következő erdőtervezési ciklushoz, minden érintett települési külterületen (a Bajai és a Kecskeméti ETK-ek területén).
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2022. december 31.

8.

A kitűzött cél megnevezése:	A természetvédelmi célú vízmegőrzések fokozása: ezt szolgáló vízilétesítmények vízjogi üzemelési engedélyei rendezésének folytatása, új bukóműtárgyak létesítése és engedélyeztetése
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

9.

A kitűzött cél megnevezése:	Vízmegőrzési területek kijelölése, a már kijelölt területeken előzetes egyeztetés lefolytatása, a már egyeztetett területen a szükséges engedélyezési eljárások lefolytatása, a már engedéllyel rendelkező területeken kivitelezési munkák előkészítése és megvalósítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

10.

A kitűzött cél megnevezése:	NBmR működtetése és Natura 2000 élőhelyek és fajok monitorozása (védett és fokozottan védett növény fajok, növénytársulások, közösségi jelentőségű élőhelyek, puhatestűek, egyenesszárnyú közösségek, denevérközösségek, kisemlősök, közönséges ürge, madárfajok monitorozása, élőhelytérképezés), két országos NBmR projekt szervezése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Folyamatos, 8-12 évenként ismétlődő.
Határidő:	2022. december 31.

11.

A kitűzött cél megnevezése:	HUKN10007, HUKN30001, HUKN30002, HUKN2010, HUKN20001, HUKN20002, HUKN20005, HUKN2011, HUKN20014, HUKN20015, HUKN20016, HUKN20019, HUKN20020, HUKN20023, HUKN20029, HUKN20030, HUKN20031, HUKN20033, HUKN20035, HUKN20037 Natura 2000 területek fenntartási terveinek megújítása, továbbá a HUKN20009 és HUKN10002 Natura 2000 területek 2021-ben le nem zárt fenntartási terv-felújításának befejezése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részben.
Határidő:	2022. december 31.

12.

A kitűzött cél megnevezése:	Egységes, priorizált (természetvédelmi) érték leltár elkészítése őrkerületenként, amit minden őr maga készít el.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. március 1.

13.

A kitűzött cél megnevezése:	Térinformatikai alapon működő, a hatósági engedélyeket tartalmazó fedvény aktualizálása (a helyettesítő kollégák hatékony munkavégzésének. elősegítéséért)
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2022. december 31.

14.

A kitűzött cél megnevezése:	Inváziós kataszter aktualizálása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2022. december 31.

15.

A kitűzött cél megnevezése:	5 ha alatti haszonbérleti szerződések megkötése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális.
Határidő:	2022. december 31.

16.

A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérleti pályázat után szerződések megkötése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális.
Határidő:	2022. december 31.

17.

A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérlők ellenőrzése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális.
Határidő:	2022. december 31.

18.

A kitűzött cél megnevezése:	Az Informatikai Beszerzési Fejlesztési Terv alapján a KNPI informatikai hálózatának, illetve informatikai eszközparkjának további korszerűsítése asztali számítógépek, monitorok, notebookok beszerzésével. A szerverszoba korszerűsítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális.
Határidő:	2022. december 31.

19.

A kitűzött cél megnevezése:	Céges mobiltelefonok cseréje.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális.
Határidő:	2022. december 31.

20.

A kitűzött cél megnevezése:	Egyenruha szabályzat kiadása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. május 31.

21.

A kitűzött cél megnevezése:	A vezetékes és mobiltelefonok használati rendjéről szóló szabályzat felülvizsgálata.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. június 30.

22.

A kitűzött cél megnevezése:	A járművek üzemeltetéséről, karbantartásáról, javítási rendjéről, a károk megtérítéséről szóló szabályzat felülvizsgálata.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. június 30.

23.

A kitűzött cél megnevezése:	Online jegyvásárlási lehetőség biztosítása, valamint bankkártya és SZÉP kártya elfogadás bevezetése a Természet Házában és a terepi programoknál.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2022. május 1.

24.

A kitűzött cél megnevezése:	4 db új „Digitális Vándor” tanösvény kialakítása (Vörös-mocsár tanösvény, Császártöltés; Kiskőrösi Szücsi erdő /”Csengettyűvirág”/, Kelemen-szék Gulipán tanösvény, Báránypirosító tanösvény, Fülöpháza).
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részben.
Határidő:	2022. november 30.

25.

A kitűzött cél megnevezése:	A Természet Háza és a Hankovszky-liget állatbarát kertté alakításának folytatása, magas ágyások, madárodúk készítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. május 31.

26.

A kitűzött cél megnevezése: Kiemelt rendezvényként a XI. Fehértavi darvadozás megszervezése és lebonyolítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. november 20.

27.

A kitűzött cél megnevezése: Állattenyésztéssel kapcsolatos ügyintézés:

- Állattenyésztéssel kapcsolatos beszerzési és értékesítési eljárások ügyintézése, jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása.
- Szezonális állománykezelések koordinálása, nyilvántartások vezetése.
- Legeltetési terv készítésének koordinálása, legeltetés folyamatos monitoringja.
- Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába.
- Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése.
- Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése.
- A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása.
- A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása.
- Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása.

Előző évről áthúzódó célkitűzés: Minden évben aktuális.
Határidő: 2022. december 31.

28.

A kitűzött cél megnevezése: Növénytermesztéssel kapcsolatos ügyintézés:

- TE által ügyintézett beszerzési eljárás lefolytatása határidőre, TKO által koordinálva.
- TKO által ügyintézett értékesítési eljárás lefolytatása határidőre.
- Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába.
- Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése.
- Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése.
- A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása.
- A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása.
- Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása.

Előző évről áthúzódó célkitűzés: Minden évben aktuális.
Határidő: 2022. december 31.

29.

A kitűzött cél megnevezése: Erdészettel kapcsolatos ügyintézés

- beszerzési eljárások lefolytatása határidőre,
- jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása,
- statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése,
- hatóságokkal kapcsolattartás, ügyintézés,
- erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás),
- erdőterület igénybevételek.

Előző évről áthúzódó célkitűzés: Minden évben aktuális.
Határidő: 2022. december 31.

30.

A kitűzött cél megnevezése: Természetvédelmi őrszolgálattal kapcsolatos alcélok:

- természetvédelmi őrzés,
- feladatellátáshoz szükséges feltételek biztosítása,
- hatósági feladatellátás,
- együttműködés más szakterületekkel.

Előző évről áthúzódó célkitűzés: Minden évben aktuális.

Határidő: 2022. december 31.

31.
A kitűzött cél megnevezése: Közmunkaprogram megvalósítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Részben.
Határidő: 2022. december 31. (2023. február)

32.
A kitűzött cél megnevezése: A KNP természetvédelmi kezelési tervének elkészítése és felterjesztése az AM-hez.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Igen.
Határidő: 2022. március 31.

33.
A kitűzött cél megnevezése: A saját vagyonkezelésben lévő, de haszonbérbe adott területen lévő, mintegy 50 db vízjogi engedély nélküli kút fennmaradási engedélyeinek beszerzése, a rendelkezésre álló források függvényében.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Igen.
Határidő: 2022. december 31.

34.
A kitűzött cél megnevezése: Tömörkényi Csaj-tó kisvasút hálózatán kialakítandó „Hajtány-pálya" kivitelezésének megkezdése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Igen.
Határidő: 2022. december 31.

35.
A kitűzött cél megnevezése: Tárgyévben megvásárolt ingatlanok vagyonkezelési szerződésbe kerülése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Minden évben aktuális.
Határidő: 2022. december 31.

36.
A kitűzött cél megnevezése: Földtulajdonosi közösségektől haszonbérleti díjak beszedése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Minden évben aktuális.
Határidő: 2022. december 31.

37.
A kitűzött cél megnevezése: A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025), jelentősebb szakmai kiadvány megjelentetése a természetvédelem helyi eredményeiről és jövőbeli feladatairól. Az ehhez szükséges, átfogó nemzeti parki állapotértékelés konkrétan elvégzendő terepi feladatainak összeállítása, belső szakmai felelőseinek megnevezése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. december 31.

38.
A kitűzött cél megnevezése: Az egyhajúvirág populációgenetikai vizsgálatának befejezése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. augusztus 31.

39.
A kitűzött cél megnevezése: Inváziós fűfajok visszaszorítását célzó kísérletsorozat folytatása (3 lokalitáson).
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. december 31.

40.
A kitűzött cél megnevezése: Közösségi jelentőségű csigafajok ETRS háló alapú felmérésének folytatása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.

Határidő: 2022. december 31.

41.

A kitűzött cél megnevezése: Vízimadár monitorozás a Csaj-tavon (a megváltozott gazdálkodás hatásának függvényében).
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. december 31.

42.

A kitűzött cél megnevezése: Beszerzés és értékesítés során az ajánlatok elektronikus fogadásának megteremtése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. július 31.

43.

A kitűzött cél megnevezése: A postai küldemények digitalizációjának megvalósítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. január 31.

44.

A kitűzött cél megnevezése: Belépési és beléptetési szabályzat ismételt felülvizsgálata.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. június 30.

45.

A kitűzött cél megnevezése: A környezeti nevelési és szakvezetéses túrákon kitöltött elégedettségi kérdőívek kiértékelése, ezzel kapcsolatos intézkedési terv összeállítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. november 30.

46.

A kitűzött cél megnevezése: Környezeti nevelési programok tartása és fejlesztés kiemelten a Fenntarthatósági Témahét és a Csodaszarvas Program keretében.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Minden évben aktuális.
Határidő: 2022. június 30.

47.

A kitűzött cél megnevezése: Natura 2000 oktatófüzet összeállítása a KEHOP Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása pályázathoz.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Igen.
Határidő: 2022. június 1.

48.

A kitűzött cél megnevezése: 4 alkalommal Két víz köze kiadvány szerkesztése, kiadása és terjesztése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Minden évben aktuális.
Határidő: 2022. december 31.

49.

A kitűzött cél megnevezése: Weblap(ok) és közösségi oldal működtetése, folyamatos frissítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Minden évben aktuális.
Határidő: Folyamatos.

50.

A kitűzött cél megnevezése: A Természet Háza és a Hankovszky-liget új kiállítási látványtervének és kivitelezési forgatókönyvének elkészítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. május 31.

51.

A kitűzött cél megnevezése:	A pénzügyi szabályzatok aktualizálása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	Folyamatos.

52.

A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022 januárjától bevezetett Központi Költségvetés Végrehajtását Támogató Rendszerének való megfelelés biztosítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	Folyamatos.

53.

A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022 januárjától bevezetett Számlavezető Rendszer Ügyfél Front-end-jének való megfelelés biztosítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	Folyamatos.

54.

A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022 januárjától bevezetett Központi Költségvetés Végrehajtását Támogató Rendszerének 2023. január 1-től bevezetendő változásainak való megfelelés biztosítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	Folyamatos.

55.

A kitűzött cél megnevezése:	A Naprózsa Ház és Erdei Iskola kertrendezési feladatainak elvégzése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2022. december 31.

56.

A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok karbantartása erdőtűz megelőzési célból a Bócsa-Bugac törzsterületen.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2022. december 31.

57.

A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok és közelítő utak térképi fedvényének elkészítése a tűzmegelőzési terv kiegészítésére.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2022. május 31.

58.

A kitűzött cél megnevezése:	Karámfelújítás a bugaci állattartó telepen.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2022. december 31.

59.

A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI által tenyésztett Furioso North Star lovak versenyeztetése fogatsportban.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2022. december 31.

60.

A kitűzött cél megnevezése:	Vizes élőhely természetvédelmi kezelése 60 házi bivaly legeltetésével 160 ha kiterjedésben Gátéri Fehér-tó területén.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális.
Határidő:	2021. november 30.

61.

A kitűzött cél megnevezése:	Csaj-tó halas-tavi vizes élőhely fenntartása, 2-es, 4-es, 5-ös, 6-os, 7-es, 10-es tóegységek üzemi vízszinten tartása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális.
Határidő:	2021. december 31.

62.

A kitűzött cél megnevezése:	Probléma kataszter aktualizálása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben ismétlődő.
Határidő:	2022. december 31.

63.

A kitűzött cél megnevezése:	Nyári állások karámrendszerének felújítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

64.

A kitűzött cél megnevezése:	KNPI saját hasznosítású területeinek egységes jelölése és számozása (legelő, szántó).
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

65.

A kitűzött cél megnevezése:	Zab-szék mellett lévő ezüstfás erdő művelési ágból való kivonása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

66.

A kitűzött cél megnevezése:	A kunszentmiklósi Nagy-réten túzokvédelmi szempontú növénytermesztés megvalósítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2021. december 31.

67.

A kitűzött cél megnevezése:	Egységköltség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) a teher- és személygépjárművek műszaki- és javítási adatainak rögzítése, gépjárművenkénti egységköltség kimutatás elkészítése, selejtezési javaslat összeállítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2021. szeptember 30.

68.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00036 számú „Naprózsa Ház a homokon” című projektben fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2022. december 31.

69.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00010 számú „Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszaalpári Nagy-tó területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2022. december 31.

70.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú „Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése” című projekt keretén belül a Kunszentmiklós-Nagyállás őshonosállat-tartó telep fejlesztése tekintetében sikeres közbeszerzési eljárás lefolytatása, az Izsák-Páhi állattartó telep fejlesztésének befejezése, a hátralévő mezőgazdasági gépek beszerzése, a villanypásztorok telepítésének befejezése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

71.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 számú „Tájidegen fafajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein” című projektben az erdőszerkezet-átalakításhoz szükséges fennmaradó gépek, adapterek beszerzése, a projekt fizikai és pénzügyi zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

72.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 számú „A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” című projekt keretében a fogadóépület és tanösvény létesítésének megkezdése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

73.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00069 számú „Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén című projekt pénzügyi zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. június 30.

74.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 számú „Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” című projektben az élőhely-rekonstrukció és hajómalom kivitelezés befejezése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2022. december 31.

75.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projektben a Kurgán-ház és a mórahalmi Bivalyrezervátum esetében a kivitelezések befejezése, a Kolon-tavi Fürkésző és a Vörös-mocsár bemutatóhely esetében a kivitelezések megkezdése. A projektben tervezett eszközbeszerzések lefolytatása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

76.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00080 számú „A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása” című projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

77.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 számú „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” című projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. június 30.

78.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú, „A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” című projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. június 30.

79.

A kitűzött cél megnevezése:	A VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 számú „Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park területén” című projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. június 30.

80.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című LIFE+ Természet pályázatban a csatorna nyomvonal ingatlanviszonyainak rendezése, a vízjogi létesítési engedély és a kiviteli tervek megszerzése, eredményes közbeszerzési eljárás lefolytatása a kivitelező kiválasztására, valamint a kivitelezés megkezdése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

81.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE13 NAT/HU/000081 számú „A szalakóta védelme a Kárpát-medencében” című LIFE projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2022. december 31.

82.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE+ projektben a Túzok Látogatóközpont kivitelezésének befejezése, a tanösvény és kilátópontok kialakításához szükséges kiviteli tervek megszerzése és a kivitelezés megkezdése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

83.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című LIFE projektben a kutyával végzett őri feladatok folytatása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2022. december 31.

84.

A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE16 NAT/HU/000599 számú a " A meszes homoki erőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című projektben az erdőkezelési és a monitoring feladatok folytatása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.

Határidő: 2022. december 31.

85.

A kitűzött cél megnevezése: A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” c. projekt keretén belül az élőhely-rekonstrukció kivitelezési munkálatainak megkezdése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Igen.
Határidő: 2022. december 31.

86.

A kitűzött cél megnevezése: A LIFE18 NAT/HU/000799 számú „A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” c. projekt keretén belül az élőhelyrekonstrukciós tevékenységek folytatása (rekettyefüzesek kotrása, növényi szaporítóanyag gyűjtése és vetése, inváziós fajok visszaszorítása)
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. december 31.

87.

A kitűzött cél megnevezése: A LIFE20 NAT/HU/001404 számú „Innovative management of Pannonic salt steppes and loess steppic grasslands to benefit plants, insects and birds” c. projekt keretén belül az előkészítési akciók megkezdése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. december 31.

88.

A kitűzött cél megnevezése: A KEHOP-4.1.0-15-2020-00088 számú “Komplex természetvédelmi látogatói infrastruktúra kialakítása a Nagy-széksóstó térségében (projekt előkészítés)” c. projekt fizikai és pénzügyi zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. december 31.

89.

A kitűzött cél megnevezése: A KEHOP-4.1.0-15-2021-00104 számú “A Kiskunsági Nemzeti Parki Igazgatóság természetvédelmi kezelés biztosítása érdekében működtetett állattartó telepeinek korszerűsítése (projekt előkészítés) c. projekt keretén belül a tervezési, tervellenőri feladatok, valamint a Megvalósíthatósági Tanulmány elkészítésének megkezdése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. december 31.

90.

A kitűzött cél megnevezése: A KEHOP-4.1.0-15-2021-00105 számú “Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt-előkészítés)” c. projekt fizikai és pénzügyi zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés: Nem.
Határidő: 2022. december 31.

	KEHOP 4.1.0 pályázatok	Projektek kerete (Ft)	Időtartama
1.	Tájidegen fafajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein.	230 000 000	2016.10.06 - 2022.03.31.
2.	Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése.	498 682 972	2016.10.06 - 2022.09.30.
3.	A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon	288 451 432	2016.10.18 - 2023.06.30.
4.	Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben	200 000 000	2017.04.07 - 2022.06.30.
5.	Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna–Tisza közén	527 002 163	2016.12.01 - 2022.11.30.
6.	A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása	329 900 000	2017.04.07 - 2022.09.30.
7.	Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén	1 200 000 000	2016.12.14 - 2022.01.31.
8.	Komplex természetvédelmi látogatói infrastruktúra kialakítása a Nagy-széksóstó térségében (projekt előkészítés)	40 000 000	2021.07.02 - 2021.10.15.
9.	A Kiskunsági Nemzeti Parki Igazgatóság természetvédelmi kezelés biztosítása érdekében működtetett állattartó telepeinek korszerűsítése (projekt előkészítés)	70 000 000	2021.10.14 - 2023.06.30.
10.	Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt előkészítés)	40 000 000	2021.10.22 - 2022.12.31.
	KEHOP 4.2.0 pályázat		
1.	A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása az Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével	155 220 189	2016.10.25 - 2022.03.31.
	KEHOP 4.3.0 pályázat		
1.	A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok	1 070 000 000	2016.11.07 - 2022.04.30.
	VEKOP 4.2.1-15 pályázat		
1.	Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén	420 655 896	2016.11.28 - 2022.04.30.